MICHAEL CRICHTON

Crichtonas rašo nepaprastai įtaigiai…
Dramatiška įtampa auga su kiekvienu puslapiu.
- *Chicago Tribune*

DEMASKAVIMAS

OBUOLYS

MICHAEL
CRICHTON

DEMASKAVIMAS

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
VAIDAS ŠADEIKA

UDK 820(73)-3
Cr47

Versta iš: Michael Crichton
Disclosure
Ballantine Books, 1994

ISBN 978-609-403-028-4

Skiriu Douglasui Crichtonui

Darbdavys pažeistų darbo įstatymus, jei: 1) nesutiktų įdarbinti, atleistų arba kitaip diskriminuotų žmogų (turimas omeny jo atlyginimas, darbo trukmė, sąlygos ir privilegijos) dėl jo rasės, religijos, lyties ar kilmės arba 2) ribotų, išskirtų, klasifikuotų darbuotojus ar prašančius darbo taip, kad jie netektų darbo arba jiems tai grėstų, ar kitaip nepalankiai paveiktų jų kaip darbuotojų statusą dėl rasės, spalvos, religijos, lyties ar kilmės.

1964 m. Civilinės teisės aktas, VII straipsnis

Valdžia yra nei vyriška, nei moteriška.

Katherine Graham

Demaskavimas

PIRMADIENIS

NUO: DC/M
ARTŪRAS KANAS
ŽIBSIUKĖ/KVALA LUMPŪRAS/MALAIZIJA

KAM: DC/S
TOMAS SANDERSAS
SIETLAS (NAMIE)

TOMAI,

TURĖDAMAS OMENY SUSIJUNGIMĄ, PAGALVOJAU, KAD ŠITĄ NUSIŲSIU NE Į KONTORĄ, O NAMO.

NEPAISANT VISŲ PASTANGŲ, *ŽIBSIUKĖS* GAMYBOS LINIJOS VEIKIA 29% PAJĖGUMU. ATSITIKTINIAI DISKASUKIŲ PATIKRINIMAI VIDUTINIŠKAI RODO, KAD PASIEKIMO LAIKAS YRA 120–140 MILISEKUNDŽIŲ INTERVALUI, VISIŠKAI NEAIŠKU, KODĖL NUKRYPSTAME NUO REIKALAVIMŲ. BE TO, EKRANAI MIRGA DĖL ĮTAMPOS, KURI, PASIRODO, KYLA DĖL ĮTVARŲ KONSTRUKCIJOS, NORS PRAĖJUSIĄ SAVAITĘ PATAISĖME, KAIP BUVOME ABU SUTARĘ. NEMANAU, KAD SUNKUMAI BAIGĖSI.

KAIP SUSIJUNGIMAS? AR PRATURTĖSIME IR IŠGARSĖSIME?

IŠ ANKSTO SVEIKINU SU PAAUKŠTINIMU.

ARTŪRAS

Birželio 15-ąją, pirmadienį, Tomas Sandersas neketino vėluoti į darbą. Pusę aštuonių ryte namie Beinbridžo saloje jis šmurkštelėjo į dušą. Puikiai žinojo, jog reikia nusiskusti, apsirengti ir per dešimt minučių išeiti iš namų, jei be dešimt aštuonios nori būti kelte, o pusę devynių – darbe, kad aptartų likusius klausimus su Stefanija Keplan prieš eidamas susitikti su *Konlio-Vaito* advokatais. Darbo ir taip užteko visai dienai, o ką tik gautas faksas iš Malaizijos dar labiau viską apsunkino.

Sandersas dirbo Sietlo Digital Communications skyriaus vadovu. Darbe jau savaitę buvo neramu, nes *DigiCom* pirko Niujorko leidyklų konglomeratas *Konlis-Vaitas.* Susijungęs Konlis gautų kitam amžiui reikalingas spausdinimo technologijas.

Tačiau tos paskutinės naujienos iš Malaizijos tikrai ne kokios, ir Artūras gerai padarė, kad atsiuntė jas namo. Sandersui bus sunku paaiškinti *Konlio-Vaito* darbuotojams, nes jie paprasčiausiai ne...

– Tomai, kur tu? – šūktelėjo žmona Suzana iš vonios.

Jis staigiai iškišo galvą iš purslų.

– Aš – duše!

Ji kažką atsakė, bet Tomas neišgirdo. Jis išlipo, siekė rankšluosčio.

– Ką?

– Klausiu, ar galėtum pamaitinti vaikus.

Jo žmona – advokatė ir keturias dienas per savaitę dirbo firmoje miesto centre. Pirmadieniais nedirbo, kad daugiau pabūtų su vai-

kais, tačiau namie naudos iš jos mažai. Dėl to pirmadienio rytais dažnai būdavo sunku.

– Tomai, gal pamaitintum juos už mane?

Jis riktelėjo, kad negalėtų. Laikrodis ant kriauklės rodė trisdešimt keturias po septynių. „Aš jau vėluoju". Paleido vandenį į kriauklę, kad nusiskustų ir išsitepė veidą putomis. Tomas – dailus vyras, lengva kaip atleto laikysena. Jis palietė tamsią mėlynę šone, kurią šeštadienį gavo per įmonės amerikietiškojo futbolo varžybas. Jį pargriovė greitas, bet šiurkštus Markas Lujinas. Amerikietiškam futbolui Sanderso amžius jau nebetinkamas. Jis dar geros formos, yra trys komandai reikalingi kilogramai, tačiau ranka braukdamas per šlapius plaukus, pastebėjo žilas sruogas. Pamanė, kad laikas pripažinti, jog sensta, ir pereiti prie teniso.

Suzana įėjo į kambarį dar su chalatu. Ryte ką tik atsikėlusi žmona visada atrodydavo graži. Tyram grožiui nereikėjo makiažo. Paklausė, ar jis tikrai negali jų pamaitinti. „Šauni mėlynė, labai vyriška". Švelniai pabučiavo ir pastūmė ant bufeto puodelį karštos kavos. „Po aštuonių penkiolika turiu nuvesti Matą pas pediatrą, nė vienas dar nevalgęs, aš neapsirengusi. Gal būtum gerutis, pamaitintum? Labai prašau." Erzindama pašiaušė jam plaukus ir praskleidė chalatą. Šypsodamasi paliko jį praskleistą. „Liksiu skolinga..."

– Su, niekaip, – išsiblaškęs pabučiavo ją į kaktą Tomas. – Laukia susirinkimas, negaliu vėluoti.

– Ką gi, – ji atsiduso ir nepatenkinta išėjo.

Sandersas ėmė skustis.

Po kelių akimirkų išgirdo žmoną sakant:

– Na, vaikučiai, keliaujam! Eliza, aukis batus.

Ketverių metukų Eliza ėmė verkšlenti – jai nepatiko batai. Tomas jau buvo beveik nusiskutęs, kai išgirdo:

– Eliza, tuoj pat aukis ir vesk broliuką žemyn!

Dukros atsakymo neišgirdo, tada Suzana riktelėjo:

– Eliza Ana, su tavim šneku!

Paskui žmona ėmė trankyti skalbinių spintos stalčius koridoriuje. Abu vaikai paleido dūdas.

Elizą sujaudindavo mažiausia įtampa, ir dabar apsiverkusi, patinusi ji atėjo į vonią.

– Tėtuk, – iškūkčiojo.

Jis viena ranka ją apkabino, kita – toliau skutosi.

Suzana iš koridoriaus šūktelėjo, kad dukra pakankamai didelė ir gali padėti.

– Mamyte, – raudojo mažoji spausdama tėčiui koją.

– Eliza, *baigsi?*

Dukra ėmė sriūbauti dar garsiau. Žmona koridoriuje treptelėjo koja. Sandersui nepatiko matyti verkiantį vaiką.

– Gerai, Su, pamaitinsiu.

Jis užsuko kriauklėje vandenį ir pačiupo dukrą.

– Na, Eliza, – šnekino valydamas ašaras. – Eime, duosiu pusryčių.

Tomas žengė į koridorių. Matyti, kad Suzanai palengvėjo.

– Man tereikia dešimties minučių, – ji tarstelėjo. – Konsuela vėl vėluoja. Nežinau, kas jai.

Tomas tylėjo. Jo devynerių mėnesių sūnus Matas sėdėjo koridoriaus viduryje, kratė barškutį ir verkė. Vyras pagriebė jį kita ranka.

– Na, vaikai, – prašneko. – Eime valgyti.

Keliant Matą, nusmuko rankšluostis. Prispaudė jį. Eliza sukrizeno. „Tėti, matau tavo varpą". Ji užsimojo koja ir spyrė.

Tomas paaiškino, kad tėčiui ten spardyti negalima. Nerangiai vėl apsivyniojo rankšluostį ir nulipo žemyn.

Suzana iš paskos šūktelėjo:

– Nepamiršk Matui į dribsnius įlašinti vitaminų. Vieną lašą. Ir neduok ryžių dribsnių, nes išspjauna. Dabar jam patinka kvietiniai.

Ji nėrė į vonią ir užtrenkė paskui save duris.

Dukra rimtu veidu žvelgė į jį.

– Tėti, vėl viena tų dienų?

– Panašu, kad taip.

Tomas nulipo laiptais galvodamas, kad nespės į keltą ir pavėluos į pirmąjį susirinkimą. Nelabai daug, tik keletą minučių, bet nespės iki pradžios aptarti reikalų su Stefanija, o gal jai paskambinti iš kelto ir...

– Tėti, aš turiu varpą?

– Ne, Lize.

– Tėti, kodėl?

– Taip jau yra, paukšteli.

Ji iškilmingai pareiškė, kad berniukai turi varpą, o mergaitės – makštį.

– Būtent.

– Tėti, kodėl?

– Todėl.

Jis numetė dukrą ant kėdės prie virtuvės stalo, atsitempė didelį krėslą iš kampo ir ten įtaisė Matą.

– Lize, ko nori pusryčiams? Ryžių traškučių ar *Chex* dribsnių?

– *Čeksų.*

Matas ėmė šaukštu trankyti savo didįjį krėslą. Tomas paėmė iš spintelės *Chex* dėžutę ir dubenėlį, tada kviečių dribsnius ir mažesnį dubenėlį Matui. Eliza stebėjo, kaip jis atidaro šaldytuvą, kad išimtų pieną.

– Tėti?

– Ką?

– Noriu, kad mamytė būtų laiminga.

– Brangioji, aš irgi.

Jis sumaišė kvietinius dribsnius Matui ir padėjo jam prieš nosį. Tada pastatė ant stalo Elizos dubenėlį, įbėrė *Chex* dribsnių ir žvilgtelėjo į ją.

– Užteks?

– Aha.

Įpylė jai pieno.

– Tėti, ne! – suklykė dukra ir apsipylė ašaromis. – *Aš* norėjau įsipilti pieno!

– Atleisk, Lize...

– Išpilk pieną, išpilk jį lauk! – spiegė ji labai isteriškai.

– Dovanok, Lize, bet tai...

– *Aš norėjau įsipilti pieno!*

Dukra nuslydo nuo kėdės ant grindų ir gulėjo kulnais spardydama grindis. „Išpilk pieną, išpilk lauk!"

Jį panašiai elgdavosi keletą kartų per dieną. Tomą užtikrino, kad tai praeis. Tėvams patarė reaguoti griežtai.

Sandersas tarė:

– Atleisk, Lize, bet turėsi suvalgyti.

Jis atsisėdo šalia Mato, kad pamaitintų. Matas įkišo ranką į dribsnius ir išsitepliojo akis. Berniukas taip pat paleido dūdas.

Tomas paėmė indų rankšluostį nuvalyti sūnui veidą. Jis pastebėjo, kad dabar virtuvės laikrodis rodė be penkių aštuonias. Pamanė, kad reiktų paskambinti į kontorą ir perspėti, jog pavėluos. Tačiau pirmiausia turėjo nuraminti Elizą – toji dar gulėjo ant žemės, spardėsi ir rėkė dėl pieno. „Eliza, ramiai." Jis paėmė kitą dubenį, įbėrė dribsnių ir padavė jai pieno pakelį, kad įsipiltų.

– Štai.

Mergaitė sukryžiavo rankas ir patempė lūpą.

– Nenoriu.

– Eliza, *tuoj pat* įsipili pieno.

Dukra užsiropštė ant kėdės.

– Gerai, tėti.

Tomas atsisėdo, nuvalė Matui veidą ir ėmė jį maitinti. Berniukas akimirksniu nustojo verkęs ir godžiai rijo dribsnius. Vargšelis buvo alkanas. Eliza atsistojo ant kėdės, pakėlė pieno pakelį ir aptaškė visą stalą. „Och".

– Nieko tokio.

Viena ranka jis nušluostė stalą indų rankšluostėliu, o kita – maitino Matą.

Eliza prisitraukė dribsnių dėžutę prie pat dubenėlio, įsispitrijo į Gufio piešinį ant nugarėlės ir ėmė kirsti. Matas valgė išvien su ja. Akimirką virtuvėje buvo ramu.

Sandersas pažvelgė per petį – beveik aštuonios. Reikia paskambinti į darbą.

Suzana įėjo vilkėdama džinsus ir smėlio spalvos megztinį. Jos veidas atrodė atsipalaidavęs. Žmona atsiprašė, kad nespėjo ir padėkojo už pagalbą. Pabučiavo jį į skruostą.

Eliza paklausė, ar ji laiminga.

– Taip, mieloji, – mama nusišypsojo dukrai ir atsisuko į Tomą. – Dabar perimu aš. Juk nenori pavėluoti. Šiandien svarbi diena, taip? Paskelbs, kad tave paaukština?

– Tikiuosi.

– Paskambink, kai tik žinosi.

– Būtinai.

Sandersas atsistojo, susiveržė rankšluostį aplink juosmenį ir patraukė į viršų rengtis. Prieš aštuonių dvidešimt keltą visada būdavo daug automobilių. Reikės paskubėti, kad spėtų.

Jis pastatė automobilį savo vietoje už Rikio Shell degalinės ir greitai nužingsniavo dengtu pėsčiųjų taku link kelto. Įlipo į jį likus minutei iki trapo pakėlimo. Jausdamas po kojomis variklių gaudimą, Tomas pro duris įsmuko į pagrindinį denį.

– Sveikas, Tomai.

Pažvelgė per petį. Link jo artėjo Deividas Benediktas. Deividas dirbo advokatų firmoje, kuri aptarnavo daugybę modernios technologijos įmonių. Benediktas paklausė:

– Irgi nespėjai be dešimt septynios?

– Ne, beprotiškas rytas.

– Taigi. Norėjau būti darbe prieš valandą. Tačiau mokslai baigėsi, Dženė nežino, ką daryti su vaikais iki stovyklos.

– Aha.

– Namie beprotnamis namie, – išstenėjo Benediktas purtydamas galvą.

Stojo pauzė. Sandersas jautė, kad jo ir Benedikto rytas buvo panašus. Tačiau abu vyrai daugiau to neaptarinėjo. Tomas dažnai savęs klausdavo, kodėl moterys aptaria su draugėm intymiausias vedybinio gyvenimo smulkmenas, o vyrai atsargiai tyli.

– Beje, – prabilo Benediktas. – Kaip Suzana?

– Gerai. Puikiai.

Deividas išsišiepė.

– Tai ko šlubuoji?

– Sekmadienį vyko įmonės amerikietiškojo futbolo varžybos. Šiek tiek nesusivaldžiau.

– Štai ką gauni, kai žaidi su vaikais, – atporino Benediktas.

DigiCom garsėjo jaunais darbuotojais.

Sandersas atsakė, kad jis uždirbo taškų.

– Tikrai?

– Tikriau negali būti. Pergalingas įvartis. Triumfuodamas peržengiau galinę liniją. O tada gavau į kaulus.

Pagrindinio denio kavinėje jie stovėjo eilėje prie kavos.

Deividas prabilo:

– Teisybę pasakius, galvojau, kad šiandien būsi labai anksti. Argi *DigiCom* ne svarbi diena?

Sandersas gavo kavą ir maišė saldiklį.

– Kaip suprasti?

– Ar ne šiandien paskelbia susijungimą?

– Kokį susijungimą? – vangiai paklausė Tomas. Susijungimas buvo įslaptintas, apie jį žinojo tik būrelis *DigiCom* vadovų. Jis įbedė tuščias akis į Benediktą.

Tas išpyškino:

– Ei, girdėjau, kad jis gerokai įslaptintas. O Bobas Garvinas šiandien paskelbia pertvarkymą ir keletą naujų paaukštinimų.

Deividas siurbčiojo kavą.

– Garvinas pasitraukia, tiesa?

Sandersas gūžtelėjo pečiais.

– Pamatysime.

Aišku, Benediktas prikibo, bet Suzana turėjo daug reikalų su advokatais iš Deivido firmos, Tomas negalėjo elgtis nemandagiai. Kai visų žmonos dirbo, verslo santykiai tapo painesni.

Abu vyrai išlipo ant denio, stovėjo šalia kairiojo turėklo ir žvelgė į slenkančius Beinbridžo salos namus. Sandersas linktelėjo link namo Vingpointe, kur daug metų stovėjo Voreno Megnusono vasarnamis, kai šis dirbo senatoriumi.

– Girdėjau, jį vėl ką tik pardavė, – pratarė Tomas.

– Nejaugi? Kas nupirko?

– Kažkoks šiknius iš Kalifornijos.

Beinbridžas liko laivagalyje. Vyrai žiūrėjo į pilkus Saundo vandenis. Kava garavo ryto saulėje.

– Manai, Garvinas nepasitrauks? – pasidomėjo Benediktas.

Sandersas atsakė, kad niekas nežino.

– Prieš penkiolika metų Bobas įkūrė įmonę nuo nulio. Iš pradžių pardavinėjo korėjietiškas vertiklių kopijas. Tada dar niekas nežinojo, kas yra modemas. Dabar įmonė turi tris pastatus centre ir gamyklas Kalifornijoje, Teksase, Airijoje ir Malaizijoje. Kuria dešimties centų dydžio fakso modemus, prekiauja faksų ir el. pašto programine įranga, dabar ėmėsi diskasukių ir sukūrė patentuotus algoritmus, su kuriais kitame amžiuje taps pirmaujančiais švietimo rinkų tiekėjais. Nuo vaikino, stumdžiusio trijų šimtų bodų modemus, Bobas nuėjo ilgą kelią. Nežinau, ar gali viską mesti.

– Argi to nereikalauja susijungimo sąlygos?

Sandersas nusišypsojo. Jis paprašė:

– Deividai, papasakok, jei žinai apie susijungimą. Nes aš ničnieko negirdėjau.

Tomas iš tikrųjų nežinojo būsimojo susijungimo sąlygų. Jo darbas – kurti diskasukius ir elektronines duomenų bazes. Nors šios sritys gyvybiškai svarbios įmonės ateičiai, *Konlis-Vaitas* pirko *DigiCom* būtent dėl jų, juk jos grynai techninės. Sandersas – technikos vadovas. Jis nieko nežinojo apie aukščiausios valdžios nutarimus.

Tomui tai atrodė šiek tiek ironiška. Anksčiau, kai gyveno Kalifornijoje, jis aktyviai dalyvavo priimant valdžios sprendimus. Tačiau prieš aštuonerius metus atvykęs į Sietlą nuo vadovų gerokai nutolo.

Benediktas siurbčiojo kavą.

– Girdėjau, Bobas tikrai pasitrauks ir paskirs vadove moterį.

Tomas paklausė, kas taip sakė.

– Jis jau turi vyriausią finansininkę moterį, tiesa?

– Teisybė. Jau seniai.

DigiCom vyriausia finansininke dirbo Stefanija Keplan. Tačiau ji vargu ar galėjo valdyti įmonę. Keplan buvo tyli, rimta ir gera specialistė, bet įmonės dauguma jos nemėgo. Garvinui ji irgi nelabai patiko.

– Girdėjau kalbas, kad jis paskirs moterį, kuri valdys po penkerių metų, – dėstė Benediktas.

– Gal ganduose minėjo ir vardą?

Deividas papurtė galvą.

– Maniau, žinosi. Juk tavo įmonė.

Atokaitoje ant denio Tomas išsiėmė mobilųjį ir paskambino. Atsiliepė jo padėjėja Sindė Volf.

– Pono Sanderso kabinetas.

– Sveika. Čia aš.

– Labas, Tomai. Tu kelte?

– Taip. Būsiu truputį prieš devynias.

– Gerai, pasakysiu jiems.

Ji stabtelėjo. Jis pajuto, kad Sindė rimtai galvoja, ką pasakyti.

– Šis rytas įtemptas. Ką tik buvo Garvinas, ieškojo tavęs.

Sandersas susiraukė.

– Ieškojo manęs?

– Taip.

Dar vien pauzė.

– Panašu, kad jis nustebo, jog tavęs nėra.

– Nesakė, ko norėjo?

– Ne, bet jis iš eilės užėjo į daugelį kabinetų aukšte, šnekėjo su žmonėmis. Tomai, kažkas vyksta.

– Kas?

– Niekas man nesako, – atsakė ji.

– O kaip Stefanija?

– Ji skambino, pasakiau, kad tavęs dar nėra.

– Daugiau nieko?

– Skambino Artūras Kanas iš Kvala Lumpūro ir klausė, ar gavai jo faksą.

– Gavau. Paskambinsiu jam. Dar kas nors?

– Ne, Tomai, tiek.

– Dėkui, Sinde.

Jis paspaudė mygtuką ir baigė pokalbį.

Šalia stovintis Benediktas parodė į Sanderso telefoną.

– Tie daikčiukai nuostabūs. Mažėja ir mažėja, taip? Šitą jūs sukūrėt?

Tomas linktelėjo.

– Be jo būčiau kaip be rankų. Ypač šiais laikais. Kas prisimintų visus numerius? Tai daugiau nei telefonas – čia mano telefonų knyga. Žiūrėk.

Jis ėmė rodyti Benediktui telefono galimybes.

– Jame atminties dviem šimtams numerių. Kaupi pagal tris pirmąsias raides. Tomas nuspaudė K–A–N, kad ištrauktų tarptautinį

Artūro Kano numerį Malaizijoje. Paspaudė „siųsti" ir išgirdo ilgą elektroninį pypsėjimą. Su šalies ir vietovės kodu pasigirdo trylika pyptelėjimų.

Jėzau, – aiktelėjo Benediktas. – Kur skambini į Marsą?

– Panašiai. Malaizija. Turime ten gamyklą.

Malaizijos *DigiCom* veikė tik metus, ir gamino naujus įmonės diskasukius – įrenginius, panašius į garso grotuvus, tik skirtus kompiuteriams. Daugelis verslo žinovų pripažino, kad visa informacija netrukus bus skaitmeninė, ir dauguma jos tilps tuose kompaktiniuose diskuose. Kompiuterių programos, duomenų bazės, net knygos ir žurnalai – viskas bus diske.

Tai dar neįvyko, nes diskasukiai prastai pagarsėjo lėtumu. Vartotojai privalėjo laukti prie tuščių ekranų, kol įrenginiai dūzgė ir tarškėjo, o laukti jie nemėgo. Pramonėje, kur greičiai patikimai didėjo kas aštuoniolika mėnesių, diskasukiai per paskutinius penkerius metus ne ką tepasikeitė. *DigiCom* „SpeedStar" technologija ėmėsi tos problemos, pagamino naujos kartos įrenginius kodiniu pavadinimu *Žibsiukė* (kaip toje dainoje „žibėk, žibėk, žvaigždele"). *Žibsiukė* buvo dvigubai greitesnė už visus kitus pasaulio įrenginius. Ją sukūrė kaip mažą, savarankišką, keletą informacijos pateikimo priemonių naudojantį grotuvą su ekranu. Diskasukį galėjai neštis rankoje, naudotis autobuse ar traukinyje. Jis sukels revoliuciją. Tačiau dabar Malaizijos gamyklai nesisekė gaminti naujų greitų diskasukių.

Benediktas siurbčiojo kavą.

– Ar teisybė, kad esi vienintelis skyriaus vadovas ne inžinierius?

Sandersas nusišypsojo.

– Teisybė. Atėjau iš rinkodaros.

– Čia nieko keisto? – smalsavo Deividas.

– Nieko. Rinkodaroje mes daug svarstydavome, ką sugeba nauji gaminiai, ir daugelis mūsų negalėjo susišnekėti su inžinieriais. Neturėjau techninio išsilavinimo, bet galėjau tartis su tais vyrukais. Žinojau pakankamai, kad manęs neapgaudinėtų. Taigi neilgai tru-

kus jau bendravau su inžinieriais. Tada, prieš aštuonerius metelius, Garvinas paklausė, ar galėčiau valdyti jo skyrių. Taip atsidūriau čia.

Suskambo telefonas. Sandersas pažvelgė į laikrodį. Kvala Lumpūre beveik vidurnaktis. Jis tikėjosi, kad Artūras Kanas dar nemiegos. Po kelių akimirkų trakštelėjo ir atsiliepė silpnas balselis:

– Klausau.

– Artūrai, čia Tomas.

Artūras Kanas gergždamas atsikosėjo.

– Gerai, Tomai.

Dar vienas kostelėjimas.

– Gavai mano faksą?

– Taip, gavau.

– Tada žinai. Nesuprantu, kas vyksta, – pasakė Kanas. – Visą dieną prakybojau prie linijos. Privalėjau, nes Džafaro nėra.

Muhamedas Džafaras buvo Malaizijos gamyklos linijos meistras, labai gabus žmogus.

– Džafaro nėra? Kodėl?

Pasigirdo statinės elektros traškėjimas.

– Jį prakeikė.

– Nesupratau.

– Džafarą prakeikė pusbrolis, todėl jis išvyko.

– Ką?

– Ką girdi, jei gali tuo patikėti. Žmogelis teigia, kad jo pusbrolio sesuo Džohore pasamdė burtininką, kad jį užburtų, ir dabar Džafaras išskubėjo pas Orang Aslio raganius, kad atkerėtų. Vietiniai turi ligoninę džiunglėse Kvala Tindžite, maždaug trys valandos kelio nuo Kvalo Lumpūro. Ji labai plačiai žinoma. Ten, kai suserga, vyksta daugelis politikų. Džafaras nuvažiavo gydytis.

– Kiek tai truks?

– Nieko panašaus nesu girdėjęs. Kiti darbininkai teigia, kad gali užtrukti savaitę.

– Artūrai, o kas negerai linijai?

– Nežinau, – atsakė Kanas. – Nesu tikras, ar jai kas negerai. Tačiau pagaminti aparatai labai lėti. Nunešę patikrinti *IP* nuolat gauname, kad pasiekimo laikas didesnis už 100 milisekundžių. Nežinome, kodėl jie lėti, ir nežinome, kodėl keičiasi. Mūsų inžinieriai mano, kad čia valdančiojo lusto, kuris nukreipia skaidymo optiką, ir diskasukio programinės įrangos nesuderinamumas.

– Manai, blogi valdantieji lustai?

Tuos lustus gamino Singapūre ir sunkvežimiais vežė per sieną į Malaiziją.

– Nežinau. Arba jie blogi, arba klaida diskasukio kode.

– Kaip dėl ekrano mirgėjimo?

Kanas kostelėjo.

– Manau, konstrukcijos klaida, Tomai. Paprasčiausiai negalime jų gaminti. Elektrą ekranui tiekiančios įtvaro jungtys įmontuotos plastmasiniame korpuse. Kaip bepajudintum ekraną, jos turėtų palaikyti elektros tiekimą. Tačiau srovė kinta. Pajudinus įtvarą, ekranas sublyksi ir užgęsta.

Klausydamas Sandersas susiraukė.

– Artūrai, tai gan įprasta konstrukcija. Visų sumautų pasaulio nešiojamųjų kompiuterių įtvarai tokie pat. Ir taip jau dešimt metų.

– Žinau, – nukirto Kanas. – Bet mūsiškė neveikia. Tai varo mane iš proto.

– Geriau atsiųsk man keletą įrenginių.

– Jau išsiunčiau per *DHL*. Gausi šiandien vakare arba vėliausiai rytoj.

– Gerai, – burbtelėjo Sandersas.

Jis stabtelėjo.

– Artūrai, ką manai geriausiu atveju?

– Apie procesą? Kol kas negaliu sudaryti gaminių kvotos, o mes gaminame nuo 30-ies iki 50-ies procentų lėtesnį gaminį nei reikalaujama. Nieko gero. Tomai, tai ne naujas kompaktinių diskų grotuvas. Jis tik truputį geresnis už esančius rinkoje *Toshiba* ir *Sony*

grotuvus. Jie savuosius gamina gerokai pigiau. Taigi turime rimtų bėdų.

– Šnekame apie savaitę, mėnesį ar kiek?

– Mėnesį, jei nereikės perkurti. Jei perkursime, reikės kokių keturių. Jei lustas – gali trukti ir metus.

Sandersas atsiduso.

– Šaunumėlis.

– Tokia padėtis. Jis neveikia ir nežinome kodėl.

Tomas paklausė, kam jis dar sakė.

– Niekam. Tik tau, bičiuli.

– Labai ačiū.

Kanas atsikosėjo.

– Nutylėsi šitą iki susijungimo ar kaip?

– Nežinau. Abejoju, ar pavyks.

– Aš tylėsiu. Galiu garantuoti. Jei kas paklaustų – nieko nežinau, nieko nemačiau. Nes taip ir yra.

– Puiku. Dėkui, Artūrai. Paskambinsiu.

Tomas padėjo ragelį. *Žibsiukė* buvo rimta būsimojo susijungimo su *Konliu-Vaitu* problema. Jis nežinojo, kaip susitvarkyti. Tačiau reikės jos greitai imtis; suskardeno kelto švilpukas, ir priekyje Tomas išvydo juodus Kolmano prieplaukos polius ir centrinio Sietlo dangoraižius.

DigiCom išsidėstęs trijuose atskiruose pastatuose aplink istorinį Pionierių skverą Sietlo centre. Pionierių skveras* iš tiesų buvo trikampis, o jo viduryje žaliavo mažas parkelis, kuriame išsiskyrė suvirinamo plieno pergolė su viršuje įtaisytais senoviniais laikrodžiais. Aplink Pionierių skverą stovėjo amžiaus pradžioje statyti mažučiai rudų plytų statiniai, tuose pastatuose dabar įsikūrę madingi architektai, grafinio dizaino firmos ir būrelis modernios technologijos

---

* Angliškų žodžių žaismas, nes „square“ reiškia ir kvadratas *(čia ir toliau – vert. past.)*.

įmonių, tokių kaip *Aldus, Advance Holo-Graphics* ir *DigiCom*. Iš pradžių bendrovė *DigiCom* buvo įsikūrusi Hazard Bildinge pietinėje skvero pusėje. Įmonei augant, išsiplėtė į tris šalimais dunksančio Vakarinio pastato aukštus, o vėliau – į Gorhamo Bokštą Džeimso gatvėje. Valdžios kabinetai liko trijuose viršutiniuose Hazard Bildingo aukštuose virš skvero. Sanderso kabinetas buvo ketvirtame aukšte, nors jau šią savaitę jis tikėjosi persikelti į penktąjį.

Devintą ryto užlipęs į ketvirtą aukštą, Tomas iš karto pajuto, kad kažkas negerai. Koridoriai gaudė, ore tvyrojo įtampa. Bendradarbiai būrėsi prie lazerinių spausdintuvų, šnabždėjo prie kavos aparatų, jam praeinat, nusisukdavo arba nutildavo.

Galvoje dingtelėjo – oho.

Tačiau kaip skyriaus viršininkas, jis negalėjo sustoti ir paklausti padėjėjų, kas vyksta. Sandersas ėjo ir puse lūpų keikėsi, pyko ant savęs, kad pavėlavo tokią svarbią dieną.

Pro stiklinius posėdžių salės langus ketvirtame aukšte jis matė trisdešimt trejų metų gaminių dizaino vadą Marką Lujiną – šis kažką dėstė *Konlio-Vaito* darbuotojams. Tai buvo įspūdingas vaizdas – jaunas, gražus, valdingas Lujinas juodais džinsais ir juodais Armani marškinėliais vaikšto pirmyn atgal ir energingai šneka su kostiumuotais *Konlio-Vaito* darbuotojais, kurie įsitempę sėdi prieš natūralaus dydžio gaminių maketus ant stalo ir užsirašinėja.

Pamatęs Sandersą, Lujinas pamojavo, priėjo prie posėdžių salės durų ir iškišo galvą. Pasisveikino:

– Sveikas.

– Sveikas, Markai. Klausyk...

Lujinas nutraukė ir išpyškino:

– Turiu pasakyti tik viena. Velniop juos. Velniop Garviną. Velniop Filą. Velniop susijungimą. Velniop viską. Šitas pertvarkymas – gryna pekla. Aš su tavim.

– Klausyk, Markai, galėtum...

– Aš dar nebaigiau, – Lujinas krestelėjo galvą link Konlio darbuotojų salėje. Ir varė toliau:

– Bet norėjau, kad žinotum, kaip jaučiuosi. Vadovybė elgiasi neteisingai. Pasišnekėsime vėliau, gerai? Nenusimink. Pasiruošk kovai.

Markas grįžo į posėdžių salę.

Visi *Konlio-Vaito* darbuotojai pro stiklą spoksojo į Sandersą. Jis apsisuko ir vis labiau nerimaudamas nuskubėjo link savo kabineto. Lujiną visi žinojo kaip linkusį perdėti, bet ir tokiu atveju.

Vadovybė elgiasi neteisingai.

Gan aišku, ką jis turėjo omeny. Tomo nepaaukštins. Einant koridoriumi, jį lengvai išpylė prakaitas, staiga ėmė svaigti galva. Akimirkai Tomas atsirėmė į sieną. Ranka nusišluostė kaktą ir greitai sumirksėjo. Giliai įkvėpė, pakratė galvą, kad prasiblaškytų.

Nepaaukštins. Jėzau. Dar kartą įkvėpė ir nuėjo.

Aišku, kad vietoj laukto paaukštinimo bus kažkoks pertvarkymas. Ir aišku, dėl susijungimo.

Techninį skyrių iš pagrindų pertvarkė prieš devynis mėnesius, perrinko visą valdžią, kas smarkiai suerzino Sietlą. Darbuotojai nežinojo, ko prašyti lazerinio spausdintuvo popieriaus arba kas galėtų išmagnetinti vaizduoklį. Daug mėnesių buvo didelis triukšmas, tik paskutinėmis savaitėmis ėmė atrodyti, kad techninė grupė dirba normaliai. Dabar vėl pertvarkymas? Kažkokia nesąmonė.

Tačiau užimti techninio skyriaus vadovo postą Sandersą paskyrė per paskutinį pertvarkymą. Tada pažangių gaminių grupę padalijo į keturis padalinius – dizaino, programavimo, informacijos telekomunikacijų ir valdymo – visiems vadovavo skyriaus generalinis direktorius, kurio tada nepaskyrė. Per paskutinius mėnesius Tomas Sandersas neoficialiai dirbo skyriaus generaliniu direktoriumi, nes jam kaip gamybos vadovui labiausiai rūpėjo darnus visų skyrių darbas.

Dar vienas pertvarkymas... Bala žino, kas nutiks. Sandersą galėjo paprasčiausiai pažeminti ir paskirti prižiūrėti *DigiCom* gamybos linijas visame pasaulyje. Arba dar blogiau – daug savaičių netilo gandai, kad įmonės vyriausioji valdyba Kupertine atsiims iš Sietlo visą gamybos valdymą ir perleis jį atskirų gaminių vadovams Kalifornijoje. Tomas į tuos plepalus nekreipė dėmesio, nes jie atrodė nepagrįsti, gaminių skyriaus vadovai ir be gamybos turėjo sočiai darbo vien reklamuodami gaminius.

Tačiau dabar jį privertė apsvarstyti galimybę, kad tie gandai pagrįsti. Jei pagrįsti, Tomo laukia ne tik pažeminimas. Jis gali netekti darbo.

Jėzau – netekti darbo?

Sandersas pagavo save galvojant apie kelte Deivido Benedikto pasakytus žodžius. Benediktas vaikėsi gandų, ir panašu, kad daug žinojo. Gal net daugiau nei sakė.

Ar teisybė, kad esi vienintelis skyriaus vadovas ne inžinierius?

O tada pabrėžė:

– *Čia nieko keisto?*

Dieve, pagalvojo Tomas. Jis vėl ėmė prakaituoti. Prisivertė dar kartą giliai įkvėpti. Priėjo ketvirto aukšto koridoriaus galą ir įsmuko į savo kabinetą tikėdamasis rasti laukiančią vyriausiąją finansininkę Stefaniją Keplan. Ši paaiškintų, kas dedasi. Tačiau kabinetas buvo tuščias. Jis pasisuko į padėjėją Sindę Volf, kuri kuitėsi prie dokumentų spintos.

– Kur Stefanija?

– Neatėjo.

– Kodėl neatėjo?

– Mūsų vadovai atšaukė pusės dešimtos susirinkimą dėl personalo pokyčių, – atsakė Sindė.

Sandersas nustebo:

– Kokių pokyčių? Kas vyksta?

Sindė atsakė, kad kažką pertvarko. Ji vengė žvelgti jam į akis ir žiūrėjo į telefonų knygą ant stalo.

– Ką tik suplanavo uždarus priešpiečius su visais skyrių vadovais pusę pirmos pagrindinėje posėdžių salėje, o Filas Blekbernas eina su tavim pasišnekėti. Tuoj turėtų būti čia. Pažiūrėkime, kas dar? *DHL* šiandien po pietų pristatys diskasukius iš Kvala Lumpūro. Pusė vienuolikos su tavim nori susitikti Garis Bosakas.

Ji perbraukė pirštu per skambučių knygą.

– Donas Vyšniukas dukart skambino dėl *Koridoriaus,* ir ką tik skubiu reikalu skambino Edis iš Ostino.

– Perskambink jam.

Edis Larsonas dirbo gamybos meistru Ostino gamykloje, kuri gamino mobiliuosius telefonus. Sindė paskambino ir po kelių akimirkų jis išgirdo pažįstamą balsą su Teksaso šniaukrojimu.

– Sveikas, Tomuk.

– Sveikas, Edi. Kas geresnio?

– Bėdelė linijoje. Turi minutėlę?

– Aišku.

– Galiu sveikinti su naujuoju darbu?

Sandersas atsakė, kad nieko negirdėjo.

– Aha. Bet taip bus.

– Edi, ničnieko negirdėjau.

– Ar tiesa, kad uždarys Ostino gamyklą?

Sandersas taip nustebo, kad pratrūko juoktis.

– Ką?

– Tomuk, čia žmonės taip šneka. *Konlis-Vaitas* nupirks įmonę ir tada mus uždarys.

– Perkūnėli, – pratrūko Tomas. – Edi, niekas nieko neperka ir nieko neparduoda. Ostino linija – pramonės pažiba. Ir labai pelninga.

Jis stabtelėjo.

– Tomuk, jei žinotum, pasakytum man.

– Pasakyčiau, – atsakė Tomas. – Bet čia tik gandas, Edi. Taigi pamiršk. Kokie nesklandumai linijoje?

– Bergždžias reikalas. Moterys gamybininkės reikalauja, kad vyrų drabužinėje nukabintume moterų nuotraukas. Sako, jas žeidžia. Jei nori žinoti, mano nuomone, tai paistalai, – išpyškino Larsonas. – Mat moterys niekada neina į vyrų drabužinę.

– Tai iš kur žino apie jas?

– Naktinėje valytojų brigadoje yra moterų. Tai dabar prie linijos dirbančios nori, kad nukabintume tuos paveikslėlius.

Sandersas atsiduso.

– Nenoriu skundų, kad kažką diskriminuojame. Nukabinkite.

– Nors *savo* drabužinėje moterys irgi turi nuotraukų?

– Nukabink, Edi.

– Jei nori žinoti, čia kvepia feministiniu mėšlu.

Kažkas pasibeldė į duris. Pakėlęs akis, Tomas išvydo stovintį įmonės advokatą Filą Blekberną.

– Edi, man metas.

– Gerai, – išbėrė Edis, – bet sakau tau...

– Edi, atsiprašau. Man metas. Jei kas pasikeis – skambink.

Sandersas padėjo ragelį, ir Blekbernas įėjo į kabinetą. Pirmas Tomo įspūdis – advokatas per plačiai šypsosi ir perdaug linksmai elgiasi.

Blogas ženklas.

Vyriausias *DigiCom* advokatas Filipas Blekbernas – lieknas keturiasdešimt šešerių metus vyras, vilkėjo tamsiai žalią Hugo Boss kostiumą. Blekbernas kaip ir Sandersas dirbo *DigiCom* daugiau nei dešimtmetį, vadinasi, buvo vienas „senukų, kurie atėjo pradžioje“. Kai Tomas sutiko Filą pirmą kartą, šis išsiskyrė iš kitų – jaunas barzdotas civilinių teisių advokatas iš Berklio. Tačiau kovą Blekbernas seniai iškeitė į pelną, kurio siekė kryptingai bei įtemptai, nors ap-

dairiai pabrėždavo naują kolektyvinę įvairovę ir lygias teises. Dėl to, kad jis žavėjosi naujausiomis madomis ir teisingumu iš „PT* Filo", kai kuriuose įmonės sluoksniuose iš jo šaipėsi. Kaip sakė vienas vadovas: „Filo pirštas sutrūkinėjęs nuo seilinimo ir laikymo prieš vėją." Jis pirmasis apsiavė *birkenstokais***, apsimovė į apačią platėjančias kelnes, nusiskuto žandenas ir mėgavosi išskirtinumu.

Daugelis pokštų buvo apie jo manieras. Išrankus, susirūpinęs dėl išvaizdos Blekbernas nuolat glostinėjo save, lietė plaukus, veidą, kostiumą, atrodė, glosto ir tiesina nesamas raukšles. Kartu su nevykusiu įpročiu trinti, liesti ir krapštyti nosį, jo manieros kėlė daug juoko. Tie juokeliai buvo aštroki – Filu nepasitikėjo dėl jo žudikiškos moralės.

Blekbernas gebėjo žaviai šnekėti ir trumpam įtikinamai atrodyti intelektualiai nuoširdus. Tačiau įmonėje visi žinojo, koks jis paukštis – samdomas karys, žmogus be įsitikinimų, todėl tobulas asmuo dirbti Garvino budeliu.

Pradžioje Sandersas su Blekbernu artimai draugavo – jie ne tik užaugo kartu su įmone, bet ir jų gyvenimai persipynė: kai 1982-aisiais Filas bjauriai skyrėsi, jis trumpai gyveno Sanderso viengungiškame bute Saniveile. Po kelerių metų Blekbernas buvo vyriausiuoju pabroliu Tomo vestuvėse su jauna Sietlo advokate Suzana Hendler.

Tačiau, kai 1989-ais Filas vėl vedė, Sanderso į vestuves nepakvietė, mat tada jų santykiai jau buvo įtempti. Kai kam įmonėje tai atrodė neišvengiama. Filas priklausė vidiniam galios ratui Kupertine, kuriam Sietle gyvenantis Tomas nepriklausė. Maža to, abu vyrai karštai ginčijosi diegdami gamybos linijas Airijoje ir Malaizijoje. Sandersui atrodė, kad Blekbernas nekreipė dėmesio į akivaizdžią gamybos realybę užsienio šalyse.

* Politiškai teisingas.

** *Birkenstock* – viena garsiausių pasaulyje sandalų ir kitos avalynės gamintoja. Bendrovė įkurta 1774 m. Vokietijoje.

Filas savo įpročiu reikalavo, kad Kvala Lumpūre prie naujos linijos pusė darbuotojų būtų moterys, ir jos dirbtų drauge su vyrais, o vadovai malajai norėjo moteris atskirti ir leisti dirbti tik tam tikrose vietose, toliau nuo vyrų. Blekbernas tam iš visų jėgų priešinosi. Sandersas jam kartojo:

– Filai, čia musulmoniškas kraštas.

Tas atšovė:

– Man nusispjaut. *DigiCom* pasisako už lygybę.

– Filai, čia jų šalis. Jie – musulmonai.

– Na ir kas? Gamykla – mūsų.

Abu vyrai ginčijosi be galo. Malajų valdžia nenorėjo samdyti meistrais vietinių kinų, nors tie labiausiai tiko – priežiūrai malajai ruošė savuosius. Tomas nepritarė begėdiškai diskriminuojančiai politikai, nes norėjo gamyklai pačių geriausių prižiūrėtojų. Atviras diskriminacijos Amerikoje priešininkas Filas iš karto sutiko su tokia malajų vyriausybės strategija sakydamas, kad *DigiCom* turi būti daugiakultūris. Paskutinę akimirką Sandersui teko skristi į Kvala Lumpūrą susitikti su Selangoro ir Pahango sultonais ir pritarti jų reikalavimams. Tada Filas paskelbė, kad Tomas „susidėjo su ekstremistais“.

Tai buvo vienas iš daugybės ginčų, kurie temdė Sanderso valdymą Malaizijos gamykloje.

Dabar Tomas su Filu sveikinosi atsargiai, kaip buvę draugai, iš kurių draugystės seniai liko tik pelenai. Sandersas paspaudė Blekbernui ranką, kai įmonės advokatas įėjo į kabinetą.

– Kaip sekasi, Filai?

– Svarbi diena, – atsakė Filas ir susmuko kėdėje prie Sanderso stalo. – Daugybė staigmenų. Nežinau, ką girdėjai.

– Girdėjau, kad Garvinas griebėsi pertvarkos.

– Taip, nutarė. Priėmė keletą sprendimų.

Stojo tyla. Blekbernas pasimuistė kėdėje ir pažiūrėjo sau į rankas.

– Žinau, kad Bobas pats norėjo tau pranešti. Ryte šnekėjosi su visais skyriaus darbuotojais.

– Manęs čia nebuvo.

– Aha. Visi šiek tiek nustebome, kad pavėlavai.

Tomas nieko neatsakė. Jis laukė įbedęs akis į Blekberną.

– Kaip bebūtų, – prabilo Filas, – esmė tokia. Dėl susijungimo Bobas nutarė ieškoti skyriaus vadovo ne pažangių gaminių grupėje.

Štai kaip. Pagaliau paaiškėjo. Tomas giliai įkvėpė, jautė – kai kur kausto krūtinę. Visas kūnas įsitempė. Tačiau jis mėgino nuslėpti įtampą.

Blekbernas pasakė suprantąs, kad naujienos baisokos.

Sandersas gūžtelėjo:

– Girdėjau gandus.

Net ir šnekėdamas jis mąstė į priekį. Dabar buvo aišku – nei paaukštins, nei padidins algą, nei suteiks naujų galimybių...

– Taip, – Filas krenkštelėjo ir dėstė: – Bobas nutarė, kad skyriui vadovaus Meredita Džonson.

Tomas suraukė antakius:

– Meredita *Džonson?*

– Būtent. Ji dirba Kupertine. Manau, pažįsti.

– Pažįstu, bet... – Tomas papurtė galvą.

Tai buvo keista.

– Meredita iš pardavimų skyriaus. Ji patyrusi prekyboje.

– Taip, Meredita pradėjo ten. Bet, kaip žinai, paskutinius kelis metus Džonson dirbo valdyboje.

– Jei ir taip, Filai. Pažangių gaminių grupė – techninė.

– Tu – ne technikas. Ir puikiai susitvarkai.

– Tačiau turėjau reikalų su technika, kai dirbau rinkodaroje. Iš esmės pažangių gaminių grupę (PGG) sudaro programuotojų komandos ir techninės įrangos gamybos linijos. Kaip Meredita gali jas valdyti?

– Bobas nereikalauja, kad ji valdytų tiesiogiai. Džonson prižiūrės PGG skyrių vadovus, kurie atsiskaitys jai. Jos oficialus titulas – pažangaus valdymo ir planavimo viceprezidentė. Naujoje struktūroje bus visas PGG skyrius, rinkodaros ir *TelCom* padaliniai.

– Dieve, – atsiduso Tomas ir atsilošė kėdėje. – Tai beveik viskas.

Blekbernas lėtai palingavo.

Sandersas stabtelėjo, susimąstė.

– Panašu, – galiausiai prabilo, – Meredita Džonson valdys šią įmonę.

Advokatas atsakė, kad nereikia žiūrėti taip toli.

– Kai bus nauja tvarka, ji pati nevaldys nei prekybos, nei finansų, nei platinimo. Tačiau, mano nuomone, aišku, kad Bobas pastatė ją į eilę perimti valdymui, kai jis po poros metelių pasitrauks iš generalinio direktoriaus pareigų.

Filas pasimuistė kėdėje.

– Tačiau čia ateitis. Dabar...

Sandersas pertraukė:

– Minutėlę. Jai atsiskaitinės keturi PGG skyrių vadovai?

– Taip.

– O kas bus tie vadovai? Jau nuspręsta?

– Ką gi, – kostelėjo advokatas.

Perbraukė rankomis per krūtinę ir truktelėjo nosinaitę viršutinėje kišenėje.

– Aišku, skyrių vadovus paskirs Meredita.

– Vadinasi, neteksiu darbo.

– Perkūnėli, – atkirto Filas. – Nieko panašaus. Bobas nori, kad skyriuje visi liktų. Tu – ne išimtis. Jis tikrai nenorėtų tavęs prarasti.

– Tačiau, ar liksiu darbe nuspręs Meredita Džonson.

– Techniškai, – burbtelėjo advokatas ir skėstelėjo rankomis, – taip turėtų būti. Tačiau manau, tai tik formalumas.

Sandersui atrodė visai kitaip. Garvinas laisvai galėjo paskirti visus skyrių vadovus tada, kai Mereditą Džonson paskyrė PGG valdytoja. Jei direktorius nusprendė perleisti įmonę moteriai iš pardavimų, tai aišku, kad čia – jo pasirinkimas. Tačiau galėjo pasirūpinti, kad liktų visi skyrių vadovai – tie, kurie gerai tarnavo jam ir įmonei.

– Dieve, – sudejavo Tomas. – Dirbau šioje įmonėje dvylika metų.

– Tikiuosi, dirbsi dar daugiau, – ramiai atsakė Blekbernas. – Klausyk, niekas nenori ardyti komandų. Nes, kaip sakiau, ji pati nevaldys.

– Aha.

Advokatas iškišo rankogalius ir perbraukė delnu plaukus.

– Klausyk, Tomai. Žinau, nusiminei, kad nepaskyrė tavęs. Tačiau nesureikšminkime Mereditos skirstymo. Praktiškai, ji nieko nekeis. Tavo padėtis – saugi, – jis stabtelėjo. – Tomai, tu gi pažįsti Mereditą.

Linksėdamas Tomas atsakė, kad pažinojo.

– Šimts pypkių, kažkiek su ja gyvenau. Bet seniai jos nemačiau.

Blekbernas atrodė nustebęs.

– Nepalaikėte ryšio?

– Ne. Kai Meredita atėjo į įmonę, buvau Sietle, o ji gyveno Kupertine. Kartą ten nuvykęs sutikau. Pasisveikinau. Tik tiek.

– Tada pažįsti ją iš senų laikų, – išvogravo advokatas, tarsi staiga viską paaiškintų. – Prieš šešerius ar septynerius metus.

– Daugiau, – atsakė Sandersas. – Sietle gyvenau aštuonerius metus. Taigi...

Jis nuklydo į praeitį.

– Kai buvome kartu, ji dirbo *Novell* Mauntinvju. Smulkiems verslininkams pardavinėjo *Ethernet* elektronines plokštes vietiniam tinklui. Kada tai buvo?

Nors Tomas aiškiai prisiminė draugystę su Meredita Džonson, jis nebuvo tikras, kada tai tiksliai vyko. Mėgino prisiminti kokį įsi-

mintiną įvykį, kuris žymėtų datą – gimtadienį, paaukštinimą, persikraustymą į butą. Galiausiai prisiminė žiūrėjęs su ja rinkimų rezultatus per televiziją – kylančius link lubų balionus, džiūgaujančius žmones. Ji gėrė alų. Tai vyko jų draugystės pradžioj.

– Jėzau, Filai. Jau beveik dešimt metų.

Blekbernas atsakė, kad ilgai.

Kai Sandersas pirmą kartą sutiko Mereditą Džonson, ji buvo viena iš daugelio gražių pardavėjų, dirbančių San Chosė – jaunų, ką tik po koledžo dvidešimtmečių merginų, kurios ėmė kompiuteriais pristatinėti gaminius, šalia stovėjo vyresni darbuotojai ir viską aiškino klientui. Galiausiai daugelis tų moterų išmoko pardavinėti pačios. Kai Tomas susipažino su Meredita, ji mokėjo pakankamai žargono, kad galėtų taukšti apie leksemų žiedus ir 10-ies jungčių T šakotuvus. Ji nesigilino, bet jai ir nereikėjo. Džonson buvo graži, seksuali, apsukri ir mokėjo velniškai gerai tvardytis, kas padėjo išgyventi sunkias akimirkas. Tada Sandersas ja žavėjosi. Tačiau jam niekada nešovė mintis, kad ji galėtų valdyti įmonę.

Advokatas gūžtelėjo. Išbėrė:

– Tomai, per dešimt metų daug vandens nutekėjo. Meredita – nebe pardavimų vadovė. Ji grįžo mokytis, įgijo verslo magistro diplomą. Dirbo *Symantec*, vėliau *Conrad*, galiausiai grįžo pas mus. Paskutinius kelerius metus labai artimai bendradarbiavo su Garvinu. Panašu, kad yra jo statytinė. Jis džiaugėsi, kaip ji susitvarkė su keliomis užduotimis.

Tomas papurtė galvą.

– O dabar Džonson – mano viršininkė...

– Tau dėl to sunku?

– Ne. Tik juokinga. Sena draugė – viršininkė.

– Padėtis pasikeitė, – atšovė Filas.

Jis šypsojosi, bet Tomas jautė, kad jį skrupulingai stebi.

– Bus sunku paklūsti moteriai?

– Anaiptol. Dirbau Eilinai, kai ji valdė TŽI, ir puikiausiai sutarėme. Visai ne tai. Juokinga pagalvojus, kad Meredita Džonsosn bus mano viršininkė.

– Ji prityrusi ir įspūdinga vadovė, – tarstelėjo Filas.

Jis atsistojo, ištiesino kaklaraištį.

– Manau, kai sulauksi progos atnaujinti pažintį, gerokai susižavėsi. Tomai, duok jai galimybę.

Šis atsakė:

– Būtinai.

– Esu tikras, kad viskas eis kaip iš pypkės. Žvelk į ateitį. Galų gale, per metelius kitus būsi turtingas.

– Vadinasi, vis tiek atsiskirsime nuo PGG?

– Atsiskirsime.

Planuojant susijungimą labiausiai svarstytas *DigiCom* atsiskyrimas nuo pažangių gaminių grupės. Kai jį nupirks *Konlis-Vaitas*, atsiras galimybė tapti atskira įmone. Dėl to visi smarkiai praturtės, nes prieš viešą pardavimą galės pigiai pirkti akcijų.

– Dabar svarstome paskutines smulkmenas, – dėstė Blekbernas. – Tačiau tikiuosi, kad tokie skyrių vadovai kaip tu gaus po dvidešimt tūkstančių akcijų, pirmus penkiasdešimt tūkstančių po dvidešimt penkis centus už vienetą, o kitus penkis metus turėsite teisę pirkti po penkiasdešimt tūkstančių kasmet.

– Atsiskirsime net ir skyrių valdant Mereditai?

– Pasitikėk manim. Atsiskyrimas įvyks per kitus aštuoniolika mėnesių. Tai oficiali susijungimo dalis.

– O ji negali persigalvoti?

– Niekaip, – Filas nusišypsojo. – Išduosiu mažą paslaptėlę. Iš tikrųjų atsiskyrimą sumąstė Meredita.

Advokatas išėjo iš Tomo kabineto, tuščiu koridoriumi nužingsniavo į tuščią savąjį ir paskambino Garvinui. Išgirdo įprastą energingą amtelėjimą:

– Čia Garvinas.

– Šnekėjau su Tomu Sandersu.

– Ir?

– Sakyčiau, priėmė normaliai. Aišku, nusivylė. Manau, girdėjo gandus. Tačiau viskas gerai.

Garvinas paklausė:

– O naujoji struktūra? Kaip reagavo?

– Jis susirūpinęs, – paaiškino Blekbernas. – Išsakė abejones.

– Dėl ko?

– Jo manymu, ji neturi techninės patirties valdyti skyrių.

Garvinas purkštelėjo:

– Techninės patirties? Tai man nė velnio nerūpi. Techninė patirtis čia nesvarbi.

– Aišku, ne. Tačiau manau, tai asmeniniai nuogąstavimai. Jie kažkada draugavo.

– Taip, – atšovė Garvinas. – Žinau. Jie vėliau bendravo?

– Sako, kelis metus nebendravo.

– Pykčiai?

– Panašu, kad ne.

– Tai ko jis nerimauja?

– Manau, jam paprasčiausiai reikia laiko apsiprasti.

– Jis pakeis požiūrį.

– Manau, taip.

– Pasakyk, jei sužinotum, kad nepakeitė, – burbtelėjo Garvinas ir padėjo ragelį.

Vienas kabinete Blekbernas suraukė antakius. Pokalbis su Sandersu privertė šiek tiek sunerimti. Atrodo, viskas gerai, bet... Filas buvo tikras, kad Sandersas per šį pertvarkymą nesėdės rankų sudėjęs. Sietlo skyriuje Tomą mėgo, ir jis lengvai galėjo pridaryti rūpesčių. Sandersas buvo per daug nepriklausomas, neįsiliejo į kolektyvą, o įmonei dabar reikėjo komandos žaidėjų. Kuo daugiau Blekbernas mąstė, tuo buvo aiškiau, kad su Tomu bus sunku.

*

Susimąstęs, įsmeigęs akis į priekį Tomas Sandersas sėdėjo prie savo stalo. Gražios pardavėjos Silicio Slėnyje prisiminimą jis mėgino suderinti su naujuoju korporacijos valdininkės įvaizdžiu – ji valdo įmonės skyrius, atlieka sudėtingą paruošiamąjį darbą, kad informuotų apie atsiskyrimą. Tačiau jo mintis nutraukdavo atsitiktiniai vaizdai iš praeities – Meredita šypsosi ant nuogo kūno apsivilkusi vienus jo marškinėlių. Dubenėlis kukurūzų spragėsių svetainėje ant mėlynos sofos. Televizorius išjungtu garsu.

Ir kažkodėl gėlės, mėlynojo vilkdalgio, atvaizdas vitraže. Tai vienas tų nuvalkiotų šiaurės Kalifornijos hipių simbolių. Sandersas žinojo, iš kur jis atsirado – gėlė buvo įspausta jo buto, kuriame gyveno Saniveile, lauko duryse. Tais laikais, kai draugavo su Meredita. Tomas nežinojo, kodėl dabar mąstė apie gėlę, ir jis...

– Tomai?

Jis žvilgtelėjo. Tarpduryje stovėjo Sindė, ji atrodė sunerimusi.

– Nori kavos, Tomai?

– Dėkui, ne.

– Kol šnekėjai su Filu, skambino Donas Vyšniukas. Norėtų, kad ateitum pažiūrėti *Koridoriaus.*

– Kas nors negerai?

– Nežinau. Donas atrodė susijaudinęs. Nori jam perskambinti?

– Ne dabar. Tuoj nueisiu pas jį.

Sindė lūkuriavo prie durų.

– Nori riestainio? Pusryčiavai?

– Aš sotus.

– Tikrai?

– Tikrų tikriausiai, Sinde.

Ji išėjo. Tomas pasisuko pažiūrėti į vaizduoklį ir pamatė, kad mirksi el. pašto ženkliukas. Tačiau jo mintys vėl sukosi apie Mereditą Džonson.

Sandersas su ja pragyveno apie pusę metų. Kurį laiką tai buvo labai gilus ryšys. Nors pavieniai vaizdai ryškūs, jis suvokė, kad apskritai tų laikų vaizdai stebėtinai migloti. Ar tikrai gyveno su Meredita Džonsosn pusę metų? Kada tiksliai susitiko pirmą kartą ir kada išsiskyrė? Tomas nusistebėjo, kaip sunku mintyse atkurti chronologiją. Tikėdamasis aiškumo, jis apmąstė kitas savo gyvenimo puses – kokią padėtį jis užėmė tais laikais *DigiCom?* Dirbo rinkodaroje ar jau perėjo į techninį skyrių? Dabar Tomas nebuvo tikras. Jam teks pažiūrėti bylose.

Jis galvojo apie Blekberną. Filas paliko žmoną ir persikraustė pas Sandersą, kai šis draugavo su Meredita. Ar vėliau, kai reikalai pašlijo? Gal Blekbernas atsikraustė pas jį, kai Sandersas skyrėsi su Džonson? Tomas nebuvo tikras. Suvokė, kad apie tuos laikus nežino nieko tikslaus. Tie įvykiai nutiko prieš dešimt metų, kitame mieste kitu gyvenimo periodu, ir jo atmintyje – betvarkė. Sandersas dar kartą nusistebėjo, kad yra toks sutrikęs.

Jis paspaudė vidaus telefono ryšį.

– Sinde? Turiu klausimą.

– Sakyk, Tomai.

– Dabar trečia birželio savaitė. Ką veikei trečią birželio savaitę prieš dešimt metų?

Ji net nesudvejojo.

– Viskas paprasta – baiginėjau koledžą.

Aišku, kad tai tiesa.

– Gerai, – nutęsė jis. – O ką birželį prieš devynerius metus?

– Prieš devynerius metus? – jos balsas staiga tapo atsargus, nebe toks tikras. – Oho... Pagalvokime, birželis... Prieš devynerius metus?.. Birželis... Manau, su draugu keliavau Europoje.

– Su dabartiniu?

– Ne. Tas buvo tikras bukagalvis.

Sandersas paklausė, kiek laiko.

– Buvome ten apie mėnesį.

– Turiu omeny, draugavote.

– Su juo? Pagalvokime... Išsiskyrėme... Tikriausiai... Gruodį. Manau, gruodį, o gal po atostogų sausį... Kodėl klausi?

Tomas atsakė, kad mėgina susivokti. Jam palengvėjo, išgirdus netikrumą jos balse, kai ji mėgino prisiminti.

– Beje, kokio senumo dokumentus turime? Laiškus, skambučių knygas?

– Reikia pažiūrėti. Žinau, kad turiu trejų metų.

– O ankstesni?

– Ankstesni? Kiek ankstesni?

Jis pasakė:

– Dešimties metų.

– Oho. Tada dirbai Kupertine. Ar ten saugo dokumentus? Deda į mikrokortą ar paprasčiausiai išmeta?

– Nežinau.

– Nori, kad patikrinčiau?

Atsakė, kad ne dabar ir atsijungė. Nenorėjo, kad padėjėja šiuo metu klausinėtų Kupertine. Tik ne dabar.

Sandersas pirštų galiukais pasitrynė akis. Mintyse nuklydo į praeitį. Jis vėl išvydo mėlyną vitražo gėlę. Ji buvo per didelė, ryški, nuvalkiota. Tomą visada nervino jos pigumas. Tais laikais jis gyveno bute Merano kelio komplekse. Aplink mažą šaltą baseinėlį susigrūdę dvidešimt namų. Visi iš to komplekso dirbo modernių technologijų įmonėje. Niekas niekada nesimaudė baseine. Ir Sandersas ten buvo retas svečias. Tada jis dukart per mėnesį su Garvinu skraidė į Korėją. Tuo metu visi skraidė antrąja klase. Negalėjo sau leisti verslo klasės.

Jis prisiminė, kaip nusikalęs po ilgo skrydžio grįždavo namo ir įėjęs į butą pirmiausiai pamatydavo tą bjaurią vitražo gėlę.

Tais laikais Meredita mėgo baltas kojines, baltus kojinių laikiklius, mažas baltas gėlytes ant spaustukų su...

– Tomai?

Jis pakėlė akis. Tarpduryje stovėjo Sindė. Ji išpylė:

– Jei nori pasimatyti su Donu Vyšniuku, geriau drožk tuoj pat, nes pusę vienuolikos susitinki su Gariu Bosaku.

Jam atrodė, kad padėjėja elgiasi su juo kaip su ligoniu.

– Sinde, man viskas gerai.

– Žinau. Tik priminiau.

– Gerai, eisiu.

Skubėdamas laiptais į trečią aukštą prasiblaškė. Sindė gerai pasielgė, kad išviliojo iš kabineto. Maža to, knietėjo pamatyti, ką Vyšniuko komanda padarė *Koridoriui.*

Koridorių bendrovėje *DigiCom* visi vadino VIA – virtualios informacijos aplinka. VIA buvo *Žibsiukės* draugė – antra svarbi detalė *DigiCom* įsivaizduojamoje skaitmeninių duomenų ateityje. Artimiausiu metu duomenys bus saugomi diskuose arba prieinami didelėse duomenų bazėse, prie kurių vartotojai prisijungs per telefonų linijas. Šiuo metu duomenis jie matė pateiktus plokščiuose televizorių arba kompiuterių ekranuose. Taip buvo paskutinius trisdešimt metų. Tačiau greitai atsiras nauji duomenų pateikimo būdai. Labiausiai kvapą gniaužė naujausios virtualios terpės. Vartotojai, užsidėję specialius akinius, matys kompiuterio sukurtas trimates aplinkas, kuriose jausis kaip kitame pasaulyje. Begalė modernių technologijų įmonių skubėjo kurti virtualias terpes. Tai viliojanti, bet labai sudėtinga technologija. *DigiCom* VIA buvo vienas mėgstamiausių Garvino projektų. Jis sukišo krūvą pinigų, dvejus metus vertė Dono Vyšniuko programuotojus kasdien dirbti kiaurą parą.

Ir kol kas iš to – vien tik vargas.

Ženkle ant durų parašyta – „VIA“, o žemiau – „kai tikrovės nepakanka“. Sandersas įkišo kortelę į griovelį ir trakštelėję durys atsidarė. Jis praėjo prieškambarį, už jo pagrindinėje įrengimų patalpoje skambėjo, aidėjo, buvo girdėti daug balsų. Net ir prieškambario ore Tomas aiškiai juto gaižų kvapą.

Įėjęs į pagrindinę patalpą, išvydo visišką betvarkę. Langai plačiai atverti, tvyro dygus valiklio dvokas. Dauguma programuotojų ant žemės dirba prie išardytų įrenginių. Įvairiaspalvių laidų raizgalynėje mėtėsi išmontuotos VIA detalės. Išardytos net juodos apvalios vaikštynės – valė guminius guolius. Dar daugiau laidų tįso nuo lubų iki atidarytų lazerinių skaitlių, buvo matyti jų elektros plokštės. Atrodė, kad visi šneka vienu metu. Patalpos viduryje kaip jaunutis Buda elektros mėlynumo marškinėliais, ant kurių užrašyta „Tikrovė – šlamštas", stovėjo programuotojų vadas Donas Vyšniukas. Vyšniukui buvo dvidešimt dveji, jis garsėjo kaip nepakeičiamas ir įžūlus.

Pamatęs Sandersą, Donas šūktelėjo:

– Sumauti valdytojai lauk!

– Kodėl? – paklausė Tomas. – Maniau, kad nori su manim susitikti.

– Per vėlu! Turėjai progą! – atšovė Vyšniukas. – Dabar šaukštai po pietų.

Akimirkai Sandersas pagalvojo, kad Donas turi omeny neįvykusį paaukštinimą. Tačiau politika iš visų *DigiCom* skyrių vadovų Vyšniukui rūpėjo mažiausiai. Eidamas link Tomo, lipdamas per savo sulinkusius programuotojus, jis linksmai šypsojosi.

– Atleisk, Tomai. Pavėlavai. Dabar deriname.

– Derinate? Atrodo, kad viską išardėte. Iš kur ta smarvė?

– Žinau, – Vyšniukas staigiai iškėlė rankas. – Prašau berniukų, kad kasdien išplautų, bet ką galiu padaryti? Jie – programuotojai, negeresni už šunis.

– Sindė sakė, kad skambinai kelis kartus.

– Skambinau, – burbtelėjo Vyšniukas. – Buvome surinkę ir įjungę *Koridorių*, norėjau, kad pamatytum. Gal ir gerai, kad nematei.

Sandersas žvilgtelėjo į aplink išmėtytus sudėtingus įrenginius.

– Buvote *surinkę?*

– Anksčiau. Dabar – ne. Deriname.

Donas mostelėjo į programuotojus, kurie dirbo su vaikštynėmis.

– Vakar vidurnaktį pagaliau pašalinome uždelsimo klaidą. Dvigubai greičiau užsikrauna. Dabar sistema greita kaip velnias. Reikia priderinti vaikštynes ir pagalbinį valdymą, kad būtų jautresnė.

Jis su panieka ištarė:

– Tai techninė bėda. Bet mes vis tiek sutvarkysime.

Programuotojai niekada nemėgo tvarkyti mechaninių nesklandumų. Jie gyveno beveik visiškai abstrakčiame kompiuterio kodo pasaulyje ir žemiški įrenginiai jų nedomino.

Sandersas paklausė, kokia būtent bėda.

Vyšniukas atsakė:

– Žiūrėk. Čia paskutiniai įdiegimai. Vartotojas užsideda šiuos akinius.

Jis parodė kažką panašaus į storus sidabrinius akinius nuo saulės.

– Ir lipa ant šitų vaikštynių.

Vaikštynės – vienas Vyšniuko išradimų. Nedidelio, apvalaus tramplino dydžio, paviršius sudarytas iš tankiai sukištų guminių kamuoliukų. Jos veikė kaip daugiakryptis bėgtakis, eidami per kamuoliukus, vartotojai galėjo judėti į bet kurią pusę.

– Užlipęs ant vaikštynių, vartotojas, – dėstė Donas, – prisijungia prie duomenų bazės. Tada tas kompiuteris, – Vyšniukas parodė į kampe sukrautą dėžių kalną, – priima iš duomenų bazės ateinančią informaciją ir sukuria virtualią terpę, kuri projektuojama akiniuose. Vartotojas eina ant šitos lentos, projekcija keičiasi ir atrodo, kad eini koridoriumi, kuris į visas puses nukrautas duomenų stalčiais. Žmogus gali bet kur sustoti, ranka atidaryti bet kurį rinkmenų stalčių ir pasklaidyti dokumentus. Atrodo visiškai tikroviška.

– Keliems vartotojams?

– Kol kas sistemoje vienu metu gali būti penkiese.

– Kaip atrodo *Koridorius?* – paklausė Sandersas. – Metaliniai rėmai?

Anksčiau Koridorių ribojo juodi ir balti kontūrai. Kuo mažiau linijų, tuo kompiuteriui lengviau piešti.

– Metalinis kontūras? – prunkštelėjo Vyšniukas. – *Na jau!* To atsisakėme prieš dvi savaites. Dabar sukūrėme spalvotus 24 bitų trijų išmatavimų paviršius su nesikraipančia tekstūra. Vaizduojame ne daugiakampius, o tikrai išgaubtus paviršius. Atrodo tikroviškai.

– O kam tie lazeriniai skaitliai? Maniau, padėtį nustatote infraraudonaisiais spinduliais.

Virš akinių įtaisyti infraraudonųjų spindulių priėmikliai, kad sistema suprastų, kur vartotojas žiūri ir pakreiptų projektuojamą vaizdą akiniuose taip, kad sutaptų su žiūrėjimo kryptimi.

– Kol kas taip, – bėrė Vyšniukas. – Skaitliai – kūno vaizdavimui.

– Kūno vaizdavimui?

– Taip. Jei eini *Koridoriumi* su kuo nors, pasisuki ir matai kolegą. Mat skaitliai pagauna trijų išmatavimų tekstūrą tikralaikyje – jie nuskaito kūną, veido išraišką, ir nupiešia virtualų veidą šalia stovinčiam virtualiam žmogui virtualiame kambaryje. Aišku, žmogaus akių nematysi, nes jas slepia akiniai. Tačiau sistema sukuria veidą iš saugomų tekstūrų. Puikumėlis, tiesa?

– Nori pasakyti, kad matai kitus vartotojus?

– Būtent. Matai jų veidus, išraiškas. Ir tai ne viskas. Jei kiti vartotojai sistemoje be akinių, vis tiek juos matai. Programa atpažįsta kitus vartotojus, ištraukia nuotrauką iš asmeninės rinkmenos ir priklijuoja ant virtualaus kūno. Truputį negrabiai, bet ne blogai.

Vyšniukas pamojavo ore rankomis.

– Ir tai dar ne pabaiga. Taip pat sukūrėme virtualią pagalbą.

– Virtualią pagalbą?

– Aišku, prisijungusiems vartotojams reikia pagalbos. Taigi sukūrėme angelą, kad padėtų. Plevena šalia ir atsakinėja į klausimus.

Vyšniukas šypsojosi.

– Norėjome padaryti žydrą fėją, bet nenorėjome nieko įžeisti.

Sandersas susimąstęs stebėjo patalpą. Donas pasakojo apie savo pasiekimus. Tačiau čia vyko dar kai kas – negalėjai nepastebėti įtampos, pašėlusios dirbančiųjų energijos.

Vienas programuotojų šūktelėjo:

– Donai, koks turėtų būti Z skaičius?

Vadas atšovė, kad virš penkių.

– Aš gaunu keturis ir tris.

– Keturi ir trys – blogai. Gauni virš penkių arba eini lauk.

Jis pasisuko į Sandersą.

– Reikia dalinius paraginti.

Sandersas žiūrėjo į Vyšniuką. Galiausiai grįžo prie reikalo:

– Tai kokia *tikroji* problema?

Vyšniukas gūžtelėjo.

– Jokios. Sakiau, reikia suderinti.

– Donai.

Tas atsiduso:

– Kai greitinome užkrovimą, sugadinome projektuotojų modulį. Matai, dėžė kuria kambarį realiame laike. Kai priėmikliai greičiau užsikrauna, reikia žymiai greičiau kurti objektus. Kitaip atrodo, kad kambarys atsilieka. Jautiesi kaip girtas. Pasuki galvą, o kambarys lėtai šnarėdamas artėja.

– Ir?

– Dėl to vartotojai apsivemia.

Sandersas atsiduso.

– Šaunumėlis.

– Vaikštynes teko išardyti, nes Tedis viską apvėmė.

– Puiku, Donai.

– Kas yra? Juk čia nieko rimto. Viskas išvaloma.

Donas papurtė galvą.

– Būtų geriau, jei Tedis nebūtų pusryčiams valgęs kaimiškos kiaušinienės. Atsitiko nelaimė. Guoliuose visur tortilijos gabaliukai.

– Ar žinai, kad rytoj turime parodyti *Konlio-Vaito* darbuotojams?

– Puiku. Pasiruošime.

– Donai, būtų ne kas, jei jų vyriausieji apsivemtų.

– Patikėk manim, – atsakė Vyšniukas. – Pasiruošime. Jiems patiks. Kokių rūpesčių beturėtų įmonė, *Koridorius* tikrai ne bėda.

– Pažadi?

– Garantuoju, – užtikrino Donas.

Dvidešimt po dešimtos Sandersas grįžo į kabinetą ir atėjus Gariui Bosakui sėdėjo prie stalo. Bosakas – aukštas vyras, virš dvidešimties, apsivilkęs džinsais, marškinėliais su Terminatoriumi, apsiavęs sportiniais bateliais. Jis nešiojosi didelį sulankstomą odinį portfelį kaip teismo advokatai.

– Atrodai išbalęs, – pradėjo Garis. – Bet šiandien visi įmonėje išbalę. Įtampa kaip pragarėlyje, pastebėjai?

– Pastebėjau.

– Kaipgi kitaip. Galime pradėti?

– Žinoma.

– Sinde? Ponas Sandersas kelias minutes bus nepasiekiamas.

Bosakas uždarė kabineto duris ir užrakino. Linksmai švilpaudamas išjungė Tomo darbinį telefoną ir kitą kampe šalia sofos. Iš ten nuėjo prie lango ir nuleido žaliuzes. Kampe stovėjo mažutis televizorius, jį įjungė. Spragtelėjo portfelio užraktus, ištraukė mažą plastmasinę dėžutę ir šone spustelėjo jungiklį. Dėžutė ėmė blyksėti ir kimiai šnypšti. Bosakas pastatė ją Sanderso stalo viduryje. Garis niekada nešnekėdavo, kol nepastatydavo balto triukšmo koduotojo, nes iš jo šnekų dažnai galėjai suprasti apie neleistiną elgesį.

Bosakas sutarškėjo:

– Turiu gerų naujienų. Tavo berniukas švarus.

Jis ištraukė vyniojamo popieriaus bylą, atvertė ir ėmė sklaidyti lapus.

– Peteris Džonas Nilis, dvidešimt trejų, *DigiCom* dirba šešiolika mėnesių. Dabar programuotojas PGG. Gerai, pradėsime. Jo vidurinės ir koledžo nuorašai. Įdarbinimo byla iš buvusio darbo *Data General.* Be dėmelės. Dabar naujausi popieriai. Kreditų įvertinimas iš *TRW**. Namų telefono sąskaitos. Mobiliojo sąskaitos. Banko išrašai. Taupomosios sąskaitos. Du paskutiniai 1040* blankai. Kreditinių *Visa* ir *Mastercard* kortelių metinės išlaidos. Kelionių apskaita. El. pašto žinutės įmonėje ir už jos ribų. Mašinų stovėjimo aikštelės bilietai. O čia pagrindinis argumentas. Ramados užeiga Saniveile, trys paskutiniai apsilankymai, jo telefono skambučiai iš ten ir rinkti numeriai. Trys paskutiniai nuomoti automobiliai ir nuvažiuoti kilometrai. Nuomoto automobilio mobilusis, rinkti numeriai. Viskas.

– Ir?

– Peržiūrėjau jo rinktus numerius. Štai analizė. Daug skambučių į Sietlo *Silicon,* bet Nilis ten turi draugę. Ji – sekretorė, dirba pardavimų srityje, viskas puiku. Taip pat skambina broliui programuotojui *Boeing,* dar apdoroja duomenis sparnų gamybai, viskas puiku. Kiti skambučiai – tiekėjams ir kodų pardavėjams, visi padorūs. Jokių skambučių į užjūrį. Skambučiuose nieko įtartino. Nepaaiškinamų banko pavedimų nėra, nieko naujo netikėto nepirkta. Nėra prasmės galvoti, kad jis nori pereiti. Sakyčiau, Nilis nešneka su niekuo, kas tau rūpi.

– Gerai, – atsakė Sandersas. Jis žvilgtelėjo į popieriaus lapus ir padarė pauzę. – Gari. Kai kurie dokumentai iš mūsų įmonės. Kai kurie.

* JAV korporacija, teikianti pasyvaus ir aktyvaus apsisaugojimo priemones bei paslaugas automobilininkams.

** JAV internetinė priemonė, padedanti žmonėms rasti informaciją, naujienas ir anketas tvarkyti savo mokesčiams.

– Taip. Na ir kas?

– Kaip juos gavai?

Bosakas išsišiepė.

– Neklausinėk, nesakysiu.

– Kaip gavai *Data General* bylą?

Garis pakratė galvą.

– Ar ne todėl man moki?

– Taip, bet...

– Klausyk, norėjai, kad patikrinčiau darbuotoją, aš patikrinau. Tavo vaikis švarus. Jis dirba tik tau. Dar ką nors nori apie jį žinoti?

Sandersas papurtė galvą:

– Ne.

– Šaunu. Einu, pamiegosiu.

Bosakas susirinko bylas ir sukišo atgal į aplanką.

– Beje, tau skambins mano policininkas.

– Aha.

– Galiu tavim pasitikėti?

– Žinoma, Gari.

– Sakiau jam, kad konsultuosiu tave. Apie telekomunikacijų saugumą.

– Tai ir darei.

Garis išjungė blyksinčią dėžutę, įdėjo ją į portfelį ir įjungė telefonus.

– Visada malonu. Sąskaitą palikti tau ar Sindei?

– Man. Iki, Gari.

– Kada tik panorėsi. Jei reikės daugiau, žinai, kur mane rasti.

Sandersas žvilgtelėjo į sąskaitą – BB profesionalios paslaugos, Belvju, Vašingtonas. Pavadinimas buvo Gario pokštas – raidės BB reiškė „Būtinas blogis“. Paprastai modernių technologijų įmonės biografijai patikrinti samdė į pensiją išėjusius policininkus arba privačius seklius, bet kartais naudojosi tokiais programišiais kaip Garis Bosakas, kurie patekdavo į elektronines duomenų bazes ir rasdavo

informacijos apie įtariamus darbuotojus. Bosako pranašumas tas, kad jis dirbo greitai, dažnai ataskaitą paruošdavo per kelias valandas arba per naktį. Aišku, Gario metodai neteisėti, vien jį samdydamas Sandersas pažeidė pusę tuzino įstatymų. Tačiau modernių technologijų įmonėse darbuotojų biografijos patikrinimai įprasti, mat čia vienas vienintelis dokumentėlis ar produkto gamybos planas galėjo konkurentams kainuoti šimtus tūkstančių dolerių.

O Peterį Nilį patikrinti buvo būtina. Jis kūrė naujus suspaudimo algoritmus, kad suspaustų ir išskleistų vaizdus lazeriniuose diskasukių diskeliuose. Iš disko pasirodantys itin greiti skaitmeniniai vaizdai turėjo pakeisti lėtą technologiją ir sukelti švietimo perversmą. Tačiau jei konkurentai gautų *Žibsiukės* algoritmus, *DigiCom* pranašumas gerokai sumažėtų ir tai reikštų...

Suskambėjo vidinio ryšio skambutis.

– Tomai, – prašneko Sindė. – Jau vienuolika. Metas į PGG susirinkimą. Nori pakeliui gauti darbotvarkę?

Tomas atsakė:

– Ne šiandien. Manau, žinau apie ką šnekėsime.

Pažangių gaminių grupė jau buvo susirinkusi trečiojo aukšto posėdžių salėje. Čia vyko savaitinis susirinkimas, kuriame skyrių vadovai aptardavo klausimus ir visus informuodavo. Paprastai susirinkimui vadovavo Sandersas. Aplink stalą sėdėjo programuotojų vadas Donas Vyšniukas, temperamentingas, juodais Armani vilkintis gaminių dizaino vyriausiasis Markas Lujinas ir duomenų telekomunikacijų vadovė Marija Ana Hanter. Smulkutė ir įsitempusi Hanter vilkėjo sportiniu nertiniu, trumpikėmis ir Nike bėgimo glaustinuke, ji niekada nepietavo, bet paprastai po kiekvieno susirinkimo nubėgdavo aštuonis kilometrus.

Lujinas eilinį kartą niršo:

– Tai viso skyriaus įžeidimas. Nesuprantu, kaip ji gavo tas pareigas. Nežinau, kokio išsilavinimo reikia tokiam darbui ir...

Markas prikando liežuvį, kai į kambarį įžengė Sandersas. Stojo nesmagi tyla. Visi tylėjo, šnairavo į jį, paskui nusisuko.

– Jaučiau, – šypsodamasis prabilo Tomas, – kad apie tai šnekėsite.

Kambaryje tylu kaip ir buvo.

– Na, – šnekėjo jis susmukdamas ant kėdės. – Čia ne laidotuvės.

Markas Lujinas atsikrenkštė.

– Atleisk, Tomai, bet, manau, tai aukščiau visko.

Įsiterpė Marija Ana Hanter:

– Visi žino, kad ten turėjai būti tu.

Lujinas pridūrė:

– Tomai, mes visi sukrėsti.

– Taip, – šypsodamasis įsijungė Vyšniukas. – Iš visų jėgų stengėmės tave išgelbėti, bet niekada nemanėme, kad pavyks.

– Vertinu, – išbėrė Sandersas, – bet čia Garvino įmonė, jis gali daryti ką tik nori. Bobas dažniau buvo teisus nei klydo. Aš – suaugęs. Niekas man nieko nežadėjo.

Lujinas nusistebėjo:

– Tau tikrai viskas gerai?

– Patikėk. Viskas gerai.

– Šnekėjai su Garvinu?

– Šnekėjau su Filu.

Lujinas papurtė galvą.

– Tas veidmainiškas šiknius.

– Klausyk, – įsiterpė Vyšniukas, – Filas ką nors sakė apie atsiskyrimą?

– Taip, – atsakė Sandersas. – Atsiskyrimo neišsižadam. Praėjus pusantrų metų po susijungimo, vadovai paruoš PVS* ir paskelbs atsiskyrimą.

Žmonės aplink stalą gūžčiojo. Tomas matė, kad jiems palengvėjo. Visiems esantiems šiame kambaryje PVS garantavo daug pinigų.

* Pirmas viešas akcijų siūlymas (pardavimas) visuomenei.

– O ką Filas sakė apie ponią Džonson?

– Beveik nieko. Tik tiek, kad ji – Garvino statytinė techniniam skyriui valdyti.

Tuo metu į salę įėjo vyriausioji *DigiCom* finansininkė Stefanija Keplan. Tai – aukšta, labai tylaus būdo, per anksti pražilusi moteris, dar vadinama Stefanija Slapuke arba Tyliuoju Bombonešiu – tokią pravardę įgijo dėl įpročio tyliai numarinti projektus, kurie jai neatrodė pakankamai pelningi. Keplan gyveno Kupertine, bet paprastai kartą per mėnesį sėdėdavo Sietlo padalinio susirinkime. Paskutiniu metu pasirodydavo dažniau.

Lujinas paaiškino:

– Stefanija, mėginame pralinksminti Tomą.

Keplan atsisėdo ir užjausdama šyptelėjo Tomui. Ji nešnekėjo.

Markas tęsė:

– Ar žinojai, kad *paskirs* Mereditą Džonson?

– Ne, – atsakė Stefanija. – Tai visiems staigmena. Ir ne visi tuo džiaugiasi.

Tada, lyg pasakiusi per daug, ji atidarė portfelį ir pasinėrė į užrašus. Kaip paprastai liko nuošalyje, kiti greitai ją pamiršo.

Prabilo Vyšniukas:

– Girdėjau, Garvinui ji labai patinka. Džonson įmonėje tik ketverius metus ir niekuo nepasižymėjo. Bet Garvinas priglaudė ją po savo sparneliu. Prieš porą metų ėmė aukštinti. Kažkodėl jis mano, kad Meredita Džonson – *šaunuolė*.

Lujinas paklausė:

– Garvinas ją dulkina?

– Ne, ji paprasčiausiai jam patinka.

– Džonson turi su kažkuo dulkintis.

– Minutėlę, – pertraukė Marija Ana išsitiesdama. – Kas čia? Jei šiam skyriui valdyti Garvinas pakviestų kokį vyruką iš *Microsoft*, niekas nesakytų, kad jis kažką dulkina.

Vyšniukas nusijuokė.

– Tai priklauso nuo to, kas jis.

– Aš rimtai. Kodėl paaukštinama moteris būtinai turi su kuo nors dulkintis?

Lujinas atpyškino:

– Klausyk, jei atvestų iš *Microsoft* Eleną Hovard, taip nešnekėtume, nes visi žinome, kad Elena – puiki specialistė. Mums nepatiktų, bet susitaikytume. Tačiau Mereditos Džonson niekas *nepažįsta*. Ar kas nors iš čia esančių pažįsta?

Sandersas atsakė, kad jis pažįsta.

Stojo tyla.

– Aš su ja draugavau.

Donas nusijuokė.

– Tai *tu* ją ir dulkini.

Tomas pakratė galvą.

– Tai buvo seniai.

Hanter paklausė:

– Kokia ji?

– Aha, – gašliai viepdamasis įsiterpė Vyšniukas. – Kokia ji?

– Donai, užsičiaupk.

– Nusiramink, Marija.

– Kai ją pažinojau, ji dirbo *Novell*, – pasakojo Sandersas. – Jai buvo maždaug dvidešimt penkeri. Gudri ir ambicinga.

– Gudri ir ambicinga, – paantrino Lujinas. – Viskas gerai. Pasaulis pilnas gudrių ir ambicingų. Klausimas, ar ji gali valdyti techninį skyrių? Ar turėsime dar vieną Rėksnį Frilingą?

Prieš porą metų skyriui vadovauti Garvinas paskyrė pardavimo vadybininką Hovardą Frilingą. Norėta kuo anksčiau supažindinti klientus su gaminiais, kad nauja produkcija būtų kuriama pagal kintančius rinkos poreikius. Frilingas įsteigė tikslines grupes, kurios pro vienkryptį langą stebėjo, kaip galimi klientai žaidžia su naujais produktais.

Tačiau naujasis vadovas ničnieko nenutuokė apie techninius reikalus. Taigi susidūręs su bėda rėkdavo. Jis elgėsi kaip kalbos nemokantis turistas svetimoje šalyje ir manė, kad vietiniai supras, jei jis šauks. Frilingo valdymas PGG buvo tragedija. Programuotojai jo nekentė, projektuotojai maištavo prieš jo pasiūlytas neonines gaminių pakuotes, niekas nepašalino gamybos kliaučių Airijos ir Teksaso gamyklose. Galiausiai, kai linija Korke sustojo vienuolikai dienų, Frilingas nuskrido ten ir ėmė šaukti. Visi airių vadovai atsistatydino, ir Garvinas jį atleido.

– Tai vėl turime tokį? Dar vieną Rėksnį?

Stefanija Keplan atsikrenkštė.

– Manau, Garvinas savo pamoką išmoko. Jis toje pat vietoje dukart neklups.

– Tavo nuomone, Meredita Džonson tiktų darbui?

Keplan labai atsargiai atsakė:

– Nepasakyčiau.

– Nelabai pritariate, – burbtelėjo Lujinas.

Keplan atsakė, kad, jos nuomone, ji bus geresnė nei Frilingas.

Markas šnirpštelėjo.

– Čia apdovanojimai aukštesniam už Mikį Runį*. Gali būti labai mažas ir laimėti.

– Ne, – kirstelėjo Keplan, – manau, ji bus geresnė.

Vyšniukas įkišo savo trigrašį:

– Bent jau graži, kiek girdėjau iš kalbų.

– Moterų niekintojas, – pasipiktino Marija.

– Ką, negaliu pasakyti, kad ji graži?

– Šnekame apie jos sugebėjimas, o ne išvaizdą.

– Minutėlę, – atsikirto Donas. – Eidamas į šį susirinkimą, prie kavinės sutikau moteris, ir apie ką gi jos šnekėjo? Ar Ričardo Gyro plaukai gražesni už Melo Gibsono? Plepėjo apie tarpą tarp pakeltų

* Garsus Amerikos aktorius.

ir praskirtų sėdmenų, ir panašius reikalus. Nesuprantu, kodėl jos gali šnekėti apie...

Tomas nutraukė:

– Nuklystame nuo temos.

– Nesvarbu, ką jūs, vyručiai, besakytumėte, – dėstė Hanter, – faktas, kad įmonėje viešpatauja vyrai. Aukštuose postuose, išsiskyrus Stefaniją, moterų beveik nėra. Manau, puiku, kad Bobas paskyrė šį skyrių valdyti moteriai, ir galvoju, kad reikėtų ją paremti.

Ji pažvelgė į Sandersą.

– Tomai, visi tave mylime, bet tu žinai, ką turiu omeny.

– Taip, visi tave mylime, – pridūrė Vyšniukas. – Bent mylėjome, kol negavome naujos žavutės viršininkės.

Markas tarstelėjo:

– Jei Džonson bus gera, aš ją remsiu.

– Neremsi, – atšovė Hanter. – Kenksi. Sugalvosi, kaip atsikratyti.

– Minutėlę...

– Jokių minutėlių. Apie ką čia šnekame? Apie faktą, kad visi nepatenkinti, jog teks atsiskaityti moteriai.

– Marija Ana...

– Aš rimtai.

Lujinas išpylė:

– Manau, Tomas nepatenkintas, kad negavo vietos.

Sandersas atsakė, jog taip nėra.

– Aš nepatenkintas, – pratrūko Vyšniukas, – nes Meredita buvo Tomo draugė, ir dabar jis turės privilegijų.

Sandersas nepritariamai pašnairavo:

– Galbūt.

Markas pasakė:

– Kita vertus, galbūt tu jai nepatinki. Visos mano senos draugės manęs nekenčia.

Vyšniukas juokais pridūrė:

– Girdėjau, ne veltui.

Sandersas pasiūlė grįžti prie darbotvarkės.

– Kokios darbotvarkės?

– *Žibsiukės.*

Aplink stalą pasigirdo dejonės.

– Gal užteks.

– Šlykščioji *Žibsiukė.*

Donas paklausė:

– Ar ji labai bloga?

– Jiems nepavyksta sutrumpinti prisijungimo laiko ir susitvarkyti su įtvarais. Linija veikia 29 procentų pajėgumu.

Lujinas pasakė, kad geriau atsiųstų keletą vienetų.

– Turėtume juos šiandien gauti.

– Gerai. Iki to laiko paliekam ramybėj?

– Dėl manęs, gerai.

Tomas apsižvalgė aplink stalą.

– Dar kas nors turi problemų? Marija?

– Ne, pas mus viskas gerai. Dar porą mėnesių lauksime kortelės dydžio mobiliųjų prototipų iš bandymo linijos.

Naujos kartos mobilieji nedidesni už kreditinę kortelę. Jie susilenkia.

– Kiek sveria?

– Dabar apie 120 gramų, kas nėra labai gerai, bet ne bėda. Sunkiau su elektra. Baterijos šnekant veikia tik tris valandas. Spaudant mygtukus prilimpa klaviatūra. Tačiau čia Marko rūpestis. Mes viską darome laiku.

– Puiku.

Tomas pasisuko į Doną Vyšniuką.

– Ir kaip *Koridorius?*

Vyšniukas spinduliuodamas atsilošė kėdėje. Sukryžiavo ant pilvo rankas.

– Su džiaugsmu galiu pranešti, – pradėjo, – kad jau pusvalandį *Koridorius* veikia kaip velnias.

– Tikrai?

– Tai geros naujienos.

– Niekas nebevemia?

– *Na jau.* Tai praeitis.

Markas Lujinas pertraukė:

– Minutėlę. Kažkas vėmė?

– Pikti gandai. Kas buvo, tas pražuvo. Dabar yra dabar. Prieš pusvalandį pašalinome paskutinę lėtinančią klaidą, ir viskas veikia kaip iš pypkės. Bet kokią duomenų bazę galime paversti trijų išmatavimų 24 bitų terpe, kurioje naršai tikralaikyje. Drožk per kurią tik nori pasaulio duomenų bazę.

– Ji stabili?

– Kaip uola.

– Bandei su nepatyrusiais vartotojais?

– Neperšaunama.

– Vadinasi, pasiruošę parodyti Konliui?

– Sujauksime protą, – atšovė Donas. – Jiems akys ant kaktos iššoks kaip rupūžėms.

Išeidamas iš posėdžių salės Sandersas susidūrė su būreliu *Konlio-Vaito* valdininkų, kuriuos vedžiojo Bobas Garvinas. Robertas T. Garvinas atrodė taip, kaip norėtų atrodyti kiekvienas direktorius *Fortune* žurnale. Jam buvo penkiasdešimt devyneri, gražus, aštrių veido bruožų, žilstelėjusių plaukų, kurie visada atrodė sutaršyti vėjo tarsi būtų ką tik grįžęs iš žvejybos su musele Montanoje arba savaitgalinio plaukiojimo jachta San Chuane. Anksčiau, kaip ir visi, darbe Bobas vilkėjo džinsus ir darbinius marškinėlius. Tačiau paskutiniu metu jam patiko tamsiai mėlyni *Caraceni* kostiumai. Tai vienas iš daugelio pokyčių, kuriuos pastebėjo įmonės darbuotojai po jo dukros mirties prieš trejus metus.

Asmeniniame gyvenime stačiokiškas ir pasaulietiškas, viešumoje Garvinas žavėjo. Vedžiodamas *Konlio-Vaito* vadovus jis pasakojo:

– Čia, trečiame aukšte, įsikūrę mūsų techniniai skyriai ir pažangių gaminių laboratorijos. O, Tomai. Puikumėlis.

Jis užmetė ranką ant Sanderso.

– Susipažinkite su mūsų pažangių gaminių skyriaus vadovu Tomu Sandersu. Vienas iš puikių naujų žmonių, dėl kurių įmonė tapo tokia, kokia yra. Tomai, pasisveikink su vyriausiuoju *Konlio-Vaito* finansininku Edu Nikolsu.

Nikolsas – laibas vyras vanago veidu, kuriam tuoj stuktels šešiasdešimt, visada vaikšto atlošęs galvą, atrodo, jog nuo visko traukiasi lyg smirdėtų. Jis šiek tiek nepritariamai pažvelgė į Sandersą pro pusiau įrėmintų akinių viršų ir oficialiai paspaudė ranką.

– Sandersas. Kaip laikotės?

– Nikolsas.

– ...Ir įkūrėjo sūnėnas, firmos viceprezidentas Džonas Konlis.

Tomas pasisuko į kresną, atletišką vyrą, kuriam tuoj sukaks trisdešimt. Akiniai metaliniais rėmeliais. Armani kostiumas. Tvirtas rankos paspaudimas. Rimta išraiška. Sandersui jis pasirodė turtingas ir labai ryžtingas žmogus.

– Sveikas, Tomai.

– Sveikas, Džonai.

– Ir Džimas Deilis iš *Goldman Sachs*.

Laibas, plinkantis, į gandrą panašus vyras kostiumu šviesiais ruoželiais. Deilis atrodė išsiblaškęs, suglumęs ir paspaudė ranką trumpai linktelėdamas.

– Ir, aišku, Meredita Džonson iš Kupertino.

Ji dabar gražesnė nei Tomas prisiminė. Ir kažkaip vos pastebimai pasikeitusi. Aišku, vyresnė, raukšlelės aplink akis ir kaktoje. Tačiau dabar Džonson stovėjo tiesiau, spinduliavo daugiau energijos ir pasitikėjimo savimi – Sandersui tai reiškė galią. Tamsiai mėlynas kos-

tiumėlis, šviesūs plaukai, didelės akys. Tos neįtikėtinai ilgos blakstienos. Jis jau pamiršo.

– Sveikas, Tomai, malonu tave vėl matyti.

Šilta šypsena. Jos kvepalai.

– Meredita, man irgi malonu.

Ji paleido jo ranką, ir Garvino vedama grupė patraukė koridoriumi tolyn.

– Dabar beliko VIA. Tą pamatysite rytoj.

Iš posėdžių salės išėjo Markas Lujinas ir paklausė:

– Sutikai sukčių draugiją?

– Manau, taip.

Lujinas žiūrėjo, kaip visi nueina.

– Sunku patikėti, kad įmonę valdys tie vyrukai, – porino jis. – Šiandien ryte juos informavau ir galiu pasakyti, kad jie *ničnieko* nesupranta. Baisu.

Kai grupė priėjo koridoriaus galą, Meredita Džonson per petį pažvelgė į Sandersą. Pažadėjo:

– Aš tau paskambinsiu.

Ir džiaugsmingai nusišypsojo. Tada nuėjo.

Lujinas atsiduso.

– Sakyčiau, – išlemeno, – turėsi aukščiausių vadovų malonę, Tomai.

– Gal ir taip.

– Tik norėčiau sužinoti, kodėl Garvinas mano, kad ji tokia puiki.

Tomas atsakė:

– Ji tikrai puikiai atrodo.

Markas nusisuko.

– Pamatysime, – tarstelėjo. – Pamatysime.

Dvidešimt po dvylikos Sandersas išėjo iš kabineto ketvirtame aukšte ir patraukė laiptų link, ketindamas leistis pietų į posėdžių

salę. Jis praėjo slaugę balta krakmolyta uniforma. Ji kaišė nosį į visus kabinetus iš eilės.

– Kur jis? Tik prieš minutę čia buvo.

Slaugė papurtė galvą.

Sandersas paklausė:

– Kas?

– Profesorius, – atsakė slaugė ir nupūtė nuo akių plaukų sruogą. – Negaliu palikti jo vieno nė akimirkai.

– Koks profesorius? – pasiteiravo Tomas.

Tada iš toliausio kabineto koridoriuje pasigirdo moteriškas krizenimas, ir jis žinojo atsakymą.

– Profesorius Dorfmanas?

– Taip. Profesorius Dorfmanas, – patikino slaugė gyvai linksėdama ir patraukė link juoko šaltinio.

Sandersas nusekė įkandin. Vokietis Maksas Dorfmanas dabar buvo labai senas valdybos konsultantas. Kažkada dirbo kviestiniu dėstytoju visose didžiosiose Amerikos verslo mokyklose ir modernių technologijų įmonėse įgijo ypatingo guru vardą. Beveik visą aštuntąjį dešimtmetį priklausė *DigiCom* direktorių valdybai, kas pradedančiai Garvino įmonei suteikė prestižo. Tuo metu jis buvo Sanderso mokytojas. Teisybę pasakius, Dorfmanas prieš aštuonerius metus įtikino Tomą, kad paliktų Kupertiną, ir įsidarbintų Sietle.

Tomas pasakė nežinąs, kad jis dar gyvas.

Slaugė atsakė:

– O kaipgi.

– Jam turėtų būti devyniasdešimt.

– Neatrodo vyresnis nei aštuoniasdešimt penkerių.

Priartėjęs prie kabineto, Sandersas pamatė išeinančią Mariją Aną. Ji persivilko sijoną ir palaidinukę, plačiai šypsojosi lyg ką tik iš meilužio.

– Tomai, neatspėsi, kas čia.

Jis atsakė, kad Maksas.

– Būtent. Tomai, turėtum su juos susitikti – jis nė kiek nepasikeitęs.

– Garantuoju, – patvirtino Sandersas.

Jautė cigarečių dūmus net neįėjęs į kabinetą.

Slaugė griežtai subarė „na, profesoriau" ir įžengė į kambarį. Tomas žvilgtelėjo vidun – tai vienas darbuotojų poilsio kambarių. Makso Dorfmano vežimėlis pristumtas prie stalo kambario viduryje. Jį supo gražios padėjėjos. Moterys grūdosi aplinkui, jų apsuptyje žilaplaukis Dorfmanas patenkintas šypsojosi, rūkė cigaretę su ilgu kandikliu.

Sandersas paklausė, ką jis čia veikia.

Hanter paaiškino:

– Garvinas atsivežė jį, kad patartų dėl susijungimo. Negi nepasisveikinsi?

– O Dieve, – burbtelėjo Tomas. – Tu gi pažįsti Maksą. Jis varo iš proto.

Dorfmanui patiko nuginčyti senas tiesas, tačiau jis tai darė netiesiogiai. Maksas šnekėjo ironiškai ir kartu erzino bei šaipėsi. Jam patiko prieštaravimai, jis nevengė meluoti. Jei pagaudavai meluojantį, Dorfmanas iš karto atšaudavo: „Taip, tai tiesa. Nežinau, apie ką galvojau", ir toliau varydavo iš proto vingrybėmis. Jis niekada nesakė, ką galvoja – palikdavo spręsti pačiam. Vadovai po jo įmantrių seansų likdavo suglumę ir išvargę.

– Bet jūs buvote draugai, – spaudė Hanter žiūrėdama į jį. – Esu tikra, jis apsidžiaugtų, jei pasisveikintum.

– Dabar Maksas užsiėmęs. Gal vėliau.

Tomas dirstelėjo į laikrodį.

– Dabar vis tiek einame pietauti.

Sandersas patraukė koridoriumi atgal. Susiraukusi Marija Ana žingsniavo šalia.

– Jis visada tave nervino, tiesa?

– Jis visus nervino. Tai buvo jo „arkliukas".

Marija pažvelgė į jį sumišusi, rodės, norėjo pasakyti daugiau, bet tik gūžtelėjo.

– Kas man darbo.

– Nesu nusiteikęs tiems jo pokalbiams, – pasakė Tomas. – Galbūt vėliau. Tik ne dabar.

Jie laiptais nulipo į pirmąjį aukštą.

Pagal tikrą modernių technologijų įmonių funkcionalumą *DigiCom* neįsirengė valgyklos. Todėl darbuotojai užkandžiavo ir pietavo vietiniuose restoranuose, dažniausiai artimame *Il Terrazzo*. Kad susijungimas liktų paslaptyje, *DigiCom* teko patiekti pietus didžiulėje, medžiu apmuštoje pirmojo aukšto posėdžių salėje. Pusę pirmos salė buvo pilnutėlė: vyriausi *DigiCom* techninių skyrių vadovai, *Konlio-Vaito* vadovai, *Goldman Sachs* bankininkai. Pagal lygiateisę įmonės moralę nebuvo jokių paskirstytų vietų, tačiau *Konlio-Vaito* vadovai susibūrė aplink Garviną vienoje stalo pusėje salės priekyje. Stiprioji stalo pusė.

Sandersas atsisėdo priešingoje pusėje ir nustebo, kai dešinėje į kėdę įsliuogė Stefanija Keplan. Paprastai Keplan sėdėjo daug arčiau Garvino, Tomas įmonėje buvo žemesnio rango. Sanderso kairėje sėdėjo žmogiškų išteklių vadovas Bilas Evertsas – malonus, truputį nuobodokas vaikinas. Kai baltai apsivilkę padavėjai atnešė patiekalus, Tomas šnekėjo apie Evertso aistrą – žvejybą Orkų saloje. Kaip įprastai Stefanija didžiumą laiko tylėjo, atrodė pasinėrusi į save.

Sandersas pamanė, kad nekreipia į ją dėmesio. Baigdamas valgyti pasisuko ir tarstelėjo:

– Stefanija, pastebėjau, kad paskutiniais mėnesiais dažniau lankaisi Sietle. Dėl susijungimo?

Ji šyptelėjo:

– Ne. Mano sūnus įstojo į universitetą, mėgstu nuvažiuoti su juo pasimatyti.

– Ką studijuoja?

– Chemiją. Nori gilintis į medžiagų chemiją. Matyt, bus plati sritis.

– Girdėjau.

– Pusę laiko nesuprantu, ką sūnus šneka. Juokinga, kai vaikas žino daugiau už tave.

Jis linktelėjo galvodamas, ko dar paklausti. Nebuvo lengva – Tomas daug metų sėdėjo susirinkimuose su Keplan, bet ją menkai pažinojo. Ištekėjusi už draugiško, putlaus ūsočiaus dėstytojo iš San Chosė, kuris dėstė ekonomiką. Kai šeimynėlė buvo drauge, šnekėjo tik jis, Stefanija tyliai stovėjo šalia. Ji – aukšta, kaulėta, lėtoka moteris, kuri atrodė susitaikiusi su tuo, kad nemoka bendrauti. Šnekėta, kad Keplan – labai gera golfo žaidėja, bent jau tokia gera, kad Garvinas su ja nežaidė. Niekas iš ją pažinojusių nesistebėjo nuolatiniu troškimu įveikti Bobą, nors tai buvo klaida. Aštrialiežuviai tikino – ji nepakankama nevykėlė, kad būtų paaukštinta.

Garvinas nelabai mėgo Stefaniją, bet niekada neplanavo atleisti. Pablyškusi, be humoro jausmo, nepavargstanti – jos atsidavimą įmonei supo legendos – ji kas vakarą dirbo viršvalandžius ir ateidavo daugumą savaitgalių. Kai prieš kelis metus jai buvo diagnozuotas vėžys, ji nepasiėmė nė vienos laisvos dienelės. Aišku, kad vėžį išgydė, bent jau Sandersas nieko daugiau apie jį negirdėjo. Tačiau panašu, kad nemalonumai tik paskatino Keplan dar labiau susitelkti į bejausmę skaičių bei skaičiuoklių karaliją ir pagerino jos įgimtą sugebėjimą veikti už akių. Ne vienas į darbą ryte atėjęs vadovas rado savo mėgstamą projektą be pėdsakų sunaikintą Tyliojo Bombonešio, nors nežinojo kodėl. Keplan likdavo nuošaly, bet tai nekėlė jai jokių sunkumų, tik priminė, kokią galią ji turi įmonėje ir kaip ja naudojasi. Stefanija buvo savotiškai paslaptinga ir aiškiai pavojinga.

Kol jis rezgė, ko paklausti, Keplan slapčiomis palinko prie jo ir sušnabždėjo:

– Tomai, per rytinį susirinkimą nežinojau ką pasakyti. Bet tikiuosi, tau viskas gerai. Aš čia apie naują pertvarkymą.

Sandersas paslėpė nuostabą. Per dvylika metelių Keplan nebuvo pasakiusi nieko taip aiškiai asmeniško. Jis mąstė, kam ji šneka dabar. Tomas iš karto susigūžė nežinodamas, ką atsakyti.

– Tai sukrėtė, – išlemeno.

Ji žvelgė į jį nenuleisdama akių.

– Tai buvo sukrėtimas daugeliui mūsų, – tyliai pasakė Keplan. – Kupertinas pasipiktino. Daugelis abejojo Garvino pasirinkimu.

Sandersas susiraukė. Keplan niekada nekritikavo Garvino – net ir už akių. Niekada. O dabar kritikuoja. Bando jį? Jis tylėjo ir nenorom kramtė maistą.

– Jaučiu, kad naujas paskyrimas tau ne prie širdies.

– Tik dėl to, kad netikėtas. Lyg iš giedro dangaus.

Akimirką tarsi nuvilta Keplan keistai žvelgė į jį. Tada linktelėjo ir prašneko:

– Per susijungimus visada taip būna.

Dabar šnekėjo atviriau, nebe taip paslaptingai.

– Aš dirbau *Compusoft*, kai jis susijungė su *Symantec*, buvo lygiai taip pat – paskelbia paskutinę minutę, viską pertvarko. Pažada darbus ir neduoda. Mėnesius niekas nieko nežinojo. Nelengva sujungti dvi įmones – ypač tokias. Korporacijų kultūriniai skirtumai dideli. Garvinas privalo juos patenkinti.

Ji parodė į kitą stalo galą, kur sėdėjo Bobas.

– Tik pažvelk į juos, – tęsė. – Visi Konlio darbuotojai kostiumuoti. Mūsų įmonėje niekas nevilki kostiumų, tik advokatai.

Sandersas atsakė, kad jie iš rytinės pakrantės.

– Bet esmė giliau. *Konliui-Vaitui* patinka atrodyti kaip įvairiapusiškai komunikacijų firmai, bet iš tikrųjų jie ne tokie dideli. Jų pagrindinis verslas – vadovėliai. Labai pelninga, bet parduodi Teksaso, Ohajo ir Tenesio mokykloms. Dauguma jų labai konservatyvios. Taigi pagal veiklos kryptį ir patirtį Konlis – konservatyvus.

Jie nori susijungti, kad gautų kitam amžiui reikalingas modernias technologijas. Bet negali susitaikyti su mintimi, kad įmonė – labai jauna, darbuotojai dirba su marškinėliais ir džinsais, visi kreipiasi vardais. Tas juos šokiruoja.

Keplan vėl pritilo ir pridūrė:

– Be to, Konlis irgi pasidalijęs. Garvinui teks susitvarkyti ir su tuo.

– Kaip pasidalijęs?

Ji linktelėjo į stalo galą.

– Tikriausiai pastebėjai, kad jų direktoriaus nėra. Tas didis vyras nepagerbė mūsų savo atvykimu. Jis nepasirodys iki savaitės pabaigos. Kol kas atsiuntė tik pasiuntinukus. Aukščiausias jų – vyriausias finansininkas Edas Nikolsas.

Sandersas žvilgtelėjo į anksčiau sutiktą įtarų, aštrių veido bruožų vyrą.

Keplan porino:

– Nikolsas nenori pirkti šios įmonės. Jo manymu, mes per daug kainuojame ir nesame tokie galingi. Pernai jis mėgino sudaryti strategines sąjungas su *Microsoft*, bet Geitsas jį pravarė. Tada Edas mėgino nupirkti *InterDisk*, bet vėl nesėkmingai – per daug rūpesčių, apie *InterDisk* blogai rašė spaudoje dėl atleisto darbuotojo. Taigi jie atsidūrė pas mus. Tačiau Edas tokiu pirkiniu visai nesižavi.

Sandersas patvirtino:

– Jis anaiptol neatrodo laimingas.

– Jis nekenčia vaikiščio Konlio.

Šalia Nikolso sėdėjo jaunas, akiniuotas, vos trečią dešimtį pradėjęs advokatas Džonas Konlis. Aiškiai jaunesnis už aplinkinius, Konlis šnekėjo energingai, įrodinėjo Nikolsui, badė orą šakute.

– Edo nuomone, Konlis – šiknius.

– Bet Konlis tik viceprezidentas, – argumentavo Sandersas. – Jis nėra labai įtakingas.

Keplan papurtė galvą.

– Atmink, jis – jų palikuonis.

– Na, ir ką tai reiškia? Posėdžių salėje kabo jo senelio portretas?

– Konliui priklauso keturi procentai *Konlio-Vaito* akcijų, jis valdo dar dvidešimt šešis, kuriuos kol kas saugo šeima arba jie investuoti į jų valdomus koncernus. Džonas Konlis turi daugiausia balsų iš *Konlio-Vaito* akcininkų.

– Ir jis nori susijungimo?

– Taip, – linktelėjo Keplan. – Konlis rūpestingai išsirinko mūsų įmonę pirkimui. Jis greitai juda į priekį, padedamas tokių draugų kaip Džimas Deilis iš *Goldman Sachs.* Deilis – labai gudrus, bet bankininkai investuotojai nuo susijungimų gauna didelius mokesčius. Manau, jie patikrins kruopščiai, nesakau, kad ne. Tačiau dabar nuo šio sandėrio jų neatkalbėsi.

– Aha.

– Taigi Nikolsas jaučia, kad čia jo niekas neklauso ir dar skubina sudaryti daug brangesnį sandėrį nei jis vertas. Edas nesupranta, kodėl turėtume pralobti iš *Konlio-Vaito*. Jei galėtų, jis nutrauktų sandėrį tik tam, kad įkąstų Konliui.

– Tačiau sandėriui vadovauja Konlis.

– Taip. Ir gan įžūliai. Jam patinka amžių lyginti su jaunyste, taukšti apie ateinančią skaitmeninę erą, jauną ateities viziją. Tai siutina Nikolsą. Edas žino, kad per dešimtmetį jis padvigubino bendrą įmonės vertę, o dabar šitas mažas pašlemėkas jį moko.

– O ką čia veikia Meredita?

Keplan padvejojo.

– Meredita paranki.

– Kaip suprasti?

– Ji – iš rytų. Užaugo Konektikute ir išvyko į Vasarą. Konlio darbuotojams tai patinka. Jie tuo džiaugiasi.

– Ir viskas? Ji šneka reikiamu akcentu?

– Aš tau nieko nesakiau, – tęsė Stefanija. – Bet, mano nuomone, ji atrodo jiems silpna. Jie mano, kad po susijungimo galės ją valdyti.

– O Garvinas tam pritaria?

Stefanija gūžtelėjo pečiais.

– Bobas – realistas, – pasakė. – Jam reikia pinigų. Jis įmonę sukūrė meistriškai, bet ateinančiam periodui, kai gamyboje akis į akį susidursime su *Sony* ir *Philips*, mums reikės velniškai daug grynųjų. *Konlio-Vaito* prekyba vadovėliais – aukso veršis. Bobas juos stebi, mato žalius, ir padarys viską, ko jie nori, kad gautų pinigus.

– Ir, aišku, Bobui patinka Meredita.

– Taip. Tiesa. Bobui ji patinka.

Sandersas truputį palaukė, kol Stefanija kramtė maistą.

– O tu, Stefanija, kokia tavo nuomonė?

Keplan gūžtelėjo.

– Ji gabi.

– Gabi, bet silpna.

– Ne, – Stefanija pakratė galvą. – Meredita gabi. Niekas tuo neabejoja. Bet aš nerimauju dėl jos patirties. Ji ne tiek užsigrūdinusi, kokia turėtų būti. Ją paskyrė valdyti keturis didelius techninius skyrius, tikimasi, jie greitai plėsis. Tikiuosi, Džonson spės žengti koja kojon.

Į puodelį činktelėjo šaukštelis, ir į salės prieky išėjo Garvinas.

– Nors dar valgote desertą, bet pradėkime, kad antrą baigtume, – paragino jis. – Leiskite priminti mūsų naują grafiką. Manydami, kad viskas eis kaip planuota, penktadienį po pietų spaudos konferencijoje tikimės oficialiai paskelbti apie pirkimą. O dabar leiskite pristatyti naujus kolegas iš *Konlio-Vaito*.

Kol Garvinas vardijo *Konlio-Vaito* darbuotojus ir šie stojosi aplink stalą, Keplan palinko ir sušnabždėjo Tomui:

– Čia pliurpalai. Pats žinai, kam šie pietūs.

– Galiausiai, – tęsė Bobas, – leiskite pristatyti žmogų, kurį daugelis pažįstate, bet kai kurie dar ne – naująją pažangaus valdymo ir planavimo viceprezidentę Meredĭtą Džonson.

Kai Meredita atsistojo ir ėjo link pakylos salės priekyje, pasigirdo reti, trumpi plojimai. Su tamsiai mėlynu kostiumėliu ji atrodė korporacijos teisingumo įsikūnijimas, tačiau buvo nepaprastai graži. Ant pakylos Džonson užsidėjo akinius raginiais rėmeliais ir pritemdė posėdžių salės šviesas.

– Bobas prašė trumpai papasakoti, kaip veiks naujoji struktūra, – pradėjo ji, – ir keliais žodeliais nusakyti, kas vyks ateinančiais mėnesiais.

Meredita palinko virš pakylos, kur pristatymui stovėjo paruoštas kompiuteris.

– Dabar, jei pavyks įjungti... Tuoj pažiūrėsiu...

Pritemdytoje salėje Donas Vyšniukas pagavo Sanderso žvilgsnį ir lėtai papurtė galvą.

– Gerai, viskas paruošta, – prabilo Džonson ant paaukštinimo.

Už jos įsižiebė ekranas, kuriame švietė kompiuteriniai kintantys vaizdai.

Pirmame vaizde pasirodė raudona širdis, kuri suskilo į keturias dalis.

– *DigiCom* širdis visada buvo pažangų gaminių grupė, kurią, kaip matote, sudaro keturi skyriai. Tačiau informacija pasaulyje virsta skaitmenine, ir šiems skyriams nelieka nieko kito – tik susijungti.

Ekrane širdies dalys susijungė, o pati širdis pavirto besisukančiu rutuliu. Jis pradėjo rodyti gaminius.

– Netrukus mobiliuoju, faksu su įdiegtu modemu ir delninuku apsiginklavusiam klientui vis mažiau rūpės, kurioje pasaulio dalyje jis yra, ir iš kur ateina informacija. Čia šnekame apie tikrą informacijos globalizaciją, vadinasi, pagrindinėse verslo ir švietimo rinkose atsiras daug naujų gaminių.

Rutulys išsiplėtė ir išnyko, virto viso pasaulio klasėmis ir mokiniais prie stalų.

– Iš esmės technologijai pereinant nuo spausdinimo link skaitmeninių virtualių terpių, ši įmonė vis daugiau dėmesio skirs švietimui. Dabar pažiūrėkime detaliau ir tiksliau.

Ji ėmė demonstruoti įvairiausias raiškos priemones su vaizdą kuriančiomis sistemomis, darbo grupių struktūromis, akademiniais šaltiniais, klientų pritarimais. Tada aiškino apie išlaidas – rengiamų tyrimų išlaidos ir įplaukos, penkerių metų tikslai, užsienio kintamieji. Galiausiai perėjo prie pagrindinių iššūkių gaminiams – kokybės kontrolės, vartotojų atsiliepimų, trumpesnių gamybos ciklų.

Mereditos Džonson pristatymas buvo nepriekaištingas – vaizdai ekrane keitė vienas kitą, jos balsas skambėjo įtikinamai, jokių dvejonių ar stabtelėjimų. Kol ji kalbėjo, salė nuščiuvo, tvyrojo aiškiai pagarbi atmosfera.

– Nors dabar ne laikas leistis į techninius reikalus, – dėstė ji, – norėčiau paminėti, kad naujas diskasukis, kurio prieigos laikas mažiau už šimtą milisekundžių, su naujais suspaudimo algoritmais turėtų pakelti kompaktinių diskų su skaitmeniniais vaizdais skiriamąją gebą iki 60 taškelių per sekundę. Dar šnekame apie nuo platformos nepriklausomų, atliekančių tik tam tikras funkcijas nešiojamuosius procesorius, su 32 bitų aktyviomis matricomis, spalvotais, 600 taškelių į centimetrą ekranais ir bevielį internetą su vietinio ir plataus tinklo konfigūracijomis. Taip pat nepamirškime savarankiškai generuojamos virtualios duomenų bazės, kai diskasukyje įdiegta objektų ryškumo ir klasifikavimo programinė įranga, ir, mano nuomone, regėsime labai šviesią ateitį.

Sandersas matė, kad Donas Vyšniukas sėdėjo išsižiojęs iš nuostabos. Tomas pasilenkė prie Keplan.

– Panašu, kad ji savo darbą išmano.

– Taip, – linksėdama pritarė Stefanija. – Pristatymo karalienė. Džonson pradėjo nuo pristatymų. Pristatymai visada buvo jos stipriausia pusė.

Tomas žvilgtelėjo į Keplan, toji nusisuko.

Bet tuo kalba baigėsi. Užsidegė šviesos, nuaidėjo plojimai, ir Meredita grįžo į savo vietą. Salė ištuštėjo, žmonės grįžo prie darbų. Džonson paliko Garviną ir patraukė tiesiai link Dono Vyšniuko persimesti žodeliu kitu. Vyšniukas šypsojosi – apkerėtas žinovas. Tada Meredita per kambarį nukulniavo link Marijos Anos, irgi trumpai šnektelėjo, galiausiai nuėjo pas Marką Lujiną.

– Ji gudri, – tarstelėjo Keplan stebėdama ją. – Sukasi aplink skyrių vadovus, ypač kai nepaminėjo jų savo kalboje.

Tomas gūžtelėjo.

– Manai, tai svarbu?

– Tik tuo atveju, jei ji nori kažką keisti.

– Filas sakė, kad nekeis.

– Niekada negali žinoti, – išdrožė Stefanija, atsistojo ir numetė servetėlę ant stalo. – Man metas, panašu, kad dabar tavo eilė.

Kai Meredita priėjo prie Sanderso, Keplan taktiškai pasišalino. Džonson šypsojosi.

– Tomai, norėjau atsiprašyti, – prašneko, – kad pristatyme nepaminėjau tavo ir kitų skyrių vadovų pavardžių. Nenorėčiau, kad suprastumėte neteisingai. Paprasčiausiai Bobas prašė labai nesiplėsti.

Sandersas atsakė:

– Regis, visus palenkei į savo pusę. Reakcija buvo tikrai labai palanki.

– Tikiuosi. Klausyk, – nutęsė padėdama savo ranką ant jo, – rytoj laukia daugybė patikrinimų. Jei gali, prašiau visų skyriaus vadovų susitikti su manimi šiandien. Ar galėtum ateiti pas mane į kabinetą darbo dienos pabaigoje ko nors gurkštelėti? Aptartume reikalus, gal prisimintume senus laikus.

– Žinoma, – pritarė jis.

Tomas jautė jos rankos šilumą ant savosios. Ji neatitraukė.

– Man davė kabinetą penktame aukšte, jei viskas gerai, šiandien atneš ir baldus. Šeštą tinka?

Jis atsakė, kad tinka.

Ji nusišypsojo.

– Dar mėgsti sausą šardonė?

Prieš savo norą Tomas jautėsi pamalonintas, kad ji prisiminė. Jis šyptelėjo.

– Taip, mėgstu.

– Pažiūrėsiu, ar pavyks jo gauti. Aptarsime skubius klausimus dėl to šimto milisekundžių diskasukio.

– Gerai. Dėl to diskasukio...

– Žinau, – ji nukirto jau tyliau. – Susitvarkysime.

Už jos artėjo *Konlio-Vaito* vadovai.

– Pasišnekėsime vakare.

– Gerai.

– Iki, Tomai.

– Iki.

Prasidėjus susirinkimui, Markas Lujinas atslinko prie Tomo.

– Tai pilk, ką ji tau sakė?

– Meredita?

– Ne, Tylioji. Keplan per visus pietus tau į ausį burkavo.

Sandersas gūžtelėjo.

– Ai, niekai.

– Stefanija niekų nešneka. Ji nemoka. Ir šįkart šnekėjo su tavim daugiau, nei teko matyti per visus metus.

Tomas nustebo, kad Lujinas toks sunerimęs.

– Teisybę pasakius, – išspaudė, – daugiausia šnekėjome apie jos sūnų. Jis šiemet įstojo į universitetą.

Tačiau Marko tai neįtikino. Jis susiraukė ir išbėrė:

– Ji kažką rezga, tiesa? Šiaip sau Stefanija nešneka. Tai apie mane? Žinau, kad projektuotojai jai nelabai patinka. Jos manymu, iš mūsų jokios naudos. Daug kartų jai sakiau, kad tai netiesa.

– Markai, – atsakė Tomas. – Apie tave nė žodeliu neužsiminė. Tikrai.

Kad pakeistų temą, Sandersas paklausė:

– Ką manai apie Džonson? Manau, pristatymas buvo tikrai puikus.

– Taip. Įspūdingas. Mane jaudina tik vienas dalykas, – atsakė Lujinas.

Jis vis dar buvo susiraukęs, sunerimęs.

– Ar ji nėra Konlio vadovybės neseniai primestas paukštelis?

– Kiek girdėjau, taip. Kodėl klausi?

– Dėl jos pristatymo. Tokiam pristatymui sukurti reikia mažiausiai dviejų savaičių, – dėstė Markas. – Savo projektuotojams pasakau prieš mėnesį, viską suderiname, tada, tarkim, savaitėlė peržiūrėti ir perdaryti, dar viena savaitė perkelti į diskasukį. Ir čia mano grupė, kuri dirba greitai. Vadovui tai užtruktų ilgiau. Jis numestų kokiam padėjėjui, tas suktųsi iš paskutiniųjų, kad padarytų. Tada vadovas peržiūrėtų ir norėtų, kad viskas būtų perdaryta. Tai trunka ilgiau. Taigi sakyčiau, jei čia jos pristatymas, ji savo naują darbą kažkiek laiko išmano. Bent jau kelis mėnesius.

Sandersas gūžtelėjo.

– Kaip visada, – burbtelėjo Markas, – vargšeliai eiliniai sužino paskutiniai. Įdomu, ko *dar* nežinome.

Po dviejų penkiolika Sandersas grįžo į savo kabinetą. Jis paskambino žmonai pasakyti, kad grįš vėlai, nes šeštą susitikimas.

Suzana paklausė:

– Kas ten vyksta? Skambino Adelė Lujin. Sakė, kad Garvinas visiems knisa protą ir pertvarko įmonę.

Tomas atsargiai atsakė, kad dar nieko nežino. Į kabinetą ką tik įėjo Sindė.

– Tai paaukštins?

Jis atsakė:

– Iš esmės, ne.

– Negaliu patikėti, – nusistebėjo Suzana. – Tomai, užjaučiu. Tau viskas gerai? Neliūdna?

– Sakyčiau, liūdnoka.

– Negali šnekėti?

– Negaliu.

– Gerai. Paliksiu sriubą įjungtą. Pasimatysime, kai grįši.

Sindė ant jo stalo numetė krūvą bylų. Kai Sandersas padėjo ragelį, ji paklausė:

– Žmona jau žino?

– Įtaria.

Padėjėja palingavo galva.

– Ji skambino per pietus, – paaiškino. – Nujaučiau. Žinau, kad žmonos šneka.

– Esu tikras, kad visi šneka.

Sindė nuėjo prie durų, tada stabtelėjo. Ji atsargiai pasiteiravo:

– O kaip susirinkimas per pietus?

– Mereditą pristatė kaip naują visų techninių skyrių viršininkę. Ji pasakojo, ką veiksime. Pasak jos, visi skyrių vadovai liks savo vietose ir atsiskaitinės jai.

– Vadinasi, pas mus nieko nekeis? Tik dar vienas sluoksnis ant viršaus?

– Kol kas. Bent jau taip man sakė. Kodėl klausi? Ką tu girdėjai?

– Tą patį.

Jis nusišypsojo.

– Vadinasi, teisybė.

– Galėčiau eiti pirkti buto?

Ji senokai planavo pirkti butą sau ir dukrai Karalienės Anos kalvoje.

Sandersas paklausė, kada Sindė turi nuspręsti.

– Dar penkiolika dienelių. Mėnesio gale.

– Tada palauk. Kad būtų saugiau.

Ji linktelėjo ir išėjo. Po minutės grįžo.

– Vos nepamiršau. Ką tik skambino iš Marko Lujino kabineto. Iš Kvala Lumpūro atkeliavo *Žibsiukės*. Projektuotojai dabar jas apžiūrinėja. Norėtum pamatyti?

– Einu.

Projektuotojai užėmė visą antrą vakarinio pastato aukštą. Kaip visada ten karaliavo netvarka – skambėjo visi telefonai, bet registratorės mažyčiame laukiamajame prie lifto nebuvo; laukiamąjį puošė lipnia juostele priklijuoti nublukę 1929-ųjų Bauhauso parodos Berlyne ir du seni mokslinės fantastikos filmo „Forbino projektas" plakatai. Kampe, šalia seno kokos ir šlamštmaistčio automato, prie stalo sėdėjo du svečiai iš Japonijos ir greitai tarškėjo. Sandersas linktelėjo, kortele atsidarė užrakintas duris ir įėjo.

Patalpa buvo didelė, pasviros sienos skirstė ją netikėtais kampais, viskas išdažyta taip, kad priminė mėlynomis gyslomis išraižytą akmenį. Bet kaip išmėtytos nepatogios metalinės kėdės ir stalai. Visi apsirengę paprastai – dauguma projektuotojų vilkėjo trumpikes ir marškinėlius. Čia tikrai tvyrojo *kūrybinga aplinka.*

Tomas prasibrovė iki mažo putų pasaulio, kuriame sustatyti paskutiniai grupės gaminiai. Ten puikavosi mažų diskasukių modeliai ir miniatiūriniai mobilieji telefonai. Lujino komandai pavesta kurti ateities gaminius, ir dauguma jų atrodė absurdiškai maži – už pieštuką ne ką didesnis mobilusis, dar vienas šviesiai žalias ir pilkas, panašus į postmodernų Diko Treisio ant riešo nešiojamą radiją, žiebtuvėlio dydžio pranešimų gaviklis, mažutis, į delną lengvai telpantis grotuvėlis su atlenkiamu ekranu.

Nors tie prietaisai atrodė velniškai maži, Sandersas seniai apsiprato su mintimi, kad šios konstrukcijos bent dvejais metais pralenkia laiką. Techninė įranga sparčiai mąžta, Tomas vos beprisiminė, kad pradėjus dirbti *DigiCom,* „nešiojamasis" kompiuteris buvo penkiolikos kilogramų kelioninio krepšio dydžio dėžė, o mobiliųjų tuo metu dar nė kvapo nebuvo. Pirmieji *DigiCom* pagaminti mobi-

lieji „stebuklai“ svėrė septynis kilogramus, juos tąseisi diržu prisirišęs prie pečių. Tuo metu žmonės manė, kad jie – stebuklas. Dabar klientai skundėsi, jei telefonai svėrė daugiau nei šimtą gramų.

Tomas praėjo pro dideles putų pjaustymo mašinas – išraityti vamzdeliai ir peiliai už organinio stiklo – ir rado Marką Lujiną su komanda palinkusį prie trijų tamsiai mėlynų malajietiškų grotuvų. Vienas grotuvas jau gulėjo ant stalo išardytas dalimis, po ryškiomis halogeninėmis lempomis projektuotojai mažais atsuktuviukais krapštinėjo jo vidurius, retkarčiais užmesdami akį į mikroskopų ekranus.

Sandersas paklausė, ką jie rado.

– Velniavą, – išmesdamas į viršų rankas atšovė meniško pykčio apimtas Lujinas. – Negerai, Tomai. Negerai.

– Klok.

Markas parodė į stalą.

– Įtvare yra metalinis strypelis. Šie spaustukai palaiko ryšį su strypeliu, kai dėžė atsidaro – ekranui tiekiama elektra.

– Gerai...

– Tačiau srovė trūkčioja. Atrodo, kad per maži strypeliai. Turėtų būti penkiasdešimt keturių milimetrų. Šie – penkiasdešimt dviejų – penkiasdešimt trijų.

Lujinas atrodė paniuręs, kas reiškė nenusakomus padarinius. Strypeliai milimetru trumpesni – ir pasaulis griūna. Sandersas suprato, kad reikės Marką nuraminti. Jis daug kartų jį ramino.

Tomas patikino:

– Markai, sutvarkysime. Tam reikės atidaryti visas dėžutes ir pakeisti strypelius, bet tai įmanoma.

– Aišku, – atšovė Lujinas. – Bet dar lieka spaustukai. Mūsų instrukcijose reikalaujama 16/10 nerūdijančio plieno, kuris pakankamai tamprus, kad spaustukai spyruokliuotų ir liestųsi su strypeliu. Šie spaustukai pagaminti iš kitokio, galbūt 16/4. Per kieti. Taigi atidarant dėžę spaustukai susilenkia, bet neatšoka.

– Vadinasi, reikės pakeisti ir spaustukus. Padarysime, kai pakeisime strypelius.

– Deja, nėra taip paprasta. Spaustukai įlydyti į dėžes.

– Perkūnėli!

– Taip. Jie įmontuoti į dėžę.

– Sakai, vien dėl spaustukų reikės gaminti naujas dėžes?

– Būtent.

Sandersas papurtė galvą.

– Jau prigaminome daugybę. Maždaug apie keturis tūkstančius.

– Ką gi, pagaminsime dar kartelį.

– O kaip pats diskasukis?

– Lėtas, – atsakė Markas. – Jokių abejonių dėl to. Nežinau kodėl. Galbūt bėdos dėl elektros. Galbūt dėl valdančiojo lusto.

– Jei tai valdantysis lustas...

– Esame šūde iki ausų. Jei nesklandumai dėl dizaino, teks pradėti nuo pradžių. Jei bėda tik gamybinė – turėsime pakeisti gamybos linijas, galbūt perkurti trafaretus. Bet kokiu atveju, ilgai truks.

– Kada žinosime?

– Nusiunčiau diskasukį į diagnostiką, – atsakė Lujinas. – Tie turėtų pranešti penktą. Perduosiu tau. Meredita apie šį reikalą jau žino?

– Informuosiu ją šeštą.

– Puiku. Paskambink man, kai pašnekėsi su ja.

– Būtinai.

Markas pasakė, kad tai iš dalies ir gerai.

– Ką turi omeny?

– Iš karto užverčiame ją daugybe darbų, – dėstė jis. – Pažiūrėsime, kaip susitvarkys.

Tomas pasisuko eiti. Lujinas nusekė įkandin.

– Beje, – prabilo. – Pyksti, kad tavęs nepaaukštino?

– Esu nusivylęs, – atsakė Sandersas. – Nepykstu. Pykti nėra prasmės.

– Jei domina mano nuomonė, Garvinas sukniso tau reikalus. Tu atėjai laiku, parodei, kad gali valdyti skyrių, o jis paskyrė kitą.

Tomas patraukė pečiais.

– Čia jo įmonė.

Markas permetė ranką Sandersui per petį ir stipriai apkabino.

– Tomai, žinai, kartais tu būni toks supratingas, kad kenki sau.

Sandersas atsakė nežinojęs, kad būti supratingam – yda.

– Ydinga būti *per daug* supratingam, – pataisė Lujinas. – Tada stumdo kaip nori.

– Aš tik mėginu prisitaikyti, – atsakė Tomas. – Noriu čia būti, kai viešai atsiskirsime.

– Tiesa, kad turi likti.

Vyrai priėjo liftą. Lujinas paklausė:

– Manai, ji pateko čia dėl to, kad yra moteris?

Sandersas papurtė galvą.

– Kas žino?

– Baltieji vyrai vėl nurijo karčią piliulę. Pasakysiu. Kartais mane net pykina dėl nuolatinio spaudimo paskirti moteris, – porino Markas. – Turiu omeny, pažvelk į šitą kūrėjų grupę: pas mus dirba 40 procentų moterų, daugiau nei bet kuriame kitame skyriuje, o jie vis gieda – kodėl nepriimate daugiau? Daugiau moterų, daugiau...

– Markai, – nutraukė Tomas. – Pasaulis pasikeitė.

– Ir ne į gerą, – atšovė Lujinas. – Visiems skaudu. Žiūrėk, kai pradėjau *DigiCom*, kėlė tik vieną klausimą – ar sugebi? Jei sugebi, samdo. Jei susidoroji, pasilieki. Ne daugiau. Dabar sugebėjimai tik vienas reikalavimų. Kad užpildytum įmonės ŽI* profilius, turi būti tinkamos lyties ir odos spalvos. Jei pasirodo, kad nė velnio nesugebi, tavęs negali atleisti. Netrukus gauname tokį šlamštą kaip mūsų *Žibsiukė*. Ir dėl to, kad nebėra atsakingų. Visi nusimetė atsakomybę nuo pečių. O gaminių *teoriškai* nepagaminsi. Nes jie tikri. Ir jei blogi, tai blogi. Niekas nepirks.

* Žmogiškų išteklių.

*

Grįždamas į kabinetą Sandersas elektronine kortele atsidarė ketvirto aukšto duris. Tada įsikišo kortelę į kelnių kišenę ir patraukė koridoriumi. Jis žingsniavo greitai, galvojo apie susitikimą su Lujinu. Jį ypač jaudino Marko žodžiai, kad leidosi stumdomas Garvino, buvo per daug nuolankus ir supratingas.

Tačiau Tomui atrodė kitaip. Kai jis sakė, kad *DigiCom* – Garvino įmonė, tą ir turėjo omenyje. Bobas buvo šeimininkas ir galėjo daryti, ką nori. Tomas nusivylė, kad negavo darbo, bet jam niekas jo ir nežadėjo. Niekada. Jis ir kiti Sietlo skyriaus darbuotojai kelias savaites manė, kad tas darbas – jo. Tačiau Garvinas nė žodeliu apie tai neužsiminė. Ir Filas Blekbernas ne.

Dėl to Tomui atrodė, kad neverta skųstis. Jis nusvilo nagus tik todėl, kad pats suklydo. Dažnai taip būna – dalijamas dar nesumedžiotas grobis.

Dėl per didelio nuolankumo – ką, Lujino manymu, reikėjo daryti? Triukšmauti? Rėkauti visa gerkle? Nieko gero. Patinka Tomui ar ne, aišku, kad tas darbas – Mereditos Džonson. Atsistatydinti? Iš to *tikrai* jokios naudos. Nes išėjęs netektų pajamų, kurias įmonė gautų paskelbusi viešą akcijų pardavimą. Tai būtų didelė nelaimė.

Taigi apsvarsčius, jam teliko sutikti ir susitaikyti, kad naujame darbe Meredita Džonson. Be to, jo manymu, jei darbą būtų gavęs jis, Lujinas, nežiūrint viso šėliojimo, taip pat būtų iškentęs.

Tačiau kuo daugiau galvojo, tuo labiau aiškėjo, kad didesnė problema yra *Žibsiukė*. Lujino komanda tą popietę išardė tris diskasukius, ir vis tiek nežinojo, kodėl jie blogai veikia. Įtvare surado keletą detalių, kurios neatitiko reikalavimų, ir Sandersas galėjo išsiaiškinti, kur šuo pakastas. Tačiau tikros bėdos – diskasukių lėtumo – neišsiaiškino, ir vadinasi, jam teks...

– Tomai? Pametei kortelę.

– Ką? – jis pažiūrėjo išsiblaškęs.

Susiraukęs salės darbuotojas rodė atgal į koridorių.

– Išmetei savo kortelę.

– Ach, – jis pamatė ant pilko kilimo gulintį baltą leidimą. – Ačiū.

Tomas grįžo jo pasiimti. Turbūt yra labiau nusiminęs nei suvokė. Be leidimo *DigiCom* niekur nenueisi. Sandersas pasilenkė, paėmė ir įsidėjo kortelę į kišenę.

Tada pajautė kišenėj antrą kortelę. Susiraukęs ištraukė abi korteles ir apžiūrėjo.

Kortelė ant grindų buvo ne jo, kažkieno kito. Akimirkai jis stabtelėjo, kad nuspręstų, kuri jo. Leidimus gamino taip, kad jie visi atrodė kaip vienas – tik mėlynas *DigiCom* užrašas, įspaustas serijos numeris ir magnetinė juostelė kitoje pusėje.

Jis turėjo prisiminti savo kortelės numerį, bet jam nepavyko. Tomas nuskubėjo į kabinetą, kad pažiūrėtų kompiuteryje. Užmetė akį į laikrodį. Keturios valandos, iki susitikimo su Meredita Džonson liko dvi. Tam susitikimui dar reikėjo gerokai pasiruošti. Eidamas ir žiūrėdamas į kilimą jis suraukė antakius. Teks paruošti gamybos ataskaitas ir galbūt smulkius reikalavimus dizainui. Jis abejojo, ar ji supras, bet vis tiek reikėjo pasiruošti. Kas dar? Eidamas į pirmą susitikimą Tomas nenorėjo nieko pamiršti.

Jo mintis dar kartą pertraukė praeities vaizdiniai. Atidarytas portfelis. Kukurūzų spragėsių dubenėlis. Vitražas.

– Na? – pasigirdo pažįstamas balsas. – Tai nebesisveikini su senais draugais?

Sandersas apsidairė. Jis stovėjo šalia posėdžių salės stiklinėmis sienomis. Salėje nugara į save matė vienišą susikūprinusį žmogų invalido vežimėlyje, kuris žvelgė į Sietlo horizontą.

Tomas pasisveikino:

– Sveikas, Maksai.

Maksas Dorfmanas toliau žiūrėjo pro langą.

– Sveikas, Tomai.

– Kaip sužinojai, kad ten aš?

Dorfmanas šnirpštelėjo.

– Magija. O ką manai? Magija?

Jo balsas skambėjo sarkastiškai.

– Tomai, aš tave *matau.*

– Kaip? Negi turi pakaušyje akis?

– Ne, Tomai. Man *prieš* nosį yra atspindys. Aišku, kad matau tave stikle. Eini panarinęs galvą kaip *žemes pardavęs.*

Dorfmanas dar kartą šnirpštelėjo ir privažiavo vežimėliu. Jo ryškios akys žibėjo, šaipėsi.

– Buvai daug vilčių teikiantis vyras. O dabar nukabinai nosį?

Sanderso nuotaika buvo prasta.

– Maksai, tarkim, šiandien ne viena geriausių mano dienų.

– Ir nori, kad visi žinotų? Nori užuojautos?

– Ne, Maksai.

Jis prisiminė, kaip Maksas pajuokė užuojautą. Dorfmanas sakydavo, kad užuojautos laukiantis vadovas – ne vadovas. Jis – niekalus siurbianti kempinė.

Sandersas atsakė:

– Ne, Maksai. Aš galvoju.

– Ach, *galvoji.* Man patinka galvoti. Galvojimas į naudą. Ir apie ką gi, Tomai, galvoji? Apie vitražą savo bute?

Pats to nenorėdamas Tomas nustebo:

– Kaip sužinojai?

– Galbūt pasitelkęs magiją? – atsakė Dorfmanas ir gergždžiančiai nusijuokė. – Galbūt tikrai galiu skaityti mintis. Tomai, manai, galiu skaityti mintis? Negi esi toks kvailas, kad patikėtum?

– Maksai, aš nenusiteikęs.

– Vadinasi, privalau nustoti. Jei tu nenusiteikęs, aš privalau baigti. Tavo nuotaiką turime išsaugoti bet kokia kaina.

Jis piktai trinktelėjo į vežimėlio rankeną.

– *Tu man sakei, Tomai.* Taip ir sužinojau, ką galvoji.

– Aš sakiau? Kada?

– Prieš kokius devynis ar dešimt metų.

– Ką tau sakiau?

– Neprisimeni? Nieko keisto, kad turi rūpesčių. Geriau daugiau žiūrėk į grindis. Gal ir bus naudos. Taip. Aš taip manau. Tomai, žiūrėk į grindis.

– Maksai, dėl Dievo meilės.

Dorfmanas išsišiepė.

– Nervinu?

– Tu visada mane nervini.

– Ką gi, tuomet gal yra vilties. Aišku, ne tau – man. Tomai, aš – senas. Mano amžiuje viltis – visai kas kita. Tu nesuprastum. Dabar nė negaliu pats pajudėti. Kažkas turi mane *stumti*. Geriausia – graži moteris, bet, kaip žinia, jos to nemėgsta. Taip ir kiurksau čia be jokios gražuolės, kuri mane stumdytų. *Visai ne kaip tu*.

Sandersas atsiduso.

– Maksai, kaip manai, galime normaliai pasišnekėti?

– Kokia puiki mintis, – atšovė Dorfmanas. – Man labai patiktų. Kas yra normalus pokalbis?

– Turiu omenyje, ar negalime šnekėti kaip normalūs žmonės?

– Tomai, galime, jei tau neįgrįstų. Bet aš bijau. Žinai, kaip seniai bijo būti nuobodūs.

– Maksai, ką norėjai pasakyti apie vitražą?

Jis gūžtelėjo pečiais.

– Aišku, kad turėjau omeny Mereditą. Ką daugiau?

– Kuo čia dėta Meredita?

– Iš kur man žinoti? – irzliai subambėjo Maksas. – Žinau tik tiek, kiek pasakojai. O pasakojai, kad skrisdavai į Japoniją ir Korėją, o grįžus Meredita...

– Tomai, atsiprašau, kad pertraukiau, – įsiterpė Sindė palinkusi prie posėdžių salės durų.

– Neatsiprašinėk, – pasakė Maksas. – Tomai, kas ši žavi moteris?

– Aš esu Sindė Volf, profesoriau Dorfmanai, – prisistatė ji. – Dirbu Tomui.

– Koks jis laimė kūdikis!

Sindė pasisuko į Sandersą.

– Tomai, labai atsiprašau, bet tavo kabinete vienas *Konlio-Vaito* vadovų, ir pagalvojau, kad norėtum...

– Taip, taip, – nedelsdamas nukirto Dorfmanas. – Jis turi eiti. *Konlis-Vaitas – labai* svarbu.

– Tuoj, – sutiko Tomas.

Jis pasisuko į Sindę.

– Mes su Maksu kai ko nebaigėm.

– Ne, Tomai, – pasakė Dorfmanas. – Mes prisiminėm senus laikus. Geriau kulniuok.

– Maksai...

– Jei nori pasišnekėti daugiau, manai, kad tai svarbu, ateik į svečius. Aš – *Keturiuose metų laikuose.* Žinai tą viešbutį. Ten *nuostabus* laukiamasis tokiomis aukštomis lubomis. Tikrai įspūdingas, ypač tokiam seniui. Taigi, bėk, Tomai.

Jis prisimerkė.

– Ir palik gražuolę Sindę su manim.

Sandersas dvejojo.

– Atsargiai su juo, – prabilo. – Jis – gašlus senas krienas.

– Pats gašliausias, – sukikeno Maksas.

Tomas patraukė koridoriumi link savo kabineto. Išeidamas išgirdo, kaip Dorfmanas paprašė: „Dabar, gražuole Sinde, būk gerutė, nuvežk į fojė, kur manęs laukia automobilis. O pakeliui, jei nepyksti ant smalsaujančio senio, norėčiau pateikti kelis klausimėlius. Šioje įmonėje vyksta tiek daug *įdomybių*. O sekretorės visada viską žino, taip?"

– Pone Sandersai, – staigiai atsistojo Džimas Deilis, kai Tomas įėjo, – džiaugiuosi, kad jus rado.

Jie pasisveikino. Sandersas parodė, kad Deilis sėstų, ir įsitaisė už savo stalo. Tomas nenustebo, jis kelias dienas tikėjosi Deilio ar kitų bankininkų – investuotojų apsilankymo. *Goldman Sachs* nariai asmeniškai šnekėjo su įvairių skyrių darbuotojais, aptarinėjo susijungimo smulkmenas. Dažniausiai svečiams reikėjo nereikšmingos informacijos. Nors kalba sukosi apie modernias technologijas, niekas iš bankininkų jų gerai nesuprato. Sandersas tikėjosi, Deilis klausinės apie *Žibsiukę*, galbūt *Koridorių*.

– Malonu, kad radai man laiko, – padėkojo Džimas trindamas sau plikę.

Jis buvo labai aukštas ir laibas vyras, sėdėdamas išsikišusiais keliais ir alkūnėmis neatrodė sumažėjęs.

– Norėjau pateikti keletą klausimų iš kitos operos.

– Klauskit, – atsakė Sandersas.

– Tai dėl Mereditos Džonson, – atsiprašydamas cyptelėjo Deilis. – Jei neprieštarausi, norėčiau, kad liktų tarp mūsų.

Sandersas sutiko:

– Gerai.

– Kiek suprantu, dalyvavai statant gamyklas Airijoje ir Malaizijoje. Įmonėje dėl to darbo kilo ginčų.

– Ką gi, – gūžtelėjo Tomas. – Su Filu Blekbernu ne visada sutarėme.

Džimas sausai atsakė, kad, jo nuomone, čia tik dėl Tomo supratingumo.

– Kiek žinau, tuose ginčuose buvai techninis ekspertas, o kiti įmonės darbuotojai nerimavo dėl visai ko kito. Teisingai?

– Taip, sakyčiau, teisingai.

– Apie ką jis čia?

– Tuo klausimu ir norėčiau išgirsti tavo nuomonę. Bobas Garvinas ką tik suteikė poniai Džonson nemažą valdžią, daugelis Konlio darbuotojų tam pritaria. Aišku, būtų neteisinga iš anksto spręsti,

kaip ji atliks įmonėje naujas pareigas. Tačiau būčiau neatsakingas, jei nepasiteiraučiau apie jos darbą praeityje. Supranti, kur sunku?

Tomas atsakė, kad nelabai.

– Man įdomu, – aiškino Deilis, – ką manai apie ankstesnį ponios Džonson techninį darbą įmonėje. Ypač jos veiklą *DigiCom* užsienio gamyklose.

Sandersas susiraukė mėgindamas prisiminti.

– Neprisimenu, kad būtų daug prisidėjusi, – atsakė. – Prieš porą metų ginčijomės su ja darbo reikalais Korke. Ji buvo derybininkų komandos narė. Meredita mitingavo Vašingtone dėl plokščiųjų ekranų įkainių. Žinau, kad vadovavo darbo patikrinimo komandai Kupertine, kuri pasirašė planus naujai gamyklai Kvala Lumpūre.

– Taip, būtent.

– Bet nežinau, kad būtų daugiau prisidėjusi.

– Ką gi. Galbūt mane neteisingai informavo, – nutęsė Deilis ir pasimuistė kėdėje.

– Ką jūs girdėjote?

– Nesigilindamas į smulkmenas pasakysiu, kad ja suabejojo.

– Suprantu, – atsakė Sandersas.

Kas galėjo Deiliui pasakoti apie Mereditą? Tikrai ne Garvinas ir ne Blekbernas. Keplan? Aišku, kad to nesužinosi. Tačiau Džimas šneka tik su aukštais valdininkas.

– Man įdomu, – prabilo Deilis, – ką manai apie jos techninį nuovokumą. Aišku, čia tik tarp mūsų.

Tuo metu tris kartus pyptelėjo Tomo kompiuteris. Užsižiebė žinutė:

MINUTĖ IKI TIESIOGINIO VAIZDO RYŠIO:
DC/M–DC/S
SIUNT: A. KANAS
GAV: T. SANDERSAS

Deilis paklausė, ar kas nors negerai.

Sandersas atsakė:

– Ne. Panašu, kad su manim vaizdo ryšiu nori susiekti Malaizija.

– Tokiu atveju, šnekėsiu trumpai ir eisiu, – išpyškino Deilis. – Paklausiu tiesiai šviesiai: ar jūsų skyriuje kas nors abejoja, kad Meredita Džonson tinka šioms pareigoms?

Tomas gūžtelėjo pečiais.

– Ji – nauja viršininkė. Žinote, kaip veikia organizacijos. Naujais vadais visi abejoja.

– Tu labai diplomatiškas. Norėjau paklausti, ar abejoja jos patirtimi? Galų gale, ji gan jauna. Atsisveikino su praeitimi, persikėlė į naują vietą. Nauji veidai, nauja komanda, nauji sunkumai. Čia Garvinas jos taip artimai neglobos.

– Nežinau, ką pasakyti, – atsakė Sandersas. – Pagyvensim, pamatysim.

– Girdėjau, praeityje irgi buvo nesklandumų, kai skyrių valdė ne technikas... Rėksnys Frilingas.

– Taip. Jis nesusitvarkė.

– Taip pat abejojama ir dėl Džonson?

Tomas pritarė:

– Girdėjau šnekas.

– O jos finansų tvarkymas? Išlaidų mažinimo planai? Tai svarbiausia, tiesa?

Sandersas pagalvojo – kokie išlaidų mažinimo planai?

Ekranas vėl pyptelėjo.

30 SEKUNDŽIŲ IKI TIESIOGINIO VAIZDO RYŠIO:
DC/M–DC/S

– Vėl tavo aparatas pypsi, – konstatavo Deilis ir išsirangė iš kėdės. – Paliksiu tave. Dėkui už sugaištą laiką, pone Sandersai.

– Nėra už ką.

Vyrai paspaudė rankas. Džimas apsisuko ir išėjo iš kabineto. Tomo kompiuteris greitai supypsėjo tris kartus iš eilės:

15 SEKUNDŽIŲ IKI TIESIOGINIO VAIZDO RYŠIO: DC/M–DC/S

Jis atsisėdo prieš vaizduoklį ir pasuko lempą taip, kad šviestų į veidą. Skaičiai kompiuterio ekrane kito atvirkštine tvarka. Sandersas žvilgtelėjo į laikrodį. Penkios valandos – Malaizijoje aštuonios. Artūras greičiausiai skambino iš gamyklos.

Ekrano viduryje pasirodė mažas trikampiukas ir sparčiai didėjo. Jis pamatė Artūro veidą, o už jo – ryškiai apšviestą surinkimo liniją. Naujutėlaitė, šiuolaikinės gamybos įkūnijimas – švari, tyli, abejose žalio konvejerio pusėse atsistoję darbuotojai kasdieniais drabužiais. Prie kiekvieno darbo stalo švietė po kelias dienos šviesos lempas, kameroje jos truputį blyksėjo.

Kanas kostelėjo ir pasikasė smakrą.

– Sveikas, Tomai. Kaip gyveni?

Jam šnekant, vaizdas šiek tiek liejosi. Balsas truputį nesutapo, nes signalui einant iki palydovo, vaizdas mažumėlę atsiliko, o balsą perdavė tuoj pat. Kelias pirmas sekundes nesutapimas labai blaškė, jauteisi kaip sapne. Atrodė, kad šneki su žmogumi po vandeniu. Paskui priprasdavai.

Tomas atsakė:

– Man viskas gerai, Artūrai.

– Puiku. Užjaučiu dėl naujo pertvarkymo. Žinai, ką galvoju.

– Dėkui, Artūrai.

Jis probėgšmais pagalvojo, iš kur Kanas Malaizijoje jau žino. Tačiau visose įmonėse plepalai greitai plinta.

– Ką gi. Kaip bebūtų, Tomai, aš stoviu čia ant žemės, – prašneko Artūras ir mostelėjo už savęs. – Ir kaip matai, veikiame labai lėtai.

Vietinių patikrinimų rezultatai negerėja. Ką sako projektuotojai? Jau gavo įrenginius?

– Gavo šiandien. Dar nieko nežinau. Vyrai tikrina.

– Tvarkelė. Įrenginiai nunešti į diagnostiką? – pasiteiravo Kanas.

– Manau, taip. Ką tik nunešė.

– Gerai. Mat diagnostikai prašė atsiųsti dar dešimt diskasukių sandariuose maišuose. Pabrėžė, kad nori sandariuose maišuose. Tik nuo linijos. Ką nors apie tai žinai?

– Ne. Pirmąkart girdžiu. Išsiaiškinsiu ir susieksiu su tavim, gerai?

– Gerai, nes, pasakysiu, man pasirodė keista. Juk dešimt įrenginių – daug. Jei siųsime visus vienu metu, muitininkai klausinės. Šiaip ar taip siunčiame plastmasiniuose maišuose. Tačiau nesandariuose. Tomai, kam jiems reikia sandariai?

Kanas atrodė sunerimęs.

– Nežinau, – prisipažino Sandersas. – Pasidomėsiu. Tik žinau, kad spaudžia čia kaip gerame teisme. Visi nori žinoti, kodėl, po velnių, tie diskasukiai neveikia.

– Mes irgi, – atšovė Kanas. – Patikėk. *Žibsiukės* varo mus iš proto.

– Kada išsiųsi diskasukius?

– Pirmiausiai turiu užsandarinti. Manau, pavyks išsiųsti trečiadienį, ketvirtadienį gausi.

Sandersas paprieštaravo:

– Turėtum išsiųsti šiandien, vėliausiai – rytoj. Norėtum, kad parūpinčiau sandarintoją? Pasiskolinčiau iš *Apple*.

Kvala Lumpūre buvo *Apple* gamykla.

– Gera mintis. Galiu paskambinti ir paprašyti Rono paskolinti.

– Puiku. O kaip Džafaras?

– Velniava, – atsakė Kanas. – Ką tik šnekėjau su gydytojais, jį traukia mėšlungis, žmogus vemia. Negali nuryti nė kąsnelio. Vie-

tiniai gydytojai teigia, kad nieko nežino, aišku, išsiskyrus užkeikimą.

– Jie tiki užkeikimais?

– Dar ir kaip, – suriaumojo Artūras. – Čia yra įstatymai prieš burtininkavimą. Gali žmones paduoti į teismą.

– Vadinasi, nežinai, kada jis grįš?

– Niekas nesako. Aišku, kad rimtai serga.

– Gerai, Artūrai. Dar kas nors?

– Nieko. Sandarintoją gausiu. Pranešk man, kai žinosi.

– Pranešiu, – pažadėjo Tomas, ir ryšys nutrūko.

Kanas pamojavo atsisveikindamas, ir ekranas užgeso.

IŠSAUGOTI ŠĮ POKALBĮ DISKE AR SKAITMENINĖJE JUOSTELĖJE?

Jis paspaudė „skaitmeninėje juostelėje" ir išsaugojo. Pakilo nuo stalo. Kaip bebūtų, geriau žinoti, iki šeštą susitinkant su Meredita. Tomas išėjo į koridorių ir patraukė link Sindės stalo.

Sindė sėdėjo nusisukusi, juokėsi į ragelį. Ji atsisuko, išvydo Sandersą ir nustojo juoktis. „Klausyk, man metas".

Tomas paprašė:

– Ar galėtum paimti paskutinių dviejų mėnesių *Žibsiukės* gamybos ataskaitas? Dar geriau būtų, jei paimtum viską nuo linijos atidarymo pradžios.

– Paimsiu.

– Ir paskambink Donui Vyšniukui. Turiu žinoti, ką diagnostika daro su diskasukiais.

Jis grįžo į kabinetą. Pastebėjo, kad mirksi el. pašto žymeklis ir paspaudė „skaityti". Kol laukė, nužvelgė ant stalo tris faksus. Du iš Airijos – savaitinės gamybos ataskaitos. Trečiame reikalavo sutaisyti Ostino gamyklos stogą, šį klausimą iškėlė vadovybei Kupertine, ir Edis perdavė jį Sandersui, kad reikalai pajudėtų.

Sumirksėjo ekranas. Tomas perskaitė pirmą el. pašto žinutę.

KAIP IŠ GIEDRO DANGAUS ČIA ATSIRADO BUHALTERIJOS ŽIURKĖ IŠ VADOVYBĖS. JIS TIKRINA VISAS KNYGAS, VARO ŽMONES IŠ PROTO. SKLINDA GANDAI, KAD RYTOJ ATVYKS DAR VIENAS. KAS ČIA VYKSTA? GANDAI VELNIŠKAI LĖTINA LINIJOS DARBĄ. PATARK, KĄ SAKYTI. ŠIĄ ĮMONĘ PARDUODA AR NE?

EDIS

Sandersas nieko nelaukė. Jis negalėjo Edžiu sakyti, kas vyksta. Greitai atspausdino atsakymą:

BUHALTERIJOS ŽIURKĖS PRAEITĄ SAVAITĘ BUVO IR AIRIJOJE. GARVINAS LIEPĖ NUODUGNIAI PATIKRINTI ĮMONĘ, IR JIE VISUR KAIŠIOJO NOSĮ. PASAKYK VISIEMS, KAD PAMIRŠTŲ IR GRĮŽTŲ PRIE DARBO.

TOMAS

Jis paspaudė „siųsti“. Žinutė dingo.

– Skambinai, – nepasibeldęs į kabinetą įėjo Donas Vyšniukas ir susmuko ant kėdės.

Susidėjo rankas už galvos.

– Jėzau, tai bent dienelė. Visą popietę gesinau gaisrus.

– Pasakok.

– Keletas Konlio bjaurybių klausinėjo mano vyrukų, kuo tiesioginės krypties atmintis skiriasi nuo pastovios atminties. Tarsi programuotojai turėtų laiko tokiems niekams. Paskui vienas šiknius išgirsta žodį „atmintinukas“ ir pratrūksta: „Ką jis atsimena?“ Tarsi būtų kokia primenanti sekretorė. Ir mano vyrams tenka tai kęsti.

Juk tokie talentai brangiai atsieina. Jie neturėtų aiškinti advokatams. Negali jų sustabdyti?

Sandersas atsakė, kad niekas negali sustabdyti.

Vyšniukas vyptelėjęs paklausė:

– Gal Meredita gali?

Tomas patraukė pečiais.

– Ji – viršininkė.

– Taip. Ką norėjai tuo pasakyti? Tavo diagnostikų grupė dirba su *Žibsiuke?*

– Dirba. Tiksliau dirbame su likučiais, kurie liko, kai juos ištaršė mikliapirščiai Lujino *artistai.* Kodėl diskasukiai pirmiausia nukeliavo pas projektuotojus? Tomai, niekada neprileisk jų prie elektroninės aparatūros. Jie gali tik popierių braižyti. Ir neduok iš karto daugiau nei po vieną lapą.

Sandersas paklausė:

– Ką radai diskasukiuose?

Vyšniukas atsakė:

– Kol kas nieko. Bet turime keletą mintelių, kurias patikrinsime.

– Tam ir prašei Artūro Kano atsiųsti iš gamyklos dešimt diskasukių sandariuose maišuose?

– Kaip pirštu į akį.

– Kanas domėjosi.

– Na ir kas? – subambėjo Vyšniukas. – Tegu domisi. Jam tik į naudą. Nesmaukys atsisėdęs.

– Man irgi būtų įdomu žinoti.

– Klausyk, – atsakė Donas. – Gal mūsų idėjos niekam tikę. Šiuo metu turime tik vieną įtartiną lustą. Tiek paliko Lujino klounai. Nedaug.

– Lustas blogas?

– Ne, lustas geras.

– Kas jame įtartino?

Vyšniukas atšovė:

– Čia ir taip užtektinai paskalų. Galiu pasakyti, kad tiriame ir kol kas nieko nežinome. Tik tiek. Trečiadienį ar ketvirtadienį gausime užsandarintus diskasukius ir per valandėlę žinosime. Tinka?

– Tavo manymu, rimta bėda ar ne? Turiu žinoti, – paaiškino Sandersas. – Rytoj teks šnekėti susirinkime.

– Kol kas nežinome. Gali būti bet kas. Tiriame.

– Artūro manymu, čia gali būti rimta.

– Gal Artūras teisus. Bet susitvarkysime. Tiek galiu pasakyti.

– Donai...

– Suprantu, kad nori atsakymo, – tarstelėjo Donas. – Bet, patikėk, aš nežinau?

Sandersas įsistebeilijo į jį.

– Galėjai paskambinti. Kodėl atėjai?

Vyšniukas atsakė:

– Todėl, kad prašei. Turiu mažą bėdelę. Keblu. Seksualinis priekabiavimas.

– *Vėl?* Panašu, kad pas mus daugiau nieko ir nevyksta.

– Pas mus ir visur kitur, – pritarė Vyšniukas. – Girdėjau, *Uni-Com* iškelta keturiolika bylų. Digital Graphicse dar daugiau. Nuo MikroSymo slėpkis. Šiaip ar taip, ten vien kiaulės. Bet norėčiau išgirsti tavo nuomonę.

Sandersas atsiduso.

– Gerai.

– Tai vyksta vienoje gan uždaroje mano programuotojų grupėje. Grupė pakankamai jauna – nuo dvidešimt penkerių iki dvidešimt devynerių metų. Faksinių modemų skyriaus viršininkė nuolat kviečiasi vieną vaikinuką. Jos manymu, jis – mielas. O tas vis ją atstumia. Šiandien automobilių stovėjimo aikštelėje ji vėl pakvietė jį pietų, vyrutis atsisakė. Moteris sėdo į automobilį, trenkė į jo automobilį ir nuvažiavo. Niekas nesužeistas, ir vyrukas nenori skųstis. Tačiau

jam neramu, jo nuomone, padėtis per daug įtempta. Atėjo pas mane patarimo. Ką daryti?

Tomas patraukė pečiais.

– Manai, tai visa istorija? Ji tik siunta, kad ją atstūmė? Gal jis kaip nors tą moterį supykdė?

– Dievagojasi, kad ne. Tai gan sąžiningas vyras. Šiek tiek pasinėręs į kompiuterius, be išsilavinimo.

– O moteris?

– Ji temperamentinga, jokių abejonių. Kartais pratrūksta ant komandos. Teko su ja apie tai šnekėti.

– Ką ji pasakoja apie nutikimą aikštelėje?

– Nežinau. Vaikis prašė su ja nešnekėti. Sako, kad yra sutrikęs ir nenori gandinti reikalų dar labiau.

Sandersas gūžtelėjo.

– Ką čia padarysi? Žmonės pyksta, bet niekas nešneka... Nežinau, Donai. Mano nuomone, jis kažką padarė, kad moteris trenkė į automobilį. Galbūt kažkada su ja permiegojo ir daugiau nenori, o ji pyksta. Aš taip manau.

– Aš irgi tokios nuomonės, – atliepė Vyšniukas, – bet gali būti ir kitaip.

– Automobilis rimtai sugadintas?

– Smulkmena. Sudaužytas užpakalinis žibintas. Jis nenori, kad būtų blogiau. Vadinasi, pamirštu ir tiek?

– Jei jis nerašytų kaltinimo, aš pamirščiau.

– Gal šnektelėti su ja neoficialiai?

– Aš nešnekėčiau. Ir neoficialiai apkaltinęs ją nepadorumu prašaisi nemalonumų. Niekas tavęs nerems. Gali būti, kad vaikis pats ją supykdė.

– Nors jis ir neigia.

Sandersas atsiduso.

– Klausyk, Donai, tokie visada viską neigia. Negirdėjau, kad kas nors prisipažintų – „žinai, aš šito nusipelniau“. To dar tikrai nebuvo.

– Vadinasi, pamirštu?

– Užsirašyk, kad jis pasakojo, būtinai pasižymėk, kad įtartina ir pamiršk.

Vyšniukas linktelėjo ir apsisuko eiti. Prie durų stabtelėjo ir pažvelgė atgal.

– Pasakyk, kodėl mes abu įsitikinę, kad jis kažką padarė?

– Mes tik spėjame, – pataisė Tomas. – Greičiau sutaisyk man tą velnio diskasukį.

Šeštą valandą jis atsisveikino su Sinde ir nunešė *Žibsiukės* bylas į Mereditos kabinetą penktame aukšte. Saulė dar kybojo aukštai danguje, spigino pro langus. Atrodė ne vakaras, o vėlyva popietė.

Mereditai paskirtas didelis kabinetas kampe, kur dirbo Ronas Goldmanas. Viršininkė turėjo naują padėjėją, irgi moterį. Sandersas spėliojo, ar ji atsekė Mereditą iš Kupertino.

– Aš – Tomas Sandersas, – prisistatė jis. – Esu susitaręs su ponia Džonson.

– Betsė Ros iš Kupertino, pone Sandersai, – atsakė toji.

Pažvelgė į jį.

– Nieko nesakykite.

– Gerai.

– Visi ką nors sako. Apie vėliavą. Man tikrai atsibodo.

– Aišku.

– Visą gyvenimėlį.

– Supratau. Gerai.

– Pasakysiu poniai Džonson, kad čia jūs.

– Tomai, – nuo stalo pamojavo Meredita Džonson, kita ranka laikydama telefoną. – Užeik, sėsk.

Jos kabineto langai buvo į šiaurę, į Sietlo centrą – Kosminė adata, Arlio bokštai, SoDo pastatai. Popiečio saulėje miestas atrodė didingai.

– Tik baigsiu čia, – ji pasisuko į telefoną. – Taip, Edai, dabar aš su Tomu, viską aptarsime. Taip. Jis atnešė dokumentus.

Sandersas pakėlė vyniojamo popieriaus voką su diskasukio informacija. Ji mostelėjo į savo portfelį, kuris gulėjo atidarytas stalo kampe, ir parodė įdėti.

Meredita atsisuko į telefoną.

– Taip, Edai, manau, patikrinimas eis kaip per sviestą, tikrai nėra prasmės ką nors stabdyti... Ne, ne. Jei nori, galime padaryti iš karto ryte.

Tomas įdėjo voką į jos portfelį.

Džonson pasakė:

– Taip, Edai, taip. Kuo tikriausiai.

Ji priėjo prie Tomo ir prisėdo ant stalo krašto, mėlynas sijonėlis pakilo ir apnuogino šlaunį. Meredita buvo be kojinių.

– Edai, visi sutinka, kad tai svarbu. Taip.

Ji siūbavo koją, aukštakulnis tabalavo ant piršto. Meredita nusišypsojo Tomui. Jis jautėsi nemaloniai ir truputį atsitraukė.

– Pažadu, Edai. Taip. Tikrai.

Džonson padėjo ragelį ant svirtelės už savęs, atsilošė ant stalo, pasisuko visu kūnu ir apnuogino krūtis po šilkine palaidinuke.

– Sutvarkyta.

Ji vėl palinko į priekį ir atsiduso.

– Konlio darbuotojai girdėjo, kad su *Žibsiuke* yra bėdų. Čia niršo Edas Nikolsas. Teisybę pasakius, šią popietę jau trečias skambutis dėl *Žibsiukės*. Manai, įmonė be jos neapsietų? Kaip patinka kabinetas?

– Geras, – atsakė jis. – Puikus vaizdas.

– Taip, miestas nuostabus.

Ji pasirėmė ranka ir sukryžiavo kojas. Meredita pamatė, kad jis pastebėjo ir paaiškino:

– Vasarą nemūviu kojinių. Man patinka nuogumas. Karštą dieną taip vėsiau.

Sandersas pasakė, kad toks oras bus iki vasaros pabaigos.

– Galiu pasakyti, kad bijau oro, – prisipažino ji. – Turiu omeny, po Kalifornijos...

Meredita vėl ištiesė kojas ir nusišypsojo.

– Bet tau čia patinka, tiesa? Tu atrodai laimingas.

– Taip, – jis gūžtelėjo. – Pripranti prie lietaus.

Tomas parodė į portfelį.

– Nori peržiūrėti *Žibsiukės* dokumentus?

– Būtinai, – sumurkė ji, nuslydo nuo stalo ir priartėjo prie jo.

Meredita įbedė žvilgsnį tiesiai jam į akis.

– Tikiuosi, nepyksi, kad pirma tavim pasinaudosiu. Tik truputėlį.

– Naudokis.

Ji atsitraukė.

– Įpilk mums vyno.

– Gerai.

– Patikrink, kad būtų gerai atšaldytas.

Tomas nuėjo prie butelio ant stalo.

– Prisimenu, kad tau visada patiko šaltas.

Tomas atsakė: „taip ir buvo“, ir pasuko butelį lede.

Dabar jis šalto nemėgo, bet seniau – taip.

Meredita priminė:

– Kažkada smagiai leidome laiką.

– Taip, – patvirtino Tomas. – Leidome.

– Dievaži, – tęsė ji. – Kartais galvoju, kad tie laikai, kai buvome jauni ir stengėmės prasimušti, ir buvo patys geriausi.

Tomas padvejojo nežinodamas, ką atsakyti, kur pasukti. Jis įpylė vyno.

– Taip, – porino Meredita. – Mes gerai gyvenom. Dažnai prisimenu.

Sandersui dingtelėjo – aš niekada.

Ji paklausė:

– O tu, Tomai? Ar prisimeni tuos laikus?

– Žinoma, – jis perėjo kabinetą nešinas vyno taurėmis, padavė jai, susidaužė. – Aišku, prisimenu. Visi vedę vyrai prisimena senus laikus. Žinai, kad esu vedęs?

– Taip, – linguodama patikino Džonson. – Kiek girdėjau, dar ir kaip. Kiek vaikų? Trys?

– Ne, tik du, – šyptelėjo Tomas. – Kartais atrodo kaip trys.

– O žmona advokatė?

– Taip.

Dabar jis jautėsi saugiau. Kažkodėl kalba apie žmoną ir vaikus jį nuramino.

– Nežinau, kaip galima gyventi susituokus, – klojo Meredita. – Bandžiau.

Ji pakėlė ranką.

– Dar keturis kartus sumoku alimentus tam kalės vaikui ir – laisva.

– Už ko buvai ištekėjusi?

– Už *CoStar* pardavimų viršininko. Ji buvo gražus. Įdomus. Bet pasirodė, yra tipiškas aukso ieškotojas. Išlaikiau jį trejus metus. Ir lovoje iš jo nieko gero.

Ji pamojavo ranka, kad išvytų mintis iš galvos. Žvilgtelėjo į laikrodį.

– Dabar eikš, sėsk ir klok, kas blogai tai *Žibsiukei*.

– Nori bylos? Įdėjau į portfelį.

– Ne, – ji patapšnojo į kušetę šalia. – Pats paaiškink.

Jis atsidėjo prie jos.

– Tomai, gerai atrodai, – Džonson atsilošė, nuspyrė batelius ir pakrutino nuogus pirštus. – Dieve, tai bent dienelė!

– Įtampa?

Meredita gurkštelėjo vyno ir nupūtė nuo veido plaukų sruogą.

– Per daug didelė, kad suprastum. Tomai, džiaugiuosi, kad dirbame drauge. Jaučiu, kad tavimi vieninteliu galiu čia pasitikėti kaip draugu.

– Dėkui. Pasistengsiu.

– Na, kas blogai?

– Sunku pasakyti.

– Sakyk.

Jam atrodė, kad neliko nieko kito, tik viską papasakoti.

– Pagaminome labai sėkmingus prototipus, bet KL diskasukiams iki šimto milisekundžių labai toli.

Džonson atsiduso ir papurtė galvą.

– Ar žinome kodėl?

– Kol kas ne. Tikriname.

– Ta linija neseniai paleista, taip?

– Prieš porą mėnesių.

Ji patraukė pečiais.

– Vadinasi, nauja linija – netobula. Tai nėra blogai.

– Matai, – paaiškino Tomas, – *Konlis-Vaitas* perka šią įmonę dėl mūsų technologijų, ypač dėl diskasukio. Kol kas negalime pateikti tokio, kokį žadėjome.

– Nori pasakyti *tai* jiems?

– Bijau, kad gali sužinoti per patikrinimą.

– Gal taip, gal ne, – ji atsilošė kušetėje. – Reikia nepamiršti, ką turime. Tomai, mums visiems atrodydavo, kad gamybinės problemos didžiulės, bet jos išnykdavo per naktį. Galbūt ir dabar taip bus. Peržiūrėjom *Žibsiukės* liniją. Radom keletą ankstesnių nesklandumų. Nieko rimto.

– Gal ir taip. Bet mes to nežinome. Iš esmės gali būti bėdų dėl valdančiojo lusto, tada tektų pakeisti tiekėjus Singapūre. O gal yra ir rimtesnių kliuvinių. Blogas mūsų projektas.

– Galbūt, – pritarė Meredita, – bet, kaip pats sakai, mes to nežinome. Nematau reikalo spėlioti. Dabar ir taip pakanka įtampos.

– Bet atvirai šnekant...

– Čia ne atvirumo esmė, – nukirto ji. – Peržvelkim viską dalimis nuo pradžių. Sakėme jiems, kad turime *Žibsiukę*.

– Taip.

– Pagaminome prototipą ir tinkamai patikrinome.

– Taip.

– Prototipas veikė kaip pašėlęs. Jis dvigubai greitesnis už geriausius japonų išradimus.

– Taip.

– Sakėme, kad pradėjome diskasukių gamybą.

– Taip.

– Tokiu atveju, – užtikrino Meredita, – išklojome jiems visiems žinomą tiesą. Sakyčiau, elgiamės sąžiningai.

– Galbūt, bet nežinau, ar galime...

– Tomai, – Meredita padėjo ranką ant jo rankos. – Man visada patiko tavo tvirtumas. Norėčiau, jog žinotum, kaip vertinu tavąją patirtį ir atvirą požiūrį į sunkumus. Dėl to ir esu tikra – *Žibsiukė* bus sutvarkyta. Žinome, kad iš esmės – tai geras gaminys, kuris veikia taip, kaip sakėme. Asmeniškai, visiškai pasitikiu ja ir tavo sugebėjimu priversti ją gerai veikti. Tą be vargo ir pasakysiu rytoj susirinkime.

Ji stabtelėjo ir įdėmiai pažvelgė į jį.

– O tu?

Jos veidas buvo labai arti, lūpos truputį praviros.

– Ką aš?

– Ar galėsi tai pasakyti susirinkime?

Mereditos akys buvo šviesiai mėlynos, beveik pilkos. Jis jas pamiršo, kaip pamiršo, kokios ilgos jos blakstienos. Mereditos plaukai švelniai krito ant veido. Prisirpę lūpos. Svajingos akys.

– Taip, – nutęsė jis. – Galėsiu pasakyti.

– Gerai. Vadinasi, šitą sutvarkėm, – ji nusišypsojo ir atkišo taurę. – Vėl į sveikatą?

– Žinoma.

Jis atsistojo ir nuėjo prie vyno. Ji stebėjo.

– Tomai, džiaugiuosi, kad neapsileidai. Mankštiniesi?

– Du kartus per savaitę. O tu?

– Visada turėjai gražų užpakaliuką. Mielą standų užpakaliuką.

Tomas atsisuko.

– Meredita...

Ji nusikvatojo.

– Atleisk. Nesusilaikiau. Mes – seni draugai.

Džonson atrodė susirūpinusi.

– Neįžeidžiau?

– Ne.

– Netikiu, kad tapsi pernelyg drovus.

– Na, jau netapsiu.

– Tik ne tu, – ji juokėsi. – Atsimeni naktį, kai sulaužėme lovą?

Tomas įpylė vyno.

– Nesulaužėme.

– Aišku, kad sulaužėme. Tu palenkei mane virš pakojos ir...

– Prisimenu...

– Pirma nulaužėme pakoją, tada išlūžo apačia, bet tu nenorėjai sustoti, taigi pasitraukėme aukščiau, aš įsikabinau į galvūgalio lentą, ir viskas suby...

– Prisimenu, – pasakė jis norėdamas nutraukti, baigti šitas šnekas. – Tai buvo geri laikai. Klausyk, Meredita...

– Tada paskambino moteriškė, gyvenanti apačioje. Prisimeni ją? Sena lietuvė. Ji norėjo sužinoti, ar niekas nežuvo...

– Taip. Klausyk. Grįžtam prie diskasukio...

Ji pakėlė vyno taurę.

– Verčiu tave nemaloniai jaustis. Negi manei, kad kimbu prie tavęs?

– Ne. Anaiptol.

– Gerai, nes tikrai nekimbu. Prisiekiu.

Ji žvilgtelėjo į jį patenkinta, tada atlošė galvą – išryškėjo ilgas kaklas – ir gurkštelėjo vyno.

– Teisybę pasakius, aš... Ai!

Meredita staigiai susiraukė.

– Kaklą sutraukia mėšlungis, va ten...

Iš skausmo užmerktomis akimis ji parodė į petį ties kaklu.

– Ką turėčiau?..

– Tik patrink ten, pamaigyk...

Jis padėjo vyno taurę ir patrynė petį.

– Čia?

– Taip, smarkiau paspausk...

Tomas jautė, kaip atsipalaiduoja jos peties raumenys, ji sudejavo. Meredita lėtai pasukiojo galvą, tada atsimerkė.

– Daug geriau...Trink.

Jis trynė.

– Dėkui. Taip geriau. Tas nervas. Atrodo niekai, bet kai suima, tai...

Ji pasukiojo galvą. Tikrino.

– Labai gerai pamasažavai. Visada turėjai geras rankas, Tomai.

Tomas maigė. Norėjo sustoti. Viskas atrodė negerai – jis sėdėjo per arti, nenorėjo jos liesti. Bet kartu – buvo gera jausti ją. Smalsu.

– Auksinės rankelės, – sumiaukė Džonson. – Dieve, kai buvau ištekėjusi, visą laiką galvojau apie tave.

– Tikrai?

– Aišku, – atšovė ji. – Sakiau, kad lovoje jis buvo nevykėlis. Nekenčiu vyro, kuris nesupranta, ką daro.

Ji užsimerkė.

– Tu tokių rūpesčių neturėjai, tiesa?

Meredita dar atsipalaidavo, atsiduso ir atrodė, kad lenkiasi link Tomo, tirpsta jo delnuose. Šito jausmo su niekuo nesupainiosi. Jis nieko nelaukęs paspaudė petį paskutinį kartą ir patraukė rankas.

Ji atsimerkė. Supratingai nusišypsojo.

– Klausyk, – sudejavo, – nesijaudink.

Tomas atsisuko, gurkštelėjo vyno.

– Nesijaudinu.

– Turiu omeny, dėl diskasukio. Jei pasirodys, kad turime rimtų keblumų ir reikės aukštesnės vadovybės sutikimo, mes jį gausim. Bet nepradėkime per anksti.

– Puiku. Manau, protinga.

Slapčia jam palengvėjo, kad vėl prašneko apie diskasukį. Vėl ant tvirto pagrindo.

– Į ką kreipsiesi? Tiesiai į Garviną?

– Manau, taip. Man patinka tvarkyti reikalus neoficialiai.

Ji pažvelgė į jį.

– Tu nepasikeitei.

– Ne, aš toks, koks buvau.

– Manau, pasikeitęs, – ji nusišypsojo. – Anksčiau niekaip nebūtum nustojęs masažuoti.

– Meredita, – atsakė jis, – viskas pasikeitė. Dabar tu valdai skyrių. Aš dirbu tau.

– Netaukšk niekų.

– Tai tiesa.

– Mes – kolegos, – ji nutaisė nepatenkintą miną. – Čia niekas netiki, kad aš viršesnė už tave. Mane tik paskyrė valdyti, daugiau nieko. Tomai, mes – kolegos. Norėčiau, kad atvirai, draugiškai bendradarbiautume.

– Aš irgi norėčiau.

– Gerai. Džiaugiuosi, kad sutariame šiuo klausimu, – Džonson staigiai pasilenkė į priekį ir švelniai pabučiavo jį į lūpas. – Va kaip. Argi taip baisu?

– Visai nebaisu.

– Kas žino? Galbūt teks drauge skristi į Malaiziją tikrinti surinkimo linijų? Malaizijoje nuostabūs paplūdimiai. Esi buvęs Kuantane?

– Ne.

– Tau patiktų.

– Nė neabejoju.

– Parodysiu. Galėtume pasiimti porą papildomų dienelių. Atsipūsti. Šiek tiek pasideginti.

– Meredita...

– Tomai, niekam nereikia žinoti.

– Aš vedęs.

– Bet tu – vyras.

– Kaip suprasti?

– Tomai, – atkirto Džonson su kandžia pašaipa, – neprašyk patikėti, kad niekada neturėjai jokio nuotykio „į kairę". Aš tave *pažįstu*, atsimeni?

– Pažinojai kažkada seniai.

– Žmonės nesikeičia. Bent jau taip smarkiai.

– O aš manau, kad keičiasi.

– Baik. Mes kartu dirbsime, galime ir pasimėgauti vienas kitu.

Jam tai visai nepatiko. Tomas jautėsi užspiestas į kampą. Kai iškošė „aš dabar vedęs", jautėsi atsilikęs ir puritoniškas.

– Manęs tavo asmeninis gyvenimas nedomina, – švelniai pasakė Džonson. – Domina tik tavo darbas. Darbas, o ne malonumai, Tomai. Tau gali būti blogai. Privalai ir pažaisti.

Ji pasilenkė į priekį,

– Eikš. Tik vienas bučkis.

Suskambo vidinio ryšio telefonas. „Meredita", – nuaidėjo padėjėjos balsas.

Ji pažvelgė susierzinusi.

– Sakiau, jokių skambučių.

– Atsiprašau. Meredita, čia Garvinas.

– Gerai.

Ji atsistojo nuo kušetės, perėjo per kabinetą link savo stalo ir garsiai pasakė:

– Betse, bet po šito – daugiau jokių.

– Kaip pasakysi, Meredita. Norėjau paklausti, ar galėčiau po dešimties minučių išeiti? Turiu šnektelėti su šeimininku dėl naujo buto.

– Gali. Atnešei ko prašiau?

– Turiu čia.

– Atnešk ir gali eiti.

– Dėkui, Meredita. Ponas Garvinas antrąja.

Džonson pakėlė ragelį ir įpylė dar vyno.

Pasisveikino:

– Sveikas, Bobai. Kas gero?

Jos balsas skambėjo aiškiai bičiuliškai.

Ji šnekėjo su Garvinu atsukusi Sandersui nugarą. Tomas atsisėdo ant kušetės, jautėsi suvystytas, kvailai romus ir tingus. Į kabinetą nešina mažu nešuliuku rudame popieriniame maiše įėjo padėjėja. Ji padavė maišelį Mereditai.

– Aišku, – sakė toji. – Tikrai sutinku. Be abejo, tuo pasirūpinsime.

Laukdama, kol Džonson ją paleis, padėjėja nusišypsojo Sandersui. Sėdėdamas ant kušetės jis jautėsi nepatogiai, todėl atsistojo, priėjo prie lango, ištraukė iš kišenės telefoną ir surinko Marko Lujino numerį. Juk žadėjo paskambinti.

Meredita pasakė:

– Labai gera mintis, Bobai. Manau, taip ir reikia daryti.

Tomas girdėjo šaukimą, tada atsiliepė atsakiklis. Vyriškas balsas pasakė: „Po pyptelėjimo palikite žinutę." Paskui elektroninis garsas.

– Markai, – prabilo, – čia Tomas Sandersas. Šnekėjau apie *Žibsiukę* su Meredita. Pagal ją, mes tik pradėjome gamybą ir spaudžiame iš linijų ką galime. Jos nuomone, nežinome, ar yra rimtų bėdų, ir bankininkams su *Konlio-Vaito* darbuotojais rytoj reikia sakyti, kad nieko ypatingo nėra...

Padėjėja išėjo iš kabineto, praeidama nusišypsojo Sandersui.

– ...jei vėliau turėsime sunkumų su diskasukiu ir reikės kalbėti su vadovybe, tada ir kalbėsime. Perdaviau, ką ji sakė, dabar Meredita šneka su Garvinu, taigi greičiausiai susirinkime rytoj taip ir aiškinsime...

Padėjėja priėjo prie kabineto durų. Ji trumpam stabtelėjo, kad pasuktų raktą rankenos bumbule, tada išėjo ir uždarė duris.

Tomas susiraukė. *Ji išėjo ir užrakino duris.* Užrakintos durys nieko tokio, neramu todėl, kad atrodė, jog pakliuvo į suplanuotą įvykį, kur visi suprato, kas vyksta, o jis ne.

– ...Kaip bebūtų, Markai, jei kas nors iš esmės pasikeis, susisieksiu prieš susirinkimą rytoj ir...

– Pamiršk tą telefoną, – sušnypštė Meredita ir staigiai priartėjo, nustūmė jo ranką žemyn ir prisispaudė visu kūnu. Jos lūpos trynėsi jam į burną. Jis beveik nesuprato, kaip numetė telefoną ant palangės, jie bučiavosi, ji pasimuistė, nusisuko, ir abu sugriuvo ant kušetės.

– Meredita, palauk...

– Dieve, norėjau tavęs visą dieną, – išspaudė ji.

Dar kartą pabučiavo, užsirangė, pakėlė koją, kad prispaustų. Tomui buvo nepatogu, bet jis atliepė. Iš karto dingtelėjo mintis, kad kas nors ateis. Įsivaizdavo save gulintį ant kušetės, pusiau apžergtą viršininkės tamsiai mėlynu verslininkės kostiumėliu, nerimavo, ką pagalvotų kitas žmogus, o paskui tikrai atliepė Mereditai.

Ji irgi tai pajuto, ir dar labiau susijaudino. Atsitraukė įkvėpti oro.

– Dieve, kaip *gera* su tavim, negaliu pakęsti, kaip tas niekšas liečia mane. Tie kvaili akiniai! Aš taip įsiaudrinusi, seniai normaliai nesidulkinau...

Tada Džonson vėl puolė ant Tomo, bučiavo, trynėsi į jį. Jos liežuvis rangėsi jo burnoje, jis pagalvojo: *„Jėzau, ji kiša jį.“* Užuodė jos kvepalus, ir jie iškart atgaivino prisiminimus.

Meredita pasitaisė taip, kad galėtų pasiekti ir liesti jį, dejavo, grabinėjo per kelnes. Ji apgraibomis ieškojo užtrauktuko. Tomą staiga užplūdo prieštaringi jausmai – jis geidė jos, galvojo apie žmoną ir vaikus, praeitį, prisiminė, kaip gyveno su Džonson bute Saniveile, sulaužė lovą. Žmonos paveikslas.

– Meredita...

– Och... Nešnekėk. Ne! Ne...

Ji mažais gurkšneliais traukė orą, burna ritmiškai žiobčiojo kaip auksinės žuvelės. Tomas prisiminė, kad taip būdavo. Buvo pamiršęs. Jis veidu jautė jos dūsavimą, matė paraudusius skruostus. Meredita atsegė jam kelnes. Uždėjo karštą delną.

– Jėzau, – sudejavo spausdama ir braukdama rankomis per marškinius, nuslydo jo kūnu žemyn.

– Klausyk, Meredita.

– Tik leisk man, – iškošė kimiai, – nors akimirkai.

Ir ji apžiojo. Džonson visada puikiai tai darė. Tomą vėl užplūdo vaizdiniai. Kaip jai patiko čiulpti pavojingose vietose. Jam vairuojant greitkelyje. Vyrų tualete per pardavimų posėdį. Naktį Napili paplūdimyje. Paslaptinga impulsyvi prigimtis, slapta aistra. Kai juos supažindino pirmą kartą, ConTecho direktorius pasakė: „Ji – viena tų puikių čiulpikių."

Jausdamas jos burną ir kūnu sruvenančią įtampą, jis išlenkė nugarą, kartu juto pavojų ir malonumą. Per dieną tiek daug visko įvyko, pasikeitė, ir taip netikėtai. Tomui atrodė, kad jį valdo, jam gresia pavojus. Gulėdamas ant nugaros jautė, kad susitaiko su padėtimi, kurios iki galo nesupranta ir nepažįsta. Vėliau pasipils nemalonumai. Jis nenorėjo skristi su ja į Malaiziją. Nenorėjo nuotykio su viršininke. Net ir vieną naktį permiegoti nenorėjo. Mat darbuotojai visada sužinodavo, aptarinėdavo prie vandens vėsintuvo, nužvelgdavo reikšmingais žvilgsniais koridoriuje. O anksčiau ar vėliau žinios pasiekdavo ir žmonas. Visada taip. Trankomos durys, skyrybų advokatai, vaikų globa.

Jis nenorėjo nieko panašaus. Dabar gyveno ramų gyvenimą, viskas savo vietose. Tomas turėjo įsipareigojimų. Ši moteris iš praeities nieko apie tai nenutuokė. Ji buvo laisva. Jis – ne. Tomas pasimuistė.

– Meredita...

– Dieve, kaip skanu.

– Meredita...

Ji pasikėlė ir prispaudė pirštą jam prie lūpų.

– Ššš. Žinau, kad tau patinka.

– Patinka, – atsakė Sandersas, – bet aš...

– Leisk man.

Naujoji viršininkė čiulpdama atsegė marškinius, žnaibė spenelius. Pažvelgęs žemyn, jis matė, kaip ji pasilenkusi ir apžergusi jį. Palaidinukė prasegta. Krūtys laisvai sūpuojasi. Ji pasiekė jo rankas, patraukė ir pasidėjo ant krūtų.

Jos krūtys vis dar tobulos, jam po delnais – kieti speneliai. Ji dejuoja. Meredita rangėsi apžergusi Tomą. Jis jautė šilumą. Ausyse spengė, veidas paraudo, garsai nuslopo, kambarys nutolo, teliko tik ši moteris, jos kūnas ir jo geismas.

Tą akimirką Sandersas supyko – vyriškas pyktis, kad jį prispaudė, suvaldė – jis irgi norėjo valdyti, paimti. Tomas atsisėdo, grubiai čiupo ją už plaukų, pakėlė galvą ir išsirangė. Džonson pažvelgė jam į akis ir iš karto suprato.

– Taip! – šūktelėjo ir pasitraukė į šalį, kad jis galėtų prisėsti šalia.

Tomas kyštelėjo rankas jai tarp kojų. Pajuto šilumą ir nėriniuotas kelnaites. Truktelėjo. Ji pasiraitė, padėjo, jis nutempė kelnaites iki kelių, tada Meredita jas nuspyrė. Naujoji viršininkė prikišusi lūpas prie ausies glostė Sandersui plaukus.

– Taip! – aistringai šnabždėjo, – taip!

Jos mėlynas sijonėlis susiraitęs ant juosmens. Tomas aistringai ją pabučiavo, plačiai atlapojo palaidinukę, ir nuoga krūtine prisispau-

dė prie krūtų. Jis visu kūnu jautė senos draugės aistrą. Braukė pirštus, kaišiojo tarp lūpų. Kai jie bučiavosi, ji duso ir linksėjo: „Taip."
Tada Sandersas įkišo jai pirštus.

Akimirkai nustebo – ji nebuvo labai sudrėkusi – tada irgi prisiminė. Meredita iš karto imdavo aistringai šnekėti ir rangytis, bet pagrindinė jos dalis įsijungdavo lėčiau, susijaudindavo nuo jo. Ją visada labiausiai jaudino Tomo geismas, ji visada baigdavo po jo – kartais per kelias sekundes, bet kartais jam tekdavo stengtis išlaikyti standų, kol ji suposi ant jo silpstančio ir norėjo baigti paskendusi savo pasaulyje. Sandersas visada jautėsi vienišas ir išnaudojamas. Tie prisiminimai jį pristabdė, ir Meredita, pajutusi dvejones, aistringai čiupo, grabaliojo diržą, dejavo, kišo jam į ausį karštą liežuvį.

Abejonės vėl grįžo, jo pikta aistra slopo, ir galvoje šmėkštelėjo neprašyta mintis – „neverta".

Jo jausmai dar kartą pasikeitė, apėmė pažįstamas pojūtis. Susitikimas su sena meiluže, susižavėjimas per pietus, vėl viskas iš pradžių, vėl geismas, bet staiga, besitrinant kūnams, akimirkos įkarštyje išplaukia ir senieji negerumai – pykčiai, nesutarimai, erzelis – tada nori, kad nebūtum pradėjęs. Imi greitai galvoti, kaip išsisukti, kaip sustabdyti tai, kas pradėta. Bet dažniausiai kelio atgal nebėra.

Jo pirštai dar buvo joje, ji trynėsi, raitėsi, kad jis liestų ten, kur reikia. Meredita drėko, jos lūpos prisirpo. Ji plačiai prasiskėtė. Greitai kvėpavo ir glostė jį pirštais.

– O Dieve, kaip man su tavim gera, – sudejavo.

Dažniausiai kelio atgal nebėra.

Jo kūnas įsitempęs ir pasiruošęs. Jos standūs speneliai trynėsi jam į krūtinę. Ji glostė jį. Laižė ausies spenelį, mikliai kyščiojo liežuvį, ir akimirksniu liko tik jo karštas, piktas geismas, dar stipresnis dėl to, kad jautėsi įviliotas ir nenorėjo čia būti. Dabar Tomas ją išdulkins. Jis norėjo ją išdulkinti. Smarkiai.

Džonson pajuto pokyčius ir dejavo atsilošusi ant kušetės, laukė, nebučiavo. Ji stebėjo Tomą pro pusiau užmerktas akis ir lingavo gal-

vą. Jis dar greitai kelis kartus palietė ją, privertė aikčioti, tada pasisuko ir pargriovė nugara ant kušetės. Meredita pakėlė sijoną ir plačiai išsižergė. Tomas pritūpė, ir ji žinodama pergalingai nusišypsojo. Sandersas supyko, kad moteris vis dėlto laimėjo ir abejingai jį stebi, norėjo ją pričiupti, priversti pasijusti valdoma, nutrinti nuo jos lūpų tą pasipūtėlišką abejingumą. Tomas praskėtė jai lupytes, bet neįėjo, laukė, judino pirštus, erzino.

Meredita išlenkė nugarą, laukė.

– Būk geras, ne...

Jis delsė, stebėjo. Jo pyktis praėjo taip pat ramiai kaip atėjęs, mintys klaidžiojo, grįžo senos dvejonės. Akimirkai Sandersas aiškių aiškiausiai pamatė save kambaryje – uždusęs vidutinio amžiaus vedęs vyras, kelnės iki kelių nusmauktos, jis pasilenkęs virš moters ant per mažos kabineto kušetės. Ką, po velnių, čia veikė?

Tomas pažvelgė jai į veidą, pamatė sutrūkinėjusį makiažą prie akių kampučių. Taip pat aplink burną.

Uždėjusi rankas ant pečių moteris tempė jį prie savęs.

– Ach, ne, ne...

Tada nusisuko ir nusikosėjo.

Kažkas trūko. Jis ramiai atsisėdo.

– Tu teisi.

Tomas pakilo nuo kušetės ir užsimovė kelnes.

– Nereikėtų to daryti.

Meredita atsisėdo.

– Ką darai?

Ji atrodė suglumusi.

– Tu nori to taip pat kaip aš. Žinai, kad nori.

– Ne, – atkirto Tomas. – Nereikėtų to daryti, Meredita.

Jis segėsi diržą. Atsitraukė.

Džonson nustebusi, netikėdama spoksojo į jį lyg ką tik pažadinta iš miego.

– Tu ne rimtai...

– Ne pati protingiausia mintis. Galvoju, kad blogai darome.

Staiga jos akys suliepsnojo pykčiu.

– Tu – sumautas *kalės vaikas.*

Ji greitai pašoko nuo kušetės, puolė prie jo ir ėmė trankyti sugniaužtais kumščiais.

– Niekšas! Gaidys! Prakeiktas šunsnukis!

Tomas nusisuko nuo jos smūgių ir mėgino užsisegti marškinius.

Ji apėjo iš kitos pusės, griebė už rankų, suplėšė marškinius, kad neužsisegtų.

– Tu negali su manim taip elgtis!

Sagos ištrūkinėjo. Meredita jį sudraskė, per krūtinę driekėsi ilgi raudoni randai. Tomas dar kartą nusisuko, kad jos išvengtų, norėjo kuo greičiau iš čia dingti. Apsirengti ir dingti. Ji tvatino į nugarą.

– Krušly, negali manęs taip palikti!

– Meredita, baik, – atšovė jis. – Viskas.

– Eik velniop!

Ji pačiupo saują jo plaukų ir neįtikėtinai stipriai trūktelėjusi į apačią, smarkiai įkando į ausį. Tomas pajuto diegiantį skausmą ir grubiai ją nustūmė. Džonson, netekusi pusiausvyros, virto atgalios, trenkėsi į stiklinį kavos staliuką ir išsitiesė ant grindų.

Taip ir liko sėdėti žiopčiodama.

– Sumautas kalės vaikas.

– Meredita, palik mane ramybėj.

Jis vėl užsiseginėjo marškinius. Galvoje sukosi viena mintis – *dink iš čia.* Susirink žaislus ir nešdinkis. Sandersas pasiekė švarką, tada pamatė ant palangės mobilųjį.

Apėjo kušetę ir pasiėmė telefoną. Šalia galvos į langą sudužo vyno taurė. Tomas atsisuko ir išvydo Mereditą stovinčią kabineto viduryje, siekiančią dar ką nors mesti.

– Užmušiu! – švokštė Džonson. – Kaip Dievą myliu, užmušiu.

Tomas atsakė, kad jau gana.

– Po perkūnais!

Ji paleido mažą popierinį maišelį. Tas bumbtelėjo į stiklą ir nukrito ant grindų. Iš dėžutės iškrito prezervatyvų pakelis.

– Einu namo.

Jis patraukė link durų.

– Būtent, – kriokė Meredita. – Eini namo pas žmoną ir savo mažą prasmirdusią šeimynėlę!

Tomo galvoje suskambėjo pavojaus signalas. Jis akimirkai stabtelėjo.

– Taip, – pamačiusi jį dvejojantį, sušnypštė ji. – *Viską* apie tave žinau, šikniau. Tavo žmona su tavim nesidulkina, tai ateini čia, įkaitini, suvilioji ir išeini, priešiškas, agresyvus sumautas pirdžius. Manai, gali taip elgtis su moterimis? Triznius.

Tomas siekė durų bumbulo.

– Išeini ir tu – lavonas!

Sandersas atsisuko, pamatė, kaip ji svyruodama rėmėsi į stalą, ir pagalvojo – ji girta.

Atsisveikino:

– Labanakt, Meredita.

Pasuko durų bumbulą ir tada prisiminė, kad durys užrakintos. Atrakino duris ir neatsisukdamas išėjo.

Koridoriuje valytoja tuštino šiukšlių kibirus nuo padėjėjų stalų.

Meredita įkandin suriko:

– Galvą guldau, nudėsiu kaip šunį!

Valytoja išgirdo ir įsispitrijo į Sandersą. Jis nusuko akis ir patraukė tiesiai link lifto. Paspaudė mygtuką. Po akimirkos nutarė lipti laiptais.

Grįždamas į Vinslou, nuo kelto denio Sandersas žvelgė į besileidžiančią saulę. Vakaras buvo ramus, be vėjelio, vandens paviršius – tamsus ir sustingęs. Jis atsisuko į miesto šviesas ir mėgino įvertinti tai, kas nutiko.

Nuo kelto Tomas matė viršutinius *DigiCom* pastato aukštus. Jie kilo už horizontalaus pilko betoninio viaduko, ėjusio palei pat vandenį. Norėjo įžiūrėti Mereditos kabineto langą, bet jau buvo per toli.

Čia, ant vandens, grįžtant namo pas šeimą ir pasineriant į savo kasdienybę, praeitos valandos įvykiai atrodė fantastiški. Jis negalėjo patikėti, kad tai nutiko. Tomas galvoje viską perkratė, mėgino suprasti, kur suklydo. Jautėsi tikras, kad čia jo kaltė, kad jis kažkaip netikėtai suklaidino Mereditą. Kitaip ji nebūtų puolusi. Nutikimas jį trikdė, tikriausiai ir ją. Tomas jautėsi kaltas, apgailėtinas ir dabar gerokai neužtikrintas dėl ateities. Kas bus? Ką ji darys?

Sandersas negalėjo nė spėlioti. Suprato, kad visai jos nepažinojo. Kažkada jie buvo meilužiai, bet labai seniai. Dabar ji – visai kitas žmogus, užima kitas pareigas. Jis nepažįsta Mereditos.

Nors vakaras švelnus, jam buvo šalta. Tomas grįžo į keltą. Atsisėdo kabinoje ir išsitraukė telefoną paskambinti Suzanai. Sumaigė mygtukus, bet šviesa neužsidegė. Nusėdo baterijos. Akimirką nežinojo, ką daryti – baterijų turėjo užtekti visai dienai. Bet jos be gyvybės žymių.

Kitaip ši diena baigtis ir negalėjo.

Jis stovėjo tualete, žvelgė į save veidrodyje ir jautė, kaip dunda kelto varikliai. Plaukai susitaršę, ant lūpų vos matoma lūpdažių dėmė, dar viena ant kaklo, marškiniuose nėra dviejų sagų, drabužiai suglamžyti. Vyras atrodė, kaip ką tik pasidulkinęs. Tomas pasuko galvą, kad apžiūrėtų ausį. Ten, kur ji įkando – mažutė mėlynė. Jis atsisegė marškinius ir nužvelgė lygiagrečius gilius raudonus brėžius.

Jėzau.

Kaip paslėps juos nuo Suzanos?

Sandersas sudrėkino popierinius rankšluosčius ir nusivalė lūpdažius. Susiglostė plaukus, susisegė sportinį švarką, marškinių be-

veik nebuvo matyti. Tada grįžo į lauką, atsisėdo būdelėje prie lango ir žvelgė į tuštumą.

– Sveikas, Tomai.

Jis pakėlė akis ir pamatė savo Beinbridžo kaimyną Džoną Perį. Peris dirbo advokatu Merline Hovarde – vienoje seniausių Sietlo firmų. Buvo vienas tų energingų nenuoramų, Sandersas nelabai norėjo su juo šnekėti. Bet Peris įsitaisė kėdėje priešais.

– Kaip sekasi? – linksmai paklausė Džonas.

Sandersas atsakė, kad neblogai.

– Man šiandien buvo *puiki* diena.

– Malonu girdėti.

– Tikrai *puiki*, – pabrėžė Peris. – Nagrinėjome bylą ir mums velniškai pasisekė.

– Šaunumėlis, – atsakė Tomas.

Jis nejudėdamas žvelgė pro langą ir tikėjosi, kad Džonas supras užuominą ir nueis.

Peris nenuėjo.

– Taip, tai buvo šuniškai sunki byla. Visą laiką yrėmės prieš srovę, – pasakojo jis. – Septintas skyrius, federalinis teismas. Klientė – MicroTecho darbuotoja, kuri teigė, kad jos nepaaukštino todėl, kad ji – moteris. Teisybę pasakius, nelabai stipri byla. Mat ji gėrė ir panašiai. Turėjo nemalonumų. Tačiau mūsų firmoje dirba tokia ispanų kilmės mergina Luiza Fernandes, kuri tas diskriminacijos bylas gliaudo kaip riešutus. Tikrai kaip riešutus. Privertė prisiekusiuosius paskirti mūsų klientei beveik pusė milijono. Toji Fernandes sutvarko precedentines bylas taip, kad neteko matyti. Ji laimėjo keturiolika iš paskutinių šešiolikos savo bylų. Atrodo maloni ir kukli, bet viduje – grynas *ledas*. Sakau, kartais moterys tikrai mane baugina.

Sandersas tylėjo.

Jis grįžo į tylius namus, vaikai jau miegojo. Suzana visada paguldydavo juos anksti. Tomas užlipo į viršų. Žmona sėdėjo lovoje, skai-

tė, bylos ir dokumentai išmėtyti ant lovatiesės. Pamačiusi jį, išlipo iš lovos ir atėjo apkabinti. Jo kūnas nevalingai įsitempė.

– Tomai, tikrai atsiprašau, – prabilo. – Atsiprašau dėl šio ryto. Ir užjaučiu dėl to, kas įvyko darbe.

Suzana pasisuko ir švelniai pabučiavo į lūpas. Jis lėtai nusisuko. Bijojo, kad žmona užuos Mereditos kvepalus arba...

Ji paklausė:

– Pyksti dėl ryto?

– Ne, – atsakė Tomas. – Tikrai nepykstu. Tokia ilga diena.

– Daug susirinkimų dėl susijungimo?

– Taip, – atsakė. – Ir dar daugiau rytoj. Beprotybė.

Suzana palingavo galvą.

– Nieko keisto. Ką tik skambino iš darbo. Meredita Džonson.

Jis mėgino likti abejingas.

– Tikrai?

– Aha. Maždaug prieš dešimt minučių.

Žmona grįžo į lovą.

– Beje, kas ji?

Suzana visada įtarinėjo, kai skambino moterys iš darbo.

Sandersas paaiškino:

– Nauja viceprezidentė. Ką tik atsiuntė iš Kupertino.

– Pagalvojau... Ji elgėsi tarsi mane pažinotų.

– Nemanau, kad buvote susitikę.

Jis palaukė ir tikėjosi, kad daugiau aiškinti nebereikės.

Žmona pridėjo:

– Ji kalbėjo draugiškai. Prašė perduoti, kad rytojaus patikrinimui pusę devynių viskas paruošta, tada ir susitiksite.

– Gerai. Šaunu.

Jis nuspyrė batus, ėmė atsisaginėti marškinius ir tada sustojo. Pasilenkė ir pakėlė batus.

Suzana paklausė:

– Kiek jai metų?

– Mereditai? Nežinau. Maždaug trisdešimt penkeri. Kodėl klausi?

– Šiaip smalsu.

– Einu į dušą, – išspaudė Tomas.

– Gerai.

Ji susirinko teismo bylas, įsitaisė lovoj, prigesino lempą.

Jis ruošėsi eiti.

– Ar pažįsti ją? – paklausė Suzana.

– Buvau sutikęs. Kupertine.

– Ką ten veikia?

– Ji – nauja mano viršininkė.

– Tai *ji*.

– Taip, – patikino Tomas. – Tai ji.

– Garvino globotinė?

– Taip. Kas sakė? Adelė?

Marko žmona Adelė Lujin buvo viena geriausių Suzanos draugių.

Suzana palinksėjo.

– Skambino ir Marija Ana. Telefonas netilo nė minutėlei.

– Neabejoju.

– Garvinas dulkina ją ar kaip?

– Niekas nežino, – atsakė Tomas. – Visi tiki, kad ne.

– Kodėl pakvietė ją, o nedavė darbo tau?

– Su, nežinau.

– Nešnekėjai su Garvinu?

– Jis buvo atėjęs ryte pasimatyti, bet manęs nebuvo.

Žmona palinksėjo.

– Tikriausiai pyksti. Ar vėl mūsų mielasis supratingasis Tomas?

Jis gūžtelėjo:

– Ką galiu padaryti?

Su atsakė, kad gali išeiti.

– Niekaip.

– *DigiCom* tavęs neįvertino. Ar *neprivalai* išeiti?

– Taip kito darbo nerasi. Man keturiasdešimt vieneri. Nenorėčiau pradėti iš naujo. Be to, Filas tvirtina, kad po metų techninis skyrius viešai atsiskirs. Naujoje įmonėje būčiau svarbus ir nepriklausomas.

– Aiškino smulkmenas?

Tomas linktelėjo.

– Kiekvienam mūsų duoda po dvidešimt tūkstančių akcijų ir progą įsigyti dar penkiasdešimt tūkstančių. Paskui – po penkiasdešimt tūkstančių kasmet.

– Po kiek?

– Paprastai – dvidešimt penki centai už akciją.

– O po kiek siūlys fondo akcijas? Po penkis dolerius?

– Mažiausiai. PVS rinka stiprėja. Paskui, tarkim, pakils iki dešimties. Galbūt, dvidešimties, jei būsim populiarūs.

Trumpam stojo tyla. Jis žinojo, kad žmona puikiai skaičiuoja.

– Ne, – galiausiai atsakė Su. – Išeiti tikrai negali.

Tomas skaičiavo daug kartų. Mažiausiai iš savo akcijų gautų tiek, kad vienu ypu susimokėtų už įkeistą turtą. Jei akcijos smarkiai pabrangtų, būtų tikrai fantastika – maždaug tarp penkių ir keturiolikos milijonų dolerių. Todėl visi techninio skyriaus darbuotojai ir svajojo apie viešą atsiskyrimą.

Tomas porino:

– Dėl manęs skyrių valdyti gali pakviesti ir Godzilą, aš liksiu mažiausiai dar dviem metams.

– Ne tai padarė? Ne Godzilą pakvietė?

Jis patraukė pečiais.

– Nežinau.

– Sutari su ja?

Tomas padvejojo.

– Nežinau. Einu nusimaudysiu.

– Gerai, – sutiko žmona.

Tomas žvilgtelėjo į ją – ji vėl skaitė savo užrašus.

Išsimaudęs įjungė telefoną krautis ant kriauklės, apsivilko marškinėlius ir boksininko trumpikes. Pažiūrėjo į save veidrodyje – marškinėliai paslėpė įdrėskimus. Tačiau jis dar nerimavo dėl Mereditos kvepalų. Apsišlakstė skruostus losjonu po skutimosi.

Tada nutipeno pažiūrėti į sūnaus kambarį. Matas garsiai knarkė įsikišęs nykštį į burną. Apklotai nuspardyti. Sandersas švelniai jį apklojo ir pabučiavo kaktą.

Tada nuėjo į Elizos kambarį. Iš pradžių jos nematė, nes paskutiniu metu miegodama dukra įprato įsiknisti po apklotais ir pagalvėmis. Jis įslinko ant pirštų galiukų ir pamatė, kad išlindusi moja maža rankutė. Priėjo dar arčiau.

Sušnabždėjo:

– Liza, kodėl nemiegi?

– Sapnavau, – atsakė dukra.

Bet ji neatrodė išsigandusi.

Tomas atsisėdo ant lovos krašto ir paglostė jai plaukus.

– Ką sapnavai?

– Žvėrį.

– Aha.

– Žvėris iš tikrųjų buvo princas, bet burtininkė jį užbūrė.

– Taip ir buvo.

Jis glostė jai plaukus.

– Ir pavertė baisiu žvėrimi.

Dukra beveik pažodžiui citavo filmą.

– Būtent, – pritarė Tomas.

– Kodėl?

– Nežinau, Liza. Tokia pasaka.

– Todėl, kad jis nepriglaudė jos, kai buvo labai šalta.

Ji citavo toliau.

– Tėti, kodėl nepriglaudė?

Tomas atsakė nežinąs.

Dukra paaiškino:

– Todėl, kad buvo beširdis.

– Liza, metas miegoti.

– Tėti, pirma papasakok man sapną.

– Gerai. Virš tavo lovos kybo gražus sidabrinis debesėlis ir...

– Tėti, čia – negeras sapnas.

Eliza žvelgė į jį susiraukusi.

– Gerai. Kokio sapno nori?

– Su Kermitu.

– Gerai. Kermitas sėdi tau prie pat galvos ir saugo visą naktį.

– Kaip ir tave.

– Taip. Ir mane.

Jis pabučiavo jai kaktytę, ir ji nusisuko veidu į sieną. Išeidamas iš kambario girdėjo, kaip garsiai dukra čiulpia nykštį.

Tomas grįžo į miegamąjį ir nustūmė žmonos teismines bylas, kad įlįstų į lovą.

Suzana paklausė, ar ji dar nemiegojo.

– Manau, tuoj miegos. Dukra norėjo sapno. Apie Kermitą.

Žmona linktelėjo.

– Dabar be Kermito ji negali.

Suzana nieko nesakė apie jo marškinėlius. Jis palindo po apklotais ir staiga pasijuto išsekęs. Atsigulė ant pagalvės ir užsimerkė. Jautė, kaip žmona surinko nuo lovos bylas ir netrukus užgesino šviesą.

– Hmm, – sumurkė. – Gerai kvepi.

Ji prisiglaudė, veidą prispaudė jam prie kaklo, koja apkabino juosmenį. Suzana visada taip pradėdavo, ir jį visada erzindavo. Tomas jautėsi prispaustas sunkios kojos.

Žmona paglostė skruostą.

– Tas losjonas po skutimosi dėl manęs?

– Suzana...

Tomas sudejavo, kad atrodytų labiau pavargęs.

– Nes tai veikia, – sukikeno ji.

Po apklotais Suzana padėjo ranką jam ant krūtinės. Sandersas jautė, kaip ji nuslydo žemyn ir palindo po marškinėliais.

Jis staiga supyko. Kas jai? Ji niekada to nesuprato. Visada pradėdavo ne ten ir ne laiku. Tomas pasiekė ir sučiupo jos ranką.

– Kas nors negerai?

– Su, aš tikrai pavargęs.

Žmona sustojo.

– Bloga diena, – pasakė su užuojauta.

– Taip. Tikrai bloga.

Ji pasirėmė ant alkūnės ir palinko virš jo. Vienu pirštu paglostė jam apatinę lūpą.

– Nenorėtum, kad pralinksminčiau?

– Tikrai ne.

– Nė truputėlio?

Jis dar kartą atsiduso.

– Tikrai? – paklausė erzindama. – Tikrai, *tikrai?*

Tada ėmė lįsti po apklotu.

Tomas pasiekė ir abiem rankomis sulaikė jos galvą.

– Suzana. Labai prašau. Nustok.

Ji nusikvatojo.

– Dar tik pusė devynių. Negali būti *toks* pavargęs.

– Esu.

– Lažinuosi, kad nesi.

– Suzana, po velnių. Aš nenusiteikęs.

– Gerai, gerai.

Ji atsitraukė.

– Bet nesuprantu, kam pasipurškei losjonu.

– Dėl Dievo meilės.

– Mes jau seniai nesimylim.

– Todėl, kad tu nuolat keliauji.

Išsprūdo.

– Tikrai ne „nuolat keliauju“.

– Tavęs nebūna kelias naktis per savaitę.

– Tai nereiškia, kad „nuolat keliauju“. Be to, toks mano darbas. Tikėjausi, kad labiau palaikysi.

– Palaikau.

– Skundiesi, nepalaikai.

– Dėl Dievo meilės, – pratrūko Tomas, – kai būni išvykusi, visada grįžtu namo anksti, pamaitinu vaikus, viskuo pasirūpinu, kad tau nereikėtų...

– *Kartais*, – atkirto žmona. – O kartais ilgai užsibūni darbe, ir vaikai iki vėlumos sėdi su Konsuela.

– Aš irgi dirbu...

– Tai ir neaiškink, kad „viskuo pasirūpini“, – pyktelėjo Suzana. – Toli gražu nebūni namie tiek, kiek aš, man tenka dirbti du darbus, o tu dažniausiai darai tai, ką nori, kaip ir visi kiti suknisti pasaulio vyrai.

– Suzana...

– Jėzau, kartelį grįžti namo vėliau ir elgiesi kaip sumautas kankinys.

Ji atsisėdo ir įjungė lempą prie lovos.

– Visos mano pažįstamos moterys dirbau daugiau už vyrus.

– Suzana, nenoriu pyktis.

– Aišku, suversk visą kaltę man. Čia aš turiu bėdų. Velnio išperos – tie vyrai.

Tomas jautėsi pavargęs, bet pyktis suteikė jėgų. Staiga jis pasijuto stiprus, išlipo iš lovos ir ėmė žingsniuoti.

– Kuo čia dėti vyrai? Vėl teks išklausyti, kokia esi engiama?

– Klausyk, – atšovė žmona ir atsisėdo tiesiau. – Moterys yra engiamos. Tai faktas.

– Tikrai? Kaip tave engia? Niekada neskalbi drabužių. Negamini valgyti. Nešluoji grindų. Kažkas viską daro už tave. Turi žmogų, kuris tavimi rūpinasi. Jis nuveda vaikus į mokyklą ir parveda namo. Dėl Dievo meilės, dirbi advokatų kontoroj. Tu taip engiama kaip Leona Helmsli.

Žmona nustebusi įbedė akis į jį. Jis žinojo kodėl – Suzana anksčiau daug kartų šnekėjo apie engimą, o Tomas niekada neprieštaravo. Laikui bėgant jų santuokoje tai tapo įprasta. Dabar jis atsikirto. Keitė taisykles.

– Negaliu patikėti. Galvojau, kad tu kitoks.

Žmona pašnairavo į jį piktu žvilgsniu.

– Čia todėl, kad tavo vietą užėmė moteris?

– Dabar pradėsi apie silpną vyrišką ego?

– Tiesa? Pajutai grėsmę.

– Anaiptol. Tai – nesąmonė. Kuris iš mūsų silpnas? Tu – silpna kaip višta, nes negali ramiai priimti to, kad tave atstūmė lovoj.

Šie žodžiai ją sustabdė. Jis iš karto suprato – ji neatsikirto. Žmona sėdėjo susiraukusi ir įsitempusi.

– Jėzau, – tarstelėjo Sandersas ir apsisuko eiti iš kambario.

– Tu pradėjai šitą kivirčą, – rėžė žmona.

Tomas atsisuko.

– Nepradėjau.

– Taip, pradėjai. Tu ėmei priekaištauti dėl kelionių.

– Ne. Tu skundeisi dėl sekso.

– Aš *komentavau*.

– Jėzau. Niekada nevesk advokatės.

– Tai tu – silpnas.

– Suzana, pašnekam apie silpnumą? Esi taip užsiėmusi savimi, kad šįryt suviduriavai, nes norėjai gražiai atrodyti *pediatrui*.

– Pagaliau. Prašnekai. *Vis dar* pyksti, kad pavėlavai dėl manęs. Kas čia? Manai, negavai darbo dėl to, kad pavėlavai?

– Ne, – atšovė jis. – Aš ne...

– Tu negavai darbo, – bėrė ji, – nes Garvinas tau nedavė. Prastai žaidei, kažkas žaidė geriau. Štai kodėl. Moteris žaidė geriau.

Drebėdamas iš pykčio, be žado jis apsisuko ant kulno ir išėjo iš kambario.

– Būtent, išeik, – pritarė žmona. – Išeik. Visada taip elgiesi. Išeini. Nekovoji už save. Tomai, nenori to girdėti. Bet tokia tiesa. Kad negavai darbo, kaltink tik save.

Jis trenkė duris.

Tomas patamsy sėdėjo virtuvėj. Buvo ramu, tik ūžė šaldytuvas. Pro virtuvės langą už eglių želdinių jis matė mėnulio apšviestą įlanką.

Svarstė, ar Suzana ateis, bet ji neatėjo. Sandersas atsistojo ir žingsniavo ratu. Netrukus suvokė, kad dar nevalgęs. Atidarė šaldytuvo duris, prisimerkė nuo šviesos. Šaldytuvas prikrautas vaikų maisto, sulčių dėžučių, vitaminų, pieno mišinių buteliukų. Pasikniso tarp jų ieškodamas gabaliuko sūrio, galbūt, alaus. Nerado nieko, išskyrus Suzanos dietinės kokos skardinę.

Dieve, pagalvojo, visai ne kaip senais laikais. Kai šaldytuvas buvo pilnas šaldyto maisto, traškučių, aštraus padažo ir daugybės alaus. Jo viengungiškais metais.

Tomas išsiėmė dietinę koką. Dabar ją ėmė gerti ir Eliza. Jis daug kartų kartojo Suzanai, kad nenorėtų, jog vaikai gertų dietinius gėrimus. Jie turėtų valgyti sveiką maistą. Tikrą. Tačiau žmona dirbo, o Konsuelai – nė motais. Vaikai kimšo visokį šlamštą. Tai negerai. Jį kitaip augino.

Nėra ko valgyti. Šitam velnio šaldytuve nė trupinio. Kupinas vilčių jis atidarė Tupperware dėžės dangtį ir rado beveik suvalgytą sumuštinį su riešutiniu sviestu ir džemu – riekę puošė mažų Elizos dantukų žymės. Tomas paėmė sumuštinį, apvertė svarstydamas, kokio jis senumo. Neapipelijęs.

Po perkūnais, pagalvojo ir suvalgė Elizos sumuštinio likučius stovėdamas šaldytuvo durų šviesoje vienais marškinėliais. Jį nustebino atspindys orkaitės durelėse. „Dar vienas privilegijuotas patriarchato narys viešpatauja savo rūmuose“.

Dievuliau, pamąstė, iš kur moterys ištraukė tą mėšlą?

Jis baigė sumuštinį ir delnais sutrynė trupinius. Laikrodis ant sienos rodė penkiolika po devynių. Suzana anksti nuėjo miegoti. Aišku, kad atsiprašyti neateis. Niekada neateidavo. Tai jo darbas. Tomas buvo taikdarys. Jis atidarė pieno pakelį ir atsigėrė iš jo, tada pastatė ant vielinės lentynėlės. Uždarė duris. Vėl tamsa.

Sandersas nuėjo prie kriauklės, nusiplovė rankas, nusišluostė į indų rankšluostuką. Šiek tiek užkandęs nebepyko. Apėmė nuovargis. Tomas pažvelgė pro langą – pro medžius matė į vakarus link Bremertono plaukiančio kelto šviesas. Šis namas patiko dėl to, kad buvo gan nuošalus. Tiko vaikams. Vaikai turi augti ten, kur yra vietos lakstyti ir žaisti.

Tomas nusižiovavo. Ji tikrai neateis. Teks palaukti iki ryto. Jis žinojo, kaip bus – atsikels pirmas, padarys jai kavos ir nuneš į lovą. Tada pasakys „atsiprašau“, ji atsakys tuo pačiu. Jie apsikabins, ir jis nueis rengtis darbui. Tai ir viskas.

Jis grįžo tamsiais laiptais į antrąjį aukštą ir atidarė miegamojo duris. Girdėjo lygų Suzanos kvėpavimą.

Tomas įsirangė į lovą, apsivertė ant šono. Ir užmigo.

ANTRADIENIS

Ryte lijo, liūties šuorai raižė ir barbeno kelto langus. Sandersas stovėjo eilėje prie kavos, galvojo apie būsimą dieną. Akies kampučiu pamatė artėjantį Deividą Benediktą ir greitai nusisuko, bet jau buvo per vėlu. Benediktas pamojavo:

– Sveikas.

Sandersas šįryt nenorėjo šnekėti apie *DigiCom*.

Paskutinę akimirką jį išgelbėjo skambutis – kišenėje subirbė telefonas. Tomas nusisuko atsiliepti.

– Nuostabu kaip pekloj, Tomuk.

Skambino Edis Larsonas iš Ostino.

– Edi, kas nutiko?

– Prisimeni tą Kupertino atsiųstą buhalterijos žiurkę? Klausyk, dabar čia tokios *aštuonios*. Nepriklausomos Dženkinso, MakKėjaus apskaitos firmos iš Dalaso, jos tikrina visas knygas kaip tarakonų būrys. Žiūri viską – debitorių sąskaitas, grąžinamas skolas, visus metus, nuo A iki Z, *viską*. Dabar tikrina visus metus iki devyniasdešimt aštuntų.

– Tikrai? Viską verčia aukštyn kojom?

– Geriau patikėk. Merginos neturi kur atsisėsti ir pakelti telefono ragelio. Be to, viskas nuo devyniasdešimt pirmųjų – saugykloje centre. Čia turime mikrokortas, bet tikrintojai prašo tikrų dokumentų. Jiems reikia suknisto popieriaus. Jie mus varinėja, niekuo

netiki ir šnairakiuoja. Elgiasi kaip su vagimis ar sukčiais. Grynas įžūlumas.

– Ką gi, – tarė Sandersas, – laikykis. Turi daryti tai, ko prašo.

– Mane iš tikrųjų jaudina tik vienas reikalas, – dėstė Edis, – šiandien po pietų atvyks dar septyni. Mat surašo visą gamyklą. Viską – nuo baldų kabinetuose iki vėdintuvų ir karštų antspaudų linijoje. Ten dabar vaikis eina palei liniją ir sustoja kiekvienoje darbo vietoje. Paklausia: „Kaip vadinasi šitas daiktas? Ištarkite paraidžiui. Kas jį pagamino? Koks jo modelio numeris? Kiek jam metų? Kur serijos numeris?“ Jei nori žinoti, galim ramiai uždaryti liniją visai dienai.

Sandersas susiraukė:

– *Surašinėja?*

– Taip sako. Bet tokio šėtoniško surašymo man dar neteko matyti. Tie vyrukai dirbo Teksaso įrankiuose ar kažkur panašiai, ir galiu pasakyti, kad supranta, ką šneka. Šįryt atėjo vienas Dženkinso darbuotojas ir paklausė manęs, koks stiklas lubų lempose. Atsakiau: „koks stiklas?“, galvojau, šaiposi. Jis atšauna: „taip, du, keturiasdešimt septyni Korningas arba du, keturiasdešimt septyni brūkšnys devyni“. Ar kažkokią panašią nesąmonę. Yra įvairios ultravioletui nepralaidaus stiklo rūšys, nes UV veikia gamybinės linijos lustus. Man neteko girdėti, kad UV veikia lustus.

– O taip, – atsako vaikinukas. – Bėdos prasideda, kai analitinis spektro analizatorius rodo virš dvidešimt dviejų.

– Tai yra normalią saulėtą dieną. Girdėjai tokius niekus?

Sandersas nesiklausė. Jis galvojo, kam reikėjo – Garvinui ar *Konlio-Vaito* darbuotojams – surašyti gamyklą? Paprastai surašydavo, kai norėdavo parduoti įrenginius. Tada privalėjai surašyti nuolaidas aprašų perdavimo metu ir...

– Tomai, tu ten?

– Čia.

– Taigi sakau tam vyrukui, kad nieko panašaus negirdėjau. Apie UV ir lustus. Dėjom lustus į telefonus daug metų, ir jokių nesklan-

dumų. Tada tas vyrutis išpyškina: „Oi, ne montuojamus lustus. UV veikia *gamybinius* lustus." Sakau, kad čia tokių negaminam. O jis: „Žinau." Tai man įdomu, kam, po velnių, jam reikia žinoti, koks pas mus stiklas? Tomuk? Tu su manimi? Kas čia vyksta?

Larsonas varė:

– Vakare čia šliaužios ir lips mums ant kuprų penkiolika žmonių. Tik nesakyk, kad tai įprasta.

– Ne, tikrai nieko įprasto.

– Panašu, kad nori parduoti gamyklą lustų gamintojams, štai kuo čia kvepia. O mes jų negaminam.

– Sutinku. Tikrai panašu.

– Velniava, – nusikeikė Edis. – Prisimenu, sakei, kad neparduos. Tomai, žmonės susirūpinę. Ir aš – vienas jų.

– Suprantu.

– Norėjau pasakyti, darbuotojai klausinėja. Ką tik nusipirko namą, žmona nėščia, laukiasi kūdikio ir nori žinoti. Ką jiems pasakyti?

– Edi, man niekas nieko nesakė.

– Jėzau, Tomai, tu – skyriaus vadovas.

– Žinau. Leisk šnektelėti su Korku ir išsiaiškinti, ką apskaitininkai ten darė. Jie buvo ten praeitą savaitę.

– Aš jau prieš valandą šnekėjau su Kolinu. Valdyba nusiuntė du žmones. Dienai. Labai mandagius. Visai ne kaip pas mus.

– Nesurašinėjo?

– Ne.

– Gerai, – atsakė Sandersas.

Atsiduso.

– Leisk man išsiaiškinti.

– Tomuk, – nerimavo Edis. – Turiu iš karto pasakyti. Aš susirūpinęs, kad tu dar nežinai.

– Aš irgi, – atšovė Tomas. – Aš irgi.

Jis padėjo ragelį. Sandersas suspaudė K–A–P – Stefanija Keplan. Ji žinos, kas vyksta Ostine ir, jo manymu, paaiškins. Tačiau jos padėjėja pasakė, kad Keplan nebus kabinete visą rytą. Jis paskambino Marijai Anai, jos irgi nebuvo. Tada susisiekė su *Keturių metų laikų* viešbučiu ir paprašė Makso Dorfmano. Operatorius atsakė, kad pono Dorfmano linija užimta. Tomas pagalvojo, kad susitiks su Maksu vėliau. Jei Edis nemelavo, tai Sandersas – paliktas nuošalėj. Nieko gero.

Kol kas apie gamyklos uždarymą jis galėtų užsiminti Mereditai rytinio susirinkimo su *Konliu-Vaitu* pabaigoje. Tai geriausia, ką gali padaryti šiuo metu. Planas pasišnekėti su Meredita nedžiugino. Bet jam kažkaip pavyks. Iš tikrųjų jis neturėjo pasirinkimo.

Užlipęs į ketvirto aukšto posėdžių salę, Tomas nerado nė gyvos dvasios. Tolimajame gale, lentoje ant sienos parodytas *Žibsiukės* skerspjūvis ir Malaizijos surinkimo linijos schema. Kai kuriose užrašų knygelėse prirašinėta pastabų, šalia kai kurių kėdžių – atidaryti portfeliai.

Susirinkimas jau prasidėjęs.

Sandersas ėmė panikuoti. Išpylė prakaitas.

Tolimajame salės gale įėjo padėjėja ir pradėjo vaikščioti aplink stalą, statyti stiklines ir vandenį.

– Kur visi? – paklausė Tomas.

– Išėjo prieš penkiolika minučių, – atsakė moteriškė.

– Prieš penkiolika minučių? Kada pradėjo?

– Susirinkimas prasidėjo aštuntą.

– Aštuntą? – nustebo Sandersas. – Maniau, turėjo prasidėti pusę devynių.

– Ne, susirinkimas prasidėjo aštuntą.

Po paraliais.

– Kur visi dabar?

– Meredita visus nuvedė į VIA rodyti *Koridoriaus*.

*

Įžengęs į VIA, pirmiausia Tomas išgirdo juoką. Kai nuėjo į aparatūros patalpą, pamatė, kad Dono Vyšniuko komanda ant sistemos pastačiusi porą *Konlio-Vaito* vadovų. Jaunas advokatas Džonas Konlis ir bankininkas investuotojas Džimas Deilis užsidėję akinius ėjo ant judančių vaikštynių. Abu išsišiepę iki ausų. Visi kiti patalpoje irgi juokėsi, kvatojo net surūgėlis vyriausiasis Konlio finansininkas Edas Nikolsas, kuris stovėjo šalia vaizduoklio, rodančio virtualų koridorių taip, kaip jį matė vartotojai. Nikolsui ant kaktos nuo akinių liko raudonos žymės.

Edas nužvelgė įėjusį Sandersą.

– *Nerealu.*

Tomas atsakė:

– Taip, gan įspūdinga.

– Nieko nepridursi – nuostabu. Vos tik pamatys Niujorkas, kritikos nė kvapo neliks. Klausėme Dono, ar negalėtų paleisti *Koridoriaus* su mūsų korporacijos duomenų baze.

– Žinoma, – išpyškino Vyšniukas. – Tik duok savo DB programavimo „kabliukus“ ir prijungsime. Truks maždaug valandą.

Nikolsas parodė į akinius.

– O Niujorke gausime tokių keistenybių?

– Be vargo, – atšovė Donas. – Galėsime išsiųsti vėliau šiandien. Trečiadienį bus Niujorke. Nusiųsiu vieną savo darbuotoją, kad viską paruoštų.

– Tai bus *puiki* prekybos reklama, – išpyškino Edas. – Tikrai puiki.

Jis išsiėmė savo pusiau įrėmintus akinius. Tai buvo sudėtingi akiniai, kurie susilankstydavo ir likdavo labai mažyčiai. Edas atsargiai juos išlankstė ir užsidėjo ant nosies.

Ant vaikštynių juokėsi Džonas Konlis.

– Angele, – pasiteiravo. – Kaip atidaryti šitą stalčių?

Tada pasuko galvą ir klausėsi.

– Šneka su angelu, – paaiškino Vyšniukas. – Ausinėse girdi angelą.

– Ką jam angelas sako? – paklausė Nikolsas.

Donas nusijuokė:

– Čia tik jų reikalas.

Ant vaikštynių Konlis klausydamas linksėjo, paskui ištiesė ranką į priekį. Jis suspaudė pirštus lyg kažką imtų ir truktelėjo, atrodė, kad atidaro bylų stalčių.

Vaizduoklyje Sandersas matė, kaip iš koridoriaus sienos išlindo virtualus stalčius. Stalčiuje gulėjo tvarkingai sudėtos bylos.

– Tai bent, – aiktelėjo Konlis. – Nuostabu. Angele, galiu pažiūrėti bylą?.. Gerai.

Džonas pasiekė ir piršto galiuku palietė vienos bylos pavadinimą. Iš stalčiaus iš karto iššoko ir atsivertė byla, ji aiškiai kybojo ore.

– Kartais tenka peržengti tikrovės ribas, – porino programuotojų vadovas. – Mat vartotojai turi tik vieną ranką. Viena ranka įprastos bylos neatversi.

Stovėdamas ant juodų vaikštynių, Konlis letena brėžė ore mažas arkas tarsi verstų puslapius. Ekrane Sandersas matė, kad Džonas tikrai apžiūrinėja keletą elektroninių sprendimų lentelių.

– Klausykit, – sumurmėjo Konlis, – reikėtų būti atsargesniems. Čia turiu visus jūsų finansinius dokumentus.

– Parodyk, – paprašė Deilis ir pasisuko ant vaikštynių pažiūrėti.

– Žiūrėkit, kur tik norit, – juokėsi Donas. – Mėgaukitės, kol galite. Galutinėje sistemoje priėjimas bus saugomas. Tačiau dabar apeiname visą sistemą. Pastebėjote, kai kurie numeriai raudoni? Vadinasi, patalpinta dar daugiau duomenų. Palieskite kurį nors.

Konlis palietė raudoną numerį. Numeris padidėjo ir sukūrė naują duomenų lapą, kuris kybojo ore virš ankstesnės lentelės.

– Tai bent!

– Kažkas panašaus į hipertekstą, – išklojo programuotojas ir patraukė pečiais. – Sakyčiau, nieko neprikiši.

Konlis su Deiliu krizeno, greitai baksnojo elektroninių lentelių numerius ir taip ištraukė daugybę antrinių duomenų lapų, kurie dabar kybojo visur aplink juos.

– Kaip jais atsikratyti?

– Ar randi pradinę lentelę?

– Ji paslėpta po kitomis.

– Pasilenk ir pažiūrėk. Gal pavyks ištraukti.

Džonas susilenkė per juosmenį, atrodė – kažkur žiūri. Jis ištiesė ranką ir sugnybo orą.

– Turiu.

– Gerai, dabar matai žalią rodyklytę dešiniajame kampe? Paliesk.

Konlis palietė. Visi dokumentai susitraukė į pradinę lentelę.

– Nuostabu!

– Aš noriu tai padaryti, – paprašė Deilis.

– Neleisiu. Aš padarysiu.

– Ne, aš!

– Aš!

Jie juokėsi kaip patenkinti vaikai.

Priėjo Blekbernas.

– Žinau, kad čia visiems linksma, – tarstelėjo jis Nikolsui, – bet mes vėluojame, gal grįžkime į posėdžių salę?

– Grįžkime, – aiškiai nenorom sutiko Edas.

Jis pasisuko į Vyšniuką.

– Tikrai galėsi parūpinti vieną tokį aparačiuką?

– Tikrai, – užtikrino Donas. – Tikrai.

Į posėdžių salę *Konlio-Vaito* vadovai grįžo linksmai nusiteikę – tarškėjo kaip šarkos, juokėsi iš nuotykio. *DigiCom* darbuotojai tyliai ėjo šalia, nenorėjo gadinti geros nuotaikos. Tuo metu prie Sanderso priartėjo Markas Lujinas ir sušnabždėjo:

– Kodėl nepaskambinai vakar vakare?

– Skambinau, – atsakė Tomas.

Lujinas papurtė galvą.

– Grįžęs namo, neradau jokių žinučių, – pasiguodė.

– Maždaug penkiolika po šešių šnekėjau į tavo atsakiklį.

– Negavau jokios žinutės, – atitarė Markas. – O kai atėjau čia ryte, tavęs irgi nebuvo.

Jis pritilo.

– Dieve. Kokia betvarkė. Turėjau eiti į susirinkimą dėl *Žibsiukės* ir nežinojau, ką pasakyti.

– Atsiprašau, – tarė Tomas. – Nežinau, kas nutiko.

– Laimei, Meredita perėmė pokalbį, – pasakojo Markas. – Kitaip būčiau mėšle iki kaklo. Teisybę pasakius, aš... Pasišnekėsime vėliau...

Jis pabaigė, nes matė, kad prie Tomo prieina Džonsosn. Lujinas pasitraukė.

– Kur, po galais, buvai? – paklausė Meredita.

– Galvojau susirinkimas pusę devynių.

– Vakar vakare skambinau tau namo dėl to, kad pakeitėm aštuntai. Po pietų svečiai norėtų spėti į Ostino lėktuvą. Todėl viską padarėme anksčiau.

– Niekas nieko nesakė.

– Šnekėjau su tavo žmona. Negi ji nesakė?

– Galvojau, kad pusę devynių.

Džonson papurtė galvą tarsi atsikratytų šitomis šnekomis.

– Kaip bebūtų, – klojo, – aštuntos valandos susirinkime turėjau pakeisti požiūrį į *Žibsiukę*, labai svarbu, kad mes susišnekėtume prieš...

– Meredita?

Grupės priekyje Garvinas atsigręžė į ją.

– Meredita, Džonas nori tavęs kai ko paklausti.

Ji pasakė tuoj būsianti. Metė paskutinį piktą žvilgsnį į Sandersą ir nuskubėjo į grupės priekį.

*

Grįžus į posėdžių salę nuotaika buvo puiki. Sėsdami į vietas jie dar juokavo. Edas Nikolsas pradėjo susirinkimą pasisukdamas į Sandersą.

– Meredita pasakojo apie *Žibsiukę*. Dabar jūs čia, ir norėtumėme išgirsti jūsų nuomonę.

– *Turėjau pakeisti požiūrį į Žibsiukę*, – buvo sakiusi Džonson.

Tomas dvejojo.

– Mano nuomonę?

– Taip, – patikino Edas. – Jūs atsakingas už tą diskasukį, tiesa?

Sandersas nužvelgė į jį atgręžtus laukiančius veidus aplink stalą. Žvilgtelėjo į Mereditą, bet ji atsidarė portfelį, pasikniso tarp savo dokumentų ir išsitraukė keletą išsipūtusių vyniojamo popieriaus vokų.

– Ką gi, – pradėjo Tomas. – Pagaminome kelis prototipus ir nuodugniai patikrinome. Aišku kaip dieną, kad prototipai veikė kuo puikiausiai. Tai geriausi diskasukiai pasaulyje.

– Suprantu, – pasakė Nikolsas. – Bet dabar juos gaminate, tiesa?

– Taip.

– Manau, labiau domintų gamybos įvertinimas.

Tomas svyravo. Ką ji sakė? Kitame salės gale Meredita užsegė portfelį, pasikišo rankas po smakru ir įsispitrijo į Tomą. Jis negalėjo suprasti, ką ji galvoja.

Ką Džonson sakė?

– Pone Sandersai?

Tomas pasakojo:

– Peržiūrėjome linijas ir šalinome atsiradusius kliuvinius. Kaip visada pradžioje. Mes neseniai pradėjome.

– Atsiprašau, – pertraukė Edas. – Maniau, kad gaminate jau du mėnesius.

– Teisybė.

– Man du mėnesiai – tai ne „pradžia“.

– Na...

– Kai kuriuos įrenginius gaminate tik devynis mėnesius, tiesa?

– Taip, nuo devynių iki aštuoniolikos mėnesių.

– Vadinasi, po dviejų mėnesių turite dirbti visu pajėgumu. Kaip vertinate tai kaip vadovas?

– Sakyčiau, kol kas problemos ne didesnės, nei įprastai.

– Norėčiau, kad papasakotumėte, – paprašė Nikolsas, – nes anksčiau Meredita pažymėjo, kad bėdos iš tikrųjų gan rimtos. Pasak jos, gali tekti pradėti nuo pradžių.

Mėšlas.

Kaip jam dabar žaisti? Ką tik sakė, kad bėdos ne rimtos. Trauktis nebėra kur. Sandersas įkvėpė oro ir įpyškino:

– Tikiuosi, Mereditai nesudariau klaidingo įspūdžio. Mat esu visiškai tikras, kad mes galime gaminti *Žibsiukę*.

– Aš irgi tuo tikras, – atkirto Edas. – Bet turime rimtus konkurentus *Sony* su *Philips*, abejoju, kad tam užteks vien jūsų pasitikėjimo. Kiek linijoje pagamintų diskasukių atitinka reikalavimus?

– Nežinau.

– Apytiksliai.

– Nenoriu šnekėti, kai tiksliai nežinau.

– Ar galima sužinoti tiksliai?

– Taip. Tik neturiu po ranka skaičių.

Nikolsas susiraukė. Jo veidas bylojo – kodėl neturi, juk žinojai, koks susirinkimas laukia?

Konlis atsikrenkštė.

– Meredita nurodė, kad linija veikia dvidešimt devynių procentų pajėgumu ir tik penki procentai diskasukių atitinka reikalavimus. Jūs tai žinote?

– Daugiau ar mažiau. Taip.

Aplink stalą nuščiuvo. Staiga Nikolsas pasilenkė į priekį.

– Bijau, kad reikia pagalbos, – tarė. – Kaip galite būti tikri dėl *Žibsiukės*, kai tokie skaičiai?

– Panašių keblumų buvo ir anksčiau, – atsakė Sandersas. – Turėjome gamybos nesklandumų, kurios atrodė neįveikiamos, bet paskui greitai išsisprendė.

– Suprantu. Manote, kad jūsų ilgametė patirtis pasiteisins ir dabar?

– Taip, manau.

Nikolsas atsilošė kėdėje ir sukryžiavo rankas ant krūtinės. Atrodė labai nepatenkintas.

Į priekį palinko laibasis bankininkas Džimas Deilis ir paaiškino:

– Tomai, nesuprask klaidingai. Nenorime pastatyti tavęs į keblią padėtį.

Jis tęsė:

– Seniai žinome, dėl ko norime įsigyti šią įmonę, nežiūrint jokių ypatingų rūpesčių dėl *Žibsiukės*. Taigi nemanau, kad tas diskasukis šiandien svarbiausia. Mes tik norime žinoti, kokia padėtis. Būtų gerai, jei pasakotum kuo atviriau.

– Nesklandumų yra, – porino Tomas. – Dabar kaip tik jas aiškinamės. Turime keletą minčių. Tačiau kai kurios problemos galėjo kilti dėl dizaino.

Deilis paprašė:

– Nupasakok blogiausią scenarijų.

– Blogiausią? Sustabdome liniją, perdarome korpusą, galbūt, valdančiuosius lustus ir vėl viskas iš pradžių.

– Sugaištate?

Nuo devynių iki dvylikos mėnesių.

– Maždaug šešis mėnesius, – tekštelėjo Sandersas.

Kažkas sušnabždėjo:

– Jėzau.

Deilis paaiškino, kad Džonson sakė, jog ilgiausiai sugaištume šešias *savaites*.

– Tikiuosi, nesuklydo. Bet prašėte blogiausio varianto.

– Tikrai galvoji, kad užtruksite pusę metų?

– Prašėte blogiausio. Nemanau, kad tiek ilgai.

– Bet įmanoma?

– Taip, įmanoma.

Nikolsas vėl palinko į priekį ir giliai atsiduso.

– Patikslinkite, jei supratau neteisingai. Diskasukis neveikia dėl dizaino, o jis sukurtas jums vadovaujant, teisingai?

– Taip, teisingai.

Edas pakratė galvą.

– Gerai. Kadangi sukėlėte betvarkę, ar ketinate viską sutvarkyti?

Sandersas sutramdė užplūstantį pyktį.

– Ketinu, – atsakė. – Teisybę pasakius, manau, niekas geriau jos už mane nesutvarkys. Kaip sakiau, esam matę panašių situacijų. Ir visada susitvarkėme. Gerai pažįstu visus dirbančiuosius. Ir esu tikras, kad išsikapstysime.

Jis pasvarstė, kaip paaiškinti šiems kostiumuočiams apie gamybą.

– Kai dirbame ciklais, – pradėjo, – kartais nieko blogo pradėti nuo pradžių. Niekam nepatinka, bet yra ir geroji pusė. Seniau gaminius atnaujindavome maždaug kasmet. Jei perdarytume lustus, galėtume užkoduoti vaizdo suspaudimo algoritmus, kurių pradžioje nebuvo. Tiesioginiam vartotojui viskas vyktų greičiau, ir ne dėl kažkokių diskasukio reikalavimų. Mes negamintume šimto milisekundžių diskasukio. Gamintume aštuoniasdešimties.

– Bet, – pridūrė Edas, – iki rinkos dar būtų toli.

– Taip, tiesa.

– Neturėtumėte prekės ženklo ir pastovios rinkos savo gaminiui. Neturėtumėte nei verslo, nei kitų gamintojų, nei reklamos, nes nėra geros gamybos linijos. Diskasukis būtų gal ir geresnis, bet niekas jo nežinotų. Pradėtumėte nuo nulio.

– Tiesa. Tačiau rinka greit prisitaiko.

– Kaip ir konkurentai. Kur bus *Sony*, kai pasieksite rinką? Irgi gamins aštuoniasdešimties milisekundžių?

– Nežinau, – pripažino Tomas.

Edas atsiduso.

– Būtų geriau, kad mūsų padėtis taptų aiškesnė. Kad nereikėtų svarstyti, ar pakankamai apsirūpinę, ar susitvarkysime.

Pirmąkart prabilo Meredita.

– Galbūt aš suklydau, – tarstelėjo. – Tomai, kai šnekėjome apie *Žibsiukę*, supratau, kad bėdos gan rimtos.

– Taip, rimtos.

– Nemanau, kad ką nors reikėtų slėpti.

Jis greitai išbėrė:

– Nieko neslepiu.

Žodžiai išsprūdo beveik nevalingai. Jis girdėjo savo aukštą, įtemptą balsą.

– Ne, ne – nuramino Meredita. – Nenorėjau pasakyti, kad tu slepi. Tik kai kuriuos techninius klausimus mūsiškiai sunkiai suvokia. Norėtumėm, kad kas nors papasakotų paprastų žmonių kalba, kokia padėtis. Jei galėtum.

– Mėginau, – tarė jis.

Sandersas žinojo, kad ginasi. Bet kitaip nesugebėjo.

– Taip, Tomai, žinau, kad mėginai, – toliau ramino Meredita. – Bet pavyzdžiui, kokia bus prastova, jei lazerio įrašymo – nuskaitymo galvutės neatitiks valdančiojo lusto *m-poaibio* reikalavimų?

Ji paprasčiausiai rodėsi dėl efekto, vaizdavo, kaip išmano techninę kalbą, bet jos žodžiai vis tiek išmušė jį iš vėžių. Mat lazerio galvutės tik nuskaitė, ne nuskaitė ir įrašė, o valdančiojo lusto *m-poaibis* buvo nesvarbus. Nukreipinėjo *x-poaibis*. O *x-poaibio* kodą patentavo *Sony*, jis sudarė dalį diskasukio kodo, kurį savo įrenginiuose naudojo visos įmonės.

Jam teko pasitelkti vaizduotę, kad sumeluotų ir jos neįžeistų.

– Ką gi, – pradėjo, – Meredita, uždavei gerą klausimą. Bet, mano nuomone, *m-poaibis* nesukeltų daug keblumų, turint omeny, kad lazerio galvutės seka pagal užlaidą. Galbūt trys keturios dienos, ir baigtas kriukis.

Jis greitai žvilgtelėjo į Vyšniuką ir Lujiną, vienintelius, kurie salėje žinojo, kad Sandersas šneka vėjus. Abu klausydami linksėjo kaip išminčiai. Vyšniukas netgi pasitrynė smakrą.

Džonson paklausė, ar Sandersas nesitiki rūpesčių dėl nesuderinto sekimo iš pagrindinės plokštės.

Ji vėl viską supainiojo. Sekė iš galios šaltinio, o valdė – valdantysis lustas. Diskasukiuose nėra pagrindinės plokštės. Bet dabar Tomas buvo įsijautęs.

Jis greitai išpyškino:

– Meredita, tai tikrai rimta ir reikėtų iš esmės patikrinti. Tikiuosi, išsiaiškinsime, kaip pakeisti nesuderintų signalų fazę, ir viskas.

– Ją lengva pakeisti?

– Manau, taip.

Nikolsas atsikrenkštė.

– Manau, tai įmonės techninė klaida, – burbtelėjo. – Gal pereikim prie kitų reikalų. Kas darbotvarkėje toliau?

Garvinas atsakė, kad koridoriuje laukia vaizdo suspaudimo pristatymas.

– Puiku. Einam.

Kėdes atstūmė. Visi atsistojo ir išėjo iš salės. Meredita neskubėdama vertė savo bylas. Sandersas irgi minutėlei pasiliko.

Kai jie liko vieni, jis paklausė, ką, po velnių, visa tai reiškė.

– Kas visai tai?

– Tie paistalai apie valdančiuosius lustus ir nuskaitymo galvutes. Nesupranti, ką šneki.

– Supratu, – atkirto ji piktai. – Kuopiau tavo paliktas šiukšles.

Meredita palinko virš stalo ir piktai nužvelgė jį.

– Tomai, vakar vakare nutariau paklausyti tavo patarimo ir iš-kloti apie diskasukį tiesą. Šįryt pasakiau, kad turime rimtų proble-mų, bet tu gerai nusimanai ir viską jiems paaiškinsi. Paruošiau, kad pasakytum tai, ką sakei norįs pasakyti. O tu ateini ir paskelbi, kad rimtų nesklandumų nėra.

– Maniau, kad praeitą vakarą sutarėme.

– Tie žmonės – ne kvailiai, jiems akių neapdumsi.

Ji spragtelėjo ir uždarė portfelį.

– Garbingai perdaviau, ką sakei. O tu aiškini, kad nesuprantu, ką šneku.

Tomas prikando lūpą mėgindamas suvaldyti pyktį.

– Nežinau, kas, tavo nuomone, čia dedasi, – pylė ji. – Tų vyrų techninės smulkmenos nedomina. Jie diskasukio galvutės neatskir-tų nuo dirbtinio falo. Jiems rūpi žinoti, kad kažkas atsakingas ir sutvarkys nesklandumus. *Konliui-Vaitui* reikia garantijų. Taigi teko pulti ir priskiesti techninio mėšlo. Turėjau išvalyti po tavęs. Pada-riau viską, ką galėjau. Bet pripažinkime faktą – Tomai, pasitikėjimo nesukėlei. Toli gražu.

– Velniai rautų, – atkirto Tomas. – Tu šneki apie išorę. Korpo-racijos išorę didžiulės bendrovės susirinkime. Bet galų gale kažkam reikia tą suknistą diskasukį gaminti...

– Sakyčiau...

– Aš valdžiau šį skyrių aštuonerius metus. Valdžiau taip, kad net dūmai rūko.

– Meredita, – tarpduryje kištelėjo galvą Garvinas.

Jie nustojo šnekėti.

– Meredita, laukiame, – pasakė šefas.

Jis pasisuko ir šaltai nužvelgė Sandersą.

Ji pasiėmė portfelį ir išlėkė iš salės.

Tomas nieko nelaukęs nukūrė žemyn į Blekberno kabinetą.

– Turiu pasimatyti su Filu.

Jo padėjėja Sandra atsiduso.

– Šiandien jis turi darbo iki ausų.

– Privalau tuoj pat su juo pasimatyti.

– Tuoj pažiūrėsiu, Tomai.

Ji paskambino į kabinetą.

– Filai? Čia Tomas Sandersas.

Sandra minutėlę paklausė.

– Sako, užeik.

Tomas įėjo į Filo kabinetą ir uždarė duris. Blekbernas pakilo nuo stalo ir perbraukė ranka sau per krūtinę.

– Tomai, malonu, kad atėjai.

Vyrai trumpai paspaudė rankas.

– Su Meredita dirbti neišeis, – nieko nelaukęs išklojo Sandersas.

Jis vis dar pyko po susitikimo su ja.

– Taip, žinau.

– Vargu, ar galėsiu su ja dirbti.

Blekbernas palinksėjo.

– Žinau. Ji jau pasakojo.

– Ką pasakojo?

– Tomai, pasakojo apie vakarykštį susitikimą.

Sandersas susiraukė. Jam nešovė į galvą mintis, kad ji šnekės apie tą susitikimą.

– Vakarykštį?

– Sakė, kad seksualiai priekabiavai.

– Ką?

– Tomai, nesijaudink. Meredita laidavo, kad nerašys kaltinimo. Galime sutvarkyti čia pat tyliai. Taip bus visiems geriausia. Teisybę pasakius, kaip tik žiūrėjau įmonės diagramas, ir...

– Minutėlę, – paprašė Tomas. – Ji sako, kad *aš prie jos priekabiavau?*

Blekbernas įdėmiai žiūrėjo į jį.

– Tomai. Mes jau seniai draugaujam. Esu tikras, kad nereikia iš musės daryti dramblio. Nereikia, kad įmonė žinotų. Nereikia, kad žinotų tavo žmona. Kaip sakiau, galime tyliai viską užraukti. Kad visi būtų patenkinti.

– Minutėlę, tai melas...

– Tomai, būk geras, leisk pasakyti man. Dabar svarbiausia judu išskirti, kad jai neatsiskaitinėtum. Manau, geriausia tau būtų paaukštinimas kitur.

– Paaukštinimas kitur?

– Taip. Yra šilta techninio viceprezidento vietelė dukteriniame skyriuje Ostine. Norėčiau perkelti tave ten. Pereitum su tokia pat darbo patirtimi, atlyginimu ir privilegijomis. Viskas taip pat, tik būtum Ostine ir nematytum Mereditos. Kaip tau?

– Ostinas.

– Taip.

– Dukterinis skyrius.

– Taip. Puikus oras, geros darbo sąlygos... Universitetinis miestelis. Proga išvežti šeimą iš mūsų lietaus.

Sandersas atsakė:

– Bet Konlis parduos Ostiną.

Blekbernas atsisėdo už stalo.

– Tomai, nežinau, iš kur ištraukei, – pasakė ramiai. – Tai gryniausi pramanai.

– Tu tikras?

– Visiškai. Patikėk, Ostino tikrai neparduos. Kam? Nėra jokios prasmės.

– O kam surašinėja įmonę?

– Esu tikras, kad tikrintojai viską daro skrupulingai. Klausyk, Tomai. Konlis nerimauja dėl įplaukų po įsigijimo, Ostino gamykla, kaip žinai, labai pelninga. Pateikėme skaičius. Dabar tikrina, kad įsitikintų, jog taip ir yra. Bet nėra nė mažiausios vilties, kad ją parduos. Dukterinė įmonė tik plėsis, Tomai. Tu žinai. Todėl ir manau,

kad viceprezidento postas Ostine būtų puiki karjeros galimybė, kurią galėtum apsvarstyti.

– Tačiau teks išeiti iš pažangių gaminių skyriaus?

– Taip. Juk svarbiausia tave iškelti iš šito skyriaus.

– Manęs nebus naujoje įmonėje, kai ji atsiskirs?

– Tiesa.

Sandersas žingsniavo pirmyn atgal.

– Su tuo niekaip negaliu sutikti.

– Neskubėkime, – dėstė Filas. – Apsvarstykime visus niuansus.

– Filai, – nukirto Tomas. – Nežinau, ką ji tau pasakojo, bet...

– Ji pasakojo viską, kas buvo...

– Bet, manau, turėtum išklausyti...

– Dar norėčiau, kad žinotum, Tomai, – įsiterpė Blekbernas, – kad aš apie tą įvykį be nuomonės. Tai ne mano rūpestis ir manęs nedomina. Paprasčiausiai mėginu išspręsti įmonei sudėtingą klausimą.

– Filai. Klausyk. Aš nepriekabiavau.

– Suprantu, kad greičiausiai taip tau atrodo, bet...

– Aš nepriekabiavau. Priekabiavo ji.

– Esu tikras, – porino Filas, – kad taip galėjo *atrodyti* tuo metu, bet...

– Filai, sakau tau. Ji paprasčiausiai mane išprievartavo.

Tomas piktai žingsniavo.

– Filai, *ji* priekabiavo *prie manęs*.

Blekbernas atsiduso ir atsilošė kėdėje. Jis pieštuku barbeno į stalo kampą.

– Tomai, turiu pasakyti atvirai. Man sunku tuo patikėti.

– Bet taip buvo.

– Tomai, Meredita – graži moteris. Labai energinga, seksuali moteris. Manau, nieko keisto, kad vyras nesusivaldė.

– Filai, tu manęs negirdi. Ji priekabiavo prie manęs.

Advokatas bejėgiškai gūžtelėjo pečiais.

– Girdžiu, Tomai... Sunku įsivaizduoti.

– Ji priekabiavo. Nori išgirsti, kas tiksliai nutiko vakar vakare?

– Gerai.

Filas pasimuistė kėdėje.

– Aišku, noriu išgirsti tavo versiją. Tik matai, Tomai, Meredita šioje įmonėje turi labai gerų ryšių. Ja susižavėjo daugybė svarbių žmonių.

– Turi omeny Garviną.

– Ne tik Garviną. Meredita puikiai įsitvirtino keliose vietose.

– Konlyje?

Blekbernas palinksėjo.

– Taip. Ir ten.

– Nenori išgirsti mano versijos?

– Aišku, noriu, – patikino Filas ir perbraukė delnu per plaukus. – Labai noriu. Stengsiuis būti skrupulingai sąžiningas. Tačiau pasakysiu, kad bet kokiu atveju teks kažkurį perkelti. O Meredita turi galingų sąjungininkų.

– Vadinasi, mano versija – nesvarbi.

Filas susiraukęs stebėjo, kaip jis vaikšto.

– Suprantu, kad kankiniesi. Matau. Įmonėje tave vertina. Bet aš noriu, kad įvertintum padėtį.

– Kokią padėtį? – nustebo Sandersas.

Advokatas atsiduso.

– Vakar vakare buvo liudininkų?

– Ne.

– Vadinasi, tavo žodžiai prieš jos.

– Manau, taip.

– Kitaip tariant, tas pats, kas pūsti prieš vėją.

– Na ir kas? Dėl to nereikia manyti, kad aš neteisus, o ji – teisi.

– Aišku, ne, – burbtelėjo Filas. – Bet įvertink padėtį. Tikrai keista, kai vyras tvirtina, kad prie jo priekabiavo moteris. Nemanau, kad šioje įmonėje buvo tokių atvejų. Tai nereiškia, kad negalėjo būti.

Tačiau, jeigu Meredita ir neturėtų tokių gerų ryšių, dabar tau tektų visą laiką kapstytis prieš srovę.

Jis stabtelėjo.

– Nenorėčiau matyti, kaip tau skaudės.

– Man jau skauda.

– Vėl šnekame apie jausmus. Prieštaringus teiginius. Gaila, Tomai, bet liudininkų nėra.

Filas pasitrynė nosį, trūktelėjo atlapus.

– Perkelsi mane iš PGG, ir man skaudės. Nebūsiu naujoje įmonėje. Šioje gamykloje išdirbau dvylika metų.

Blekbernas atsakė, kad tai – įdomus teisinis požiūris.

– Nešneku apie teisinį požiūrį. Kalbu apie...

– Klausyk. Tomai. Leisk man aptarti šį reikalą su Garvinu. Kol kas eik namo ir apmąstyk pasiūlymą dėl Ostino. Gerai pagalvok. Mat, kai pučia prieš vėją, niekas nelaimi. Tu gal ir įskaudinsi Mereditą, bet pats nukentėsi daugiau. Dėl to ir nerimauju kaip draugas.

– Jei būtum draugas, – pradėjo Sandersas.

– *Esu* draugas, – nukirto Blekbernas. – Juk žinai.

Jis atsistojo už stalo.

– Juk nenorėtum, kad viskas atsidurtų laikraščiuose. Juk nenorėtum, kad sužinotų žmona ar vaikai. Tau tikrai nereikia apkalbų Beinbridže visai likusiai vasarai. Iš to jokios naudos.

– Suprantu, bet...

– Turime suvokti padėtį, Tomai, – tikino advokatas. – Įmonėje – priešingi ieškiniai. Kas nutiko, to nepakeisi. Reikia judėti toliau. Noriu pasakyti tik tai, kad būtų geriau, jog viskas išsispręstų greitai. Taigi pamąstyk. Būk geras. Ir susisiek su manim.

Kai Sandersas išėjo, Blekbernas paskambino Garvinui.

Pranešė:

– Ką tik šnekėjau su juo.

– Ir?

– Sako, kad buvo ne taip. Ji priekabiavo prie jo.

– Jėzau, – išspaudė Garvinas. – Kokia painiava.

– Taip. Bet kita vertus, to ir reikia iš jo tikėtis, – porino Filas. – Įprastas atsakymas tokiais atvejais. Vyras paprastai neigia.

– Taip. Ką gi. Filai, tai pavojinga.

– Suprantu.

– Nenorėčiau sugandinti reikalų.

– Jokiu būdu.

– Dabar svarbiausia viską sutvarkyti.

– Suprantu, Bobai.

– Siūlei Ostiną?

– Taip. Jis mąsto.

– Priims pasiūlymą?

– Jaučiu, kad ne.

– Spaudei?

– Mėginau paaiškinti, kad neremsime jo prieš Mereditą. Padėsime jai.

– Po galais, kitaip ir negali būti, – atrėžė Garvinas.

– Manau, jis suprato. Pažiūrėkime, ką šnekės, kai susisieks su mumis.

– Jis nesumąstys oficialiai kaltinti.

– Per daug protingas.

– Tikėkimės, – suirzęs amtelėjo Garvinas ir padėjo ragelį.

Įvertink padėtį.

Sandersas sustojo Pionierių parke ir atsirėmęs į koloną stebeilijo į lengvą dulksną. Jis perkratė susitikimą su Blekbernu.

Filas net nenorėjo klausyti jo versijos. Neleido jam papasakoti. Įmonės advokatas jau žinojo, kas nutiko.

Ji labai seksuali moteris. Nieko keisto, kad vyras nesusivaldė.

Taip galvos visi *DigiCom*. Visi iki paskutinio gamyklos darbuotojo turės tokią nuomonę. Blekbernas sakė, kad jam sunku patikėti, jog Tomą puolė. Kitiems irgi bus sunku.

Advokatas teigė – nesvarbu, kas įvyko. Sakė, kad Džonson turi gerų ryšių, ir niekas nepatikės, jog moteris priekabiavo prie vyro.

Įvertink padėtį.

DigiCom prašė, kad Tomas išvyktų iš Sietlo, paliktų PGG. Jokių pasirinkimų, jokių didelių išmokų. Jokio atlygio už ilgus dvylika darbo metų. Viskas vėjais.

Ostinas. Karšta kaip krosnyje, sausa, nauja.

Suzana niekada nesutiks. Jos praktika Sietle sėkminga, ji daug metų to siekė. Jie ką tik perstatė namą. Vaikams ten patiko. Suzana įtartų, vos Tomas pasiūlytų kraustytis. Ji norėtų žinoti dėl ko. Anksčiau ar vėliau sužinotų. Sutikęs persikelti, jis pripažintų kaltę žmonai.

Kad ir kaip mąstė, kaip stengėsi susitvarkyti mintyse, Sandersas nematė nieko gero. Jį apgaudinėja.

Tomai, aš – tavo draugas. Juk žinai?

Jis prisiminė atsitikimą per vestuves, kai jo vyriausias pabrolys Blekbernas norėjo pamerkti Suzanos žiedą į alyvuogių aliejų, nes tas nesimovė ant piršto. Filas panikavo, kad ceremonijoje nebūtų nė menkiausių trukdžių. Toks jau tas Blekbernas – visada susirūpinęs dėl išorės.

Nereikia, kad žinotų tavo žmona.

Filas jį apgaudinėjo. Filas, o už jo – Garvinas. Abu vedžiojo jį už nosies. Sandersas daug metų sunkiai dirbo įmonei, o dabar jiems nusispjaut. Be abejo, jie už Mereditą. Net nenorėjo išgirsti jo versijos.

Stovint lietuje Tomo nerimas pamažu išsisklaidė. O kartu ir ištikimybė. Jis ėmė pykti.

Sandersas išsitraukė telefoną ir surinko numerį.

– Pono Perio kontora.

– Skambina Tomas Sandersas.

– Atleiskite, bet ponas Peris teisme. Gal perduoti jam žinutę?

– Gal jūs galite padėti? Jis kažkada minėjo, kad pas jus dirba moteris, kuri puikiai tvarko seksualinio priekabiavimo bylas.

– Pone Sandersai, mes turime keletą advokatų, kurie jas tvarko.

– Jis minėjo ispanų kilmės moterį.

Tomas mėgino prisiminti, ką dar Peris apie ją sakė. Kad ji maloni ir kukli? Jis negalėjo prisiminti.

– Tai bus ponia Fernandes.

Sandersas paprašė, kad sujungtų su ja.

Fernandes kabinetas mažutis, ant stalo – aukštos tvarkingos dokumentų ir teismo bylų krūvos, kampe – kompiuteris. Jam įėjus, ji atsistojo.

– Jūs tikriausiai ponas Sandersas.

Advokatė – įpusėjusi trečią dešimtį aukšta moteris tiesiais šviesiais plaukais, gražaus, ereliško veido. Elgėsi atvirai, stipriai paspaudė ranką.

– Aš esu Luiza Fernandes. Kuo galėčiau padėti?

Ji visai ne tokia, kokią įsivaizdavo. Nei maloni, nei kukli. Ir tikrai ne ispanų kilmės. Tomas taip nustebo, kad negalvojęs iššovė:

– Jūs visai ne tokia, kokią...

– Įsivaizdavote?

Ji pakėlė antakį.

– Mano tėvas iš Kubos. Išvykome, kai buvau vaikas. Prašau sėstis, pone Sandersai.

Luiza pasisuko ir apėjo stalą.

Sutrikęs Tomas atsisėdo.

– Dėkui, kad taip greitai priėmėte.

– Nėra už ką. Jūs – Džono Perio draugas?

– Taip. Jis kažkada minėjo, kad jūs... specializuojatės toje srityje.

– Dirbu su darbo teise, pirmiausia – konstruktyvus pasitraukimas ir bylos pagal septintą straipsnį.

– Aišku.

Jis jautėsi kvailai, kad atėjo. Tomą nustebino jos guvus elgesys ir elegantiška išvaizda. Teisybę pasakius, ji labai priminė Mereditą. Jis jautėsi tikras, kad Luiza jo bylai nepritars.

Fernandes užsidėjo akinius raginiais rėmeliais ir įdėmiai žiūrėjo į jį iš kitos stalo pusės.

– Valgėte? Duosiu sumuštinį, jei norite.

– Dėkui, aš nealkanas.

Ji pastūmė apkramtytą sumuštinį į stalo kraštą.

– Gaila, kad po valandos turiu būti teisme. Kartais tenka paskubėti.

Luiza išsiėmė geltoną teismo užrašų knygutę ir pasidėjo prieš save. Judėjo greitai, ryžtingai.

Sandersas stebėjo ją ir žinojo, kad ne ten pataikė. Geriau būtų čia nėjęs. Suklydo. Jis apsidairė aplink kabinetą. Teismui paruošta daili lentelių krūvelė.

Fernandes pakėlė akis nuo užrašų knygutės, jos plunksnakotis pakibo ore. Vienas brangių automatinių plunksnakočių.

– Gal papasakotumėte, kaip viskas buvo.

– Nežinau, nuo ko pradėti.

– Galėtume pradėti nuo vardo, pavardės, adreso ir amžiaus.

– Tomas Robertas Sandersas.

Jis pasakė adresą.

– Amžius?

– Keturiasdešimt vieneri.

– Profesija?

– *DigiCom* skyriaus vadovas. Pažangių gaminių skyrius.

– Kiek metų dirbate įmonėje?

– Dvylika.

– Aha. O dabartinėje vietoje?

– Aštuonerius metus.

– Ko šiandien čia atėjote, pone Sandersai?

– Prie manęs seksualiai priekabiavo.

– Aha.

Ji visiškai nenustebo. Jos veide nekrustelėjo nė raumenėlis.

– Gal papasakotumėte aplinkybes?

– Mane užpuolė mano viršininkė.

– Jūsų viršininkės vardas?

– Meredita Džonson.

– Moteris?

– Moteris.

– Aha.

Vėl jokios nuostabos. Advokatė atkakliai užsirašinėjo, rašiklis šiureno.

– Kada tai įvyko?

– Vakar vakare.

– Kaip viskas vyko?

Susijungimo Tomas nutarė neminėti.

– Ją ką tik paskyrė nauja mano viršininke, turėjome aptarti keletą reikalų. Ji paprašė susitikti vakare.

– Ji paprašė susitikti?

– Taip.

– Ir kur susitikote?

– Jos kabinete. Šeštą valandą.

– Dar kas nors buvo?

– Ne. Susitikimo pradžioje trumpam atėjo jos padėjėja, bet paskui išėjo. Dar nieko nebuvo nutikę.

– Suprantu. Tęskite.

– Šiek tiek pasišnekėjome apie reikalus ir gurkštelėjome vyno. Ji parūpino vyno. O paskui užpuolė. Stovėjau prie lango ir ji staiga ėmė mane bučiuoti. Netrukus sėdėjome ant kušetės. Tada ji...

Jis nesiryžo.

– Kaip smulkiai norėtumėte žinoti?

– Pradžiai tik bendrais bruožais.

Luiza atsikando sumuštinio.

– Sakėte, kad bučiavotės.

– Taip.

– Ji pradėjo?

– Taip.

– Kaip reagavote?

– Jaučiausi nemaloniai. Aš vedęs.

– Aha. Kokia nuotaika buvo prieš susitikimą, kol nesibučiavote?

– Įprastas darbo susitikimas. Šnekėjome apie reikalus. Tačiau ji visąlaik darė dviprasmiškas užuominas.

– Kokias?

– Kaip aš gerai atrodau. Kokios geros formos. Kaip ji džiaugiasi mane matydama.

– Kaip džiaugiasi jus matydama? – nustebusi pakartojo Fernandes.

– Taip. Mes anksčiau pažinojome vienas kitą.

– Draugavote?

– Taip.

– Kada?

– Prieš dešimt metų.

– Buvote vedę?

– Ne.

– Tuo metu abu dirbote toje pat įmonėje?

– Ne. Aš dirbau ten, o ji – kitoje.

– Kiek laiko draugavote?

– Maždaug pusę metų.

– Palaikėte ryšius?

– Nepalaikėme.

– Niekada nebuvote susitikę?

– Kartą.

– Tai buvo intymus pasimatymas?

– Ne. Tik pasisveikinome koridoriuje. Prie kabineto.

– Suprantu. Per paskutinius aštuonerius metus nors kartą buvote pas ją namie?

– Ne.

– Nei vakarienių, nei gėrimų po darbo, nieko?

– Nieko. Tikrai su ja nesusitikinėjau. Ji atėjo į įmonę Kupertine, buvo valdyboje. Aš dirbau Sietle, pažangiuose gaminiuose. Neturėjome jokio ryšio.

– Vadinasi, tuo metu ji nebuvo viršesnė?

– Ne.

– Papasakokite apie ponią Džonson. Kiek jai metų?

– Trisdešimt penkeri.

– Jūsų manymu, patraukli?

– Taip.

– Labai patraukli?

– Ji vaikystėje tapo Mis Paaugle.

– Vadinasi, sakytumėte, kad labai patraukli.

Rašiklis šiureno į teismo užrašų knygutę.

– Taip.

– O kaip atrodo kitiems vyrams, pasakytumėte, kad ir jiems labai patraukli?

– Taip.

– Koks jos seksualinis elgesys? Juokauja? Seksualiniai pokštai, užuominos, nešvankios kalbelės?

– Nieko panašaus.

– Kūno kalba? Flirtuoja? Liečia žmones?

– Nepasakyčiau. Ji tikrai žino, kad yra graži, ir tuo žaidžia. Tačiau ji... Susitvardžiusi. Panaši į Greisę Keli.

– Sakoma, kad Greisė Keli turėjo daug seksualinių nuotykių, suko meilės romanus su daugeliu savo pagrindinių aktorių.

– Nežinojau.

– Aha. O ponia Džonson, ar ji turi romanų darbe?

– Nežinau. Nieko negirdėjau.

Fernandes atvertė naują knygutės puslapį.

– Gerai. Kiek laiko ji viršininkė? Ji – jūsų viršininkė, taip?

– Taip. Vieną dieną.

Pirmą kartą Luiza atrodė nustebusi. Ji žvilgtelėjo į jį ir dar atsikando sumuštinio.

– Vieną dieną?

– Taip. Vakar buvo pirmoji diena, kai įmonėje nauja tvarka. Ją ką tik paskyrė.

– Vadinasi pirmą dieną paskirta ji vakare susitinka su jumis?

– Taip.

– Gerai. Sakėte, kad sėdėjote ant kušetės ir jus bučiavo. Kas nutiko vėliau?

– Ji atsegė užtrauktuką... Pirmiausia ėmė mane trinti.

– Jūsų lyties organą?

– Taip. Ir bučiuoti.

Tomas suprakaitavo. Jis ranka nusišluostė kaktą.

– Suprantu, kad sunku. Pasistengsiu kuo trumpiau, – pažadėjo Fernandes. – O toliau?

– Ji atsegė kelnių užtrauktuką ir ėmė trinti ranka.

– Jūsų varpa buvo nuoga?

– Taip.

– Kas apnuogino?

– Ji ištraukė.

– Vadinasi, ji ištraukė varpą iš kelnių ir ėmė trinti ranka, teisingai?

Advokatė įdėmiai pažvelgė į jį pro akinių viršų, ir jis trumpam sutrikęs nusisuko. Tačiau vėl atsisukęs pastebėjo, kad ji nė kiek nesutrikusi, elgiasi labiau nei nešališkai, labiau nei profesionaliai – Fernandes laikėsi visiškai abejingai ir šaltai.

– Taip, – atsakė Tomas. – Taip ir buvo.

– Kaip reagavote?

– Gerai, – jis droviai gūžtelėjo. – Mane veikė.

– Jus seksualiai sujaudino.

– Taip.

– Jai ką nors sakėte?

– Ką?

– Klausiu, ar ką nors sakėte.

– Ką sakiau? Nežinau.

– Apskritai ką nors?

– Kažką sakiau, nežinau. Jaučiausi labai nemaloniai.

– Ar prisimenate, ką sakėte?

– Manau, kartojau „Meredita", mėginau sustabdyti, bet ji vis nutraukė ir bučiavo.

– Dar ką nors sakėte be „Meredita"?

– Neprisimenu.

– Ką galvojote apie jos elgesį?

– Galvojau, kad nemalonu.

– Kodėl?

– Bijojau vėl prasidėti, nes dabar ji – mano viršininkė, aš vedęs ir nenorėjau savo gyvenime jokios painiavos. Kam reikia nuotykio darbe?

– Kodėl ne? – paklausė Fernandes.

Klausimas jį nustebino.

– Kodėl *ne?*

– Taip.

Luiza buvo įbedusi į jį šaltas, vertinančias akis.

– Galų gale, jūs – vienas su gražia moterimis. Kodėl nesusukus romano?

– Jėzau.

– To klaustų daugelis žmonių.

– Aš – vedęs.

– Na ir kas? Vedę vyrai nuolat turi romanų.

– Ką gi, – dėstė Tomas. – Pirmiausia, mano žmona – advokatė ir labai įtari.

– Aš ją pažįstu?

– Jos vardas – Suzana Hendler. Dirba King Leimene.

Fernandes linktelėjo.

– Girdėjau apie ją. Taigi. Bijojote, kad ji sužinos.

– Aišku. Norėjau pasakyti, turi romaną darbe, ir visi žino. Niekaip nenuslėpsi.

– Vadinasi, jaudinotės, kad išplauks į viešumą.

– Taip. Bet ne tai svarbiausia.

– O kas svarbiausia?

– Ji – mano viršininkė. Man nepatiko tuometinė padėtis. Ji... Suprantate, ji galėjo mane atleisti. Jei tik norėjo. Taigi buvau kaip ir *priverstas*. Buvo labai nemalonu.

– Sakėte jai?

– Mėginau.

– Kaip mėginote?

– Paprastai.

– Jūsų manymu, leidote jai suprasti, kad to nepageidaujate.

– Po kurio laiko – taip.

– Kaip suprasti?

– Mes toliau... Kaip čia pasakius, glamonėjomės, ji nusimovė kelnaites ir...

– Atleiskite. Kaip ji nusimovė kelnaites?

– Aš numoviau.

– Ji to prašė?

– Ne. Bet vienu metu labai susijaudinau, ruošiausi, ar bent galvojau, tai padaryti.

– Ketinote atlikti lytinį aktą?

Jos balsas vėl šaltas. Rašiklis skrebena.

– Taip.

– Noriai dalyvavote.

– Kurį laiką. Taip.

Ji paklausė, kaip noriai jis įsitraukė.

– Turiu omeny, ėmėte neragintas liesti ją, jos krūtis ar lyties organus?

– Nežinau. Ji viską skatino.

– Klausiu, ar siūlėtės? Ar ėmėtės iniciatyvos? Ar, tarkim, ji paėmė jūsų ranką ir padėjo sau ant...

– Ne. Aš pats padėjau.

– O kaip ankstesnės dvejonės?

– Mane sujaudino. Įkaitino. Tuo metu niekas nerūpėjo.

– Gerai. Tęskite.

Tomas nusišluostė kaktą.

– Šneku labai atvirai.

– Būtent taip ir reikia. Taip geriausiai. Prašau tęsti.

– Ji gulėjo ant kušetės pasikėlusi sijoną ir norėjo, kad įeičiau į ją... Lyg ir dejavo, sakė „ne, ne", ir staiga aš vėl nenorėjau mylėtis, pasakiau: „gerai, nereikia", atsistojau nuo kušetės ir ėmiau rengtis.

– Pats pasitraukėte iš žaidimo?

– Taip.

– Nes ji pasakė „ne"?

– Tai buvo tik dingstis. Pats pasijutau nesmagiai.

– Aha. Vadinasi pakilote nuo kušetės ir ėmėte rengtis.

– Taip.

– Ką nors tuo metu sakėte? Aiškinotės?

– Taip. Sakiau, kad negudriai sugalvojome, ir nieko gero iš to nebus.

– Kaip ji reagavo?

– Labai supyko. Ėmė į mane mėtyti daiktus. Tada puolė talžyti. Ir draskytis.

– Turite žymių?

– Taip.

– Kur?

– Ant kaklo ir krūtinės.

– Nufotografuotos?

– Ne.

– Gerai. Kaip reagavote, kai draskė?

– Tik mėginau apsirengti ir dingti.

– Puolamas nesiėmėte jokių tiesioginių veiksmų?

– Vienu metu pastūmiau, kad atstotų, ji užkliuvo už stalo ir nugriuvo ant grindų.

– Sakote, kad stūmėte gindamasis.

– Būtent. Ji plėšė mano marškinių sagas. Turėjau eiti namo, nenorėjau, kad marškinius pamatytų žmona, todėl pastūmiau.

– Nieko nedarėte, kas nebūtų *gynyba?*

– Ne.

– Netrenkėte?

– Ne.

– Tikrai?

– Tikrai.

– Puiku. Kas buvo paskui?

– Ji paleido į mane vyno taurę. Tuo metu jau buvau beveik apsirengęs. Nuėjau, pasiėmiau telefoną nuo palangės ir išėjau...

– Atleiskite. Pasiėmėte savo telefoną? Koks tai telefonas?

– Turėjau mobilųjį.

Tomas išsitraukė iš kišenės ir parodė.

– Darbe visi tokius turim, patys gaminam. Tuo telefonu skambinau iš jos kabineto, kai ėmė bučiuoti.

– Su kuo nors šnekėjote, kai pradėjo bučiuoti?

– Taip.

– Su kuo šnekėjote?

– Į atsakiklį.

– Suprantu.

Ji aiškiai nusivylė.

– Prašau tęsti.

– Taigi atsistojau, pasiėmiau telefoną ir nykau iš ten. Ji rėkė, kad negaliu taip su ja elgtis, kad nužudys mane.

– O kaip jūs reagavote?

– Niekaip. Paprasčiausiai išėjau.

– Kada išėjote?

– Maždaug be penkiolikos septynios.

– Kas nors matė, kai išėjote?

– Valytoja.

– Gal žinote, kuo ji vardu?

– Ne.

– Matėte anksčiau?

– Ne.

– Manote, kad dirba pas jus?

– Ji vilkėjo įmonės uniformą. Tai aptarnavimo firma, kuri valo mūsų kabinetus.

– Aha. O paskui?

Sandersas gūžtelėjo.

– Grįžau namo.

– Pasakojote žmonai, kas nutiko?

– Ne.

– Kam nors pasakojote?

– Ne.

– Kodėl ne?

– Manau, buvau sukrėstas.

Luiza sustojo ir peržvelgė užrašus.

– Gerai. Sakote, prie jūsų seksualiai priekabiavo. Labai aiškiai nupasakojote tos moters elgesį. Kadangi ji – viršininkė, manau, atstūmęs turėjote jausti nesaugiai.

– Man buvo neramu. Aišku. Bet argi neturiu teisės atstumti? Argi negalima?

– Aišku, kad tokią teisę turite. Klausiu, ką galvojote.

– Buvau labai susirūpinęs.

– Tačiau vis tiek nenorėjote niekam pasakoti, kas įvyko? Nenorėjote pasidalyti šiuo blogu nuotykiu su kolega? Draugu? Šeimos nariu, galbūt broliu? Su niekuo?

– Su niekuo. Man net į galvą nešovė tokia mintis. Nežinojau, kaip reaguoti, manau, buvau ištiktas šoko. Norėjau dingti. Norėjau galvoti, kad tai niekada neįvyko.

– Nieko neužsirašėte?

– Ne.

– Gerai. Sakėte, kad nuslėpėte nuo žmonos. Ar, jūsų nuomone, nenuslėpėte?

Jis dvejojo.

– Nuslėpiau.

– Dažnai nuo jos slepiate?

– Ne. Maniau, ji anaiptol nepasidžiaugs, kad susitikau su sena drauge. Nenorėjau dėl to aiškintis.

– Turėjote kitų romanų?

– Tai ne romanas.

– Klausiu apskritai. Turiu omenyje, kai gyvenate su žmona.

– Ne. Romanų neturėjau.

– Gerai. Patariu, kuo greičiau papasakoti žmonai. Kuo atviriau, tuo geriau. Nes garantuoju, kad ji sužinos, jei dar nežino. Kaip bebūtų sunku, norint išsaugoti santykius, geriausia šnekėti visiškai atvirai.

– Gerai.

– Dabar grįžkime į vakarykštę naktį. Kas buvo paskui?

– Meredita Džonson paskambino man į namus ir šnekėjo su žmona.

Fernandes antakiai pakilo.

– Tikėjotės to?

– Dieve, ne. Buvau velniškai išsigandęs. Aišku, ji šnekėjo draugiškai, skambino tik pasakyti, jog rytinis susirinkimas perkeltas pusei devynių. Šiandien.

– Taigi.

– Bet šiandien nuėjęs į darbą, supratau, kad jis buvo perkeltas aštuntai.

– Taigi pavėlavote, susierzinote ir taip toliau.

– Taip.

– Jūsų manymu, tai buvo žabangos.

– Taip.

Luiza žvilgtelėjo į laikrodį.

– Gaila, bet mano laikas baigiasi. Jei galite, greitai nupasakokite, kas vyko šiandien.

Neminėdamas *Konlio-Vaito* Sandersas papasakojo apie rytinį susirinkimą ir vėlesnį pažeminimą. Apie ginčą su Meredita. Apie pokalbį su Filu Blekbernu. Apie pasiūlymą persikelti į dukterinė įmonę. Apie faktą, kad persikėlęs, netektų pelno dėl būsimo atsiskyrimo. Apie sprendimą klausti patarimo.

Luiza pateikė keletą klausimų ir be atokvėpio rašė. Galiausiai nustūmė geltoną užrašų knygutę į šalį.

– Gerai. Manau turiu pakankamai, kad suprasčiau, kas nutiko. Jaučiatės pažemintas ir atstumtas. Norėtumėte žinoti, ar galima kelti bylą dėl seksualinio priekabiavimo.

– Taip, – atsakė Tomas ir palinksėjo.

– Gerai. Tikriausiai galima. Tai byla prisiekusiems, nežinau, kas būtų, jei pakliūtų į teismą. Tačiau remdamasi jūsų pasakojimu, turėčiau pasakyti, kad byla ne iš stipriųjų.

Sandersas pasijuto priblokštas.

– Jėzau.

– Ne aš kuriu įstatymus. Sakau atvirai, kad galėtumėte priimti apgalvotą sprendimą. Pone Sandersai, jūsų padėtis prasta.

Fernandes atsitraukė nuo stalo ir ėmė grūsti dokumentus į portfelį.

– Beveik neturiu laiko, bet trumpai nupasakosiu, kas iš tikrųjų pagal įstatymus yra seksualinis priekabiavimas, nes daugelis klientų to nesupranta. Pagal 1964-ųjų metų Civilinės teisės akto septintąjį straipsnį seksualinė diskriminacija darbe neteisėta, tačiau praktiškai, kas yra seksualinis priekabiavimas, dar ilgai nebuvo apibrėžta. Nuo aštunto dešimtmečio vidurio Lygių įdarbinimo galimybių komisija pagal tą straipsnį nustatė, kaip apibrėžti seksualinį priekabiavimą. Per paskutinius kelis metus tas LĮGK nuostatas dar praplėtė precedentinė teisė. Taigi apibrėžimas gan tikslus. Pagal įstatymą, kad skundas būtų dėl seksualinio priekabiavimo, elgesys turi būti trejopas. Pirmiausia reikia, kad jis būtų seksualinis. Pavyzdžiui, tai reiškia, kad pasaulietiškas ar nešvankus juokelis nėra seksualinis priekabiavimas, nors klausytojas gali įsižeisti. Elgesys turi būti iš esmės seksualinis. Jūsų atveju, pagal pasakojimą, dėl seksualumo abejonių nekyla.

– Supratau.

– Antra, elgesys turi būti nemalonus. Teismai skiria savanorišką elgesį nuo malonaus. Pavyzdžiui, žmogus gali savo noru turėti seksualinių santykių su viršesniais, niekas pistoleto prie galvos jam nelaiko. Bet teismas supranta, kad darbuotojas tarsi neturi kitos išeities, tik sutikti, todėl seksualiniai santykiai nėra savanoriški ir mieli.

Kad nuspręstų, ar elgesys iš tiesų nemielas, teismas plačiai vertina visą elgesį. Ar darbuotojas laidė seksualinius juokelius darbe ir leido suprasti, kad tokie kitų sąmojai priimtini? Ar darbuotojas nuolat pokštavo apie seksą ir taip erzino kitus darbuotojus? Jei darbuotojas turi romaną, ar jis įleido viršininką į savo namus, aplankė ligoninėje, susitikdavo, kai to visai nereikėjo, elgėsi taip, kad galima manyti, jog aktyviai ir savo noru palaikė santykius? Be to, teismas vertina, ar darbuotojas kada nors sakė viršininkui, kad jo elgesys

nepageidaujamas, kitaip mėgino išvengti nemalonių situacijų. Tos aplinkybės dar svarbesnės, kai darbuotojas užima aukštas pareigas ir dėl to turi daugiau laisvės.

– Bet aš niekam nesakiau.

– Ne. Ir jai nesakėte. Bent jau aiškiai, kaip suprantu.

– Nemaniau, kad galiu.

– Suprantu, kad negalėjote. Bet čia ir yra jūsų bėda. Trečias seksualinio priekabiavimo veiksnys – lytis. Dažniausiai paplitęs *quid pro quo** – seksualinės paslaugos mainais už darbo vietą ar paaukštinimą. Toks grasinimas gali būti atviras arba slaptas. Kaip suprantu, sakėte, kad galvojote, jog ponia Džonson gali jus atleisti?

– Taip.

– Dėl ko taip galvojote?

– Man sakė Filas Blekbernas.

– Atvirai?

– Taip.

– O ponia Džonson? Kai siūlė pasimylėti? Ką nors minėjo, kad gali vakare atleisti?

– Atvirai nesakė, bet leido suprasti. Buvo juntama.

– Dėl ko taip manote?

– Dėl to, kad ji sakė „kol kartu dirbame, galime ir pasilinksminti“. Be to, šnekėjo, kad norėtų romano keliaujant darbo reikalais į Malaiziją ir panašiai.

– Jums tai atrodė kaip grasinimas, kad neteksite darbo?

– Aš supratau, kad norint sutarti, geriau sutikti.

– Bet to daryti nenorėjote?

– Nenorėjau.

– Sakėte?

– Sakiau, kad esu vedęs ir mūsų santykiuose daug kas pasikeitę.

– Daugeliu atveju bylai sudaryti užtektų vien tokio pokalbio. Jei būtų liudininkų.

---

* Paslauga už paslaugą *(lot.)*.

– Bet jų nebuvo.

– Nebuvo. Dar yra paskutinė aplinkybė, kurią mes vadiname „priešiška darbine aplinka“. Tai paprastai būna, kai prie žmogaus be atvangos priekabiauja neseksualiai, bet galiausiai tokius veiksmus galima vadinti priekabiavimu dėl lyties. Šiuo atveju nemanau, kad galėtumėte teigti, jog jūsų darbinė aplinka priešiška.

– Sutinku.

– Deja, jūsų pasakotas atvejis nėra toks aiškus, koks galėtų būti. Mums tektų ieškoti papildomų priekabiavimo įrodymų. Pavyzdžiui, jei būtumėte atleistas.

– Tiesą sakant, manau, kad mane atleido, – paaiškino Sandersas. – Nes išmeta iš skyriaus, po atsiskyrimo ten nedirbsiu.

– Suprantu. Tačiau įmonės pasiūlymas persikelti į dukterinį skyrių apsunkina padėtį. Manau, darbdaviai gali labai sėkmingai ginčytis, kad jums nieko neskolingi – tik persikėlimą į dukterinę firmą. Kad niekada nežadėjo aukso kalnų po atsiskyrimo. Kad toks atsiskyrimas bet kokiu atveju abejotinas, įvyks nežinia kada arba iš viso neįvyks. Kad gamykla neturi jums atlyginti už tikėjimą neaiškia ateitimi, kurios galbūt niekada nebus. Todėl jie teigs, jog perkėlimas į dukterinė įmonę visiškai priimtinas, o jūs kvailai elgiatės, kad atsisakote. Kad, tiesą sakant, pats išėjote, o ne atleido. Užkraus visą naštą jums.

– Tai kvaila.

– Tiesą pasakius, ne. Pavyzdžiui, sužinojote, kad jums paskutinė vėžio stadija ir per pusę metų mirsite. Ar įmonė turėtų mokėti pinigus už atsiskyrimą jūsų palikuonims? Aišku, kad ne. Jei dirbate gamykloje, kai ji atsiskiria, esate jos narys. Jei ne – tai ne. Įstaiga neturi jokių didesnių įsipareigojimų.

– Sakote, kad dabar galėčiau sirgti ir vėžiu.

– Ne, sakau, kad pykstate ir jums atrodo, kad darbdaviai kažką skolingi, dėl ko teismas nesutiks. Iš patirties žinau, kad skundai dėl

seksualinio priekabiavimo dažnai būna tokie. Žmonės ateina pikti, įžeisti ir mano, kad turi teisių, kurių iš tiesų neturi.

Jis atsiduso.

– Būtų kitaip, jei būčiau moteris?

– Iš esmės, ne. Seksualinį priekabiavimą sunku įrodyti net ir aiškiausiose, kraštutinėse ir visiškai įžūliose situacijose. Dažniausiai būna taip kaip jums – uždarytos durys, jokių liudininkų. Vieno žmogaus parodymai prieš kito. Tokiu atveju, kai nėra aiškių patvirtinančių įrodymų, dažnai iš anksto nusiteikiama prieš vyrą.

– Aha.

– Net ir taip vieną ketvirtadalį seksualinio priekabiavimo bylų pateikia vyrai. Dažniausiai tokios bylos keliamos prieš viršininkus vyrus, tačiau vienas penktadalis – ir prieš moteris. Tas skaičius visą laiką didėja, nes darbe atsiranda daugiau moterų viršininkių.

– To nežinojau.

– Tai plačiai neaptarinėjama, – paaiškino ji žvelgdama pro akinių viršų. – Bet taip yra. Ir mano nuomone, to galima tikėtis.

– Kodėl taip sakote?

– Priekabiavimas – galios forma, kai viršininkas prieš pavaldinį leidžia sau per daug. Žinau, paplitusi nuomonė, jog moterys iš esmės skiriasi nuo vyrų ir pavaldinio niekada neužsipuola. Tačiau savo darbe mačiau visko. Girdėjau ir mačiau viską, ką tik galite įsivaizduoti, jei papasakočiau, daugeliu istorijų nepatikėtumėte. Tai leidžia pažvelgti kitaip. Asmeniškai, teorija manęs nedomina. Domina faktai. Ir mano nuomone, jie rodo, kad vyrų ir moterų elgesys nelabai skiriasi. Bent jau ne tiek, kad galėtumėte už ko nors užsikabinti.

– Vadinasi, tikite mano pasakojimu?

– Nesvarbu, tikiu ar netikiu. Svarbiausia, ar galime iškelti rimtą bylą ir ką, jūsų atveju, daryti. Galiu pasakyti, kad visa tai jau girdėjau. Tikrai nesate pirmas vyras, kuris prašo manęs atstovauti.

– Ką patartumėte daryti?

– Negaliu patarti, – energingai atsakė Fernandes. – Jūsų laukia labai sunkus sprendimas. Aš tik galiu paaiškinti padėtį.

Ji paspaudė vidinio ryšio mygtuką.

– Bobai, pasakyk Ričardui su Eilena atvaryti automobilį. Lauksiu jų prie pastato.

Luiza vėl atsisuko į Sandersą.

– Peržiūrėkime jūsų padėtį, – pasakė.

Ji skaičiavo ant pirštų.

– Pirma – tvirtinate, kad atsidūrėte intymioje situacijoje su jaunesne, labai patrauklia moterimi ir ją atstūmėte. Kai nėra liudininkų ir patvirtinančių įrodymų, prisiekusiuosiuos bus sunku tuo įtikinti.

Antra – jei paduosite ieškinį, įmonė jus atleis. Iki teismo laukia treji metai. Privalote apmąstyti, iš ko tuo metu gyvensite, kaip sumokėsite už namą ir kitus poreikius. Galėčiau užrašyti, kad sumokėsite vėliau, bet nagrinėjant bylą vis tiek privalėsite padengti visas išlaidas. Mažiausiai tam reikės šimto tūkstančio dolerių. Nežinau, ar tam reikalui norėsite užstatyti namą. Tačiau reikės kažkaip suktis.

Trečia – padavus ieškinį, viskas išplauks į viešumą. Daug metų iki teismo mirgės laikraščiuose ir vakaro žiniose. Negaliu aiškiai nusakyti, kaip bus žalinga jums, žmonai ir šeimai. Daugelis šeimų taip ir neišgyvena ikiteisminio laikotarpio. Prasideda skyrybos, savižudybės, ligos. Tai *labai* sunku.

Ketvirta – kadangi pasiūlė persikelti į dukterinę įmonę, neaišku, kokius nuostolius galime įvardyti. Gamykla teigs, kad jūsų ieškinys nepagrįstas, o mums teks su jais kovoti. Net ir pasiekę triuškinančią pergalę, kai padengsite išlaidas ir praleisite trejus savo gyvenimo metus, turėsite tik kelis šimtus tūkstančių dolerių. Aišku, gamykla gali apeliuoti ir dar uždelsti mokėjimą.

Penkta – padavę ieškinį, atsisveikinkite su šia veikla visam laikui. Žinau, kad taip neturėtų būti, tačiau daugiau niekas jūsų tokiam

darbui nebesamdys. Taip jau yra. Visai kas kita, jei jums būtų penkiasdešimt penkeri. Bet jums – keturiasdešimt vieneri. Nežinau, ar šiuo metu norite priimti tokį sprendimą.

– Dieve mano!

Jis susmuko kėdėje.

– Gaila, bet taip būna bylinėjantis.

– Tai neteisinga.

Ji apsivilko lietpaltį.

– Deja, pone Sandersai, įstatymai su teisingumu neturi nieko bendro, – paaiškino Luiza. – Paprasčiausiai taip sprendžiami ginčai.

Ji spragtelėjusi uždarė portfelį ir ištiesė ranką.

– Gaila, pone Sandersai. Norėčiau, kad būtų kitaip. Jei turėsite daugiau klausimų, skambinkite.

Luiza išbėgo iš kabineto ir paliko Tomą ten sėdėti. Po akimirkos atėjo padėjėja.

– Kuo galėčiau padėti?

– Niekuo, – atsakė Sandersas ir lėtai pakratė galvą. – Niekuo, aš jau einu.

Automobiliu dardant į Teismo rūmus, Luiza Fernandes perpasakojo Sanderso istoriją dviem jaunesniems advokatams, kurie važiavo su ja. Advokatė moteris paklausė:

– Netikite juo?

– Kas žino? – atsakė Fernandes. – Niekas nematė. Kaip sužinoti?

Jaunoji moteris papurtė galvą.

– Negaliu patikėti, kad moteris taip elgiasi. Taip agresyviai.

– Kodėl ne? – užginčijo Luiza. – Tarkim, tai nebūtų priekabiavimo byla. Tarkim, būtų numanomas pažadas tarp vyro ir moters. Vyras tvirtina, kad niekam nematant jam pažadėjo didelius priedus,

o moteris neigia. Negi galvosi, kad vyras meluoja dėl to, kad moteris taip nesielgia?

– Ne, taip dėl to negalvosiu.

– Tokiu atveju manytum, kad viskas įmanoma.

– Bet čia – ne sandoris, – atsakė moteris. – Tai seksas.

– Manai, kad moterys sudarydamos sandorius nenuspėjamos, tačiau jų seksualinis elgesys stereotipinis?

Moteris atsakė nežinanti, ar vartotų žodį *stereotipinis*.

– Ką tik sakei, kad nepatikėtum, jog sekse moteris gali būti agresyvi. Argi tai ne stereotipas?

– Ne, – atkirto toji. – Tai ne stereotipas, nes taip yra. Seksualinis moterų elgesys skiriasi nuo vyrų.

– O juodukai jaučia ritmą, – pridėjo Fernandes. – Azijiečiai – darboholikai. Ispanų kilmės – nesipriešina...

– Bet čia visai kas kita. Juk yra studijų šia tema. Vyrai ir moterys vieni su kitais netgi šneka skirtingai.

– Turi omeny studijas, kurios parodė, kad moterys ne itin geros verslininkės ir nesugeba strategiškai mąstyti?

– Ne. Tos studijos klaidingos.

– Sutinku. Tos studijos klaidingos. O studijos apie seksualinius skirtumus teisingos?

– Aišku. Nes seksas – visa ko pagrindas. Tai pirmykštis instinktas.

– Nesuprantu kodėl. Jis naudojamas įvairiausiems tikslams. Giminės pratęsimui, nuteikti savo naudai, supykdyti, grasinti, siūlyti, kovoti. Sekso naudojimas – sudėtingas klausimas. Argi to nepastebėjai?

Moteris sukryžiavo rankas.

– Nepastebėjau.

Pirmą kartą prabilo jaunasis vyras:

– Tai ką jam pasiūlei? Nesibylinėti?

– Ne. Tačiau išvardijau sunkumus.

– Ką, manai, jis turėtų daryti?

– Nežinau, – prisipažino Luiza. – Bet žinau, ką *turėjo* daryti.

– Ką?

– Baisu sakyti, – tarė ji. – Tačiau mūsų pasaulyje? Be liudininkų? Vienas kabinete su viršininke? Tikriausiai reikėjo užsičiaupti ir dulkinti. Nes dabar vargšelis neturi jokio pasirinkimo. Tik nepasisaugos, ir jam galas.

Sandersas pamažu grįžo kalva žemyn link Pionierių skvero. Lietus liovėsi, bet popietė dar buvo drėgna ir pilka. Šlapias šaligatvis po kojomis staigiai leidosi žemyn. Dangoraižių viršūnės pranyko žemai pakibusiame šaltame rūke.

Jis nežinojo, ką tikėjosi išgirsti iš Luizos Fernandes, bet anaiptol ne smulkmenišką pasakojimą, kad atleis, reikės užstatyti namą ir niekada negalės dirbti.

Tomas jautėsi priblokštas tokio netikėto gyvenimo posūkio ir suvokimo, kaip nesaugu. Prieš porą dienų jis buvo pripažintas vadovas geroje vietoje su šviesia ateitimi. Dabar grėsė gėda, pažeminimas, darbo netekimas. Saugumas išgaravo kaip dūmas.

Jis apmąstė Fernandes pateiktus klausimus – jam į galvą tokie niekada nešovė. Kodėl niekam nepapasakojo? Kodėl nieko neužsirašė? Kodėl aiškiai nepasakė Mereditai, kad nepatinka, kaip ji elgiasi? Fernandes gyveno Tomui nesuprantamų ir visai nepažįstamų taisyklių ir skirtumų pasaulyje. Negalėjai ilgiau nekreipti dėmesio į tuos skirtumus.

Pone Sandersai, jūsų padėtis prasta.

Tačiau kaip jis galėjo to išvengti? Ką reikėjo daryti? Tomas apsvarstė galimybes.

Tarkim, iš karto po susitikimo su Meredita būtų paskambinęs Blekbernui ir smulkiai papasakojęs, kaip Džonson jį užpuolė. Galėjo paskambinti iš kelto, pasiskųsti pirmiau už ją. Gal kas nors būtų kitaip? Ką būtų daręs Blekbernas?

Sandersas pakratė galvą. Panašu, kad viskas būtų taip pat. Galų gale Meredita bendravo su įmonės galingaisiais, o Tomas – ne. Meredita – korporacijos žaidėja, turėjo galios ir sąjungininkų. Tokia ir buvo paskutinė šio įvykio išvada. Sandersas čia nieko vertas. Jis – tik technikas, sraigtelis korporacijos krumpliaratyje. Jam reikėjo sutarti su nauja viršininke, o jis nesugebėjo. Dabar Tomas tik inkštė. Arba dar blogiau – koneveikė viršininkę. Skundėsi. O skundikų niekas nemėgo.

Tai ką galėjo padaryti?

Taip galvodamas suprato, kad Blekbernui iš karto po susitikimo paskambinti negalėjo, nes jo mobilusis buvo išsijungęs, išsikrovė baterijos.

Staiga jam šmėkštelėjo automobilio vaizdas – *vyras ir moteris automobiliu važiuoja į vakarėlį.* Kažkas seniai pasakojo istoriją apie žmones automobilyje.

Jį tai erzino. Jis nesuprato iki galo.

Telefonas galėjo išsikrauti dėl daugelio priežasčių. Greičiausiai dėl liekamosios atminties. Naujuose telefonuose buvo pakartotinai įkraunamos nikelio–kadmio baterijos, jei naudojant iki galo neišsikraudavo, jos pačios nusistatydavo trumpesniam laikui. Niekada nežinojai, kada taip nutiks. Sandersui anksčiau teko išmesti baterijas, nes jos nieko „neprisiminė“.

Jis išsiėmė ir įjungė telefoną. Tas ryškiai švietė. Šiandien baterijos veikė puikiai.

Bet kažkas buvo...

Važiavo automobiliu.

Jis tai praleido.

Važiavo į vakarėlį.

Tomas susiraukė. Iki galo nesuvokė. Blankus prisiminimas proto užkaboriuose.

Bet jis sujaukė mintis – ko dar Sandersas nesuvokė?

Apmąsčius visą įvykį, ramybės nedavė jausmas, kad kažką pražiopsojo. Ir jautė, kad Fernandes taip pat nepastebėjo. Ji nepaklausė. Visiems aišku, nors...

Meredita.

Kažkas apie Mereditą.

Džonson apkaltino jį priekabiavimu. Kitą rytą nuėjo pas Blekberną ir apskundė. Kam jai to reikėjo? Be abejo, jautėsi kalta dėl to, kas nutiko per susitikimą. Galbūt bijojo, kad Sandersas apkaltins, todėl nutarė pulti pirma. Tokiu atveju jos kaltinimai suprantami.

Tačiau, jei Meredita galinga, kelti seksualinius klausimus nebuvo prasmės. Ji paprasčiausiai galėjo nueiti pas Blekberną ir išrėžti: „Klausyk, su Tomu nesusišnekam. Nesusitvarkau su juo. Reikia kažką keisti." Ir Filas būtų viską sutvarkęs.

Bet, ji apkaltino priekabiavimu. Vadinasi, jai buvo nesmagu. Mat priekabiavimas reiškė, kad Džonson prarado savitvardą. Taigi per susitikimą nesuvaldė pavaldinio. Viršininkė tylėtų net ir įvykus nemalonumams.

Priekabiavimas – valdžios forma.

Viena, jei esi silpnutė moteriškė padėjėja, kurią glamžo stipresnis, galingesnis vyras. Bet šiuo atveju viršesnė – Meredita. Jos rankose visa galia. Kam skųstis, kad Sandersas priekabiavo? Mat iš tiesų pavaldiniai prie viršininkių nepriekabiauja. Taip nebūna. Turi būti beprotis, kad pultum viršininkę.

Priekabiavimas – valdžios forma, kai viršininkas prieš pavaldinį leidžia sau per daug.

Keista, bet pasiskundusi dėl seksualinio priekabiavimo, Džonson pripažino, kad yra pavaldi Sandersui. O ji to niekada nedarytų. Atvirkščiai – Meredita naujame darbe nekantrauja įrodyti, kad puikiai susitvarko. Taigi jos kaltinimas – beprasmis, nebent tai būtų geras būdas sunaikinti Tomą. Seksualinio priekabiavimo pranašumas tas, kad po tokio kaltinimo sunkiai atsigausi. Kol neįrodo, kad nekaltas, mano, jog kaltas, o įrodyti nekaltybę sunku. Net ir

menkiausias kaltinimas apjuodina bet kokį žmogų. Dėl to kaltinti priekabiavimu labai patogu. Geriau ji ir negalėjo sugalvoti.

Bet kita vertus, Meredita žadėjo nerašyti skundo. Klausimas...

Kodėl ne?

Sandersas sustojo gatvėje.

Štai kur šuo pakastas.

Meredita laidavo, kad nerašys kaltinimo.

Kodėl jai neparašius?

Kai Blekbernas tai pasakė, Tomui nekilo jokių klausimų. Luizai Fernandes irgi. Tačiau tiesa tokia, kad Mereditos nenoras rašyti skundą – visiška nesąmonė. Ji jau apkaltino. Kodėl neparašė? Kodėl visko neužbaigė?

Galbūt ją atkalbėjo Filas. Jis visada rūpinosi įvaizdžiu.

Tačiau, Tomo nuomone, viskas kitaip. Mat oficialų skundą galima tyliai užraukti. Už gamyklos ribų niekas nesužinotų.

Mereditos atveju, oficialus skundas galėjo būti labai veiksmingas. Sandersas *DigiCom* populiarus. Jis dirbo įmonėje daug metų. Jei ji nori juo atsikratyti, išvyti į Teksasą, kodėl nesukelia korporacijos nepasitenkinimo paleisdama kaltinimą iš lūpų į lūpas? Kodėl nepaskelbia oficialiai?

Kuo daugiau Tomas apie tai galvojo, tuo labiau piršosi vienintelis paaiškinimas – Meredita skundo nerašo todėl, kad negali.

Ji negali, nes turi kitų bėdų.

Kitų rūpesčių.

Kitų reikalų.

Galime sutvarkyti tyliai.

Po truputį Sandersui viskas ėmė atrodyti kitaip. Per šiandienos susirinkimą Blebernas jo neignoravo ir neniekino. Anaiptol – lipo bendrauti.

Filas išsigandęs.

Galime sutvarkyti tyliai. Taip visiems geriau.

Kodėl visiems geriau?

Kokių bėdų turi Meredita?

Kokių bėdų *gali* turėti?

Kuo daugiau Sandersas mąstė, tuo labiau aiškėjo, kad ji nerašė skundo dėl vienintelės priežasties.

Jis išsiėmė telefoną, paskambino į United Airlines ir užsakė tris bilietus į Feniksą ir atgal.

Tada paskambino žmonai.

– Prakeiktas kalės vaikas, – niršo Suzana.

Jie sėdėjo prie kampinio staliuko *Il Terrrazzo*. Buvo antra valanda, restorane beveik nė gyvos dvasios. Suzana nepertraukdama ir nesiaiškindama klausėsi jo pusvalandį. Jis papasakojo viską, kas nutiko per susitikimą su Meredita ir kas nutiko šį rytą. Apie *Konlio-Vaito* susirinkimą. Apie pokalbį su Filu. Pokalbį su Fernandes. Dabar Sandersas baigė. Ji sėdėjo įbedusi į jį akis.

– Ar žinai, kad galėčiau imti tavęs tikrai nekęsti? Kalės vaike, kodėl nesakei, kad ji – buvusi tavo draugė?

– Nežinau, – numykė Tomas. – Nenorėjau šnekėti ta tema.

– Nenorėjai šnekėti? Adelė ir Marija Ana šneka su manim visą dieną, jos žino, o aš – ne? Tomai, tai – pažeminimas.

Jis išstenėjo:

– Tu paskutiniu metu turėjai daug rūpesčių ir...

– Tomai, netaukšk niekų, – atšovė ji. – Aš čia niekuo dėta. Nesakei todėl, kad nenorėjai.

– Suzana, ne tai...

– Tai, Tomai. Vakar vakare klausiau apie ją. Būtum norėjęs, būtum papasakojęs. Bet nenorėjai.

Ji papurtė galvą.

– Kalės vaikas. Negaliu patikėti, koks tu šiknius. Privirei košės. Supranti, kiek košės privirei?

– Taip, – panarinęs galvą pasakė Tomas.

– Nevaidink, kad atgailauji, subine.

– Atsiprašau, – išlemeno vyras.

– Atsiprašai? Velniop tavo atsiprašymus. Jėzau Kristau. Negaliu patikėti. Koks subingalvis. Praleidai naktį su savo prakeikta *drauge*.

– Nakties nepraleidau. Ir ji nėra mano draugė.

– Kaip suprasti? Ji buvo tavo didžioji aistra.

– Ji nebuvo mano „didžioji aistra".

– Tikrai? Tai kodėl nesakei?

Suzana papurtė galvą.

– Atsakyk vieną klausimą. Išdulkinai ją ar ne?

– Ne. Neišdulkinau.

Ji įdėmiai jį stebėjo ir maišė kavą.

– Nemeluoji?

– Ne.

– Nieko nepraleidai? Jokių nepatogių smulkmenų?

– Ne. Nieko.

– Tai kam jai tave kaltinti?

– Ką nori pasakyti? – nesuprato Tomas.

– Noriu pasakyti, kad ji kaltina ne šiaip. Tu kažką padarei.

– Nieko nepadariau. Atstūmiau ją.

– Aha. Aišku.

Ji susiraukė.

– Žinai, Tomai, tu čia ne vienas. Įtraukta visa šeima – aš ir vaikai.

– Suprantu.

– Kodėl nepapasakojai? Galėjai papasakoti, būčiau padėjusi.

– Tai padėk dabar.

– Dabar nieko gudraus nepadarysi, – labai sarkastiškai tarė Suzana. – Ji jau buvo pas Blekberną ir apkaltino pirmoji. Dabar tavo dainelė sudainuota.

– Nesu toks tikras.

– Patikėk, neturi kur dėtis, – porino žmona. – Jei paduosi į teismą, tai mažiausiai trejus metus eisi per pragarą, ir asmeniškai nema-

nau, kad laimėsi. Tu – vyras ir kaltini moterį priekabiavimu. Teismas pasijuoks ir išgrūs tave.

– Galbūt.

– Patikėk, tikrai. Taigi į teismą duoti negali. Ką gali daryti? Persikelti į Ostiną. O Dieve!

– Aš mąstau, – tarė Sandersas. – Ji apkaltino priekabiavimu, bet dabar nerašo skundo. Galvoju, kodėl nerašo?

– Kam tai rūpi? – susierzinusi atrėžė Suzana ir numojo ranka. – Gali būti daugybė priežasčių. Korporacijos politika. Gal Filas atkalbėjo? Arba Garvinas. Nesvarbu kodėl. Tomai, pripažink, kad neturi kur dėtis. Dabar jau tikrai, kvailas kalės vaike.

– Suzana, nusiraminsi?

– Tomai, eik velniop. Tu – nesąžiningas ir neatsakingas.

– Suzana...

– Mes vedę penkerius metus. Nusipelniau daugiau.

– Nusiraminsi? Bandau pasakyti, kad, mano manymu, turiu išeitį.

– Tomai. *Neturi.*

– Manau, turiu. Nes tai labai pavojinga, – pasakė Sandersas. – Visiems pavojinga.

– Kaip suprasti?

– Tarkim, Luiza Fernandes apie mano bylą sakė tiesą.

– Taip. Ji – gera advokatė.

– Bet ji nežiūrėjo iš bendrovės požiūrio taško. Luiza žvelgė iš ieškovo pozicijų.

– Tu ir esi ieškovas.

– Nesu, – atsakė jis. – Esu *galimas* ieškovas.

Trumpam stojo tyla.

Suzana žiūrėjo į jį. Jos akys tyrinėjo jo veidą. Ji susiraukė. Jis stebėjo, kaip žmona mąsto.

– Juokauji.

– Ne.

– Išsikraustei iš proto.

– Ne. Žiūrėk, kokia padėtis. *DigiCom* susijungia su konservatyvia rytinės pakrantės bendrove. Ta bendrovė jau atsisakė vieno susijungimo dėl to, kad kažkas blogai parašė apie jų darbuotoją. Manoma, kad tas darbuotojas bjauriai šnekėjo atleisdamas laikinąją sekretorę, ir *Konlis-Vaitas* nešė kudašių. Viešumoje jie labai baikštūs. Vadinasi *DigiCom* tikrai nenori bylos dėl seksualinio priekabiavimo prie naujos viceprezidentės.

– Tomai. Ar supranti, ką šneki?

– Taip, – atsakė jis.

– Jei taip padarysi, jie pasius kaip velniai. Bandys sumalti tave į miltus.

– Žinau.

– Šnekėjai su Maksu? Gal vertėtų.

– Velniop Maksą. Jis – senas pamišėlis.

– Aš jo paklausčiau. Mat čia – ne tavo teritorija, Tomai. Korporacijoje kovoti tau niekada nesisekė. Nežinau, ar dabar pavyks.

– Manau, pavyks.

– Tai bus bjauru. Po dienos kitos gailėsiesi, kad nepasirinkai darbo Ostine.

– Man nusispjaut.

– Tomai, bus tikrai šlykštu. Tu neteksi draugų.

– Velniop juos.

– Vadinasi, esi pasiruošęs.

– Esu.

Sandersas užmetė akį į laikrodį.

– Suzana, norėčiau, kad paimtum vaikus ir kelias dienas paviešėtum pas savo motiną.

Jos motina gyveno Fenikse.

– Jei dabar važiuosi namo ir susipakuosi, spėsi į aštuntos valandos skrydį Sitako oro uoste. Užsakiau jums tris vietas.

Ji žiūrėjo į jį kaip į nepažįstamąjį.

– Tikrai ketini tai daryti... – lėtai pratarė.

– Taip. Ketinu.

– O, žmogau!

Žmona pasilenkė, pakėlė nuo grindų rankinę ir išsiėmė dienotvarkę.

Tomas pasakė, kad nenori, jog čia įsiveltų ji arba vaikai. Nenori, kad jiems prie veidų kištų kameras.

– Minutėlę.

Ji perbraukė pirštu per susitikimus.

– Tą galiu perkelti... Ir posėdį. Taip.

Suzana pakėlė akis.

– Taip. Galiu kelioms dienoms išvykti.

Ji dirstelėjo į laikrodį.

– Manau, reikia greičiau suktis ir krautis daiktus.

Jis atsistojo ir su žmona išėjo iš restorano.

Lijo, gatvė buvo pilka ir niūri.

Suzana pažvelgė į jį ir pabučiavo į skruostą.

– Sėkmės, Tomai. Saugokis.

Jis matė, kad ji išsigandusi. Tomas irgi išsigando.

– Viskas bus gerai.

– Myliu, – sušnabždėjo žmona.

Tada greitai nutolo lietuje. Jis minutėlę luktelėjo pažiūrėti, ar ji atsisuks, bet Suzana niekada neatsisukdavo.

Grįždamas į kabinetą Sandersas staiga suvokė, koks yra vienišas. Suzana išvyksta su vaikais. Dabar turės suktis vienas. Jis įsivaizdavo, kad bus lengviau, galės daryti ką tinkamas, bet jautėsi paliktas ir nesaugus. Sušalęs įkišo rankas į lietpalčio kišenes.

Pietūs su Suzana praėjo nekaip. Ji išvyks apmąstydama jo atsakymus.

Kodėl nepapasakojai?

Į tą klausimą atsakė prastai. Nesugebėjo išsakyti prieštaringų tą naktį patirtų jausmų. Purvinų kaltės ir gėdos jausmų, kad padarė kažką negero, nors nieko blogo ir nepadarė.

Galėjai papasakoti.

Tomas sau teigė, kad nieko nepadarė. Tai kodėl nepasakojo jai? Jis negalėjo atsakyti. Sandersas praėjo pro grafikos parduotuvę, pro vandentiekio įrangos parduotuvę, kurios lange puikavosi porcelianinė įranga.

Nepapasakojai, nes nenorėjai.

Bet tai nieko nereiškė. Kodėl nenorėjo jai pasakoti? Jo mintis dar kartą nutraukė vaizdiniai iš praeities – baltas kojinių laikiklis... Kukurūzų spragėsių dubenėlis...Vitražo gėlė buto duryse.

Tomai, netaukšk niekų. Aš čia niekuo dėta.

Kraujas baltoje kriauklėje, Meredita juokiasi iš jo. Kodėl juokėsi? Dabar jis neprisiminė – tai buvo atskiras vaizdinys. Palydovė deda prieš jį padėklą su oro linijų maistu. Lagaminas ant lovos. Televizorius išjungtu garsu. Neskoninga oranžinė, purpurinė gėlė vitraže.

Šnekėjai su Maksu?

Tomas pagalvojo, kad ji teisi. Reikėtų su juo pasišnekėti. Jis tai padarys, kai tik perduos Blekbernui blogas naujienas.

Sandersas pusę trijų grįžo į savo kabinetą. Nustebo, kad ten buvo Blekbernas – jis stovėjo už Tomo stalo ir šnekėjo telefonu. Filas padėjo ragelį, atrodė truputį prasikaltęs.

– Tomai, gerai. Džiaugiuosi, kad grįžai.

Advokatas apėjo aplink Sanderso stalą.

– Ką nutarei?

– Viską gerai apsvarsčiau, – atsakė Tomas ir uždarė duris į koridorių.

– Ir?

– Nutariau samdyti Luizą Fernandes iš Hovardo Marino, kad man atstovautų.

Blekbernas atrodė nustebęs.

– Atstovautų tau?

– Taip. Dabar būtina bylinėtis.

– Bylinėtis, – suburbėjo Blekbernas. – Tomai, kuo remsiesi bylinėdamasis?

Sandersas atsakė, kad septintuoju straipsniu dėl seksualinio priekabiavimo.

– O Tomai, – sudejavo Filas liūdnu veidu. – Tai neprotinga. Labai neprotinga. Siūlyčiau persigalvoti.

– Galvojau visą dieną, – dėstė Tomas. – Bet teisybė tokia, kad mane užpuolė Meredita Džonson, ji lindo, o aš ją atstūmiau. Dabar moteris paniekinta ir keršTauja. Jei taip, esu pasiruošęs paduoti ją į teismą.

– Tomai...

– Taip, Filai. Taip bus, jei perkelsite mane į kitą skyrių.

Blekbernas iškėlė rankas.

– O ko tikiesi? Kad perkelsime Mereditą?

– Taip, – atkirto Sandersas. – Arba atleisite ją. Taip paprastai elgiamasi su priekabiaujančiais viršininkais.

– Tu pamiršai, kad ji irgi apkaltino tave priekabiavimu.

Tomas atsakė, kad Džonson meluoja.

– Tomai, liudininkų nėra. Abu neturite liudininkų. Abu patikimi darbuotojai. Kaip, tavo manymu, mums nuspręsti, kuriuo tikėti?

– Čia tavo bėda, Filai. Aš tik pasakysiu, kad esu nekaltas. Ir pasiruošęs bylinėtis.

Blekbernas susiraukęs stovėjo kabineto viduryje.

– Luiza Fernandes – protinga advokatė. Negaliu patikėti, kad ji pasiūlė tokį planą.

– Ne. Aš pats sugalvojau.

Filas pasakė, kad tai labai neprotinga.

– Statai įmonę į nepaprastai keblią padėtį.

– Įmonė taip pat elgiasi su manimi.

– Nežinau, ką pasakyti, – tarė advokatas. – Tikiuosi, dėl to neteks tavęs atleisti.

Sandersas žiūrėjo jam į akis ir ramiai pasitiko žvilgsnį.

– Ir aš tikiuosi, kad neteks, – pasakė. – Bet nežinau, ar gamykla rimtai įvertino mano skundą. Šiandien ŽI skyriui pateiksiu Biliui Evertsui oficialų kaltinimą dėl seksualinio priekabiavimo. Paprašysiu Luizos surinkti reikalingus dokumentus ir pateikti žmogaus teisių komisijai.

– Jėzau.

– Ji turėtų pateikti rytoj anksti ryte.

– Nesuprantu, kam taip skubėti.

– Niekas neskuba. Čia tik pateikimas. Kad skundą užregistruotų. Privalau tai padaryti.

– Tomai, tai labai rimta.

– Žinau, Filai.

– Norėčiau paprašyti tavęs paslaugos kaip draugo.

– Kokios?

– Neskubėk su oficialiu skundu. Bent jau žmogiškųjų išteklių skyriuje. Prieš viską išviešindamas, suteik galimybę ištirti viduje.

– Filai, bet jūs nieko netiriate.

– Tiriame.

– Šįryt net nenorėjai išklausyti mano pasakojimo. Sakei, kad nesvarbu.

Blekbernas atsakė, kad tai netiesa.

– Tu manęs visiškai nesupratai. Aišku, kad svarbu. Užtikrinu, kad tirdami kuo atidžiausiai išklausysime tavo pasakojimą su visomis smulkmenomis.

– Nežinau, Filai, – atsakė Sandersas. – Nesuprantu, kaip gamykla gali ramiai žiūrėti į šį reikalą. Regis, visi nusistatę prieš mane. Visi tiki ne manim, o Meredita.

– Garantuoju, kad nėra taip.

– Bet taip atrodo. Šįryt sakei, kokius gerus ryšius ji turi. Kiek daug sąjungininkų. Kelis kartus tą minėjai.

– Mūsų tyrimas bus nuodugnus ir nešališkas. Tačiau bet kokiu atveju protinga prašyti, kad palauktum rezultatų prieš duodamas į teismą.

– Kiek laukti?

– Trisdešimt dienų.

Sandersas nusijuokė.

– Tiek laiko aiškinamasi dėl priekabiavimo.

– Jei norėtumėte, ištirtumėte per dieną.

– Tomai, manau, sutiksi, kad šiuo metu mes labai užsiėmę dėl susijungimo.

– Čia tavo rūpestis, Filai. Mano bėdos kitokios. Su manim neteisingai pasielgė viršininkė. Manau, kaip senas įmonės darbuotojas, turiu teisę pasirūpinti, kad mano skundą skubiai ištirtų.

Advokatas atsiduso. Paprašė, kad leistų jam paskambinti. Jis išrūko iš kabineto.

Sandersas susmukęs kėdėje spoksojo į tuštumą.

Prasidėjo.

Po penkių minučių penktame aukšte, vadovybės posėdžių salėje, Blekbernas susitiko su Garvinu. Susirinkime taip pat dalyvavo Stefanija Keplan ir *DigiCom* žmogiškųjų išteklių vadovas Bilas Evertsas.

Filas pradėjo susirinkimą sakydamas:

– Tomas Sandersas pasitarė su pašaliniu žmogumi ir ketina bylinėtis prieš Mereditą Džonson.

O Jėzau, – sudejavo Garvinas.

– Jis tvirtina, kad prie jo seksualiai priekabiavo.

Bobas spyrė į stalo koją.

– Tas kalės vaikas.

Keplan paklausė:

– Kas, anot jo, nutiko?

– Kol kas visų smulkmenų nežinau, – atsakė advokatas. – Bet iš esmės tvirtina, kad vakar vakare Meredita Džonson savo kabinete lindo prie jo su seksualiniais pasiūlymais, jis ją atstūmė, ir dabar ji keršija.

Garvinas sunkiai atsiduso.

– Mėšlas, – prabilo. – Kaip tik to ir nenorėjau, kad nutiktų. Tai gali būti *pražūtinga.*

– Žinau, Bobai.

Stefanija Keplan paklausė, ar ji tai darė.

– Jėzau, – atsakė Garvinas. – Tokiais atvejais niekas nežino. Visada lieka neaišku.

Jis atsisuko į Evertsą.

– Sandersas buvo pas tave dėl šito?

– Dar ne. Manau, ateis.

– Turime išlaikyti šį reikalą paslaptyje, – paaiškino Bobas. – Būtinai.

– Būtinai, – linksėdama pritarė Stefanija. – Filas privalo pasirūpinti, kad viskas liktų tik tarp mūsų.

– Mėginu, – tarė advokatas. – Bet Sandersas žada rytoj pateikti dokumentus ŽTK*.

– Viešai?

– Taip.

– Per kiek laiko bus paviešinta?

– Tikriausiai per keturiasdešimt aštuonias valandas. Priklausys nuo to, kaip greitai ŽTK sutvarkys dokumentus.

– Dieve, – dejavo Garvinas. – Keturiasdešimt aštuonios valandos? Koks velnias jam įkando? Ar jis suvokia, ką daro?

Blekbernas atsakė:

– Manau, suvokia. Sakyčiau, labai puikiai.

– Šantažuoja?

– Panašiai. Spaudžia.

---

* Žmogaus teisių komisija.

Šefas paklausė, ar Filas šnekėjo su Meredita.

– Nešnekėjau nuo šiandien ryto.

– Kažkas privalo su ja pasikalbėti. Aš persimesiu su ja žodeliu. Bet kaip sustabdysime Sandersą?

Blekbernas paaiškino:

– Prašiau palaukti su skundu ŽTK, kol ištirsime per trisdešimt dienų. Jis pasakė ne. Pagal jį, turėtume ištirti per vieną dieną.

– Tomas turi tokią teisę, – tarė Garvinas. – Dėl viso pikto geriau atlikti tą sumautą tyrimą per vieną dieną.

– Bobai, nemanau, kad įmanoma, – išklojo advokatas. – Čia reikia daug ką išsiaiškinti. Korporacija pagal įstatymą privalo atlikti išsamų ir nešališką tyrimą. Negalime nei skubėti, nei...

– Dėl Dievo meilės, – nukirto įmonės viršininkas. – Nenoriu girdėti to juridinio mėšlo ir dejavimo. Apie ką šnekame? Du žmones, tiesa? Liudininkų nėra, tiesa? Vadinasi tik du žmonės. Kiek laiko trunka apklausti du žmones?

– Tai gali būti gan sudėtinga, – bandė aiškinti Filas ir reikšmingai žvilgtelėjo.

– Pasakysiu tau, kas paprasta, – išpyškino Bobas. – Štai kas paprasta. *Konlis-Vaitas* perdėtai rūpinasi savo įvaizdžiu viešumoje. Jie parduoda vadovėlius mokykloms, kurios dar tiki Nojaus laivu. Pardavinėja žurnalus vaikams. Turi vitaminų gamyklą. Sveiko maisto fabriką, kuris gamina mišinėlius kūdikiams: „vaivorykštinę košę" ar kažką panašaus. Dabar Konlis perka mūsų įmonę, jau beveik nupirko, o ryškią vadovę moterį, kuri už poros metų taps direktore, kaltina reikalavus seksualinių paslaugų iš vedusio vyro. Žinai, ką *Konlis-Vaitas* darys, jei tai išaiškės? *Pabėgs*. Žinai, kad Nikolsas ieško menkiausių priežastėlių išsisukti iš šito sandėrio. Tai jam būtų pats tas. Jėzau.

– Bet Sandersas jau suabejojo mūsų nešališkumu, – pasakė advokatas. – Nežinau, kiek žmonių žino apie ankstesnius klausimus, kuriuos...

– Nedaug, – prabilo Keplan. – Ir pernykščiame darbuotojų susirinkime niekas jų neminėjo.

– Kruopščiai patikrink, – liepė šefas. – Dabartiniai bendrovės darbuotojai be dėmelės, tiesa?

– Tiesa, – patvirtino Blekbernas. – Dėl dabartinių korporacijos darbuotojų galime būti ramūs, jų neatleisi.

– Per paskutinius metus nepraradome nė vieno? Niekas neišėjo ir neperėjo kitur?

– Ne.

– Gerai. Tai velniop jį.

Bobas pasisuko į Evertsą.

– Bilai, norėčiau, kad peržvelgtum ŽI įrašus ir atidžiai pažiūrėtum dėl Sanderso. Stebėk, ar sudėjo visus taškus ant i, perbraukė kiekvieną t. Jei ne, pranešk man.

– Gerai, – atsakė Evertsas. – Bet spėju, kad jis švarus.

– Puiku, – tarė Bobas, – tarkim, švarus. Ko reikia, kad perkeltume Sandersą? Ko jis nori?

Filas tarė:

– Bobai, manau, jis nori savo darbo.

– Sandersas negali čia dirbti.

– Tai ir yra problema, – paaiškino Filas.

Bobas purkštelėjo.

– Kokios būtų mūsų prievolės, jei jis paduotų į teismą?

– Nemanau, kad iš to, kas nutiko tame kabinete, Tomas iškeltų bylą. Didžiausia atsakomybė tektų, jei įvykių eigoje pastebėtų klaidą ar neatliktume gerų tyrimų. Sandersas gali laimėti vien dėl mūsų žioplumo. Tokia mano nuomonė.

– Vadinasi, būsime atidūs. Gerai.

– Dabar, vyručiai, – prabilo Filas. – Būtinai norėčiau perspėti. Privalome tikrinti atidžiai, mat šis reikalas labai sudėtingas. Kaip kartą pasakė Paskalis – „Dievas gyvena smulkmenose“. O šiuo atve-

ju juridiniai ieškiniai vienodo svorio, todėl turiu pripažinti, kad tikrai neaišku, koks būtų geriausias...

– Filai, – paprašė Garvinas. – Baik tas nesąmones.

Keplan pratarė:

– Mysas.

Blekbernas pasiteiravo:

– Kas?

– Mysas van der Rohė sakė, kad Dievas gyvena smulkmenose.

– Kam tai rūpi? – kliokteléjo Bobas ir trenkė į stalą. – Esmė tokia, kad Sandersas bylos neturi, jis tik sučiupo mus už kiaušų. Ir tai žino.

Filas suvirpėjo.

– Taip nesakyčiau, bet...

– Tokie vilko popieriai.

– Taip.

Keplan tarė:

– Tomas gudrus. Truputį naivokas, bet gudrus.

– Labai gudrus, – pritarė Bobas. – Atsiminkite, aš jį išmokiau. Išmokiau visko, ką žino. Su juo bus sunku.

Jis pasisuko į Blekberną.

– Grįžkime prie esmės. Kur nesklandumai? Dėl nešališkumo, tiesa?

– Taip.

– Ir mes norime jį iškraustyti.

– Teisingai.

– Gerai. Ar jis sutiks dėl tarpininkų?

– Nežinau. Abejoju.

– Kodėl ne?

– Paprastai tarpininkų reikia tik nustatyti išeinančių darbuotojų išmokoms.

– Na, ir?

– Manau, taip jis ir supras.

– Vis tiek pabandykime. Pasakykime, kad neprivaloma ir pažiūrėkime, ar sutiks. Duokime tris pavardes ir leiskime išsirinkti vieną. Derybos vyktų rytoj. Pašnekėti su juo?

– Turbūt. Pirma pamėginsiu aš, o tu paremsi.

– Gerai.

Įsiterpė Stefanija:

– Aišku, pasikvietę tarpininką iš šalies, turėsime vieną nenuspėjamą veiksnį.

– Nori pasakyti, tarpininkas gali atsisukti prieš mus? Aš rizikuosiu, – pylė Bobas. – Svarbiausia viską sutvarkyti. Tyliai ir greitai. Nenorėčiau, kad Edas Nikolas atsitrauktų. Penktadienį po pietų numatytas spaudos posėdis. Norėčiau, kad iki to laiko šių klausimų neliktų nė kvapo, o Meredita Džonson penktadienį būtų paskelbta nauja skyriaus vadove. Visiems aišku, kas bus?

Kolegos pasakė, kad aišku.

– Tai prie darbo, – nukirto Garvinas ir išėjo iš salės.

Blekbernas išskubėjo paskui jį.

Koridoriuje Bobas priekaištavo Filui:

– Viešpatie, kokia painiava. Noriu tau kai ką pasakyti. Aš labai nepatenkintas.

– Žinau, – niūriai atsakė Blekbernas.

Jis liūdnai kratė galvą.

– Filai, šįkart reikalus suknisai tikrai kaip reikiant. Jėzau. Galėjai susitvarkyti geriau. *Žymiai* geriau.

– Kaip? Ką galėjau padaryti? Jis sako, kad jį prispaudė, Bobai. Tai – rimtas reikalas.

– Be Mereditos Džonson šis susijungimas nepavyks, – kategoriškai nukirto Garvinas.

– Taip, Bobai. Žinoma.

– Privalome ją išlaikyti.

– Taip, Bobai. Tačiau abu žinome, kad praeityje ji...

– Įrodė, kad turi nepaprastą vadovės talentą, – įsiterpė Garvinas ir jį nutraukė. – Neleisiu, kad tie kvaili kaltinimai pakenktų jos karjerai.

Advokatas žinojo, kaip atkakliai šefas remia Mereditą. Daug metų Bobas jautė silpnybę Džonson. Vos tik kas imdavo ją kritikuoti, jis pakeisdavo temą, pradėdavo šnekėti apie ką kita. Nebuvo prasmės su juo aiškintis. Bet dabar Filui atrodė, kad jis privalo pabandyti.

– Bobai, – tarė, – Meredita – tik žmogus. Žinome, kad ji ne tobula.

– Taip, – pasakė *DigiCom* vadas. – Ji jauna. Entuziastinga. Atvira. Nenori žaisti korporacijos žaidimų. Ir aišku, ji – moteris. Čia ir visas netobulumas – dėl to, kad ji moteris.

– Bet, Bobai...

– Sakau, kad negaliu pakęsti tavo pasiteisinimų, – pyškino Garvinas. – Aukštose įmonės pareigose neturime moterų. Niekur jų nėra. Korporacinė Amerika pilna vyrų. Ir vos tik pamėginu įdarbinti moterį, tuoj išgirstu „bet, Bobai“. Velniai rautų, Filai. Kartais reikia pakelti kartelę aukščiau.

Blekbernas atsiduso. Garvinas vėl keitė temą.

Advokatas tarė:

– Bobai, niekas neprieštarauja...

– Prieštarauja. Tu prieštarauji, Filai. Aiškini, kodėl Meredita netinka. Sakau tau, jei būčiau paskyręs kitą moterį, vėl pasigirstų aiškinimai, kodėl ta moteris netinkama. Man tikrai nusibodo.

Filas nenusileido:

– Turime Stefaniją. Turime Mariją Aną.

– Simboliška, – atšovė Garvinas ir mostelėjo ranka, nuvydamas mintį. – Aišku, vyriausioji finansininkė – moteris. Yra dar keletas aukštesnių vadovių moterų. Vis tiek tas pats velnias. Niekas dėl to nesikeičia. Tik neaiškink, kad atėjusios į verslą jaunos, protingos, gabios moters nestabdo daugybė menkų priežastėlių, tokių gerų

priežastėlių, kodėl ji neturėtų kilti ir užimti aukštų vadovės pareigų. Galų gale tai tik prietaras. Ir jis privalo išnykti. Turime suteikti toms jaunoms gabioms moterims geras galimybes.

Filas tarė:

– Ką gi, Bobai. Manau, tau būtų protinga sužinoti Mereditos pasakojimą apie tai, kas įvyko.

– Sužinosiu. Šimts pypkių, išsiaiškinsiu, kas buvo. Žinau, kad ji man papasakos. Bet šitą reikalą vis tiek privalome sutvarkyti.

– Taip, Bobai, privalome.

– Norėčiau, kad viskas būtų atlikta švariai. Tikiuosi, padarysi viską, ko reikia, kad būtų tylu ir ramu.

– Gerai, Bobai.

– *Viską*, ko reikia, – pridūrė šefas. – Paspausk Sandersą. Paspausk, kad jaustų. Sunervink jį, Filai.

– Gerai, Bobai.

– Aš susitvarkysiu su Meredita. Tu tik pasirūpink Sandersu. Sunervink tą šiknių taip, kad jis pamėlynuotų.

– Bobai.

Meredita Džonson stovėjo prie vieno centrinių dizaino laboratorijos stalų ir su Marku Lujinu apžiūrinėjo išardytas *Žibsiukes*. Šone pamačiusi Garviną ji priėjo.

– Net nežinau, kaip atsiprašyti dėl to reikalo su Sandersu.

Bobas atsakė, kad dėl to *DigiCom* turi problemų.

– Vis pergalvoju, kas nutiko, – porino ji. – Galvoju, ką turėjau padaryti. Bet jis buvo supykęs ir nesivaldė. Per daug išgėrė, blogai elgėsi. Visiems gyvenime yra taip nutikę, bet...

Džonson patraukė pečiais.

– Kaip bebūtų, atsiprašau.

– Matyt, jis rašys skundą dėl priekabiavimo.

– Blogai, – pasakė Meredita. – Bet manau, tai normalu – bando mane pažeminti ir nuteikti prieš skyriaus darbuotojus.

Bobas pasakė neleisiąs, kad taip atsitiktų.

– Jis supyko, kad aš gavau tą darbą, ir negalėjo susitaikyti su mintimi, kad būsiu jo viršininkė. Norėjo pakirpti man sparnus. Kai kurie vyrai tokie.

Ji liūdnai papurtė galvą.

– Jei jau pradėjome apie naująjį vyrišką supratingumą, pasakysiu, kad nedaug tokių vyrų kaip tu, Bobai.

Garvinas tarė:

– Meredita, dabar man rūpi, kad jo skundas nesutrukdytų pirkimui.

– Nesuprantu, kodėl galėtų sutrukdyti, – nustebo Meredita. – Manau, susitvarkysime.

– Jei jis kreipsis į ŽTK, turėsime bėdų.

– Tomas ketina viską išviešinti? – pasitikslino ji.

– Taip. Būtent tą ir norėjau pasakyti.

Meredita spoksojo į tuštumą. Pirmą kartą atrodė, kad ji praranda savitvardą. Džonson prikando lūpą.

– Tai būtų labai keblu.

– Visiškai sutinku. Pasiunčiau Filą su juo šnektelėti ir paklausti, ar galime tartis su tarpininku. Su patyrusiu pašaliniu žmogumi. Su teisėja Merfe. Mėginu sutvarkyti iki rytojaus.

– Puiku, – tarė Meredita. – Rytoj kelias valandas galiu nepaisyti darbotvarkės. Bet nežinau, ko tikėtis. Esu tikra, kad jis nepripažins to, kas nutiko. Ir nėra nei įrašų, nei liudininkų.

Garvinas paprašė, kad ji tiksliai papasakotų, kas nutiko vakar vakare.

– Bobai, – atsiduso Džonson. – Kai tik pagalvoju, kaltinu save.

– Neturėtum.

– Žinau, bet taip yra. Jei padėjėja nebūtų išėjusi nuomotis buto, būčiau galėjusi jai paskambinti, ir nieko nebūtų nutikę.

– Manau, geriau papasakok viską, Meredita.

– Žinoma, Bobai.

Ji palinko prie jo ir kitas kelias minutes tyliai be atokvėpio šnekėjo. Garvinas stovėjo šalia ir klausydamas piktai kratė galvą.

Donas Vyšniukas susikėlė kojas ant Lujino stalo. Vyriškis avėjo *Nike* sportiniais bateliais.

– Na? Atėjo Garvinas. Ir kas buvo?

– Taigi Bobas stovi kampe, savo papročiu šokčioja nuo vienos kojos ant kitos. Laukia, kol pastebės. Pats neprieis, lauks, kol pastebės. O Meredita šneka su manim apie *Žibsiukę*, kurią išdėliojau ant stalo, rodau jai ką blogo radome lazerio galvutėse...

– Ji viską supranta?

– Taip, panašu, kad supranta. Ne Sandersas, bet gerai. Greitai mokosi.

– Ir geriau kvepia nei Sandersas, – įkišo trigrašį jaunasis programuotojas.

– Taip. Man patinka jos kvepalai, – pritarė Lujinas. – Kaip bebūtų...

– Sanderso kvepalai prasti.

– Taip. Taigi Garvinas pavargsta strikséti, tyliai kosteli, Meredita jį pamato, susijaudinusi atsidūsta, žinai, taip staigiai trupučiuką įkvėpdama?

– Aha, – patikino Donas. – Norėjai pasakyti, eikš meiluti?

– Būtent, – pritarė Lujinas. – Ji lekia pas jį, jis ištiesia rankas, ir, sakau, atrodo kaip skelbime, kur du meilužiai sulėtintai bėga vienas prie kito.

– Aha, – tarė Vyšniukas. – Garvino žmona nepasidžiaugs.

– Bet matai, – pasakoja Markas. – Kai jie galų gale atsistoja vienas prie kito, taip nebeatrodo. Meredita šneka, burkuoja, mirksi, o jis toks kietuolis, kad neva nemato, bet jį veikia.

– Džonson iš tikrųjų graži, štai kodėl, – porina Donas. – Pagalvok, ji tokia nuostabi, kad nei pridursi, nei atimsi.

– Bet jie visai nepanašūs į meilužius. Žiūriu, mėginu nusisukti, bet, sakau, ne meilužiai. Kažkas kita. Donai, greičiau panašu į tėvą ir dukrą.

– Bet dukrą gali dulkinti. Daugelis taip daro.

– Ne, žinai, ką galvoju? Manau, Bobas joje mato save. Mato kažką, kas primena jo jaunystę. Kažkokią energiją ar panašiai. Ir, manau, Donai, Meredita tuo žaidžia. Jis sukryžiuoja rankas, ji sukryžiuoja. Jis atsiremia į sieną, ji atsiremia. Džonson mėgdžioja jį. Sakau tau, iš tolo *ji panaši į jį*.

– Ne...

– Taip. Pagalvok.

– Tikriausiai labai iš tolo, – pasakė Donas.

Jis nukėlė kojas nuo stalo ir atsistojo eiti.

– Tai apie ką šnekėjome? Užslėptą favoritizmą?

– Nežinau. Bet Meredita kažkaip su juo sutaria. Ir verslas čia niekuo dėtas.

– Klausyk, – prabilo Donas. – Galima apsieiti ir be verslo. Seniai supratau.

Luiza Fernandes įėjo į savo kabinetą ir numetė portfelį ant grindų. Ji peržiūrėjo daugybę telefono žinučių ir atsisuko į Sandersą.

– Kas vyksta? Šią popietę sulaukiau trijų Filo Blekberno skambučių.

– Todėl, kad pasakiau, jog pasamdžiau tave kaip advokatę ir esu pasiruošęs bylinėtis. Dar užsiminiau, kad ryt pateiksi dokumentus į ŽTK.

– Rytoj niekaip nepaduosiu, – atsakė ji. – Ir jokiu būdu nepatarčiau to daryti dabar. Pone Sandersai, aš rimtai žiūriu į melą. Prašau daugiau niekada nepasakoti, ką darau.

– Atsiprašau, – pasakė Tomas. – Bet viskas keičiasi taip greitai.

– Tik taip liksime švarūs. Man tai nepatinka, jei pasikartos dar kartą, ieškosi kito advokato.

Vėl tas abejingumas, staigus atšalimas.

– Klausyk. Vadinasi pasakei Blekbernui. Ką atsakė?

– Jis klausė, ar sutikčiau tartis su tarpininkais?

– Jokiu būdu, – nukirto Fernandes.

– Kodėl ne?

– Nes tarpininkavimas visada bendrovės naudai.

– Jis sakė, kad nebūtinai.

– Net ir tokiu atveju. Jiems tai kaip nemokamas atradimas. Nėra prasmės to leisti.

– Sakė, kad galėtum dalyvauti ir tu, – pridūrė Tomas.

– Aišku, galėčiau dalyvauti, pone Sandersai. Tai ne lengvata. Advokatas privalo būti visą laiką, kitaip tarpininkavimas beprasmis.

– Čia jis davė tris galimų tarpininkų pavardes.

Tomas padavė sąrašą.

Ji užmetė akį.

– Įprasti įtariamieji. Vienas geresnis už kitus du. Bet aš vis tiek ne...

– Jis norėtų derėtis rytoj.

– Rytoj? – Luiza pažvelgė į jį ir atsilošė kėdėje. – Pone Sandersai, aš už greitus sprendimus, bet čia – kvailystė. Iki rytojaus nepasiruošime. Kaip jau sakiau, jokiais būdais nesutik tartis su tarpininkais. Gal ko nors nežinau?

– Taip, – atsakė jis.

– Tai klok.

Tomas dvejojo.

Ji prašneko:

– Viskas, ką man pasakoji, lieka slapta ir tik tarp mūsų.

– Gerai. *DigiCom* perka Niujorko bendrovė *Konlis-Vaitas.*

– Vadinasi, gandai tikri.

– Taip, – pritarė Tomas. – Penktadienį per spaudos konferenciją vadovybė ruošėsi paskelbti apie susijungimą. O Mereditą Džonson – nauja įmonės viceprezidente.

– Suprantu, – tarė ji. – Todėl Filas ir skuba.

– Taip.

– O tavo skundas kaip rakštis.

Tomas palinksėjo.

– Tarkim, paduotas labai ne laiku.

Akimirką advokatė tylėjo ir žiūrėjo į jį pro skaitymo akinius.

– Pone Sandersai, aš tavęs neįvertinau. Man atrodė, kad tu – baikštus.

– Įmonė verčia mane taip elgtis.

– Tikrai?

Luiza nužvelgė vertinančiu žvilgsniu. Tada paspaudė vidinio ryšio mygtuką.

– Bobai, peržiūrėk savo dienotvarkę. Turiu kai ką išsiaiškinti. Ir pasakyk, kad ateitų Herbas su Alanu. Tegu meta visus darbus. Tai svarbu.

Ji nustūmė dokumentus į šalį.

– Ar gali rinktis iš sąrašo bet kurį tarpininką?

– Manau, taip.

– Paprašysiu Barbaros Merfės. Teisėjos Merfės. Ji tau nepatiks, bet savo darbą atliks geriau už kitus. Jei galėsiu, pasistengsiu suruošti po pietų. Arba – kitą rytą. Mums reikia laiko. Supranti, kaip rizikuoji? Manau, taip. Nutarei žaisti labai pavojingą žaidimą.

Luiza paspaudė vidinio ryšio mygtumą.

– Bobai? Atšauk Rodžerį Rouzenbergą. Atšauk Eleną šeštą. Primink, kad paskambinčiau savo vyrui ir pasakyčiau, jog negrįšiu pietų.

Luiza pažvelgė į Sandersą.

– Tu irgi negrįši. Gal reikia paskambinti namo?

– Žmona su vaikais šiandien vakare išvyksta.

Ji pakėlė antakius.

– Viską jai papasakojai?

– Taip, – atsakė jis. – Aš nusiteikęs rimtai.

– Gerai, – tarė Fernandes. – Tau reikės būti tvirtam. Pone Sandersai, šnekėkime atvirai. Ėmeisi nelabai teisėtų veiksmų. Iš esmės, tai – spaudimas.

– Būtent.

– Nuo šiandien iki penktadienio turi progą gerokai paspausti įmonę.

– Būtent.

– O jie – tave, pone Sandersai. Jie tave.

Jis susivokė esąs posėdžių salėje priešais penkis žmones, visi užsirašinėjo. Abipus Luizos sėdėjo du jauni advokatai – Eilina ir Ričardas. Dar buvo du tyrėjai – Alanas su Herbu – vienas aukštas ir gražus, kitas – putlus, raupų išėstu veidu, su kamera ant kaklo.

Fernandes dar kartą paprašė Sanderso kuo smulkiau papasakoti nutikimą. Ji dažnai stabdė ir klausinėjo, žymėjosi datas, vardus ir tam tikras smulkmenas. Abu advokatai nepratarė nė žodžio, nors Tomui atrodė, kad jaunoji moteris jo nemėgsta. Abu tyrėjai irgi tylėjo, įsiterpdavo tik retkarčiais. Kai Sandersas paminėjo Mereditos padėjėją, gražuolis Alanas paprašė:

– Koks jos vardas, dar kartą?

– Betsė Ros. Kaip vėliavoje.

– Dirba penktame aukšte?

– Taip.

– Kada eina namo?

– Vakar išėjo penkiolika po šešių.

– Norėčiau su ja susitikti. Galiu lipti į penktą aukštą?

– Ne. Visus svečius sutinka priimamajame apačioje.

– O jei nešu siuntinį? Betsė priimtų siuntinį?

– Ne. Siuntiniai keliauja į centrinį priimamąjį.

– Gerai. O gėlės? Gal jas galima įteikti tiesiai į rankas?

– Manau, taip. Turite omeny, gėles Mereditai?

– Taip, – patvirtino Alanas.

– Manau, jas galėtumėte įteikti į rankas.

– Gerai, – pasakė tyrėjas ir užsirašė.

Antrą kartą Tomą pertraukė tada, kai paminėjo valytoją, kurią matė išeidamas iš Džonson kabineto.

– *DigiCom* samdo valytojus?

– Taip. ATT – Amerikos tvarkymo tarnybą. Jie įsikūrę...

– Žinome. Boilyje. Kada valytojai ateina į gamyklą?

– Paprastai apie septynias.

– Ta moteris, kurios nepažinote. Apibūdinkite ją.

– Maždaug keturiasdešimties. Juoda. Labai liekna, plaukai pilki, lyg ir garbanoti.

– Aukšta? Žema? Kokia?

Jis gūžtelėjo.

– Vidutinio ūgio.

Herbas tarė:

– Nelabai daug. Gal dar ką nors galite pasakyti?

Sandersas dvejojo. Jis svarstė.

– Ne. Aš kaip reikiant jos nemačiau.

Fernandes paprašė, kad jis užsimerktų.

Tomas užsimerkė.

– Dabar giliai įkvėpk ir prisimink. Vakardienos vakaras. Tu – Mereditos kabinete, durys beveik valandą uždarytos, viskas jau įvykę, dabar nori išeiti, eini... Kaip atsidaro durys – į vidų ar į išorę?

– Į vidų.

– Atidarai duris... Išeini... Greitai ar lėtai?

– Einu greitai.

– Išeini į koridorių... Ką matai?

Pro duris. Koridorius, liftas – tiesiai. Susitaršęs, susinervinęs, tikisi, kad niekas nepastebės. Žiūri į dešinę, į Betsės Ros stalą – švaru, nė daiktelio, kėdė pristumta prie stalo krašto. Užrašų knygutė. Kompiuteris, uždengtas plastmasiniu uždangalu. Stalinė lempa neišjungta.

Akys sukasi kairėn, valytoja prie kitos padėjėjos stalo. Šalia jos – didelis pilkas valymo vežimėlis. Valytoja pakelia šiukšliadėžę ir krato į plastmasinį maišą, kuris kabo vežimėlio gale. Moteris pusiau pakėlusi šiukšliadėžę smalsiai žiūri į jį. Jis svarsto, kiek ji jau čia, ką girdėjo kabinete. Vežimėlyje groja mažas radijas.

– Užmušiu tave už tai! – įkandin rėkia Meredita.

Valytoja išgirsta. Jis susinervinęs nusisuka nuo jos ir skuba link lifto. Tomas beveik panikuoja. Jis paspaudžia mygtuką.

Fernandes paklausia:

– Matai moterį?

– Taip. Bet viskas įvyko taip greitai... Ir aš nenorėjau į ją žiūrėti.

Sandersas papurtė galvą.

– Kur tu dabar? Lifte?

– Taip.

– Matai moterį?

– Ne. Nenorėjau jos pamatyti dar kartą.

– Gerai. Grįžkime. Ne, ne, būk užsimerkęs. Pakartosime. Giliai įkvėpk ir lėtai iškvėpk... Gerai. Dabar viską pamatysi sulėtinai kaip kine. Išeik pro duris ir pasakok, kai matysi ją pirmąkart.

Išeina pro duris. Viskas lėtai. Jo galva nežymiai kilojasi aukštyn žemyn. Į koridorių. Dešinėje – tvarkingas stalas su įjungta lempa. Kairėje, prie kito stalo valytoja kelia...

– Matau ją.

– Puiku. Dabar sustabdyk vaizdą. Sustabdyk kaip nuotrauką.

– Gerai.

– Dabar pažvelk į ją. Dabar matai.

Stovi ir rankose laiko šiukšlių kibirą. Tuščiu žvilgsniu spokso į jį. Jai apie keturiasdešimt. Trumpi, garbanoti plaukai. Mėlyna uniforma kaip viešbučio tarnaitės. Ant kaklo – sidabrinė grandinėlė, ne, pakabinti akiniai.

– Ant kaklo – grandinėlė ir pakabinti akiniai.

– Gerai. Neskubėk. Niekas nedega. Apžiūrėk ją nuo galvos iki kojų.

– Matau veidą...

Stebeilija į jį. Tuščias žvilgsnis.

– Nusisuk nuo veido. Apžiūrėk nuo galvos iki kojų.

Uniforma. Prie juosmens prisegtas purškalų buteliukas. Mėlynas sijonas iki kelių. Balti batai. Kaip slaugės. Ne. Sportiniai bateliai. Ne. Storesni – bėgimo. Stori padai. Tamsūs raiščiai. Kažkas su tais raiščiais.

– Ji apsiavusi... lyg ir bėgimo bateliais. Maža sena ponia su bėgimo bateliais.

– Gerai.

– Raišteliai kažkodėl juokingi.

– Gal matai, kodėl juokingi?

– Ne. Jie tamsūs. Kažkas juokingo. Negaliu pasakyti.

– Puiku. Atsimerk.

Jis nužvelgė visus penkis. Vėl sėdėjo salėje.

– Keista, – pasakė.

– Jei būtų laiko, – dėstė Fernandes, – paprašyčiau profesionalaus hipnotizuotojo, kad atgaivintų tau visą vakarą. Žinau, kad naudinga. Bet laiko nėra. Berniukai? Penkios valandos. Geriau pradėkite.

Du tyrėjai susirinko užrašus ir išėjo.

– Ką jie darys?

– Jei bylinėsimės, – aiškino Luiza, – turėsime teisę apklausti galimus liudininkus – tuos žmones, kurie gali kažką žinoti. Dabar neturime teisės nieko kvosti, nes sutikai tartis asmeniškai. Bet jei kuri nors *DigiCom* padėjėjų sutiktų po darbo gurkštelėti su gražiu pasiuntinuku ir pokalbis pakryptų apie seksualinius gandus darbe, tada jau nieko nepadarysi.

– Galėtume tas žinias panaudoti?

Fernandes šyptelėjo.

– Pirmiausia pažiūrėkime, ką nustatysime, – tarė. – Dabar norėčiau prisiminti kai kurias tavo pasakojimo dalis, ypač nuo tada, kai nutarei nesimylėti su ponia Džonson.

– Vėl?

– Taip. Bet pirmiausia turiu kai ką padaryti. Reikia paskambinti Filui Blekbernui ir susitarti dėl rytojaus posėdžio. Ir dar turiu kai ką patikrinti. Dabar atsikvėpkime ir susitikime po poros valandų. Susitvarkei kabinetą?

Tomas atsakė, kad ne.

– Geriau susitvarkyk. Išmesk viską, kas asmeniška ar sukeltų įtarimus. Nuo dabar tikėkis, kad tikrins stalčius, apžiūrinės bylas, skaitys paštą, telefono žinutes. Visas tavo gyvenimas nuo šios akimirkos viešas.

– Gerai.

– Taigi apžiūrėk stalą ir bylas. Išmesk viską asmeniška.

– Gerai.

– Jei darbo kompiuteryje turi slaptažodžių, pakeisk. Iš elektroninių bylų ištrink viską asmeniška.

– Gerai.

– Tą patį pravartu padaryti ir namie. Stalčiuose, bylose ir kompiuteryje.

– Gerai.

Jis galvojo – namie? Jie įsilauš į namus?

– Jei turi ką nors slapto ir norėtum išsaugoti, atnešk čia Ričardui, – tarė ji ir parodė į jaunąjį advokatą. – Jis nuneš į seifą ir ten išsaugos. Nepasakok man. Nenoriu nieko apie tai žinoti.

– Gerai.

– Klausyk. Dabar pašnekėkim dėl telefono. Nuo dabar, jei reikia skambinti svarbiais klausimais, nesinaudok nei darbo, nei mobiliuoju, nei namų telefonu. Skambink iš automato ir nekišk kortelės, nors ir turėtum savąją. Geriau įsigyk smulkių ir juos naudok.

– Tikrai manai, kad tai būtina?

– Žinau, kad būtina. Klausyk. Padarei įmonėje ką nors negero?

Ji įdėmiai žiūrėjo pro akinių viršų.

Tomas gūžtelėjo.

– Nemanau.

– Tikrai nieko? Prašydamas darbo neparašei, kad sugebi daugiau nei iš tikrųjų? Šiurkščiai neatleidai jokio darbuotojo? Niekas neklausinėjo apie tavo elgesį ir sprendimus? Įmonėje niekas netyrė? Jeigu ir netyrė, ar niekada neiškrėtei nė menkiausios kiaulystės?

– Jėzau, – apstulbo Tomas. – Praėjo dvylika metų.

– Tvarkydamas, pagalvok. Privalau žinoti viską, ką įmonė gali panaudoti prieš tave. Jei galės, tai ir ištrauks.

– Supratau.

– Dar vienas dalykas. Kaip suprantu iš pasakojimo, niekas gamykloje gerai nežino, kodėl Džonson taip staigiai iškilo tarp valdininkų.

– Taip ir yra.

– Išsiaiškink.

– Nebus lengva, – pripažino Sandersas. – Visi šneka, bet niekas nežino.

– Bet visiems, – atrėmė Fernandes, – tai – tik gandai. Tau – gyvybės ir mirties klausimas. Privalome žinoti, kokius ryšius ji turi ir kodėl. Jei žinosime, gal ir laimėsime. O jei ne, pone Sandersai, jie greičiausiai suplėšys mus į gabalus.

Šeštą Tomas grįžo į *DigiCom*. Sindė tvarkė savo stalą ir ruošėsi eiti.

Įėjęs į kabinetą, Sandersas paklausė, ar kas nors skambino.

Padėjėja atsakė, kad sulaukė tik vieno skambučio. Jos balsas įsitempęs.

– Nuo ko?

– Džono Levino. Sakė, kad svarbu.

Levinas prižiūrėjo diskasukio tiekėjus. Gali ir palaukti.

Sandersas pažvelgė į Sindę. Ji atrodė sudirgusi, vos neverkė.

– Kas nors negerai?

– Ne. Tik ilga diena.

Padėjėja gūžtelėjo – išsiugdytas abejingumas.

– Gal turėčiau kai ką žinoti?

– Nieko. Buvo ramu. Niekas daugiau neskambino.

Sindė dvejojo.

– Tomai, norėčiau, kad žinotum, jog netikiu jų plepalais.

– Ką darbuotojai plepa? – pasidomėjo Tomas.

– Apie Mereditą Džonson.

– Ką apie ją?

– Kad tu seksualiai prie jos priekabiavai.

Sindė išpyškino ir laukė. Stebėjo jį, jos akys slinko jo veidu. Jis matė padėjėjos abejones. Sandersas jautėsi nesmagiai dėl to, kad ši moteris, su kuria daug metų dirbo, dabar atvirai juo abejoja.

Jis tvirtai pasakė:

– Tai netiesa, Sinde.

– Gerai. Aš irgi taip manau. Tik visi...

– Čia nėra nė lašelio tiesos.

– Gerai. Aišku.

Ji linktelėjo, padėjo telefonų knygą į stalo stalčių. Regis, norėjo kuo greičiau dingti.

– Ar manęs dar reikia?

– Ne.

– Gero vakaro, Tomai.

– Gero vakaro, Sinde.

Jis nuėjo į savo kabinetą ir uždarė duris. Atsisėdo už stalo ir greitai jį nužvelgė. Atrodo, niekas neliesta. Tomas įjungė vaizduoklį, ėmė knistis po stalčius svarstydamas, ką išmesti. Dirstelėjo į ekraną ir pamatė, kad mirksi el. pašto ženkliukas. Tingiai paspaudė ant jo.

ASMENINIŲ ŽINUČIŲ SKAIČIUS – 3. NORITE SKAITYTI DABAR?

Jis paspaudė klavišą. Po kelių akimirkų pasirodė pirmoji žinutė.

SANDARIAI UŽDARYTOS *ŽIBSIUKĖS* PAKELIUI SU *DHL*. TURĖTUM RYTOJ GAUTI. TIKIUOSI, KAŽKĄ RASI... DŽAFARAS NESITAISO. GYDYTOJAI SAKO, KAD GALI MIRTI.

ARTŪRAS KANAS

Tomas paspaudė klavišą ir pasirodė kita žinutė.

KVAILIAI VIS DAR RENKASI ČIA. NIEKO NAUJO?

EDIS

Dėl Edžio Sandersui dabar tikrai nėra ko jaudintis. Jis paspaudė klavišą ir atsivėrė trečioji žinutė.

MANAU, NESKAITEI SENŲ *COMLINE* NUMERIŲ. KETURIŲ METŲ SENUMO.

DRAUGAS

Tomas spoksojo į ekraną. *ComLine* buvo vidinis *DigiCom* naujienlaiškis – mėnesinis aštuonių puslapių laikraštukas, prikištas plepalų apie samdymus, paaukštinimus ir gimusius kūdikius. Mažojo beisbolo vasaros tvarkaraščiai ir panašūs niekai. Sandersas niekada nekreipė į jį dėmesio ir nežinojo, kodėl turėtų kreipti dabar.

Ir kas tas „draugas“?

Jis ekrane paspaudė „atsakyti“.

ATSAKYTI NEGALIMA – NĖRA SIUNTĖJO ADRESO.

Tomas paspaudė ant „siuntėjo duomenų“. Čia turėtų būti el. pašto žinutę siuntusio žmogaus vardas ir adresas. Tačiau vietoj to išvydo tankias spausdintas eilutes.

NUO UU5.PSI.COM! UWA.PCM.COM.EDU!
CHARONAS ANTR BIRŽ 16
04:43:31 TOLIMAS IŠ DCCSYS
GAUTA: IŠ UUPSIS DCCSYS.DCC.COM ID
AA02599
ANTR, BIRŽ 16 4:42:19 PST
GAUTA: NUO RIVERSTYX.PCM.COM.EDU
UWA.PCM.COM.EDU (4.1/SMI – 4.1)
ID AA15969; ANTR, BIRŽ 16 04:24:56 PST
GAUTA: NUO RIVERSTYX.PCM.COM.EDU
(920330.SGI/5.6)
ID AA00448; ANTR, BIRŽ 16 04:24:56 – 0500
DATA: ANTR, BIRŽ 16 04:24:56 – 0500
NUO: CHARON@UWA.PCM.COM.EDU
(DRAUGAS)
ŽINUTĖS ID: 92122220924.AA90448@STIKSOUPĖ. PCM.COM.EDU
KAM: TSANDERS@DCC.COM

Tomas įbedė akis. Žinutė tikrai ne iš gamyklos. Jis tikrino internetinį kelią. Internetas – tai didžiulis pasaulinis kompiuterių tinklas, kuris apjungia universitetus, korporacijas, valstybines įstaigas

ir privačius vartotojus. Sandersas apie jį ne ką teišmanė, bet aišku, kad žinutė atėjo nuo „draugo“, o tinklo pavadinimas „Charonas“ atsirado UWA.PCM.COM.EDU ar kažkur panašiai. Greičiausiai kažkokioje mokymo įstaigoje. Jis paspaudė „spausdinti“ ir pagalvojo, kad reikės parodyti Bosakui. Vis tiek teks su juo šnektelėti.

Sandersas nuėjo koridoriumi ir paėmė iš spausdintuvo išlindusį lapą. Tada grįžo į kabinetą ir įsispitrijo į ekraną. Jis nutarė šiam žmogui atsakyti.

NUO: TSANDERS@DCC.COM
KAM: CHARON@UWA.PCM.COM.EDU

LABAI AČIŪ UŽ PAGALBĄ.

SANDERSAS

Tomas paspaudė „siųsti“. Tada ištrynė ir žinutę, ir atsakymą.

APGAILEISTAUJAME, BET ŠIO LAIŠKO IŠTRINTI NEGALITE.

Kartais žinutes saugojo ženkliukas, kuris neleido jų ištrinti. Tomas paspaudė: laiško nesaugoti.

LAIŠKAS NEAPSAUGOTAS.

Paspaudė: ištrinti laišką.

APGAILESTAUJAME, ŠIO LAIŠKO IŠTRINTI NEGALITE.

Pagalvojo – kokia čia velniava? Tikriausiai sistema „pakibo". Gal jai trukdė interneto adresas. Tomas nutarė ištrinti žinutę iš sistemos per valdymo pultą.

Atspausdino: sistema.

KOKIO LYGIO?

Parašė: sisval*.

APGAILEISTAUJAME, BET JŪS NETURITE ĮGALIOJIMŲ SISTEMAI VALDYTI.

– Jėzau, – sudejavo.

Kažkas priėjo ir atėmė įgaliojimus. Sandersas negalėjo patikėti.

Parašė: rodyti įgaliojimus.

TOMAS L. SANDERSAS
ANKSTESNIS VARTOTOJO LYGIS: 5 (SISVAL)
VARTOTOJO LYGIO PAKEITIMAS: ANTR, BIRŽ 16 4:50 PM PST
DABARTINIS VALDYTOJO LYGIS: 0 (PRADINIS)
DAUGIAU JOKIŲ PAKEITIMŲ

Štai kaip – jo nebeįleido į sistemą. Nulinį lygį įmonėje gaudavo padėjėjai.

Sandersas susmuko kėdėje. Jautėsi lyg būtų atleistas. Pradėjo suvokti, kas laukia.

Aišku, kad brangi kiekviena minutė. Jis atidarė stalo stalčių ir iš karto pastebėjo, kad rašikliai ir pieštukai tvarkingai sudėti. Kažkas jau čia buvo. Tomas atidarė žemesnį stalčių. Ten likę tik pusė bylų, kitos dingę.

* Sistemos valdytojas.

Jie jau iškratė stalą.

Sandersas greitai atsistojo ir nuėjo prie dokumentų spintų už Sindės stalo. Tos spintos užrakintos, bet jis žinojo, kur padėjėja laikė raktą. Tomas rado raktą ir atrakino šių metų bylas.

Spinta tuščia. Nė bylelės. Viską paėmė.

Jis atidarė praeitų metų spintą – tuščia.

Dar vienų metų – tuščia.

Visų kitų – tuščia.

Jergutėliau, pagalvojo. Nieko keisto, kad Sindė taip šaltai elgėsi. Jie turėjo čia atvaryti būrį darbininkų su vežimėliais, kad per popietę viską išvežtų.

Sandersas užrakino spintas, padėjo raktą į Sindės stalčių ir patraukė laiptais žemyn.

Posėdžių salė buvo trečiame aukšte. Dabar čia nebuvo matyti nė gyvos dvasios, išskyrus vieną darbą baigiančią padėjėją.

– Pone Sandersai, jau ruošiausi eiti.

– Neprivalai likti. Aš tik norėjau kai ką patikrinti. Kur laikote senus *ComLine* numerius?

– Jie ten, lentynoje.

Ji parodė į eiles sukrautų laikraščių.

– Ieškai ko nors ypatingo?

– Ne. Drožk namo.

Atrodė, kad padėjėja dvejoja, bet ji pasiėmė rankinę ir patraukė link durų. Sandersas nuėjo prie lentynos. Numeriai sudėti krūvomis kas pusė metų. Kad būtų saugiau, jis ėmėsi dešimtos krūvos – penkių metų senumo.

Tomas pradėjo versti lapus, jo akys bėgo per begalinius varžybų rezultatus ir pranešimus spaudai su gamybos skaičiais. Po kelių minučių pastebėjo, kad sunku išlaikyti dėmesį. Aišku, Sandersas nežinojo, ko ieško, nors manė, kad kažko apie Mereditą Džonson.

Kol rado pirmą straipsnį, teko peržiūrėti dvi krūvas.

PASKIRTA NAUJA RINKODAROS PAVADUOTOJA

Kupertinas, gegužės 10 d.: šiandien *DigiCom* prezidentas Bobas Garvinas paskyrė Mereditą Džonson nauja telekomunikacijų rinkodaros ir reklamos skyriaus direktoriaus pavaduotoja. Dėl rinkodaros ir reklamos ji atsiskaitinės Hovardui Gotfridui. Poniai Džonson trisdešimt, ji atėjo pas mus iš Saniveilo *Conrad Computers Systems,* kur dirbo rinkodaros viceprezidente. Anksčiau buvo vyriausia direktoriaus pavaduotoja *NovellNetworkDivision* Mauntinvju.

Ponia Džonson turi Vasaro koledžo ir Stanfordo verslo mokyklos diplomus, ji neseniai ištekėjo už *CoStar* rinkodaros vadovo Gario Henlio. Sveikiname! Kaip nauja *DigiCom* darbuotoja ponia Džonson...

Likusią straipsnio dalį jis praleido – įprasti PR niekalai. Šalia įdėta tipinė internatinės mokyklos absolventės nuotrauka: pilkame fone – šviesa krinta iš už vieno peties – matyti jauna moteris, plaukai iki pečių, pažo šukuosena, tiesus, dalykiškas, truputį griežtokas žvilgsnis ir ryžtinga burna.

Sandersas toliau vartė laikraščius. Dirstelėjo į laikrodį. Beveik septynios, jis norėjo paskambinti Bosakui. Metų pabaigos numeris – puslapiuose mirgėjo vien kalėdiniai niekai. Garvino ir jo šeimos nuotrauka – *Ei! Ei! Ei! Šefas linki laimingų Kalėdų!* – patraukė jo dėmesį, nes Bobas ten stovėjo su buvusia žmona ir trimis koledžo amžiaus vaikais, išsirikiavusiais aplink didelį medį.

Garvinas jau susitikinėjo su Emilija? Niekas nežinojo. Bobas buvo paslaptingas. Niekada negalėjai žinoti, ką galvoja.

Tomas perėjo prie kitų metų. Sausio mėnesio pardavimų prognozės – imkim ir padarykim! Ostino gamyklos, kur gamins mobiliuosius telefonus, atidarymas – Garvinas ryškioje saulės šviesoje perkerpa kaspiną. Trumpa Marijos Anos Hanter biografija, kuri prasidėjo: „Karštuolė, atletiška Marija Ana Hanter žino, ko nori iš

gyvenimo..." Bendradarbiai paskui dar ilgai vadino ją Karštuole, kol ji ėmė maldauti, kad liautųsi.

Sandersas vertė lapus. Kontraktas su airių vyriausybe, kad leistų kasti pamatų duobę Korke. Antrojo ketvirčio pardavimai. Krepšinio komandos rezultatai prieš *Aldus*. Tada juodame lange:

Kovo 5 d. autoavarijoje San Fransiske žuvo Bolto Holo teisės mokyklos Berklyje trečio kurso studentė Dženifer Garvin. Jai buvo dvidešimt ketveri. Dženifer po baigimo priėmė dirbti Veinas ir Mejersas Čarliai. Pamaldos šeimos draugams ir dideliam būriui moksladraugių laikytos Palo Alto Presbiterionų bažnyčioje. Kas norėtų paaukoti jos atminimui, tegu siunčia pinigus Motinoms prieš girtus vairuotojus. Visi *DigiCom* darbuotojai nuoširdžiausiai užjaučia Garvino šeimą.

Tomas prisiminė, kad tada visiems buvo sunku. Garvinas – užsidaręs, nešnekus, per daug geria, beveik neina į darbą. Netrukus į viešumą iškilo ir jo šeimyninės bėdos, per porą metų jis išsiskyrė ir greitai vedė jaunutę, nė trisdešimties nesulaukusią vadovę Emiliją Čen. Tačiau įvyko ir kitokių pokyčių. Visi sutiko, kad Bobas po dukros mirties iš esmės pasikeitė.

Garvinas visada buvo peštukas, bet dabar tapo globėjiškas, nebe toks beširdis. Kai kas šnekėjo, kad sustoja pauostyti rožių, bet ir tai ne viskas. Jis iš naujo suvokė gyvenimo įnoringumą ir dėl to ėmė valdyti visai kitaip. Bobas visada pasisakė už natūralią atranką – išmeti ant kranto ir žiūri: valgo ar miršta. Dėl to tapo beširdis administratorius, bet gan sąžiningas šefas. Jei dirbi gerai, tave pripažįsta. Jei ne – sudie. Visi suprato taisykles. Tačiau po Dženifer mirties viskas pasikeitė. Dabar jis aiškiai mylėjo vienus darbuotojus ir programas, juos globojo, o kitais nesirūpino, kad ir kaip būtų. Vis dažniau verslo sprendimus Bobas priimdavo atsitiktinai. Norėjo, kad viskas

būtų, kaip jis nori. Taip atsirado nauja aistra ir įmonės vizija. Bet dėl to reikėjo sunkiau dirbti. Padaugėjo politikos.

Sandersas į tai neatkreipė dėmesio. Jis elgėsi, kaip sename *DigiCom*, kur rūpėjo tik rezultatai. Tačiau aišku, kad įmonėje viskas kitaip.

Tomas toliau vertė laikraštukus. Straipsniai apie derybas dėl gamyklos Malaizijoje. Filo Blekberno nuotrauka Airijoje, kai jis pasirašė sutartį su Korku. Nauji gamybos skaičiai iš Ostino. Pradėtas gaminti mobilusis A22. Gimimai, mirtys, paaukštinimai. Dar daugiau *DigiCom* beisbolo rezultatų.

DŽONSON TAMPA VALDYTOJA

Kupertinas, spalio 20 d.: Meredita Džonson paskirta nauja Kupertino skyriaus valdybos direktoriaus pavaduoja, ji pakeitė labai mėgstamą Harį Vernerį, kuris pasitraukė išdirbęs penkiolika metų. Džonson į valdybą perėjo iš rinkodaros, kur vos atėjusi į gamyklą paskutiniais metais labai sėkmingai dirbo. Naujoje vietoje ji su Bobu Garvinu vadovaus *DigiCom* užsienio veiklai.

Sanderso dėmesį patraukė įdėta nuotrauka. Lyg ir įprasta. Tačiau joje Džonson atrodė visiškai kitaip. Plaukai šviesūs. Verslo mokyklos pažo nebelikę nė kvapo. Trumpesnė šukuosena, truputį garbiniuotos sruogos. Mažiau dažėsi ir linksmiau šypsojosi. Apskritai norėjo atrodyti jaunesnė, atviresnė, nekaltesnė.

Tomas susiraukė. Greitai pravertė peržiūrėtus numerius. Tada grįžo prie ką tik žiūrėtos krūvos su metų pabaigos kalėdinėmis nuotraukomis – *Ei! Ei! Ei! Šefas linki laimingų Kalėdų!*

Jis apžiūrėjo šeimos nuotrauką. Garvinas stovi už trijų savo vaikų – dviejų sūnų ir dukros. Tai ir bus Dženifer. Jo žmona Harietė stovėjo šalia. Nuotraukoje Bobas šypsosi, ranka švelniai padėta ant

dukros peties, ji – aukšta, sportiška, trumpais, šviesiais, garbanotais plaukais.

– Velniai mane rautų, – garsiai nusikeikė Tomas.

Jis greitai atvertė pirmąjį straipsnį, kad pažiūrėtų į senąją Džonson nuotrauką. Palygino ją su vėlesne. Aišku, ką ji padarė. Sandersas perskaitė likusį straipsnį:

Nauja *DigiCom* darbuotoja ponia Džonson atsineša savo verslininkės įžvalgumą, užkrečiantį humorą ir stiprų metimą mažajame beisbole. Tai rimta parama *DigiCom* komandai! Sveika atvykus, Meredita!

Jos mylintys draugai puikiai žino, kad kažkada Džonson laimėjo paauglių Mis Konektikuto konkursą. Studijuojant Vasare, Mereditą vertino teniso komanda ir diskusijų būrelis. Kaip *Phi Beta Kappa* draugijos dalyvė ji domėjosi psichologija, o neprofiline disciplina pasirinko psichopatologiją. Meredita, tikimės, kad to čia neprireiks! Stanforde Džonson įgijo verslo magistrės diplomą ir baigė beveik geriausiai iš visų. Ji mums pasakė: „Džiaugiuosi, kad atėjau į *DigiCom*, šioje į ateitį orientuotoje įmonėje tikiuosi puikios karjeros“. Ponia Meredita, geriau ir nepasakysi!

– Ne juokai, – tarė Sandersas.

Nieko panašaus jis nežinojo. Nuo pradžios Merdita dirbo Kupertine, Tomas jos niekada nematė. Vieną kartą susitiko, kai ji tik atvyko čia, tada dar nebuvo pakeitusi šukuosenos. Šukuosenos, o ko dar?

Sandersas atidžiai pažvelgė į abi nuotraukas. Kažkas dar nežymiai pakeista. Gal ji pasidarė plastinę operaciją? To nesužinosi. Tačiau abejose nuotraukose jos išvaizda aiškiai skyrėsi.

Jis peržiūrėjo likusius laikraščio numerius įsitikinęs, kad sužinojo, ką reikėjo. Dabar prabėgomis skaitė tik antraštes:

GARVINAS SIUNČIA DŽONSON Į TEKSASĄ PRIŽIŪRĖTI OSTINO GAMYKLOS

DŽONSON VADOVAUS NAUJAM VALDYBOS PADALINIUI

DŽONSON PASKIRTA VALDYBOS VICEPREZIDENTE IR DIRBS KARTU SU GARVINU

DŽONSON: TRIUMFAS MALAIZIJOJE, NESUTARIMAI DARBE IŠSPRĘSTI

MEREDITA DŽONSON – MŪSŲ KYLANTI ŽVAIGŽDĖ, NUOSTABI VADOVĖ, PUIKIAI NUSIMANANTI TECHNIKOJE

Pirmoji antraštė švietė virš netrumpos Džonson biografijos, atspausdintos geroje vietoje antrajame lape. Ji pasirodė prieš porą *ComLine* numerių. Žvelgdamas į ją dabar Sandersas suprato, jog biografija skirta darbuotojams, kad paruoštų dirvą birželio sėjai. Tą straipsnį Kupertine išspausdino mėgindami pažiūrėti, ar Mereditą priims valdyti Sietlo techninį skyrių. Bėda ta, kad Tomas niekada jo nematė. Niekas jam neužsiminė.

Straipsnyje pabrėžtas techninis nuovokumas, kurį Meredita įgijo gamykloje per paskutinius metus. Pacituoti jos žodžiai: „Aš pradėjau dirbti su technika dar *Novell.* Techninės sritys visada buvo mano pirmoji meilė, norėčiau ten grįžti. Galų gale rimtas technines naujoves gali sugalvoti tik tokios perspektyvios įmonės kaip *DigiCom.* Bet koks geras vadovas čia privalo sugebėti valdyti techninį skyrių."

Štai kaip.

Jis pažvelgė į datą – gegužės 2 d. Išleistas prieš šešias savaites. Vadinasi straipsnį parašė mažiausiai dar prieš dvi savaites.

Kaip įtarė Markas Lujinas, Meredita Džonson bent prieš porą mėnesių žinojo, kad taps pažangių gaminių grupės vadove. O tai savo ruožtu reiškė, kad niekas neplanavo, jog skyrių valdys Sandersas. Tokios galimybės jam niekada nesuteikė.

Šaukštai seniai buvo po pietų.

Prieš kelis mėnesius.

Sandersas nusikeitė, nunešė straipsnius prie kopijavimo aparato, nukopijavo, tada sudėjo krūvas atgal į lentyną ir išėjo iš leidyklos.

Jis įėjo į liftą. Ten stovėjo Markas Lujinas. Sandersas pasisveikino:

– Sveikas, Markai.

Lujinas neatsakė. Tomas paspaudė pirmo aukšto mygtuką.

Durys užsidarė.

– Tikiuosi, supranti, ką, po paraliais, darai, – piktai prabilo Markas.

– Manau, suprantu.

– Mat gali visiems suknisti reikalus. Žinai?

– Ką suknisti?

– Ne mūsų bėda, kad prisivirei košės.

– Niekas taip ir nesakė.

– Nežinau, koks velnias tau įkando, – šnekėjo Lujinas. – Į darbą vėluoji, kai pažadi, nepaskambini... Kas yra, bėdos namie? Vėl pykstatės su Suzana?

– Suzana čia niekuo dėta.

– Tikrai? Manau, kad dėta. Dvi dienas atbėgai pavėlavęs, o ir čia vaikštai kaip sapnuodamas. Po galais, Tomai, tu skrajoji padebesiais. Beje, norėčiau sužinoti, ką, po perkūnais, veikei vakar vakare Mereditos kabinete?

– Ji prašė, kad ateičiau pas ją į kabinetą. Džonson – viršininkė. Sakai, reikėjo neiti?

Lujinas pasišlykštėjęs pakratė galvą.

– Šita nekaltybė – mėšlas. Negi visai neatsakai už savo veiksmus?

– Ką?..

– Klausyk, Tomai, visi gamykloje žino, kad Meredita – *ryklys*. Ją vadina Žmogėdra. Didžiuoju Baltuoju rykliu. Visi žino, kad Garvinas globoja Džonson, o ji gali daryti ką nori. Naujoji viršininkė nori žaisti seksualinius žaidimėlius su gražiais berniukais, kurie ateina pas ją į kabinetą vakare. Meredita išgeria keletą taurių vyno, įkaista ir užsimano paslaugų. Iš pasiuntinukų, apmokamų darbuotojų, jaunų finansininkų. Bet ko. Ir niekas negali burnos pražioti, nes žino, kad, Garvino manymu, ji – stebukladarė. Kaip čia yra, kad visi įmonėje žino, o tu – ne?

Sandersas buvo priblokštas. Nežinojo, ką atsakyti. Spoksojo į Lujiną, kuris stovėjo prie pat, susigūžęs, rankas sukišęs į kišenes. Tomas veidu jautė jo kvėpavimą. Tačiau beveik negirdėjo, ką tas sakė. Atrodė, kad šneka iš tolumos.

– Tomai! Vaikštai tais pačiais koridoriais, kvėpuoji tokiu pat oru kaip ir kiti. Žinai, kas ką daro. Po paraliais, eidamas į jos kabinetą turėjai kuo puikiausiai žinoti, kas laukia. Tetrūko, kad Meredita visiems pareikštų, jog nori tau nučiulpti – visa kita ji padarė. Kiaurą dieną lietė tavo ranką, *meiliai* žiūrėjo ir maigė. *Tomai*. Kaip *malonu* tave vėl matyti. O dabar sakai, kad nežinojai, kas nutiks kabinete? *Eik velniop*, Tomai. Tu – šiknius.

Lifto durys prasivėrė. Tuščias pirmojo aukšto koridorius prieš juos temo blėstančioje birželio vakaro šviesoje. Lauke lynojo. Lujinas pasuko link išėjimo, tada atsisuko. Jo balsas aidėjo koridoriuje.

– Suprask, – tarė, – šioje situacijoje elgiesi kaip viena tų moteriškių. Jos visada sako: „Ką aš? Niekada to nenorėjau.“ Arba: „Aš čia

niekuo dėta. Niekada į galvą nešovė mintis, kad išdulkins mane vos išgėrusi pabučiuosiu ir nuėjusi į kambarį atsigulsiu jo lovoje. Kaip Dievą mylių, ne." Tomai, tai mėšlas. Vėjavaikio paistalai. Ir tu geriau pagalvok apie mano žodžius, nes čia mūsų daug, dirbome gamykloje ne prasčiau už tave ir nenorėtumėme, kad visiems sugadintum šį susijungimą ir atsiskyrimą. Jei nori vaidinti, kad nesupranti, kada moteris ant tavęs lipa – puiku. Nori sugadinti sau gyvenimą – tavo reikalas. Tačiau sugadinsi manąjį, sutraiškysiu kaip musę.

Lujinas išdidžiai nužingsniavo. Lifto durys ėmė vertis. Sandersas įkišo ranką, jos prispaudė pirštus. Jis staigiai trūktelėjo delną, ir durys vėl atsidarė. Tomas išdūmė į koridorių paskui Marką.

Jis čiupo jį už peties.

– Markai, palauk, išklausyk...

– Neturiu, ką pasakyti. Turiu vaikų ir pareigų. Tu – subinė.

Lujinas nusikratė Sanderso ranką, pastūmęs atidarė duris ir išėjo. Jis greitai nudrožė gatve.

Užsidarant durims, judančiame atspindyje Sandersas išvydo šmėkštelinčius šviesius plaukus. Jis atsisuko.

Meredita Džonson tarė:

– Manau, tai šiek tiek nesąžininga.

Ji stovėjo nuo jo už kokių šešių metrų netoli lifto. Vilkėjo sportiniais drabužiais – tamsiai mėlyną glaustinukę ir medvilninį sportinį nertinį, rankoje laikė sportinį krepšį. Atrodė graži ir labai seksuali. Sandersas įsitempė – koridoriuje daugiau nieko nebuvo. Tik jie vieni.

– Taip, – pritarė Tomas. – Manau, kad nesąžininga.

– Turiu omeny, moterų atžvilgiu, – paaiškino Meredita.

Ji permetė sportinį krepšį per petį, nertinis pakilo ir apnuogino pilvą virš glaustinukės. Džonson papurtė galvą ir nuo veido nubraukė plaukus. Akimirkai stabtelėjo ir ėmė šnekėti:

– Norėčiau dėl to atsiprašyti.

Ji užtikrintai, ryžtingai artėjo prie jo, beveik sėlino. Balsas tylus.

– Tomai, to niekada nenorėjau.

Meredita toliau po truputį artėjo tarsi jis būtų baikštus gyvūnas.

– Tau jaučiu tik šilčiausius jausmus.

Dar arčiau.

– Tik pačius šilčiausius.

Arčiau.

– Tomai, negaliu susivaldyti, aš vis tavęs noriu.

Arčiau.

– Atsiprašau, jei įskaudinau.

Dabar ji buvo labai arti, jų kūnai beveik lietėsi, krūtinė už kelių centimetrų nuo jo rankos.

Švelniai sučiulbo:

– Tomai, nuoširdžiai atsiprašau.

Atrodė, kad Džonson šnekėjo labai emocingai, jos krūtinė kilnojosi, akys drėko ir maldavo žiūrėdamos į jį.

– Gali atleisti? Būk geras. Žinai, ką tau jaučiu.

Tomą apėmė seni jausmai, pažįstamas jaudulys. Jis sukando žandikaulius.

– Meredita. Kas buvo, tas pražuvo. Baigsi?

Ji iš karto pakeitė toną ir parodė į gatvę.

– Klausyk, manęs laukia automobilis. Gal pavežėti?

– Dėkui, ne.

– Lyja. Maniau, norėsi, kad pametėčiau.

– Nemanau, kad gera mintis.

– Juk lyja.

– Čia – Sietlas, – atsakė jis. – Čia lyja visą laiką.

Ji patraukė pečiais, nuėjo prie durų, atsirėmė į jas visu svoriu ir stumtelėjo klubu. Tada atsisuko ir nusišypsojo.

– Primink, kad niekada prie tavęs nevilkėčiau glaustinukės. Nepatogu – sudrėkstu.

Tada nusisuko, pastūmė duris, greitai nukulniavo prie laukiančio automobilio ir atsisėdo į galą. Uždarė duris, atsisuko į jį ir džiaugsmingai pamojavo. Automobilis nurūko.

Sandersas atgniaužė kumščius. Giliai įkvėpė ir lėtai iškvėpė. Visas kūnas įsitempęs. Tomas palaukė, kol automobilis nuvažiavo, ir išėjo į lauką. Veidu juto lietų ir vėsų vakaro vėjelį.

Sustabdė taksi.

Pasakė vairuotojui, kad vežtų į *Keturių metų laikų* viešbutį.

Važiuodamas taksi Sandersas giliai kvėpavo ir žiūrėjo pro langą. Jam atrodė, kad negali įkvėpti. Susitikimas su Meredita ne juokais sunervino. Iš esmės todėl, kad buvo pasišnekėjęs su Lujinu.

Tomas graužėsi dėl Marko žodžių, bet jų negalėjai priimti už gryną pinigą. Lujinas – karštakošis menininkas, kuris savo kūrybinę energiją reguliavo pykčiu. Markas visąlaik dėl kažko pyko. Jam patiko pykti. Sandersas jį seniai pažinojo. Jis nesuprato, kaip su tuo taikstėsi Lujino žmona Adelė. Ji – viena tų nuostabiai ramių, beveik flegmatiškų moterų, kurios galėjo šnekėti telefonu, kai aplinkui ropinėjo, timpčiojo ir klausinėjo du vaikai. Adelė lygiai taip pat leido Markui šėlioti, kol jis dirbo savo darbus. Teisybę pasakius, į Lujino pyktį visi žiūrėjo pro pirštus, nes galų gale jis nieko nereiškė.

Tačiau tiesa ir tai, kad Markas neblogai nujautė, ką galvoja ir jaučia kiti. Čia ir buvo jo kaip kūrėjo sėkmės paslaptis. Lujinas pasakydavo: „pastelinės spalvos“, ir visi dejavo ir keiksnojo naujo dizaino spalvas. Tačiau po dviejų metų, kai produktai būdavo pagaminti, žmonės norėjo būtent pastelinių spalvų. Taigi Sandersas turėjo pripažinti, kad kiti irgi kartos Lujino žodžius. Markas šnekėjo visos įmonės vardu – Tomas visiems gadino reikalus.

Na ir sugadinsiu – pagalvojo.

Dėl Mereditos Sandersas neaiškiai jautė, kad koridoriuje ji flirtavo su juo. Erzino ir žaidė. Jis nesuprato, kodėl ji taip pasitikėjo savimi. Tomas kaltino ją labai rimtai. Tačiau Džonson elgėsi lyg niekur

nieko. Atrodė nepasiekiama ir abejinga, kas jį gerokai neramino. Toks elgesys galėjo reikšti tik tai, jog ji žino, kad Garvinas ją remia.

Taksi sustojo viešbučio aikštelėje. Priekyje jis išvydo Mereditos automobilį. Ji šnekėjo su vairuotoju. Atsisuko ir pamatė jį.

Nieko kito nebeliko – tik lipti ir eiti link įėjimo.

Džonson su šypsena paklausė, ar jis seka.

– Ne.

– Tikrai?

– Taip, Meredita. Tikrai.

Eskalatoriumi abu pakilo nuo gatvės į koridorių. Jis stovėjo už jos. Meredita atsisuko.

– Norėčiau, kad sektum.

– Suprantu. Bet aš nenorėčiau.

Ji pasakė, kad tai būtų puiku. Džonson viliojančiai šypsojosi.

Tomas nežinojo, kaip atsikirsti, todėl tik papurtė galvą. Likusį kelią jie kilo tylėdami, kol pasiekė aukštą puošnų vestibiulį.

Meredita pasakė gyvenanti 423 kambaryje. Pakvietė aplankyti be kuriuo paros metu. Ji patraukė link lifto.

Tomas palaukė, kol Džonson dingo, tada perėjo vestibiulį ir pasuko į kairę – į valgomąjį. Stovėjo tarpduryje ir matė Dorfmaną prie kampinio stalo, Maksas pietavo su Garvinu ir Stefanija Keplan. Senukas daug šnekėjo ir mikliai gestikuliavo. Bobas su Keplan palinkę į priekį klausėsi. Sandersas prisiminė, kad Dorfmanas kažkada buvo įmonės direktorius ir pagal pasakojimus – labai galingas. Tai jis dar tais laikais, kai niekas neįžvelgė ryšio tarp kompiuterių ir telefonų, įtikino Garviną gaminti ne tik modemus, bet ir mobiliuosius telefonus su belaidėmis susisiekimo priemonėmis. Tą ryšį aštuntojo dešimtmečio pradžioje galėjai numanyti, bet jis nebuvo labai ryškus, o Dorfmanas pasakė: „Tavo verslas ne techninė įranga. Tavo verslas – susisiekimo priemonės. Rūpinkis priėjimu prie duomenų."

Maksas taip pat surinko darbuotojus. Manoma, kad Keplan gavo vietą jam audringai pritarus. Sandersas atvyko į Sietlą patartas Dorfmano. Marką Lujiną pasamdė dėl Dorfmano. Ir visi buvę viceprezidentai pranyko dėl to, kad, Makso nuomone, jiems trūko įžvalgos ir ištvermės. Jis buvo galingas sąjungininkas arba mirtinas priešas.

Jo nuomonė per susijungimą liko tokia pat svari. Nors Dorfmanas seniai nebe direktorius, jam dar priklausė daug *DigiCom* akcijų. Garvinas jo toliau klausė. Tarp verslininkų bei finansininkų Maksas dar turėjo ryšių ir gerą vardą, dėl to šis susijungimas vyko gerokai lengviau. Jei senukas sutiks dėl susijungimo sąlygų, jo gerbėjai iš *Goldman Sachs* ir *First Boston* lengvai surinks pinigų. Jei Dorfmanas nesutiks ir nors žodeliu užsimins, kad susijungimas – beprasmis, tada nieko ir neįvyks. Tą visi žinojo. Visi suprato, kokią galią jis turi – tikras verslo guru.

Sandersas mindžikavo restorano tarpduryje, nenorėjo pasirodyti. Netrukus Maksas dirstelėjo ir pastebėjo jį. Nenustodamas šnekėti jis nežymiai papurtė galvą – *ne*. Tada toliau šnekėdamas Maksas vos pajudino ranką ir pabeldė į laikrodį. Tomas linktelėjo, išėjo į koridorių ir atsisėdo. Ant kelių turėjo krūvą atšviestų *ComLine* kopijų. Pervertė jas, dar kartą patyrinėjo, kaip Meredita pakeitė išvaizdą.

Po kelių minučių vežimėlyje išriedėjo Dorfmanas.

– Na, Tomai. Džiaugiuosi, kad nenuobodžiauji.

– Kaip suprasti?

Maksas nusijuokė ir parodė į restoraną.

– Jie ten nieko daugiau ir nešneka. Vienintelė šio vakaro tema – tu ir Meredita. Visi taip susijaudinę. *Sunerimę*.

– Ir Bobas?

– Taip, aišku. Ir Bobas.

Jis privažiavo arčiau Sanderso.

– Dabar tikrai negaliu su tavimi šnekėti. Nutiko kas nors ypatingo?

– Manau, turėtum užmesti akį, – pasakė Tomas ir padavė Dorfmanui atšviestas kopijas.

Jis manė, kad Maksas paduos jas Garvinui. Dorfmanas galėjo paaiškinti Bobui, kas iš tikrųjų vyksta.

Maksas tyliai jas apžiūrėjo.

– Miela moteris, – tarė. – Tokia graži...

– Maksai, pažvelk į skirtumus. Pažiūrėk, ką ji pasidarė.

Dorfmanas gūžtelėjo pečiais.

– Pakeitė šukuoseną. Labai gražu. Na ir kas?

– Manau, taip pat pasidarė plastinę operaciją.

Dorfmanas atsakė, kad tai jo nestebina.

– Šiais laikais daug moterų darosi. Joms tos operacijos kaip dantų valymas.

– Mane šiurpas krečia.

Maksas paklausė kodėl.

– Nes tai gudrybė, štai kodėl.

– Kur gudrybė? – nustebo Dorfmanas ir gūžtelėjo. – Ji išradinga. Jai tik į naudą.

Sandersas rėžė:

– Kertu lažybų, Garvinas nenutuokia, ką ji daro.

Senukas papurtė galvą.

– Dėl Garvino aš nesijaudinu, – tarė. – Tomai, jaudinuosi dėl tavęs, ir šito, kaip čia pasakius... tavo pykčio.

Paaiškinsiu, kodėl pykstu, – bėrė Tomas. – Todėl, kad moteris gali taip niekšiškai elgtis, o vyras – ne. Ji pakeitė išvaizdą, rengiasi ir elgiasi kaip Garvino dukra, ir dėl to įgyja pranašumą. Nes aš, šimts pypkių, tikrai negaliu elgtis kaip jo dukra.

Dorfmanas atsiduso ir papurtė galvą.

– Tomai, Tomai.

– Taip, negaliu. Negi galiu?

– Tau tai patinka. Matyt, patinka šitaip pykti.

– Nepatinka.

– Tuomet, *baik*, – nukirto Maksas.

Jis su vežimėliu atsisuko į Sandersą.

– Nustok tauškęs niekus ir suprask tiesą. Jauni žmonės kyla organizacijoje sudarydami sąjungas su galingais vyresniaisiais. Tiesa?

– Taip.

– Ir taip jau seniai. Kažkada sąjunga buvo oficiali – meistras ir mokinys arba mokytojas ir mokinys. Tokia tvarka, tiesa? Tačiau šiandien viskas pasikeitę. Dabar šnekame apie vadovus. Jauni žmonės versle turi vadovus. Tiesa?

– Taip...

– Taigi. Kaip jauni žmonės susidraugauja su vadovais? Kaip viskas vyksta? Pirmiausia – būna malonūs ir padeda vyresniajam, dirba reikalingus darbus. Antra – būna patrauklūs, mėgdžioja vyresniojo požiūrį ir skonį. Trečia – dirba pagal jo darbotvarkę.

Sandersas atsakė, kad čia nieko blogo.

– Kuo čia dėta plastinė chirurgija?

– Prisimeni, kaip atėjai į *DigiCom* Kupertine?

– Taip, prisimenu.

– Atėjai iš *DEC*. Devintajame dešimtmetyje?

– Taip.

– *DEC* kasdien vilkėjai švarką ir ryšėjai kaklaraištį. Tačiau atėjęs į *DigiCom* pamatei, kad Garvinas mūvi džinsus. Netrukus ir tu mūvėjai.

– Žinoma. Toks buvo įmonės stilius.

– Garvinui patiko Giantsai. Pradėjai vaikščioti į varžybas Žvakidžių parke.

– Dėl Dievo meilės, jis – viršininkas.

– Bobas mėgo golfą. Taigi ir tu pradėjai žaisti, nors nemėgai. Prisimenu, skundeisi, kaip nervina gainioti suknistą, mažą, baltą kamuoliuką.

– Klausyk. Aš nepasidariau plastinės operacijos, kad atrodyčiau kaip jo vaikas.

– Tomai, *nes tau nereikėjo*, – atkirto Dorfmanas.

Jis supykęs iškėlė rankas.

– Negi nesupranti? Garvinui patiko jauni akiplėšos, kurie gėrė, keikėsi ir vaikėsi moteris. Ir tu vaikeisi drauge su visais.

– Buvau jaunas. Visi jauni taip daro.

– Ne, Tomai. Taip norėjo Garvinas.

Dorfmanas papurtė galvą.

– Čia daug kas vyksta be mūsų žinios. Tomai, ryšys – nesąmoningas. Tačiau jį užmegzti – visai kas kita, tai priklauso nuo to, ar esi tos pat lyties kaip tas žmogus, ar ne. Jei vadovas – vyras, gali elgtis kaip jo sūnus, brolis ar tėvas. Arba gali elgtis kaip tas žmogus jaunystėje, taip priminsi jį patį. Tiesa? Taip, šitą supranti. Puiku.

Tačiau jei esi moteris, viskas kitaip. Dabar reikia būti vadovo dukra, meilužė ar žmona. Galbūt sese. Bet kokiu atveju, viskas kitaip.

Sandersas suraukė antakius.

– Aš dabar dažnai pastebiu tai, nes vyrai ima dirbti moterims. Jiems retai pavyksta susidraugauti, jie nemoka būti pavaldūs dailiajai lyčiai. Vyrams sunku. Tačiau būna, kad vyrai lengvai susidraugauja su moterimi. Jie elgiasi kaip pareigingi sūnūs, pavaduoja meilužį ar vyrą. Jei puikiai įsijaučia į vaidmenį, bendrovės moterys supyksta, nes negali būti viršininkei nei sūnūs, nei meilužiai, nei vyrai. Taigi joms atrodo, kad stiprioji lytis pranašesnė.

Tomas tylėjo.

Dorfmanas paklausė, ar jis supranta.

– Sakai, kad taip elgiasi tiek vyrai, tiek moterys.

– Taip, Tomai. Niekur nuo to nepabėgsi. Taip jau yra.

– Na jau, Maksai. Čia niekur nereikia bėgti. Kai žuvo Garvino dukra, tai buvo jo asmeninė tragedija. Jis liūdėjo, o Meredita pasinaudojo proga...

– *Baik*, – pyktelėjęs nukirto senukas. – Negi nori pakeisti žmonių prigimtį? Tragedijos vyko visais laikais. Ir žmonės visada naudojosi proga. Nieko naujo. Meredita – sumani. Malonu regėti tokią protingą ir išradingą moterį, kuri dar ir graži. Ji – Dievo dovana. Džonson – nuostabi. Tomai, čia – tavo bėda. Ir ji seniai brendo.

– Ką tai...

– Užuot sprendęs savo dilemas, eikvoji laiką šiems *niekams*.

Maksas atidavė nuotraukas.

– Tomai, jos nieko nekeičia.

– Maksai...

– Tomai, niekada nebuvai geras korporacijos žaidėjas. Tai ne tavo „arkliukas“. Tu sugebi įveikti technines kliūtis – paragini, uždegi, priverti technikus, kol galiausiai problema dingsta. Viską sutvarkai. Ar ne taip?

Sandersas linktelėjo.

– O dabar eikvoji jėgas ne savo žaidimui.

– Kaip suprasti?

– Manai, kad grasindamas teismu spaudi ją ir bendrovę. O iš tikrųjų žaidi jos naudai. Tomai, leidi jai diktuoti sąlygas.

– Turėjau kažką daryti. Ji pažeidė įstatymus.

– Ji pažeidė įstatymus, – sarkastiškai inkšdamas pamėgdžiojo Dorfmanas. – O jergutėliau! Tu toks bejėgis. Gaila į tave žiūrėti.

– Nėra taip lengva. Ji turi gerų ryšių. Turi stiprių rėmėjų.

– Ar tikrai? Kiekvienas vadovas, kuris turi stiprių rėmėjų, turi ir stiprių priešų. Meredita – ne išimtis.

– Maksai, sakau tau, – bėrė Tomas, – ji pavojinga. Meredita – viena tų verslo magistrių, kurioms rūpi tik įvaizdis, daugiau niekas.

– Taip, – pritariamai linksėjo Maksas. – Kaip ir daugeliui dabartinių jaunų vadovų. Jie moka naudotis įvaizdžiu. Jiems patinka jį keisti. Žavi mada.

– Nemanau, kad Džonson sugebės valdyti šitą skyrių.

– Na ir kas, kad nesugebės? – atšovė senasis verslininkas. – Koks tau skirtumas? Jei nesugebės, Garvinas galiausiai pripažins ir pakeis. Tačiau tada tavo ir pėdos bus atšalę. Nes žaidimą pralaimėsi, Tomai. Ji geresnė politikė nei tu. Visada taip buvo.

Sandersas linktelėjo.

– Ji nuožmi.

– Nuožmi, kurgi ne. Ji – įgudusi. Meredita jaučia. Tu – ne. Jei toliau taip veršiesi, viską prarasi. Ir būti to vertas, nes elgeisi kaip kvailys.

Tomas tylėjo.

– Ką patari daryti?

– Och. Dabar nori patarimo?

– Taip.

– Tikrai?

Maksas šyptelėjo.

– Abejoju.

– Taip, Maksai. Noriu.

– Gerai. Štai ką patarsiu. Grįžk, atsiprašyk Mereditos su Garvinu ir toliau dirbk.

– Negaliu.

– Vadinasi mano patarimo nereikia.

– Maksai, aš negaliu taip elgtis.

– Per daug išdidus?

– Ne, bet...

– Pyktis užtemdė protą. Kaip ta moteris drįsta taip elgtis. Ji pažeidė įstatymus, ją reikia teisti. Meredita – pavojinga, būtina jai užkirsti kelią. Tu mėgaujiesi teisuolišku pykčiu. Tiesa?

– Po velnių, Maksai. Paprasčiausiai negaliu to daryti, ir viskas.

– Aišku, kad gali. Norėjai pasakyti *nedarysi*.

– Gerai. Nedarysiu.

Dorfmanas patraukė pečiais.

– Tai ko iš manęs nori? Ateini prašyti patarimo tam, kad jo neklausytum? Nieko sau.

Maksas išsišiepė.

– Turiu ir daugiau patarimų, kurių taip pat neklausysi.

– Kokių?

– Negi tau rūpi, jei neklausai?

– Nustok, Maksai.

– Aš rimtai. Tu neklausysi. Mes tuščiai gaištame laiką. Eik sau.

– Būk geras, pasakyk.

Dorfmanas atsiduso.

– Tik dėl to, kad prisimenu tave iš tų laikų, kai mąstei blaiviai. Pirmiausia. Klausai?

– Taip, Maksai. Klausau.

– Pirmiausia – apie Mereditą Džonson žinai viską, ką reikia žinoti. Taigi dabar ją pamiršk. Ji tavęs nedomina.

– Nesupratau?

– Nepertrauk. Antra. Žaisk savo žaidimą, o ne jos.

– Kaip suprasti?

– Spręsk problemas.

– Kokias problemas? Dėl bylos?

Dorfmanas purkštelėjo ir iškėlė rankas.

– Tu nepataisomas. Švaistau savo laiką.

– Nori pasakyti, kad pamirščiau bylą?

– Ar supranti žmonių kalbą? Spręsk problemas. Daryk, ką sugebi. Dirbk savo darbą. O dabar – drožk.

– Bet, Maksai...

– Niekuo negaliu padėti, – burbėjo senukas. – Čia tavo gyvenimas. Privalai daryti savo klaidas. O aš turiu grįžti pas savo svečius. Bet, Tomai, pasistenk būti budrus. Dabar negaudyk varnų. Ir prisimink, kad žmonių elgesys – logiškas. Visi sprendžia problemas. Net ir *tu*, Tomai.

Jis apsuko vežimėlį ir grįžo į valgomąjį.

*

Velnio neštas ir pamestas tas Maksas – drėgną vakarą eidamas Trečiąją gatve mąstė Tomas. Nervino tai, kad Dorfmanas niekada nesakė to, ką galvoja.

Tomai, čia tavo bėda. Ir ji seniai brendo.

Prakeiktas Maksas. Pykdo, nervina ir kartu vargina. Tai Sandersas prisiminė dar iš posėdžių, kai senukas vadovavo *DigiCom*. Tomas grįždavo namo išsunktas. Tais laikais Kupertine jaunieji vadovai vadino Dorfmaną „Mįslių minėju".

Visi sprendžia problemas. Net ir tu, Tomai.

Sandersas pakratė galvą. Jo šnekų nesuprasi. Dabar jis turėjo ką veikti. Gatvės gale Tomas užsuko į telefono būdelę ir surinko Gario Bosako numerį. Buvo aštuonios valandos. Bosakas turėjo būti namie, keltis iš lovos, gerti kavą ir pradėti darbo dieną. Šiuo metu greičiausiai žiovauja prieš krūvą modemų ir kompiuterių ekranų, jungiasi prie visokiausių duomenų bazių.

Suskambėjo telefonas, atsiliepė automatas: „Paskambinote į BB profesionalių paslaugų kontorą. Palikite žinutę." Pyptelėjimas.

– Gari, čia – Tomas Sandersas. Žinau, kad tu ten, atsiliepk.

Trakštelėjo, ir Bosakas atsiliepė:

– Sveikas. Tikrai nesitikėjau tavo skambučio. Iš kur skambini?

– Mokamo telefono.

– Šaunu. Tomai, kaip sekasi?

– Gari, turiu darbelio. Patikrinti duomenis.

– Įmonei ar tau?

– Man.

– Tomai. Pastarosiomis dienomis aš labai užsiėmęs. Gal šnektelsim kitą savaitę?

– Per vėlu.

– Bet dabar turiu daug darbo.

– Gari, kas nutiko?

– Tomai, baik. Žinai kas.

– Gari, man reikia pagalbos.

– Suprask, mielai padėčiau. Bet man skambino Blekbernas ir pasakė, kad vos susidedu su tavim, kitą rytą šeštą galiu tikėtis FTB patikrinimo.

– Jėzau. Kada skambino?

– Prieš porą valandų.

Prieš porą valandų. Blekbernas jį aplenkė.

– Gari...

– Klausyk. Tomai, žinai, kad visada tave mėgau. Bet dabar negaliu. Supranti? Man metas.

Trakšt.

– Atvirai kalbant, manęs tai nė kiek nestebina, – prabilo Fernandes ir nustūmė į šalį popierinę lėkštę.

Jie su Sandersu valgė sumuštinius jos kabinete. Buvo devynios vakaro, kontoros aplink dunksojo tamsios, bet Luizos telefonas netilo ir dažnai juos pertraukinėjo. Lauke vėl pradėjo lyti. Sudundėjo griaustinis, ir Tomas pro langą pamatė vasaros žaibus.

Sėdėdamas tuščioje advokatų kontoroje Tomas jautėsi vienišas – buvo tik Fernandes ir grėsminga tamsa. Viskas vyko greitai, ši moteris, kurios vakar nepažinojo, šiandien staiga tapo beveik jo gelbėtoja. Tomas pastebėjo, kaip įdėmiai klauso kiekvieno jos žodelio.

– Prieš tęsiant, norėčiau kai ką pabrėžti, – dėstė advokatė. – Gerai padarei, kad nesėdai į automobilį su Džonson. Daugiau niekada nepasilik su ja akis į akį. Nė trumpiausiai akimirkai. Jokiu būdu. Aišku?

– Taip.

– Jei pasiliksi, sugadinsi bylą.

– Nepasiliksiu.

– Gerai, – nukirto ji. – Ilgai šnekėjomės su Blekbernu. Kaip ir manei, jį nežmoniškai spaudžia, kad viską sutvarkytų. Mėginau derybas su tarpininku perkelti popietei. Jis leido suprasti, kad įmonė

pasiruošusi derėtis ir nori pradėti tuoj pat. Filas bijo, kad derybos ilgai užtruks. Taigi pradėsime rytoj devintą.

– Gerai.

– Herbas su Alanu kapstosi į priekį. Manau, rytoj galės padėti. Ir tie straipsniai apie Džonson pravers, – tarė ji ir užmetė akį į *Com-Line* straipsnių kopijas.

– Kodėl? Dorfmanas sako, kad iš jų nieko doro.

– Taip, bet juose – Džonson istorija įmonėje, mes galime užsikabinti. Reikės pažiūrėti. O čia žinutė nuo tavo draugo.

Luiza susiraukė žiūrėdama į atspausdintą lapą.

– Čia interneto adresas.

– Taip, – pritarė Tomas nustebęs, kad ji žino.

– Mes daug dirbame su modernių technologijų įmonėmis. Paprašysiu, kad kas nors patikrintų.

Advokatė padėjo lapą į šalį.

– Dabar įvertinkime padėtį. Negalėjai sutvarkyti stalo, nes *Digi-Com* tave aplenkė.

– Būtent.

– Būtum sutvarkęs kompiuterio rinkmenas, bet atjungė nuo sistemos.

– Taip.

– Vadinasi, nieko nepakeisi.

– Būtent. Nieko negaliu padaryti. Tarsi būčiau padėjėjas.

Ji paklausė, ar jis ruošėsi keisti kai kurias rinkmenas.

Sandersas dvejojo.

– Ne. Bet būčiau peržiūrėjęs.

– Nebuvo nieko ypatingo, kas tave domintų?

– Ne.

– Pone Sandersai, – šnekėjo advokatė, – norėčiau pabrėžti, kad aš čia nieko nežinau. Paprasčiausiai mėginu paruošti rytojui. Noriu žinoti, kokių staigmenų mums pateiks.

Jis papurtė galvą.

– Rinkmenose nebuvo nieko, kas galėtų man pakenkti.

– Gerai viską apmąstei?

– Taip.

– Gerai, – tarė ji. – Turint omeny, kad anksti pradėjom, manau, tau būtų sveika pamiegoti. Norėčiau, kad rytoj būtum aštraus proto. Užmigsi?

– Dieve, nežinau.

– Jei reikės, išgerk migdomųjų.

– Viskas bus gerai.

– Tuomet čiuožk namo ir lovą, pone Sandersai. Ryte susitiksime. Rytoj vilkėk švarką ir kaklaraištį. Neturi jokio mėlyno švarko?

– Sportinį.

– Puiku. Užsirišk į akis nekrentantį kaklaraištį ir apsivilk baltus marškinius. Po skutimosi – jokio losjono.

– Darbe niekada taip nevilkiu.

– Čia ne darbas, pone Sandersai. Paprasčiausiai taip reikia.

Luiza atsistojo ir paspaudė ranką.

– Pamiegok. Ir pasistenk nesijaudinti. Manau, viskas bus gerai.

– Kertu lažybų, taip sakai visiems savo klientams.

– Taip, – neneigė ji. – Bet dažniausiai būnu teisi. Pamiegok, Tomai. Pasimatysime rytoj.

Sandersas grįžo į tamsius tuščius namus. Virtuvėje ant bufeto netvarkingai sumestos gulėjo Elizos barbės. Ten pat šalia kriauklės, išteptas žaliu vaikų maistu, buvo numestas sūnaus seilinukas. Tomas pastatė rytojui kavinuką ir užlipo į viršų. Nepažvelgęs praėjo pro atsakiklį ir nepastebėjo mirksinčios lemputės.

Viršuje, kai nusirenginėjo vonioje, išvydo Suzanos prie veidrodžio priklijuotą žinutę. „Atsiprašau dėl priešpiečių. Aš tavim tikiu. Myliu. S.“

Žmona visada taip elgėsi – pyko, paskui atsiprašinėjo. Bet jis džiaugėsi žinute ir jau norėjo jai skambinti. Tačiau Fenikse tuo metu buvo beveik vidurnaktis, vadinasi, per vėlu. Ji miegos.

Kiek padvejojęs suvokė, kad skambinti nereikia. Kaip ji sakė restorane – čia ne jos bėdos. Jis turi kapstytis vienas. Tomas bus vienas.

Tik su trumpikėmis Tomas nutipeno į mažąją kontorą. Jokių faksų. Jis įjungė kompiuterį ir truputį palaukė, kol „užsikrovė".

Mirksėjo el. pašto ženkliukas. Sandersas spustelėjo ant jo.

NIEKUO NEPASITIKĖK.

DRAUGAS

Tomas išjungė kompiuterį ir nuėjo miegoti.

TREČIADIENIS

Ryte Sandersas mėgavosi nusistovėjusia tvarka, greitai apsirengė klausydamas žinių per televizorių, atsuko visu garsu, kad pripildytų tuščius namus triukšmo. Pusę septynių atvažiavo į miestą, prieš eidamas į keltą, Beinbridžo kepykloje sustojo nusipirkti sausainio ir puodelio kapučino.

Keltui išplaukiant iš Vinslou, jis atsisėdo kuo arčiau laivagalio, kad artėdamas nematytų Sietlo. Paskendęs mintyse pro langą stebeilijosi į pilkus debesis, kurie kybojo žemai virš tamsaus įlankos vandens. Atrodė, kad šiandien vėl lis.

Kažkokia moteris paklausė, ar jam šiandien bloga diena.

Pakėlęs akis, Sandersas išvydo gražią smulkutę Mariją Aną Hanter – ji stovėjo įrėmusi rankas į klubus ir susirūpinusi žiūrėjo į jį. Marija Ana taip pat gyveno Beinbridže. Jos vyras dirbo jūrų biologu universitete. Marija Ana ir Suzana – geros draugės, dažnai kartu bėgiojo. Tačiau jis retai matydavo ją kelte, nes ji paprastai plaukdavo anksti.

– Labas rytas, Marija Ana.

– Nesuprantu, iš kur sužinojo, – burbtelėjo kolegė.

Sandersas pasiteiravo:

– Ką sužinojo?

– Nori pasakyti, nematei? Jėzau. Tomai, tu laikraščiuose.

Ji padavė pažastyje paspaustą laikraštį.

– Juokauji?

– Ne. Konė Velš vėl smogė.

Tomas peržvelgė pirmąjį puslapį, bet nieko nepastebėjo. Ėmė greitai versti lapus.

Ji paaiškino, kad straipsnis Metro skyriuje.

– Pirma nuomonių skiltis antrame puslapyje. Skaityk ir raudok. Atsinešiu dar kavos.

Marija Ana nuėjo.

Sandersas atsivertė laikraštyje Metro skyrių.

MANO NUOMONĖ

Konstancija Velš

PONAS KIAULIUKAS KNISA

Patriarchato jėgos pasireiškė vėl, šįkart vietinėje aukštųjų technologijų įmonėje, kurią vadinsiu *Bendrove X*. Ši bendrovė į svarbią vietą valdyboje paskyrė talentingą ir labai gabią moterį. Tačiau daugybė įmonės vyrų neriasi iš kailio, kad jos atsikratytų.

Ypač priešiškai nusiteikęs vienas vyriškis, vadinkime jį ponuliu Kiauliuku. Kiauliukas negali pakęsti moters viršininkės ir daugelį savaičių įmonėje aršiai skleidė gandus, kad tik ji netaptų vadove. Kai šmeižtas nedavė norimų rezultatų, nenaudėlis pareiškė, jog naujoji viršininkė savo kabinete jį seksualiai užpuolė ir beveik išprievartavo. Akivaizdu, kad toks teiginys tiek prieštaringas, tiek absurdiškas.

Kai kuriems iš jūsų tikriausiai įdomu, ar moteris gali išprievartauti vyrą. Atsakymas – aišku, kad negali. Prievarta – smurtinis nusikaltimas. Taip nusikalsti gali tik vyrai, kurie dažnai prievartauja, kad išlaikytų moteris savo vietose. Taip yra mūsų visuomenėje ir visose ankstesnėse.

Moterys vyrų paprasčiausiai neprievartauja. Vyro rankose moteris bejėgė. Todėl tvirtinti, kad moteris išprievartavo – nesąmonė.

Tačiau tai ponulio Kiauliuko nesustabdė, vyriškis toliau mėgina nuplėšti garbę naujai viršininkei. Jis netgi viešai apkaltino ją seksualiniu priekabiavimu!

Trumpai tariant, Kiauliukas elgiasi bjauriai kaip tipiškas patinas. Aišku, jis tai daro seniai. Nors to paršelio žmona – puiki advokatė, jis spaudžia ją išeiti iš darbo ir būti namie su vaikais. Galų gale tas kipšas nenori, kad moteris suktųsi verslo pasaulyje ir sužinotų apie jo nuotykius su jaunomis moterimis ir besaikį gėrimą. Vyriškis tikriausiai supranta, kad naujoji viršininkė tam irgi nepritars. Galbūt ji neleis vėluoti į darbą, kaip buvo įpratęs.

Taigi ponas Kiauliukas puolė iš pasalų ir dar vienos talentingos verslininkės karjerai nepelnytai iškilo grėsmė. Ar sugebės ji išlaikyti kiaules *Bendrovės X* garde? Laukite naujienų.

– Jėzau, – sudejavo Sandersas. Jis dar kartą perskaitė straipsnį.

Hanter grįžo su dviem popieriniais puodeliais kapučino. Vieną pastūmė jam.

– Štai. Atrodo, tau reikia.

Jis paklausė, iš kur žurnalistai sužinojo apie tą įvykį.

Marija Ana papurtė galvą.

– Nežinau. Man atrodo, papasakojo kuris nors mūsų darbuotojas.

– Tačiau kas?

Tomas svarstė: kad istorija pakliūtų į laikraštį, ji turėjo „nutekėti“ vakar maždaug trečią – ketvirtą valandą. Kas įmonėje tuo metu žinojo, kad jis ketina oficialiai kaltinti priekabiavimu?

– Neįsivaizduoju, kas išplepėjo, – porino Hanter. – Paklausinėsiu.

– O kas ta Konstancija Velš?

– Nežinai? Ji – nuolatinė *Post-Intelligencer* skyriaus redaktorė, – paaiškino Marija Ana. – Feminizmas ir panašios temos.

Hanter papurtė galvą.

– Kaip Suzana? Mėginau šįryt prisiskambinti, bet pas jus niekas neatsiliepė.

– Suzana kelioms dienoms išvykus. Su vaikais.

Marija Ana lėtai palinksėjo.

– Tikriausiai gudriai sugalvota.

– Mums irgi taip pasirodė.

– Ji žino?

– Taip.

– Ir tai tiesa? Kaltini priekabiavimu?

– Taip.

– Dieve.

– Taip, – linktelėjęs pritarė Tomas.

Ji ilgai su juo sėdėjo ir tylėjo. Paprasčiausiai sėdėjo. Galiausiai prabilo:

– Seniai tave pažįstu. Tikiuosi, viskas bus gerai.

– Aš irgi.

Vėl stojo ilga tyla. Galiausiai ji pasitraukė nuo stalo ir atsistojo.

– Iki pasimatymo, Tomai.

– Iki, Marija Ana.

Jis žinojo, ką ji jautė. Tomas pats taip jautėsi, kai kitus įmonėje kaltino priekabiavimu. Iš karto atsirasdavo atstumas. Nesvarbu, kiek tą žmogų pažinojai. Nesvarbu, kad draugavote. Vos apkaltini, visi atsitraukia. Mat negalėdavai žinoti, kas nutiko. Negalėjai stoti į niekieno pusę – net ir draugų.

Jis pažiūrėjo, kaip ji nutolo – liekna maža figūrėlė sportiniais drabužiais, nešina odiniu portfeliu. Marija Ana tebuvo vos metro penkiasdešimties. Vyrai kelte gerokai aukštesni. Sandersas prisiminė ją sakius, jog ėmė bėgioti todėl, kad bijo būti išprievartauta. „Aš nuo jų paprasčiausiai pabėgsiu," – paaiškino Hanter. Vyrai ničnieko apie tai nenutuokė. Jie tokios baimės nepažino

Tačiau kitokią baimę jautė vien vyrai. Jis vis labiau nerimaudamas peržvelgė laikraščio skyrių. Akis badė pagrindiniai žodžiai ir frazės:

Priešiškai... Aršiai... Negali pakęsti moters... Tiek priešiškas... Prievarta... Taip nusikalsti gali tik vyrai... Nuplėšti viršininkei garbę... Nuotykius su jaunomis moterimis... Besaikį gėrimą... Vėluoti į darbą... Nepelnytai iškilo grėsmė... Kiaules garde.

Pasakojimas nei tikslius, nei malonus. Pavojingas. Tą patvirtino Džono Masterso nutikimas – šią istorija puikiai prisiminė dauguma vyresnių Sietlo vyrų.

Mastersui buvo penkiasdešimt, jis dirbo *MicroSym* rinkodaros direktoriumi. Tvirtai ant žemės stovintis vyras, rimtas pilietis, dvidešimt metų vedęs, du vaikai – vyresnioji mergaitė koledže, jaunesnioji – vidurinėje. Jaunesniajai mokykloje ėmė nesisekti, pablogėjo pažymiai, taigi tėvai pasiuntė vaiką pas psichologę. Vaikų psichologė išklausė dukros ir pareiškė: „Žinote, tai – tipiška išprievartauto vaiko istorija. Nieko panašaus praeityje nenutiko?"

Na, – sako mergaitė, – nemanau.

Psichologė prašo, kad ji prisimintų.

Iš pradžių vaikas priešinasi, tačiau psichologė neatstoja – pagalvok. Pamėgink prisiminti. Po kažkiek laiko mergaitė ima kažką neaiškiai prisiminti. Nieko ypatingo, bet dabar mano, kad ją galėjo ir išprievartauti. Galbūt tėtukas seniau padarė kažką negero.

Psichologė savo įtarimus pasako žmonai. Mastersai susipyksta kartu pragyvenę dvidešimt penkerius metus. Žmona ateina pas vyrą ir liepia pripažinti, ką jis padarė.

Mastersas priblokštas. Negali patikėti. Viską neigia. Žmona tvirtina, kad vyras meluoja ir liepia jam dingti. Iškrausto iš namų.

Vyresnioji dukra grįžta iš koledžo. Ji klausia: „Kokia čia beprotybė? Žinai, kad tėtis nieko nepadarė. Atsipeikėk." Tačiau žmona pyksta. Dukra irgi. Paridentas akmenukas rieda, jo nebesustabdysi.

Valstijos policija reikalauja psichologės pranešti apie bet kokį įtariamą prievartavimą. Ji paskundžia Mastersą policijai. Pagal įsta-

tymus jie privalo tirti. Dabar socialinė darbuotoja šneka su dukra, žmona ir Mastersu. Paskui su šeimos gydytoju. Mokyklos slaugytoja. Netrukus žino visi.

Gandai apie kaltinimą pasiekia *MicroSym*. Įmonė laikinai nebeleidžia vyrui dirbti, kol kas nors paaiškės. Jie teigia nenorį viešų apkalbų.

Masterso gyvenimas griūva. Jaunesnioji dukra nebešneka. Žmona nebešneka. Jis gyvena bute vienas. Vos suduria galą su galu. Verslo kolegos jo vengia. Kur bepasisuktų – visur kaltinantys veidai. Jam pataria samdyti advokatą. Jis toks sukrėstas ir sutrikęs, kad pats ima lankytis pas psichiatrą.

Jį advokatas klausinėja ir išknisa baugių smulkmenų. Pasirodo, jį apkaltinusi psichologė nustato prievartavimą daugeliui savo pacientų. Ji pranešė apie tiek daug atvejų, kad valstijos organai įtaria nukrypimą nuo normos. Tačiau jie nieko negali padaryti – įstatymai reikalauja, kad ištirtų visus galimus atvejus. Tam reikalui paskirtą socialinę darbuotoją anksčiau sudrausmino dėl per didelio uolumo tiriant neaiškius faktus. Daugelis mano, kad ji nelabai ką sugeba, tačiau valdininkai negali jos atleisti dėl gerai žinomų priežasčių.

Tas oficialiai niekada nepareikštas kaltinimas toks – esą Mastersas išprievartavo dukrą vasarą, kai ji buvo trečioje klasėje. Vyras pagalvoja ir jam šauna mintis. Jis ištraukia iš spintos senus čekius, pasirausia senuose darbo kalendoriuose. Pasirodo, dukra tą vasarą praleido stovykloje. Kai rugpjūtį grįžo, Džonas verslo reikalais buvo išvykęs į Vokietiją. Jis pasirodė namuose jau prasidėjus mokslo metams.

Tą vasarą dukros nematė akyse.

Nelaimėlio psichiatrui pasirodo įdomu, kad dukra prisimena buvus išprievartauta tada, kai to negalėjo būti. Gydytojas padaro išvadą, kad mergaitė jautėsi palikta ir dėl to jai atrodė, kad išprievartavo. Džonas pasiaiškina žmonai ir dukrai. Jos išklauso parodymus ir pripažįsta, kad tyrėjai neteisingai nustatė datą, tačiau toliau atkakliai tvirtina, jog jis prievartavo.

Vis dėlto policija, ištyrusi vasaros laikotarpio faktus, tyrimą nutraukia, *MicroSym* priima Mastersą atgal į darbą. Tačiau Džono kelis kartus nepaaukštino, ir neaiškūs įtarimai liko. Jo karjera – negrąžinamai sugriauta. Žmona nesitaiko, galiausiai paduoda pareiškimą skyryboms. Jis niekada nemato jaunėlės dukros. Laikui bėgant, vyresnioji, įsivėlusi į šeimos konfliktą, susitinka su juo vis rečiau. Mastersas gyvena vienas, stengiasi vėl stotis ant kojų, vos nemiršta, ištikus širdies priepuoliui. Atsigavęs susitikinėja su keliais draugais, bet dabar yra užsisklendęs, per daug geria, beveik nebendrauja. Vyrai jo vengia. Niekas negali atsakyti į jį nuolat kamuojantį klausimą – ką blogo padariau? Ką reikėjo daryti? Kaip galėjau to išvengti?

Aišku, kad išvengti negalėjo. Bent jau dabartinėje aplinkoje, kur pripažįstama, kad stiprioji lytis kalta dėl visko, kuo tik juos apkaltina.

Vyrai kartais kalbėdavo, kad moteris reikia paduoti į teismą už melagingus kaltinimus. Šnekėjo apie baudas už tokių kaltinimų padarytą žalą. Bet viskas taip ir liko šnekomis. Tačiau jų elgesys pasikeitė. Dabar – naujos taisyklės, ir visi vyrai jas žinojo:

Nesišypsok vaikui gatvėje, nebent esi su žmona. Niekada neliesk svetimo vaiko. Niekada nė akimirkai nepasilik su svetimais vaikais. Jei vaikas kviečia į savo kambarį, neik, jei su tavim nėra kito suaugusiojo, ypač moters. Vakarėlyje neleisk mažai mergaitei sėdėti ant kelių. Jei ji kabarojasi, švelniai nustumk šalin. Jei kada pamatysi nuogą berniuką ar mergaitę, iš karto nusisuk. Dar geriau, nueik.

Taip pat išmintinga atsargiai elgtis ir su savo vaikais, nes santuokai pašlijus, žmona gali apkaltinti. Tada jūsų ankstesnį elgesį vertins nepalankiai: „Jis toks meilus tėvas – galbūt šiek tiek *per daug* meilus.“ Arba: „Jis praleisdavo tiek daug laiko su vaikais. Niekur neišeidavo iš namų...“

Moterys šių taisyklių ir nuobaudų visai nežino. Suzana, pamačiusi gatvėje verkiantį vaiką, paima jį ant rankų. Ji tai daro instink-

tyviai ir nesusimąsto. Sandersas taip niekada neišdrįstų. Tik ne šiais laikais.

Žinoma, naujų taisyklių atsirado ir versle. Tomas pažinojo vyrų, kurie verslo reikalais nevyksta su moterimi, lėktuve nesėdi šalia moterų, nekviečia jų išgerti bare, jei yra vieni. Sandersui toks atsargumas atrodė nepagrįstas, netgi perdėtas. Tačiau dabar galėjo būti ir kitaip.

Iš apmąstymų Tomą pažadino kelto ragas. Pakėlęs akis, jis išvydo juodus Kolmano prieplaukos polius. Debesys tebebuvo tamsūs, grasino lietumi. Sandersas atsistojo, susisegė lietpalčio diržą ir patraukė laiptais žemyn link savo automobilio.

Pakeliui į tarpininkavimo centrą Tomas kelioms minutėms sustojo prie *DigiCom* paimti visų *Žibsiukės* dokumentų. Jo manymu, jų galėjo prireikti rytą darbe. Nustebo, kai kabinete pamatė Džoną Konlį – šis šnekėjo su Sinde. Buvo penkiolika po aštuonių.

Tomai, – prašneko Konlis. – Kaip tik tariausi dėl susitikimo su tavimi. Sindė sako, kad tu labai užsiėmęs ir beveik visą dieną nebūsi kabinete.

Sandersas pažvelgė į Sindę. Jos veidas įsitempęs.

– Taip, – tarė jis, – bent jau ryte.

– Man reikia tik kelių minučių.

Tomas parodė, kad Džonas eitų į kabinetą. Konlis įėjo, ir Sandersas uždarė duris.

– Laukiu rytojaus, kai informuosime mūsų direktorių Džoną Mardeną, – porino Konlis. – Kaip suprantu, tu ten šnekėsi.

Tomas nežymiai linktelėjo. Apie trumpą pasitarimą jis negirdėjo. Ir rytojus atrodė taip toli. Sandersui buvo sunku klausyti Konlio šnekų.

Aišku, kad prašys paaiškinti kai kuriuos dalykus iš darbotvarkės, – dėstė Džonas. – Labiausiai jaudinuosi dėl Ostino.

– Ostino?

– Turiu omeny, dėl Ostino gamyklos pardavimo.

– Suprantu, – atsakė Tomas.

Vadinasi, tai – tiesa.

– Kaip žinai, Meredita Džonson jau seniai atkakliai ragina parduoti, – plepėjo Konlis. – Tai vienas pirmųjų jos patarimų, kai tik pradėjome galvoti apie sandėrį. Mardenas nerimauja dėl įplaukų po įsigijimo, nes sudarius sandėrį padidės skola, jis nežino, kaip finansuoti modernių technologijų plėtrą. Džonson manymu, pardavus Ostiną, skola sumažėtų. Tačiau aš tikrai ne visažinis, kad visapusiškai apsvarstyčiau šį reikalą. Mane domina tavo požiūris.

– Dėl Ostino gamyklos pardavimo?

– Taip. Aišku, kad ja šiek tiek domisi ir *Hitachi*, ir *Motorola*. Taigi būtų nesunku Ostiną greitai uždaryti. Manau, Meredita tą ir turėjo omeny. Šnekėjo tuo klausimu su tavimi?

Sandersas atsakė, kad ne.

– Jai tikriausiai reikia daug nuveikti, kad įsitvirtintų naujame darbe, – porino Konlis.

Šnekėdamas jis atidžiai stebėjo Tomą.

– Ką manai apie pardavimą?

Sandersas atsakė nematąs tam jokių rimtų priežasčių.

– Nekalbant apie pajamas, manau, ji įrodinėjo, kad mobiliųjų telefonų gamyba jau atgyveno, – dėstė Džonas. – Telefonai stipriai ištobulėjo ir tapo įprasta preke. Didelio pelno nebebus. Nuo šiol pardavimai didės tik po truputį, o užsienio konkurencija smarkiai augs. Taigi ateityje naudos iš telefonų bus mažai. Ir, aišku, kyla klausimas, ar juos iš viso verta gaminti Amerikoje. *DigiCom* jau daug ką gamina užsienyje.

– Visa tai – tiesa, – prabilo Sandersas. – Bet anaiptol ne visa. Pirmiausia, mobilieji telefonai gal ir perpildo rinką, tačiau belaidės susisiekimo priemonės dar vos tik randasi. Ateityje turėsime vis daugiau belaidžių darbo tinklų ir belaidžių lauko ryšių. Taigi rinka kol kas plečiasi, nors telefonai jau atgyveno. Antra, teigčiau, kad be-

laidės priemonės – viena pagrindinių mūsų įmonės ateities sričių, ir vienas iš konkurencijos būdų – toliau gaminti įrenginius ir juos pardavinėti. Dėl to reikia palaikyti ryšį su pirkėjais ir žinoti, ko jie nori ateityje. Šiuo metu nepasitraukčiau. Jei *Motorola* ir *Hitachi* čia mato verslą, kodėl mes neturėtume? Trečia, manau, turime įsipareigojimų – aiškumo dėlei pasakysiu – socialinių įsipareigojimų – išlaikyti Jungtinėse Valstijose gerai apmokamus kvalifikuotus darbus. Kitos šalys pelningų darbų neiškelia į užsienį. Kodėl mes turėtume? Visos mūsų užsienio gamyklos pastatytos tam tikriems tikslams, aš tikiuosi, kad po truputį grąžinsime jas čia. Mat užsienio gamyboje daug išlaidų, kurių nežinome. Nors čia tik projektuojanti gamykla, svarbiausia, kad naujiems įrenginiams gaminti reikia gamybos linijų. Per paskutinius dvidešimt metų supratome, kad projektavimas ir gamyba neatskiriami. Atskirk kūrėjus nuo gamintojų, ir gausi blogus gaminius. Bus kaip *General Motors.*

Jis stabtelėjo. Stojo trumpa pauzė. Tomas neketino šnekėti taip aiškiai, bet taip išėjo. O Konlis tik mąsliai linksėjo.

– Tavo nuomone, pardavus Ostiną, nukentėtų kūrėjai.

– Be abejo. Galų gale gamyba – atskira šaka.

Džonas pasimuistė kėdėje.

– Ką, tavo manymu, apie tai galvoja Meredita Džonson?

– Nežinau.

– Matai, čia kyla jau girdėtas klausimas, – pasakė Konlis. – Dėl vadovybės sprendimų. Atvirai šnekant, girdėjau skyriuje nepasitenkinimą dėl jos paskyrimo. Buvo abejojančių Džonson sugebėjimais valdyti techninį skyrių.

Tomas skėstelėjo rankomis.

– Nemanau, kad galiu ką pasakyti.

– Neklausiu tavęs, – aiškino Džonas. – Kaip suprantu, ją remia Garvinas.

– Taip, remia.

Mes tam neprieštaraujame. Bet supranti, kur suku, – varė svečias. – Perkant pagrindinė bėda ta, kad pirkėjai gerai nesupranta, ką perka; ir nukerta vištą, kuri deda auksinius kiaušinius. Jie to nenori, bet taip atsitinka. Sugadina daiktą, kurį nori įsigyti. Aš noriu, kad *Konlis-Vaitas* taip nesuklystų.

– Suprantu.

– Čia tik tarp mūsų. Jei šis klausimas iškiltų per susirinkimą rytoj, ar pakartotum tai, ką tik sakei?

– Prieš Džonson? – gūžtelėjo Tomas. – Vargu bau.

Jis galvojo, kad greičiausiai rytoj susirinkime nedalyvaus. Bet to sakyti Konliui negalėjo.

– Ką gi, – ištiesė ranką Džonas. – Dėkui už atvirumą. Tikrai vertinu.

Jis pasisuko eiti.

– Paskutinis dalykėlis. Rytoj būtų labai gerai žinoti, kas negerai *Žibsiukei*.

– Suprantama, – atsakė Tomas. – Patikėkite, ieškome.

– Šaunu.

Konlis apsisuko ir išėjo. Įėjo Sindė.

– Kaip šiandien laikaisi?

– Nervinuosi.

– Ką reikia tau padaryti?

– Atspausdink duomenis apie *Žibsiukę*. Man reikia visų kopijų to, ką nunešiau Mereditai pirmadienio vakarą.

– Jos ant tavo stalo.

Jis susirinko krūvą bylų. Viršuje pūpsojo skaitmeninė įrašymo juostelė.

– Kas čia?

– Tavo pirmadienio vaizdo pokalbis su Artūru.

Sandersas gūžtelėjo ir įsimetė kasetę į portfelį.

Sindė paklausė, ar daugiau nieko nereikia.

– Ne.

Jis dirstelėjo į laikrodį.

– Jau vėluoju.

Ji palinkėjo jam sėkmės.

Tomas padėkojo ir išėjo iš kabineto.

Važiuodamas ryte piko metu Sandersas suvokė, kad vienintelis susitikimo su Konliu netikėtumas yra tas, kad jaunasis advokatas pasirodė labai gudrus. Mereditos elgesys jo nė kiek nestebino. Daug metų Tomas kovojo prieš verslo mokyklos mąstymą, kurio puikus pavyzdys buvo Džonson. Stebėdamas ateinančius ir išeinančius absolventus, Sandersas padarė išvadą, kad jų išsilavinime yra neužlopomų spragų. Juos išmokė tikėti, kad jie gali valdyti bet ką. Tačiau nebuvo nei bendrų vadovavimo įgūdžių, nei įrankių. Galų gale tam tikroje pramonėje su savais darbuotojais kyla tik jiems būdingos bėdos. Jei vieną receptą taikysi visiems atvejams – nieko gero nebus. Reikia pažinoti rinką, pirkėjus, žinoti gamybos ir savo kūrėjų ribas. Čia nieko panašaus nebuvo. Meredita nesuvokė, kad Donas Vyšniukas ir Markas Lujinas privalo bendrauti su gamintojais. Tačiau Tomui nuolat kišo po nosim prototipą ir pateikė tik vieną svarbų klausimą – atrodo gerai, bet ar galite padaryti gamybos linijoje? Už pinigus pagaminsite greitai ir gerai? Kartais *DigiCom* galėjo pagaminti, kartais – ne. Jei to klausimo nekeli, pakeiti visą tvarką. Ir ne į gera.

Konlis – pakankamai protingas, kad suprastų. Ir jam užteko proto, kad klausytų ausis pastatęs. Sandersą domino, kiek Džonas žinojo apie tai, ko Tomas nepasakė susirinkime. Žinojo apie bylą dėl priekabiavimo? Įmanoma.

Jergutėliau, Meredita norėjo parduoti Ostiną. Edis buvo visiškai teisus. Tomas svarstė, ar pasakyti jam, tačiau iš tikro negalėjo. Bet kokiu atveju, yra svarbesnių reikalų, dėl kurių reikia sukti galvą. Jis išvydo nuorodą į Magnusono tarpininkavimo centrą ir pasuko dešinėn. Sandersas pasitaisė kaklaraiščio mazgą ir sustojo laisvoje stovėjimo aikštelės vietoje.

*

Magnusono tarpininkavimo centras stovėjo tuoj už Sietlo, ant kalvos. Jį sudarė trys žemi pastatai, išdėstyti aplink centrinį kiemą, kurio fontanuose ir baseinėliuose čiurleno vanduo. Sukurta rami ir atpalaiduojanti aplinka, tačiau, eidamas iš stovėjimo aikštelės ir pamatęs žingsniuojančią advokatę, Sandersas įsitempė.

Ji paklausė, ar jis matė šiandienos laikraštį.

– Taip, mačiau.

– Nesijaudink, tai labai nevykęs jų taktinis manevras, – ramino Fernandes. – Pažįsti Konę Velš?

– Ne.

Ji – kalė, – energingai nukirto Luiza. – Ta bjaurybė daug gali. Tačiau tikiuosi, kad teisėja Merfė per derybas pažiūrės į tą straipsnį labai rimtai. Klausyk, ką suplanavau su Filu Blekbernu. Pradėsime nuo tavo pasakojimo apie pirmadienio vakarą. Tada Džonson papasakos savo versiją.

– Minutėlę. Kodėl turėčiau pradėti pirmas? – pasiteiravo Tomas. – Jei šnekėsiu pirmas, ji turės pranašumą, nes bus girdėjusi...

– Tu kaltini, todėl privalai kalbėti pirmas. Manau, kad čia bus mūsų naudai, – aiškino Luiza. – Todėl Džonson duos parodymus po tavęs prieš pietus.

Jie ėjo centro link.

– Klausyk, privalai prisiminti dvi taisykles. Pirmiausia, visada sakyk tiesą. Kas bebūtų, jokiu būdu nemeluok. Pasakok viską kaip prisimeni, nors ir atrodytų, kad dėl to bus blogiau. Gerai?

– Gerai.

– Antra, nepyk. Jos advokatas mėgins paspęsti spąstus ir supykdyti. Nepasiduok. Jei pasijusi įžeistas ar pradėsi niršti, paprašyk penkių minučių pertraukėlės ir pasitark su manim. Turi teisę tai daryti kada tik nori. Išeisime į lauką ir nusiraminsime. Ką bedarytum, Tomai, neprarask savitvardos.

– Neprarasiu.

– Puiku.

Ji atidarė duris.

– Dabar eik ir daryk, kas liepta.

Erdvi derybų salė apmušta medžiu. Tomas matė nublizgintą medinį stalą su vandens ąsočiu, stiklinėmis ir keletu užrašų bloknotų. Kampe – kava ir pyragaičių lėkštė. Langai atsidarė į mažą atriumą su fontanu. Jis girdėjo tyliai gurguliuojantį vandenį.

DigiCom teisininkų komanda jau susirinkusi ir išsirikiavusi palei vieną stalo kraštą. Filas Blekbernas, Meredita Džonson, advokatas Benas Heleris ir dar dvi rūstaus veido advokatės. Prieš abi moteris ant stalo stūksojo po įspūdingą nukopijuotų dokumentų krūvą.

Fernandes prisistatė Džonson, jos paspaudė viena kitai ranką. Tada Benas Heleris pasisveikino su Sandersu. Heleris – rausvo veido, raumeningas vyras žilais plaukais ir galingu balsu. Sietle gerai įsitvirtinęs, jis Tomui priminė politiką. Benas prisistatė kitoms moterims, bet Sandersas iš karto pamiršo jų vardus.

Meredita pasisveikino:

– Sveikas, Tomai.

– Labas, Meredita.

Pastebėjo, kokia ji graži. Vilkėjo mėlyną kostiumėlį ir kreminę palaidinukę. Su akiniais ir atgal sušukuotais šviesiais plaukais Džonson atrodė kaip miela, bet uoliai studijuojanti mokinukė. Benas raminamai patapšnojo jai ranką, tarsi šnekėti su Tomu būtų kančių kančia.

Sandersas su Fernandes atsisėdo prieš Džonson ir Helerį. Visi išsitraukė dokumentus ir užrašus. Tada stojo nesmagi tyla, galiausiai Benas paklausė Luizos:

– Kaip pavyko su Galinguoju Karaliumi?

Advokatė atsakė, kad liko patenkinta.

– Jau nuteisė?

– Kitą savaitę, Benai.

– Kiek prašote?

– Dviejų milijonų.

– Dviejų *milijonų?*

– Benai, seksualinis priekabiavimas – ne vaikų žaidimas. Baudos sparčiai auga. Šiuo metu vidutinė kompensacija – daugiau nei milijonas dolerių. Ypač, kai įmonė taip blogai elgiasi.

Tolimajame salės gale atsidarė durys ir įėjo penktą dešimtį įpusėjusi moteris. Ji energinga ir tiesi, vilki tamsiai mėlyną kostiumėlį, panašų į Mereditos.

– Labas rytas, – pasisveikino. – Aš – Barbara Merfė. Prašau mane vadinti teisėja Merfe arba ponia Merfe.

Ji apėjo salę, pasisveikino su visais, tada atsisėdo gale stalo. Atsisegė portfelį ir išsiėmė užrašus.

– Dabar leiskite paaiškinti pagrindines šių derybų taisykles, – pradėjo teisėja. – Čia ne teismas, todėl pokalbių neįrašinės. Visus raginu šnekėti mandagiai ir pagarbiai. Čia susirinkome ne kaltinti kaip bepročiai ar aiškintis, kas kaltas. Mūsų tikslas – suprasti, kodėl šios šalys nesutaria, ir sugalvoti, kaip geriausia tą ginčą išspręsti.

Noriu priminti, kad abiejų šalių kaltinimai labai rimti ir abiem pusėms gali turėti rimtų juridinių pasekmių. Patariu niekam nepasakoti, apie ką čia šnekėsime. Perspėju, kad šių kalbų neaptarinėtumėte su pašaliniais asmenimis ar spaudos atstovais. Leidau sau asmeniškai persimesti žodeliu su *Post-Intelligencer* redaktoriumi ponu Donadijumi dėl šiandien pasirodžiusio ponios Velš straipsnio. Jam priminiau, kad visi *Bendrovės X* darbuotojai privatūs asmenys, o poniai Velš už darbą laikraštyje moka. Už šmeižtą galima P–I paduoti į teismą. Panašu, kad ponas Donadijus mane suprato.

Ji pasilenkė į priekį ir atsirėmė į stalą alkūnėmis.

– Klausykite toliau. Abi pusės susitarė, kad pirmas šnekės ponas Sandersas, paskui jį apklaus ponas Heleris. Tada kalbės ponia Džonson, ją apklaus ponia Fernandes. Kad sutaupytume laiko, kol abi šalys duos parodymus, klausimus uždavinėsiu tik aš, taip pat

spręsiu, kiek gali klausinėti abiejų šalių advokatai. Su manimi galima šnekėti, bet prašau padėti priimti sprendimą ir netrukdyti. Ar turite klausimų?

Niekas neatsakė.

– Gerai. Tuomet pradedam. Pone Sandersai, papasakokite, kas, jūsų manymu, nutiko.

Pusvalandį Tomas ramiai pasakojo. Pradėjo nuo susitikimo su Blekbernu, kai sužinojo, kad Meredita taps naująja viceprezidente. Papasakojo apie pokalbį su Džonson po jos kalbos, kai ji pasiūlė susitikti dėl *Žibsiukės*. Smulkiai išdėstė, kas nutiko per šeštos valandos susitikimą.

Kalbėdamas suprato, kodėl dieną prieš derybas Ferndandes primygtinai prašė kartoti pasakojimą keletą kartų. Dabar istorija liejosi laisvai, jis pastebėjo, kad nesivaržo ir gali šnekėti apie lytinius organus. Tačiau net ir dabar sunku. Pasakodamas, kaip išėjo iš kabineto ir pamatė valytoją, Sandersas pasijuto pavargęs.

Jis papasakojo apie skambutį žmonai, jų ankstyvą susitikimą kitą rytą, paskui įvykusį pokalbį su Filu ir sprendimą oficialiai pareikšti kaltinimus.

– Tai tiek, – baigė Tomas.

Prabilo teisėja Merfė:

– Prieš tęsdama turiu keletą klausimų. Pone Sandersai, minėjote, kad susitikę gėrėte vyną.

– Gėrėme.

– Kiek išgėrėte?

– Nepilną taurę.

– O ponia Džonson? Kiek, jūsų manymu?

– Bent tris taures.

– Aišku.

Ji pasižymėjo.

– Pone Sandersai, turite sutartį su įmone?

– Turiu.

– Kas, jūsų nuomone, sutartyje parašyta apie perkėlimą ir atleidimą iš darbo?

– Be priežasties atleisti negali, – atsakė Tomas. – Nežinau, ką rašo apie perkėlimą. Tačiau sakyčiau, kad perkeldami mane atleidžia...

– Suprantu jūsų požiūrį, – įsiterpė ir nukirto Merfė. – Klausiu apie sutartį. Pone Blekbernai?

Filas atsakė:

– Yra straipsnis apie „lygiareikšmį perkėlimą".

– Supratau. Vadinasi, ginčytina. Puiku. Važiuojam toliau. Pone Heleri? Prašau klausti pono Sanderso.

Benas Heleris pavartė popierius ir atsikrenkštė.

– Pone Sandersai, nenorėtumėte atsikvėpti?

– Ne, man viskas gerai.

– Puiku. Klausykite, pone Sandersai. Sakėte, kad nustebote, kai pirmadienio rytą Blekbernas paminėjo, jog Džonson taps nauja skyriaus vadove.

– Tiesa.

– Kas, jūsų manymu, turėjo tapti nauju viršininku?

– Nežinau. Teisybę pasakius, galvojau, kad galiu tapti ir aš.

– Kodėl taip galvojote?

– Paprasčiausiai taip atrodė.

– Ar Blekbernas, ar kitas žmogus įmonėje, davė suprasti, kad gausite tą darbą?

– Ne.

– Vadinasi, sakydami, kad taip atrodė, darėte išvadą remdamiesi įmonėje susiklosčiusia padėtimi ir savo nuomone?

– Taip.

– Tačiau be jokių rimtų įrodymų?

– Be.

– Aišku. Minėjote, kad Blekbernas sakė, jog Džonson gaus tą darbą ir, jei norės, galės pasirinkti skyriaus vadovus. Tada paaiški-

note jam, kad tai, jūsų nuomone, reiškė, jog ponia Meredita gali jus atleisti?

– Taip, jis tą sakė.

– Advokatas taip nupasakojo situaciją? Pavyzdžiui, neužsiminė, ar ji nori jus atleisti?

– Filas teigė, kad manęs tikrai neatleis.

– Patikėjote?

– Tuo metu nežinojau, kuo tikėti.

– Pono Blekberno šnekomis apie įmonės reikalus galima tikėti?

– Paprastai, taip.

– Tačiau, kad ir kaip būtų, gamyklos advokatas sakė, kad ponia Džonson turi teisę jus atleisti.

– Taip.

– Pati Meredita ką nors panašaus sakė?

– Ne.

– Niekada nesakė nieko, ką būtų galima suprasti kaip pasiūlymą atsilyginti?

– Ne.

– Vadinasi, teigiate, kad per susitikimą su ja manėte, jog galite netekti darbo ne dėl to, kad ponia Džonson būtų ką nors sakiusi ar dariusi?

– Ne dėl to, – atšovė Sandersas. – Bet buvo galima nujausti.

– Jums taip *atrodė?*

– Taip.

– Kaip anksčiau atrodė, kad paaukštins, kai iš tiesų apie tai nebuvo nė kalbos? Ir paaukštino ponią Džonson.

– Nesuprantu, kur sukate.

– Aš tik sakau, – dėstė Heleris, – kad spėjimais pasitikėti negalima, tai – ne faktai.

– Prieštarauju, – įsiterpė Luiza. – Įprastoje aplinkoje darbuotojo nuomone galima pasitikėti...

– Ponia Fernandes, – pastebėjo Merfė, – ponas Heleris neabejoja jūsų kliento supratingumu. Jam kilo klausimas, ar jis tiksliai supranta.

– Bet aišku, kad Tomas suprato tiksliai. Nes ponia Džonson – jo viršininkė ir panorėjusi gali atleisti.

– Dėl to nesiginčijame. Juk ponas Heleris klausia, ar Sandersas linkęs turėti nepagrįstų lūkesčių. Tai man atrodo labai svarbu.

– Bet nepaisant pagarbos, gerbiama teisėja...

– Ponia Fernandes, – nenusileido Barbara, – čia norime išspręsti ginčą. Leisiu Heleriui tęsti. Pone Heleri?

– Dėkui, gerbiama teisėja. Taigi, pone Sandersai, apibendriname: nors jums atrodė, kad išmes iš darbo, pati Džonson apie tai neužsiminė nė puse lūpų?

– Neužsiminė.

– Ir ponas Blekbernas nieko nesakė?

– Ne.

– Ir apskritai niekas?

– Niekas.

– Gerai. Keiskime temą. Kaip šeštos valandos susitikime atsirado vynas?

– Ponia Džonson žadėjo jo parūpinti.

– Jūs to neprašėte?

– Ne. Ji pati pasisiūlė.

– Ir kaip reagavote?

– Nežinau.

Tomas gūžtelėjo.

– Niekaip.

– Apsidžiaugėte?

– Nei apsidžiaugiau, nei nuliūdau.

– Galiu paklausti kitaip, pone Sandersai. Ką pagalvojote, kai sužinojote, kad tokia gražuolė kaip ponia Džonson po darbo ketina su jumis išgerti?

– Pagalvojau, kad geriau išgerti. Ji – mano viršininkė.

– Tik tiek?

– Taip.

– Niekam neprasitarėte, kad norėtumėte pabūti su Meredita vieni romantiškoje aplinkoje?

Sandersas nustebęs palinko į priekį.

– Ne.

– Tikrai?

– Tikrai.

Tomas papurtė galvą.

– Nesuprantu, kur sukate.

– Ponia Džonson nebuvo jūsų meilužė?

– Buvo.

– Nenorėjote atgaivinti su ja intymių santykių?

– Nenorėjau. Paprasčiausiai tikėjausi, kad sugebėsime kartu dirbti.

– Negi tai sunku? Sakyčiau, dirbti būtų lengva, nes kažkada vienas kitą gerai pažinojote.

– Anaiptol. Gan sunku.

– Nejaugi? Kodėl?

– Taip jau yra. Niekada su ja nedirbau. Pažinojau Mereditą visai kitoje aplinkoje ir todėl jaučiausi nepatogiai.

– Pone Sandersai, kaip pasibaigė draugystė su Džonson?

– Matyt... Nutolome vienas nuo kito.

– Kažkada gyvenote kartu?

– Gyvenome. Kaip ir visiems, buvo ir geriau, ir blogiau. Galų gale pamatėme, kad gyventi kartu nepavyksta. Tada išsiskyrėme.

– Be pykčių?

– Be.

– Kas ką paliko?

– Kiek prisimenu, tai buvo abipusis sprendimas.

– Kuris sugalvojo išsikraustyti?

– Manau... Gerai neprisimenu. Sakyčiau, aš.

– Taigi dėl nutrūkusių santykių prieš dešimt metų nebuvo nei pykčių, nei nuoskaudų.

– Nebuvo.

– Tačiau dabar jautėtės nepatogiai?

– Aišku, – atsakė Sandersas. – Mat praeityje viskas buvo kitaip, o dabar turėjome dirbti.

– Norite pasakyti, dabar ponia Džonson bus jūsų viršininkė.

– Taip.

– Nepykote dėl to? Dėl jos paskyrimo?

– Šiek tiek. Manau.

– Tik šiek tiek? O gal truputį daugiau?

Fernandes palinko į priekį ir ėmė protestuoti. Merfė piktai į ją dėbtelėjo. Luiza pasikišo po smakru kumščius ir prikando liežuvį.

– Buvo visaip, – aiškino Tomas. – Pykau, buvau nusivylęs, sugluměs, sunerimęs.

– Taigi sakote, nors viduje siautė audra, tikrai negalvojote tą naktį pasimylėti su ponia Džonson.

– Negalvojau.

– Niekada nešovė į galvą tokia mintis?

– Niekada.

Stojo pauzė. Heleris pavartė popierius, tada pakėlė akis.

– Jūs vedęs, pone Sandersai, tiesa?

– Taip, vedęs.

– Skambinote žmonai ir pranešėte, kad laukia vėlyvas susitikimas?

– Skambinau.

– Sakėte su kuo?

– Nesakiau.

– Kodėl ne?

– Žmona kartais pavyduliauja dėl senų meilių. Nebuvo prasmės ją nervinti ir versti nerimauti.

– Turite omeny, jei būtumėte pasakę, kad vakare susitinkate su ponia Džonson, žmona būtų pagalvojusi, jog ketinate atnaujinti seksualinius santykius?

Sandersas atsakė nežinąs, ką ji būtų pagalvojusi.

– Tačiau kaip bebūtų, jai apie Mereditą neužsiminėte.

– Neužsiminiau.

– Ką jai sakėte?

– Sakiau, kad einu į susitikimą ir grįšiu vėlai.

– Kaip vėlai?

– Sakiau, kad gali užsitęsti iki vakarienės ar ilgiau.

– Supratau. Ponia Džonson siūlė jums pavakarieniauti?

– Ne.

– Vadinasi, kai skambinote žmonai, manėte, kad susitikimas su naująja viršininke truks ilgai?

– Ne, – atsakė Tomas. – Nemaniau. Tačiau nežinojau, kiek jis truks. Žmonai nepatinka, kai paskambinu ir pasakau, kad grįšiu po valandos, tada skambinu dar kartą ir sakau, kad grįšiu po dviejų valandų. Tai ją erzina. Taigi Suzanai gerokai lengviau, kai paprasčiausia pasakau, kad grįšiu po vakarienės. Tada ji nieko nesitiki ir nelaukia, o jei grįžtu anksčiau – puiku.

– Taip paprastai elgiatės su žmona.

– Būtent.

– Nieko keisto.

– Nieko.

– Kitaip tariant, paprastai meluojate žmonai apie darbą, nes, jūsų nuomone, jai nepatinka tiesa.

– Prieštarauju, – įsiterpė Fernandes. – Tai visai nesusiję su tema.

– Tikrai, – piktai pritarė Tomas.

– Tai kaip, pone Sandersai?

– Klausykite. Nėra dviejų vienodų šeimų. Čia mūsų reikalas. Mums taip lengviau, tik tiek. Šnekame apie tvarką namie, ne apie melą.

– Bet argi nemelavote, kai nesakėte, kad tą vakarą susitinkate su Meredita?

– Prieštarauju, – pasakė Luiza.

Merfė pridūrė:

– Manau, šito *pakaks*, pone Heleri.

– Gerbiama teisėja, mėginu įrodyti, kad Tomas ketino pasimėgauti susitikimu su Meredita iki galo ir tai matyti iš jo elgesio. Be to, noriu parodyti, kad jis įpratęs niekinti moteris.

– Nieko neįrodėte, net nepradėjote, – pasakė Merfė. – Ponas Sandersas paaiškino, kodėl taip elgėsi, kadangi kitokių įrodymų nėra, aš jo paaiškinimą priimu. Ar turite kitokių įrodymų?

– Ne, gerbiama teisėja.

– Puiku. Turėkite omenyje, jei pykdysite ir nepagrįstai kaltinsite, ginčo tikrai greičiau neišspręsime.

– Taip, gerbiama teisėja.

– Norėčiau, kad visi čia esantys suprastų, jog šio proceso pasekmės ir eiga gali būti žalinga abiem pusėms. Priklausomai nuo to, kaip viskas baigsis, ponia Džonson ir ponas Sandersas ateityje tikriausiai dirbs drauge. Neleisiu, kad šis tyrimas be reikalo gadintų būsimus santykius. Jei dar kartą pasipils nereikalingi kaltinimai, aš šį posėdį nutrauksiu. Kam nors neaišku, ką pasakiau?

Visiems aišku.

– Gerai. Pone Heleri?

Heleris atsilošė.

– Gerbiama teisėja, daugiau klausimų neturiu.

– Puiku, – tarė teisėja Merfė. – Penkias minutes atsikvėpsime, grįžę išklausysime ponios Džonson versiją.

– Tau puikiai sekėsi, – pagyrė Luiza. – Viskas kaip iš pypkės. Balsas nedrebėjo. Šnekėjai aiškiai ir lygiai. Merfė sužavėta. Viskas šaunu.

Jie stovėjo prie fontano kieme. Sandersas jautėsi kaip boksininkas tarp raundų, kurį bakino treneris.

– Kaip jautiesi? – paklausė advokatė. – Pavargęs?

– Trupučiuką. Nėra taip blogai.

– Nori kavos?

– Ne, apsieisiu.

– Puiku. Nes sunkumai dar priešakyje. Turėsi laikytis iš paskutiniųjų, kai ji kalbės. Tau jos šnekos nepatiks. Tačiau svarbiausia, kad liktum ramus.

– Liksiu.

Ji padėjo ranką jam ant peties.

– Beje, tik tarp mūsų – kaip baigėsi jūsų draugystė?

– Tiesą sakant, gerai neprisimenu.

Atrodė, kad Fernandes juo nepatikėjo.

– Bet aišku, kad tai buvo svarbu...

– Draugavome prieš dešimtį metų, – paaiškino Tomas. – Tai buvo seniai ir atrodo neįtikima.

Jos pesimizmas niekur nedingo.

– Klausyk, – porino Sandersas. – Dabar trečia birželio savaitė. Kas dėjosi tavo širdyje trečią birželio savaitę prieš dešimt metų? Gali pasakyti?

Fernandes susiraukusi tylėjo.

– Buvai ištekėjusi? – pasufleravo Tomas.

– Ne.

– Buvai sutikusi savo vyrą?

– Reikia pagalvoti... Ne... Tada dar ne. Savo vyrą greičiausiai sutikau kitais metais.

– Puiku. Prisimeni su kuo susitikinėjai iki jo?

Advokatė nepratarė nė žodžio. Mąstė.

– Prisimeni, *ką* veikei su meilužiu birželį prieš dešimt metų?

Ji toliau nepravėrė burnos.

– Supranti, ką turiu omeny? – paklausė Tomas. – Dešimt metų – daug laiko. Prisimenu romaną su Meredita, bet nežinau, kas vyko paskutinėmis savaitėmis. Gerai neprisimenu, kaip jis baigėsi.

– O ką prisimeni?

Jis patraukė pečiais.

– Mes vis daugiau pešėmės ir rėkėme. Dar gyvenome kartu, bet sudarinėjome darbotvarkes taip, kad nesusitiktume. Žinai, kaip būna. Mat vos susitikę, paleisdavome į darbą rankas.

Galiausiai vieną vakarą, ruošdamiesi į vakarėlį ne juokais susikivirčijome. *DigiCom* vyko oficialus pokylis. Prisimenu, turėjau vilkėti smokingą. Prisimenu, kad mečiau į ją rankogalių segtukus ir neberadau. Teko gultis ant grindų ir ieškoti. Tačiau pajudėję į vakarėlį kažkaip nurimome ir ėmėme šnekėti apie skyrybas. Labai paprastai. Labai protingai. Lyg iš niekur nieko. Abu vienu metu. Nė vienas nešaukė. Galų gale nutarėme, kad geriausia išsiskirti.

Fernandes atidžiai jį stebėjo.

– Ir viskas?

– Viskas.

Jis gūžtelėjo.

– Teliko pridurti, kad į vakarėlį taip ir nenuvažiavome.

Jo pasąmonėje kažkas kirbėjo. *Pora automobilyje, važiuoja į vakarėlį. Kažkas apie mobilųjį telefoną. Visi apsirengę, važiuoja linksmintis, skambina ir...*

Tomas neprisiminė. Įvykis sukosi atmintyje, bet jo negalėjai atkurti.

Moteris skambino mobiliuoju ir tada... Nutiko kažkas bjauraus...

– Tomai? – paklausė advokatė ir papurtė jį už peties. – Regis, mūsų laikas baigėsi. Pasiruošęs grįžti?

Jis atsakė, kad pasiruošęs.

Grįžtant į derybų salę, priėjo Heleris. Jis perdėtai maloniai nusišypsojo Sandersui, tada pasisuko į Fernandes.

– Advokate, – pradėjo Benas. – Man atrodo, laikas būtų šnektelėti dėl kompensacijos.

– Kompensacijos? – nuoširdžiai nustebusi paklausė Luiza. – Kodėl?

– Kadangi jūsų klientui sekasi ne itin gerai ir...

– Mano klientui sekasi puikiai...

– Ir kuo ilgiau ši apklausa tęsis, tuo jam bus blogiau ir nemaloniau...

– Tomui viskas gerai...

– Ir tikriausiai visiems būtų tik į naudą, jei dabar baigtume.

Luiza nusišypsojo.

– Benai, nemanau, kad Sandersas to norės, tačiau jei turi pasiūlymą, mielai išklausysime.

– Taip. Turių pasiūlymą.

– Klausom.

Advokatas atsikrenkštė.

– Žinodami, kokią kompensaciją ir pašalpą Tomas gali dabar gauti, ir nepamiršdami jo ilgamečio darbo įmonėje, mes pasiruošę susitarti dėl sumos, kuri prilygtų kelių metų kompensacijai. Pridėtume atlyginimą tau ir įvairias kitas išlaidas nutraukiant sutartį, užmokestį kvalifikuotam darbo ieškotojui, kuris surastų naują darbą ir visą sumą, kurios prireiktų jam su šeima kraustantis į kitą vietą – viso būtų keturi šimtai tūkstančių dolerių. Manau, labai dosnus pasiūlymas.

– Pažiūrėsiu, ką pasakys mano klientas, – tarė Luiza.

Ji paėmė Tomą už rankos ir pasivedėjo trupučiuką į šalį.

– Tinka?

Sandersas atsakė, kad ne.

– Neskubėk, – patarė ji. – Tai labai neblogas pasiūlymas. Tiek gautum teisme ir nereikėtų eikvoti laiko ir pinigų.

– Ne.

– Nori kovoti?

– Taip. Velniop jį.

– Manau, reikėtų sutikti.

– Tegu jis skradžiai žemėn prasmenga!

Advokatė papurtė galvą.

– Nepyk ir pagalvok. Tomai, ką nori iš to gauti? Privalėsi dėl kažkokios sumos sutikti.

– Noriu tiek, kiek jie gaus, kai įmonė viešai atsiskirs, – paaiškino Tomas. – Tai maždaug nuo penkių iki dvylikos milijonų dolerių.

– *Pagalvok*. Čia tik apytikrė suma.

– Patikėk, būtent tiek ir bus.

Fernandes pažvelgė į jį.

– Paimtum dabar penkis milijonus?

– Paimčiau.

– O paimtum jo pasiūlytą kompensaciją ir tiek, kiek kainuos akcijos per pirmą viešą siūlymą?

Tomas susimąstė.

– Taip.

– Šaunu. Aš jam pasakysiu.

Luiza per kiemą grįžo pas Helerį. Jiedu trumpai šnektelėjo. Po akimirkos Benas apsisuko ant kulno ir išdidžiai nužingsniavo.

Advokatė grįžo šypsodamasi.

– Jis nesutiko.

Jie patraukė į vidų.

– Pasakysiu tik tiek – čia geras ženklas.

– Tikrai?

– Tikrai. Jei priešininkai nori susitarti, kol Džonson nedavė parodymų, tai labai gerai.

– Dėl sandorio, – pradėjo Meredita, – galvojau, kad pirmadienį reikia pasimatyti su visais skyrių vadovais.

Ji šnekėjo ramiai ir lėtai, iš eilės žiūrėjo į visus sėdinčius aplink stalą. Sandersui atrodė kaip vadovė, kuri veda pristatymą.

– Po pietų buvau susitikusi su Donu Vyšniuku, Marku Lujinu ir Marija Ana Hanter. O Tomas Sandersas pasakė, kad turi daug darbo ir paklausė, ar negalėtume susitikti vakare. Jo prašoma, susitikimą paskyriau šeštai valandai.

Sandersas nustebo, kaip ramiai ji meluoja. Jis tikėjosi, kad Meredita pasirodys įspūdingai, tačiau matydamas tokį elgesį, vis tiek stebėjosi.

– Taip pat Tomas pasiūlė išgerti ir prisiminti senus laikus. Aš to nemėgstu, bet sutikau. Man rūpėjo užmegzti gerus santykius, nes žinojau, kad jis nusivylęs, jog negavo darbo, be to, kažkada draugavome. Norėjau, kad mūsų darbo santykiai būtų nuoširdūs. Atsisakyti išgerti man atrodė... Nežinau – kaip trauktis ar nekreipti dėmesio. Taigi sutikau.

Tomas atėjo į kabinetą šeštą. Išgėrėme po taurę vyno ir aptarėme *Žibsiukės* problemas. Tačiau nuo pat pradžių jis laidė asmenines replikas, kurios man atrodė ne vietoj – pavyzdžiui, apie mano išvaizdą, kad dažnai prisimena seną mūsų draugystę. Minėjo senus seksualinius nuotykius ir panašiai.

Kalė. Sandersas įsitempė. Sugniaužė kumščius. Stipriai sukando dantis.

Fernandes palinko ir uždėjo ranką jam ant riešo.

Meredita Džonson pasakojo:

– ...Skambino Garvinas ir kiti. Atsiliepiau prie savo stalo. Tada atėjo padėjėja ir paklausė, ar gali išeiti anksčiau, nes turi savų reikalų. Pasakiau, kad gali. Ji išėjo iš kabineto. Tada Tomas priėjo ir staiga ėmė bučiuoti.

Džonson akimirkai stabtelėjo ir apsidairė aplink salę. Ramiai pasitiko Sanderso žvilgsnį.

– Tokia staigi ir netikėta įžanga pribloškė, – tęsė Meredita nenuleisdama nuo jo akių. – Iš pradžių mėginau protestuoti ir taisyti padėtį. Tačiau Tomas daug stambesnis. Ir stipresnis. Jis nutempė mane ant kušetės, ėmė rengtis ir nurenginėti mane. Manau suprantate, kad buvau pritrenkta ir persigandusi. Situacija tapo nevaldoma ir, aišku, apie būsimą bendradarbiavimą nebuvo nė šnekos. Nepasakosiu, ką galvojau kaip moteris. Taip užpulti!

Sandersas sėdėjo įbedęs į ją akis ir iš paskutiniųjų tramdė pyktį. Prie ausies išgirdo Luizą. *„Kvėpuok"*. Jis giliai įkvėpė ir pamažu iškvėpė. Net nepastebėjo, kad nekvėpavo.

– Mėginau viską paversti niekais, – dėstė Meredita, – juokavau ir stengiausi išsilaisvinti. Sakiau, kad šito nereikia. Tačiau jis buvo neperkalbamas. Kai nuplėšė man apatinius ir išgirdau, kaip plyšta medžiaga, supratau, kad gražiuoju nebeišsisuksiu. Pajutusi, kad ponas Sandersas prievartauja, labai išsigandau ir supykau. Kai Tomas pasitraukė nuo manęs ant kušetės, kad išsitrauktų iš kelnių varpą ir įkištų man, keliu spyriau jam į slėpsnas. Jis nuriedėjo nuo kušetės ant grindų. Tada abu atsistojome.

Ponas Sandersas niršo, kad jį atstūmiau. Ėmė šaukti, tada trenkė ir parvertė ant grindų. Tačiau dabar ir aš buvau persiutusi. Atmenu, kaip sakiau, kad negali su manim taip elgtis, plūdau jį. Nepasakyčiau, kad prisimenu viską, ką veikėme. Tomas dar kartą puolė, bet dabar turėjau rankoje savo batelius ir aukštais kulnais trenkiau jam į krūtinę, kad atstotų. Manau, suplėšiau jo marškinius. Nesu tikra. Tada buvau taip įniršusi, kad norėjau jį užmušti. Žinau, jog sudraskiau. Prisimenu, sakiau, kad nudėsiu. Siutau. Pirma diena naujame darbe, visi spaudė, stengiausi kuo geriau pasirodyti, o čia... Šis „nuotykis" sugadino mudviejų santykius ir pakenkė visiems gamyklos darbuotojams. Tomas išėjo pažaliavęs nuo pykčio. Kai jis išėjo, ėmiau mąstyti, kaip viską sutvarkyti.

Įsijautusi į tvyrančią nuotaiką, Meredita padarė pauzę.

Heleris ramiai paklausė:

– Kaip nutarei tvarkyti?

– Čia ir yra bėda. Tomas – reikalingas darbuotojas, jo lengvai nepakeisi. Be to, mano nuomone, keisti pirkimo metu labai negudru. Pirmiausia pagalvojau, ar negalėtume visko pamiršti. Galų gale abu suaugę. Aš nesmagiai jaučiausi, bet pamaniau, kad ir jis turėtų taip jaustis, kai išsiblaivys ir viską pergalvos. Man atrodė, kad tuo galėtume viską baigti. Juk gyvenime visko būna. Žmonės gali ir pamiršti.

Taigi, kai pakeitėme susirinkimo laiką, paskambinau jam namo pasakyti. Sanderso namie nebuvo, bet aš labai maloniai pasišnekėjau su jo žmona. Iš pokalbio paaiškėjo, kad ji nežinojo, jog Tomas susitiko su manimi, ir mes seniau draugavome. Vis tiek pasakiau žmonai, kad vyks susirinkimas ir paprašiau perduoti vyrui.

Kitą dieną susirinkimas nepavyko. Tomas atėjo pavėlavęs, pakeitė pasakojimą apie *Žibsiukę*, „apkarpė" nesėkmes ir paneigė viską, ką sakiau. Jis aiškiai norėjo mane sumenkinti korporacijos susirinkime, o aš negalėjau to leisti. Nudrožiau tiesiai pas Filą Blekberną ir išklojau viską, kas nutiko. Pasakiau, kad nenoriu oficialiai kaltinti, bet pabrėžiau, kad su Tomu dirbti negalėsiu ir reikia kažko imtis. Filas pažadėjo su juo pasišnekėti. Galiausiai nutarėme, kad galime pamėginti tartis su tarpininku.

Meredita atsilošė ir padėjo rankas ant stalo.

– Manau, tai ir viskas. Daugiau nieko.

Ji apžvelgė visus, kiekvienam pažiūrėjo į akis. Labai rami ir susitvardžiusi.

Tai buvo įspūdingas pasirodymas, kuris paveikė labai netikėtai – Tomas pasijuto kaltas. Jautėsi lyg būtų padaręs viską, ką ji sakė. Jis staiga susigėdo, nudelbė galvą ir įbedė akis į stalą.

Luiza stipriai įspyrė jam į kulkšnį. Krūptelėjęs Tomas greitai atsilošė. Ji susiraukusi žiūrėjo į jį. Sandersas išsitiesė.

Teisėja Merfė atsikrenkštė.

– Kaip matome, – prabilo ji, – mums papasakojo dvi visiškai skirtingas istorijas. Ponia Džonson, prieš tęsdama turiu keletą klausimų.

– Klausau, gerbiama teisėja.

– Jūs – graži moteris. Esu tikra, kad per savo verslo karjerą teko gintis nuo nepageidaujamų pasiūlymų.

Meredita nusišypsojo.

– Taip, gerbiama teisėja.

– Garantuoju, turėjote šį meną įvaldyti.

– Taip, gerbiama teisėja.

– Sakėte, kad nerimavote dėl senos draugystės su ponu Sandersu. Turint tai omenyje, manau, susitikimas dieną, be vyno, būtų profesionalesnis ir geresnio tono.

– Sutinku, bet šis pastebėjimas teisingas po laiko, – atsikirto Džonson. – Tada viskas vyko tarp susirinkimų dėl įsigijimo. Visi buvo užsiėmę. Aš mėginau susitikti su ponu Sandersu prieš posėdį su *Konliu-Vaitu* kitą dieną. Tuo metu nieko daugiau negalvojau. Darbotvarkė.

– Suprantu. Kai Tomas išėjo, kodėl neskambinote ponui Blekbernui ar dar kam nors iš įmonės ir nepranešėte, kas įvyko?

– Kaip sakiau, tikėjausi, kad viską pamiršime.

– Tačiau jūsų nupasakoto įvykio, – dėstė teisėja, – tikrai nepavadinčiau įprastu elgesiu. Kaip patyrusi vadovė turėjote žinoti, kad su Sandersu gražiai bendradarbiauti nepavyks. Sakyčiau, reikėjo iš karto pranešti vyresnybei. O iš praktinės pusės, mano nuomone, turėjote kuo greičiau viską užrašyti.

– Kaip sakiau, tikėjausi visai ko kito.

Džonson galvodama susiraukė.

– Suprantate... Jaučiausi atsakinga dėl Tomo. Kaip sena draugė nenorėjau, kad jį dėl manęs atleistų iš darbo.

– Bet išėjo, kad atleido būtent dėl jūsų.

– Taip. Vėlgi viskas teisinga po laiko.

– Aišku. Gerai. Ponia Fernandes?

– Dėkui, gerbiama teisėja.

Luiza kėdėje pasisuko, kad matytų Mereditą.

– Ponia Džonson, tokioje situacijoje, kai viskas vyksta niekam nematant, jei galima, mums tenka nagrinėti kitus faktus. Taigi pateiksiu kelis klausimus apie juos.

– Puiku.

– Sakėte, kad susitarus dėl susitikimo su ponu Sandersu jis pareikalavo vyno.

– Taip.

– Iš kur atsirado vynas, kurį gėrėte tą vakarą?

– Paprašiau, kad atneštų padėjėja.

– Ponia Ros?

– Taip.

– Ilgai dirbate kartu?

– Ilgai.

– Drauge atvykote iš Kupertino?

– Taip.

– Ja galima pasitikėti?

– Galima.

– Kiek butelių prašėte nupirkti ponios Ros?

– Neprisimenu, kad būčiau minėjusi konkretų skaičių.

– Gerai. Kiek butelių ji atnešė?

– Manau, tris.

– Tris. Daugiau padėjėjos nieko neprašėte nupirkti?

– Ko?

– Prezervatyvų.

– Neprašiau.

– Žinote, kad ji nupirko?

– Nežinau.

– O ji nupirko. Prezervatyvus padėjėja pirko Antrojo aveniu vaistinėje.

– Jei ji pirko prezervatyvus, – pasakė Džonson, – tai tik sau.

– Nežinote, kodėl padėjėja teigia juos pirkusi jums?

– Ne, – lėtai ištarė apklausiamoji.

Meredita mąstė.

– Nežinau, kodėl ji taip teigia.

– Minutėlę, – nutraukė Barbara. – Ponia Fernandes, tvirtinate, kad padėjėja sakė, jog prezervatyvus pirko poniai Džonson?

– Taip, gerbiama teisėja. Būtent.

– Turite įrodymų?

Šalia Džonson sėdintis Heleris pirštu pasitrynė po lūpa. Meredita nė nesureagavo. Nė nemirktelėjo. Ji toliau ramiai žvelgė į Fernandes ir laukė kito klausimo.

– Ponia Džonson, kai likote su ponu Sandersu, ar liepėte padėjėjai užrakinti kabinetą?

– Tikrai neliepiau.

– Žinote, kad ji užrakino?

– Nežinau.

– Nežinote, kodėl ji žmonėms sakė, kad liepėte užrakinti duris?

– Nežinau.

– Ponia Meredita, su Tomu susitikote šeštą valandą. Daugiau susitikimų tą dieną neturėjote?

– Neturėjau. Jis buvo paskutinis.

– Argi neatšaukėte septintos valandos susitikimo?

– Taip, atšaukiau. Turėjau susitikti su Stefanija Keplan. Atšaukiau todėl, kad nespėjau paruošti duomenų, kuriuos reikėjo peržiūrėti. Nebuvo laiko.

– Ar žinote, kad jūsų padėjėja sakė poniai Keplan, jog susitikimą nukeliate, nes susitikimas su Tomu ilgai truks?

– Nežinau, ką mano padėjėja jai sakė, – atkirto Meredita ir pirmą kartą atrodė, kad nekantrauja. – Panašu, kad daug šnekame apie padėjėją. Gal viso to jos ir paklauskite?

– Gal ir paklausiu. Žinau, kad galima suorganizuoti. Gerai. Keiskime temą. Ponas Sandersas sakė, kad išėjęs iš jūsų kabineto matė valytoją. Jūs irgi matėte?

– Ne. Kai jis išėjo, aš likau.

– Prieš Tomui išeinant, valytoja Mariana Volden teigia nugirdusi garsų kivirčą. Ji girdėjo, kaip vyras sakė: „Ne pati protingiausia mintis. Galvoju, kad blogai darome“, o moteris atrėžė: „Krušly, negali manęs taip palikti!“ Prisimenate, kad taip sakėte?

– Neprisimenu. Prisimenu, kad sakiau: „Tu negali su manim taip elgtis.“

– O kad šaukėte „negali manęs taip palikti“ neprisimenate?

– Neprisimenu.

– Ponia Volden garantuota, kad būtent taip ir sakėte.

– Nežinau, ką ponia Volden ten girdėjo, – atkirto Džonson. – Durys visą laiką buvo uždarytos.

– Argi nerėkėte garsiai?

– Nežinau. Galbūt.

– Ponia Volden teigia, jūs rėkėte. Ir ponas Sandersas sakė, kad šaukėte.

– Nežinau.

– Gerai. Ponia Džonson, minėjote, kad po nevykusio susirinkimo antradienio rytą Blekbernui pranešėte, jog su Tomu dirbti negalėsite. Tiesa?

– Taip. Tiesa.

Sandersas palinko į priekį. Jis staiga suvokė, kad Mereditai duodant parodymus to nepastebėjo. Tomas buvo toks susijaudinęs, kad nesuprato, jog ji pamelavo susitikimo su Blekbernu laiką. Kai jis nuėjo pas Filą į kabinetą iš karto po antrojo susirinkimo, advokatas jau žinojo.

– Ponia Džonson, kada, sakote, nuėjote susitikti su ponu Blekbernu?

– Nežinau. Po susirinkimo.

– Apie kelintą?

– Dešimtą.

– Ne anksčiau?

– Ne.

Sandersas užmetė akį į Filą, kuris nejudėdamas sėdėjo stalo gale. Jis atrodė įsitempęs, prikando lūpą.

Fernandes paklausė, ar paprašyti advokato tai patvirtinti.

– Kaip suprantu, jo padėjėja turi žurnalą, jei jam būtų sunku prisiminti.

Stojo trumpa pauzė. Ji pažvelgė į Blekberną.

– Ne, – atsiliepė Meredita. – Ne. Aš susimaišiau. Norėjau pasakyti, kad su Filu šnekėjau po pirmo susirinkimo prieš antrą.

– Pirmas susirinkimas – tas, kuriame Sandersas nedalyvavo? Aštuntą valandą?

– Taip.

– Vadinasi, Tomo elgesys per antrą susirinkimą, kuriame jus paneigė, visai nepriklausė nuo jūsų pokalbio su ponu Blekbernui. Nes su advokatu šnekėjote prieš susirinkimą.

– Jau sakiau, susipainiojau.

– Gerbiama teisėja, daugiau klausimų šiai liudininkei neturiu.

Teisėja Merfė užvertė užrašų knygutę. Jos veidas buvo ramus, nesuprasi, ką ji galvojo. Barbara žvilgtelėjo į laikrodį.

– Dabar pusė dvylikos. Porą valandų padarysime pietų pertrauką. Duodu daugiau laiko, kad advokatai susitikę apsvarstytų susidariusią padėtį ir nuspręstų, ką abi pusės darys toliau.

Teisėja atsistojo.

– Jei advokatai nori su manim susitikti, prašau. Jei ne, pasimatysime čia lygiai pusę dviejų. Gerai papietaukite ir pasitarkite.

Ji apsisuko ir išėjo iš salės.

Filas atsistojo ir pasakė, kad tuojau pat norėtų susitikti su Tomo advokate.

Sandersas dirstelėjo į Luizą.

Ši nežymiai šyptelėjo.

– Galime, pone Blekbernai, – atsakė Fernandes.

Trys advokatai stovėjo šalia fontano. Luiza energingai šnekėjo su Heleriu, jų galvos beveik lietėsi. Blekbernas, prispaudęs mobilųjį prie ausies, stovėjo už kelių žingsnių. Kitame kiemo gale Meredita šnekėjo telefonu ir piktai gestikuliavo.

Sandersas vienas atsistojo nuošalyje ir stebėjo. Jo manymu, aišku, kad Filas mėgins tartis. Fernandes po trupučiuką sudirbo Mereditos Džonson versiją – parodė, kad naujoji viršininkė prašė nupirkti

padėjėjos vyno, prezervatyvų, užrakinti kabinetą, kol toji buvo su Sandersu, ir atidėti kitus susitikimus. Aišku, kad Meredita dėl sekso nenustebo. Ji visą popietę planavo pasimylėti. Garvino globotinės pagrindinę reakciją – piktą pareiškimą, kad Tomas negali jos palikti – nugirdo valytoja. Be to, Džonson pamelavo apie susitikimo su Blekbernu laiką ir priežastis.

Visiems aišku, kad Meredita melavo. Vienintelis klausimas – ką dabar darys Filas ir *DigiCom*. Sandersas išklausė nemažai seminarų vadovams apie seksualinį priekabiavimą ir žinojo, ką įmonė privalo daryti. Jie neturi iš ko rinktis.

Turės Mereditą atleisti.

Tačiau ką darys su Sandersu? Tai jau visai kitas klausimas. Jis gerai suprato, kad iškėlęs kaltinimą sudegino visus tiltus į buvusį darbą, jo ten nepriims. Tomas pašovė Garvino paukštelį, ir Bobas nedovanos.

Taigi – *DigiCom* jo dirbti nebeleis. Turės su juo atsiskaityti.

– Ginčas baigtas, ką?

Sandersas pasisuko ir išvydo vieną iš tyrėjų – Alaną, kuris ėjo nuo stovėjimo aikštelės. Tyrėjas trumpam atsigręžė į advokatus ir greitai įvertino padėtį.

– Manau, taip, – atsakė Tomas.

Alanas pašnairavo į advokatus.

– Taip turėtų būti. Džonson įkliuvo. Ir daugelis įmonės darbuotojų tą žino. Ypač jos padėjėja.

Sandersas paklausė, ar jis su ja vakar vakare kalbėjo.

– Taip, – atsakė tyrėjas. – Herbas surado valytoją ir įrašė visą pokalbį. O aš vėlų vakarą susitikau su Betse Ros. Ji – vieniša moteris naujame mieste. Per daug geria, irgi viską įrašiau.

– Ji žinojo?

– Jai nebūtina žinoti, – pasakė Alanas. – Įrašinėti galima.

Tyrėjas akimirką stebėjo advokatus.

– Blekbernas tikriausiai dabar triedžia miltais.

Per kiemą paniurusi ir susikūprinusi stypino Luiza Fernandes.

– Velniai rautų, – prabilo priėjusi.

Sandersas paklausė, kas nutiko.

Advokatė papurtė galvą.

– Jie nesitars.

– Nesitars?

– Būtent. Jie viską neigia. Jos padėjėja nupirko vyno? Sandersui. Padėjėja nupirko prezervatyvų? Sau. Padėjėja teigia, kad nupirko gumytes Džonson? Betsė – nepatikima girtuoklė. Valytojos pasakojimas? Ji negirdėjo, nes buvo įjungtas radijas. Ir nuolatinė giesmelė: „Luiza, teisme ši byla *subyrės*". O Neperšaunamoji Betė telefonu viską reguliuoja. Visiems aiškina, ką daryti.

Fernandes nusikeikė.

– Turiu pasakyti – taip niekšiškai elgiasi vadovai vyrai. Žiūri į akis ir sako: „To niekada neįvyko. Paprasčiausiai nebuvo. Tu neturi argumentų bylai." Baisiai užknisa. Po perkūnais!

Alanas pasakė, kad jai reikia užkąsti. O Sandersui pridūrė:

– Ji kartais pamiršta valgyti.

– Gerai. Žinoma. Užkąskim.

Trijulė patraukė link stovėjimo aikštelės. Luiza ėjo greitai ir kratė galvą.

Sakė nesupranta, kaip jie gali laikytis tokios taktikos.

– Žinau, tiesiog matau iš teisėjos Merfės akių, kad, jos manymu, jokio posėdžio po pietų nebus. Barbara išklausė parodymus ir padarė išvadą, kad viskas baigta. Aš taip pat. Bet, pasirodo, nebaigta. Blekbernas su Heleriu nesitraukia *nė per nago juodymą*. Jie nesitars. Iš esmės ragina mus kelti bylą.

Tomas gūžtelėjo ir atsakė:

– Na ir kelsime.

– Jei būtume gudrūs, nekeltume, – aiškino advokatė. – Tik *ne dabar*. Būtent to ir bijojau. Priešininkai daug ką surado, o mes nieko

neturim. Esame ten, kur pradėjome. O *DigiCom* turės trejus metus susitvarkyti su ta padėjėja ir viskuo, ką tik išknisime. Galiu pasakyti, kad po trejų metų tos padėjėjos nė su žiburiu nerasime.

– Tačiau įrašėme į kasetę...

– Padėjėja dar privalo ateiti į teismą. Patikėk, neateis. Matai, *DigiCom* gresia dideli nuostoliai. Jei įrodysime, kad įmonė laiku tinkamai nereagavo į tai, ką žinojo apie Mereditą, jie labai daug praras. Panaši byla buvo nagrinėjama praeitą mėnesį Kalifornijoje – ieškovui priteisė beveik devyniolika su puse milijonų dolerių. Patikėk, kai gresia tokie nuostoliai, padėjėjos nerasi. Jis visą likusį gyvenimą atostogaus Kosta Rikoje.

Tomas paklausė, ką jie darys.

– Kaip bebūtų, dabar esame įsipareigoję. Tęskime, ką pradėjome. Kažkaip privalome juos priversti sutikti su mūsų sąlygomis, – išdėstė advokatė. – Bet tam reikia kai ko daugiau. Dar ką nors turi?

Sandersas papurtė galvą.

– Ne, neturiu.

– Velniava, – niršo Fernandes. – Kas čia vyksta? Maniau, *DigiCom* nerimauja, kad šie kaltinimai neišplauktų į viešumą, kol jų nenupirko. Galvojau, kad bijo viešumos.

Tomas palinksėjo.

– Aš irgi.

– Tokiu atveju, kažko nesuprantame. Mat Blekbernas su Heleriu elgiasi taip, tarsi jiems nė motais, ką darome. Kodėl taip yra?

Juos aplenkė stambaus sudėjimo vyras, nešinas pluoštu popierių. Jis atrodė panašus į policininką.

Fernandes paklausė, kas jis.

– Niekada nesu matęs.

– Jie kažkam skambino iš telefono būdelės. Mėgino kažką surasti. Todėl ir klausiu.

Sandersas gūžtelėjo pečiais.

– Ką dabar darysime?

Alanas atsakė, kad jie pavalgys.

– Gerai. Eime užkąsti, – pritarė Luiza. – Ir trumpam užsimiršti.

Tą pačią akimirką Tomui į galvą šovė mintis – *pamiršk tą telefoną*. Atrodė kaip komanda iš giedro dangaus: *pamiršk tą telefoną*.

Šalia jo einanti advokatė atsiduso.

– Dar turime apie ką pamąstyti. Dar ne pabaiga. Alanai, kažką turi, tiesa?

– Tiesa, – atsakė Alanas. – Mes vos tik pradėjome. Dar neprisikasėme iki Džonson vyro ir jos buvusio darbdavio. Liko apversti daug akmenų ir pažiūrėti, kas iš po jų išropos.

Pamiršk tą telefoną.

Sandersas pasakė, kad jam reikia paskambinti į darbą, išsiėmė mobilųjį ir surinko Sindės numerį.

Pradėjo lynoti. Trijulė priėjo automobilius stovėjimo aikštelėje. Fernandes paklausė, kas vairuos.

Alanas atsakė, kad jis.

Būrelis patraukė link paprasto tyrėjo fordo sedano. Alanas atrakino duris ir Fernandes ėmė ropštis į vidų.

Ji pasakė galvojusi, kad šiandien per pietus švęs.

Važiuoja į vakarėlį...

Sandersas dirstelėjo į priekinėje sėdynėje prieš aplytą langą sėdinčią advokatę. Jis laikė telefoną prie ausies ir laukė, kol atsilieps Sindė. Jam palengvėjo, kad telefonas puikiai veikė. Nuo pirmadienio vakaro, kai jis išsijungė, Tomas telefonu visai nepasitikėjo. Bet dabar viskas gerai. Veikia kaip naujas.

Pora važiavo į vakarėlį, ji paskambino mobiliuoju. Iš automobilio...

Pamiršk tą telefoną...

Sindė atsiliepė:

– Pono Sanderso kabinetas.

Kai ji prisiskambino, įsijungė atsakiklis. Moteris paliko žinutę. Tada padėjo ragelį.

– Klausau. Pono Sanderso kabinetas. Alio?

– Sinde, čia aš.

– Sveikas, Tomai.

Vis dar santūri.

Jis paklausė, ar niekas neskambino.

– Skambino, tuoj pažiūrėsiu užrašuose. Skambino Artūras iš KL, norėjo žinoti, ar atkeliavo diskasukiai. Paklausiau Dono komandos – jie gavo. Dabar jau tikrina. Taip pat skambino Edis iš Ostino, jis atrodė sunerimęs. Dar – Džonas Levinas. Jis skambino ir vakar. Sakė, kad svarbu.

Levinas prižiūrėjo diskasukių tiekėjus. Nesvarbu, ko norėjo, galėjo palaukti.

– Aišku. Dėkui, Sinde.

– Grįši šiandien į darbą? Žmonės klausinėja.

– Nežinau.

– Skambino Džonas iš *Konlio-Vaito.* Ketvirtą norėjo susitikti su tavimi.

– Nežinau. Matysiu. Paskambinsiu vėliau.

– Gerai.

Sindė padėjo ragelį.

Tomas išgirdo telefono pypsėjimą.

Tada ji padėjo ragelį.

Ta istorija nedavė ramybės. Du žmonės automobilyje. Važiuoja į vakarėlį. Kas tai pasakojo? Kaip baigėsi?

Pakeliui į vakarėlį, Adelė paskambino iš automobilio ir padėjo ragelį.

Sandersas spragtelėjo pirštais. Žinoma! Adelė! Pora automobilyje – Markas ir Adelė Lujinai. Jiems nutiko nemalonus atsitikimas. Dabar Tomas prisiminė.

Adelė kažkam paskambino ir įsijungė atsakiklis. Ji paliko žinutę ir padėjo ragelį. Tada jie su Marku automobilyje plepėjo apie tą žmogų, kuriam ką tik skambino. Penkiolika minučių juokavo ir visaip apšnekėjo. Vėliau teko dėl to graužtis nagus...

Luiza paklausė:

– Taip ir stovėsi lietuje?

Tomas neatsakė. Ji patraukė telefoną nuo ausies. Klaviatūra ir ekranas švietė ryškiai žaliai. Baterijos beveik pilnos. Jis žiūrėjo į telefoną ir laukė. Po penkių sekundžių šis išsijungė, ekranas užgeso. Taip įvyko todėl, kad naujieji telefonai patys išsijungdavo, kad taupytų baterijas. Jei telefono nenaudojai ar penkiolika sekundžių nepaspaudei klaviatūros, jis pats išsijungia. Kad neišsikrautų baterijos.

Tačiau šitas telefonas Mereditos kabinete išsikrovė.

Kodėl?

Pamiršk tą telefoną.

Kodėl jo mobilusis tada neišsijungė? Kaip tai paaiškinti? Mechaniniai trukdžiai – įstrigęs mygtukas neleido telefonui išsijungti. Jis sugedo krisdamas, kai Meredita ėmė pirmą kartą bučiuoti. Baterija išsikrovė, nes iš vakaro Tomas pamiršo pakrauti.

Ne, pagalvojo jis. Telefonas geras. Nesugedęs. Ir baterija buvo pilnai įkrauta.

Ne.

Mobilusis veikė kuo puikiausiai.

Jie penkiolika minučių juokavo ir visaip apšnekėjo.

Tomo galva dūzgė, jis prisiminė atskiras pokalbio nuotrupas.

– *Kodėl nepaskambinai vakar vakare?*

– *Skambinau...*

Sandersas buvo tikras, kad iš Mereditos kabineto skambino Markui Lujinui. Po lietumi stypsodamas stovėjimo aikštelėje jis dar kartą sumaigė klaviatūroje L–U–J. Telefonas įsijungė, mažame ekrane žibėjo LUJINAS ir Marko namų numeris.

– *Grįžęs namo, neradau jokių žinučių.*

– *Maždaug penkiolika po šešių šnekėjau į tavo atsakiklį.*

– *Negavau jokios žinutės.*

Tomas tikrai žinojo, kad skambino Lujinui ir šnekėjo į jo atsakiklį. Jis prisiminė vyrišką balsą, pasakiusį gerai pažįstamus žodžius. „Po signalo palikite žinutę“.

Stovėdamas su telefonu rankoje ir spoksodamas į Lujino numerį, Sandersas paspaudė „siųsti“. Netrukus atsiliepė atsakiklis. Moteriškas balsas pasakė: „Paskambinote namo Markui ir Adelei. Dabar atsiliepti negalime, bet palikite žinutę, ir mes perskambinsime.“ Pypt.

Visai kitokia žinutė.

Tą vakarą Markui Lujinui jis *neskambino.*

Vadinasi, tada surinko ne L–U–J. Susinervinęs Mereditos kabinete suspaudė visai ką kita. Šnekėjo į kažkieno kito atsakiklį.

Ir jo telefonas išsikrovė.

Nes...

Pamiršk tą telefoną...

– Jėzau Kristau, – sudejavo Tomas.

Jam staiga nušvito. Jis tiksliai žinojo, kas nutiko. Vadinasi yra vilčių, kad...

Luiza paklausė:

– Tomai, viskas gerai?

– Gerai, – atsakė jis. – Tik duok minutėlę. Manau, prisiminiau kai ką svarbaus.

Jis surinko ne L–U–J.

Surinko kažką kita. Kažką labai panašaus, galbūt skyrėsi tik viena raidė. Drebančiais pirštais Sandersas suspaudė L–E–L. Ekranas liko tuščias, toms raidėms numerio nebuvo. Nėra numerio. L–E–S. Nėra numerio. L–E–V.

Valio!

Mažame ekranėlyje švietė:

LEVINAS.

Ir Džono Levino telefono numeris.

Tą vakarą Tomas paskambino į Džono Levino atsakiklį.

Skambino Džonas Levinas. Sakė, kad svarbu.

Sandersas pagalvojo – žinoma, kad skambino.

Staiga jis aiškiai prisiminė, kaip viskas vyko Mereditos kabinete. Tomas šnekėjo telefonu, ji pasakė: „pamiršk tą telefoną“, nustūmė

jo ranką ir ėmė bučiuoti. Bučiuojantis jis numetė telefoną ant palangės, tas ir liko ten gulėti.

Vėliau, kai Tomas užsisegė marškinius ir išėjo iš Džonson kabineto, telefoną nuo palangės pasiėmė, bet tada šis buvo be gyvybės ženklų. Tai reiškė, kad gerą valandą gulėjo įjungtas. Per visą „nuotykį“ su Meredita neišsijungė.

Automobilyje Adėlė baigė šnekėti ir padėjo ragelį. Ji nepaspaudė „baigti“, todėl ryšys nenutrūko ir visi jų plepalai įsirašė į to žmogaus atsakiklį. Penkiolika minučių juokelių ir apkalbų – viskas liko jo atsakiklyje.

Ir Sanderso telefonas išsikrovė, nes buvo įjungtas. Visas pokalbis įsirašė.

Stovėdamas automobilių aikštelėje jis greitai surinko Džono Levino numerį. Advokatė išlipo iš automobilio ir priėjo prie jo.

– Eisime valgyti ar ne?

– Minutėlę.

Susijungė. Trakštelėjimas, tada vyriškas balsas:

– Džonas Levinas.

– Džonai, čia Tomas Sandersas.

– Sveikas, Tomuk! – Levinas pratrūko juoktis. – Žmogau! Gyveni audringą seksualinį gyvenimą, ką? Sakau, Tomai, man ausys raitėsi.

Sandersas paklausė, ar viskas įrašyta.

– Dievuliau, Tomai, geriau patikėk. Antradienio rytą atėjau tikrinti žinučių, ir, sakau tau, triukšmavote visą pusvalandį...

– Džonai...

– Kas sakė, kad vedybinis gyvenimas – nuobodus...

– Džonai. Klausyk. *Pasilikai įrašą?*

Stojo pauzė. Levinas nustojo juoktis.

– Tomai, manai, kad aš – iškrypėlis? *Aišku*, pasilikau. Paleidau visam darbui. Draugeliams patiko!

– Džonai, rimtai.

Levinas atsiduso.

– Taip. Pasilikau. Panašu, kad tau grėsė nemalonumai, ir... Nežinau. Kaip bebūtų, pasilikau.

– Šaunu. Kur jis?

Levinas atsakė:

– Čia, ant mano stalo.

– Džonai, man reikia tos kasetės. Klausyk, štai ką turi padaryti.

Važiuodama automobilyje Fernandes prašneko:

– Laukiu.

Sandersas atsakė:

– Yra susitikimo su Meredita kasetė. Viskas įrašyta.

– Kaip?

– Atsitiktinai. Šnekėjau į atsakiklį, – pasakojo Tomas. – Kai Meredita puolė bučiuoti, telefoną numečiau, bet neišjungiau. Taigi jis liko sujungtas su atsakikliu. Ir visas mūsų pokalbis įsirašė.

– Velniai rautų, – nusikeikė Alanas ir vairuodamas trinktelėjo į vairą.

Luiza paklausė, ar įrašas kasetėje.

– Taip.

– Gera kokybė?

– Nežinau. Pamatysime. Džonas atneš į restoraną.

Advokatė pasitrynė rankas.

– Jau geriau.

– Tikrai?

– Tikrai, – pasakė ji. – Jei ten yra kas nors gero, patampysime varžovams nervus.

Rausvaveidis geraširdis Džonas Levinas nustūmė lėkštę ir susivertė alaus likučius.

– Čia tai maistas. *Nuostabus* otas.

Levinas svėrė beveik pusantro šimto kilogramų, jo pilvas rėmėsi į stalo kraštą.

Trijulė sėdėjo *MakKormiko ir Šmiko* galinės salės nišoje Pirmajame aveniu. Restoranas ūžė nuo gausybės pietaujančių verslininkų. Fernandes leido kasetę per *Walkman* ausinuką, spaudė ausines prie ausų. Ji daugiau nei pusvalandį įdėmiai klausėsi, užsirašinėjo į geltoną užrašų knygutę ir nelietė maisto. Galiausiai atsistojo.

– Reikia paskambinti.

Levinas dirstelėjo į Luizos lėkštę.

– Nebenorite?

Advokatė papurtė galvą ir nuėjo.

Džonas išsišiepė.

– Taupumas – ne yda, – sumurmėjo ir prisitraukė lėkštę prie savęs.

Jis ėmė kirsti.

– Tomai, prisidirbai, ką?

– Iki ausų, – atsakė Sandersas.

Jis maišė kapučino. Net nesugebėjo pavalgyti pietų. Tomas stebėjo, kaip Levinas godžiai dideliais kąsniais kimšo bulvių košę.

– Taip ir supratau, – tarė Džonas. – Šįryt iš *Aldus* skambino Džekas Keris ir sakė, kad paduodi įmonę į teismą, nes nenorėjai paglamžyti kažkokios moteriškės.

– Keris – subinė.

– Dar blogiau, – linksėjo Levinas. – Blogiau ir būti negali. Bet ką padarysi? Po Konės Velš straipsnio šį rytą visi bandė atspėti, kas tas ponas Kiauliukas.

Džonas nurijo dar vieną milžinišką kąsnį.

– Bet pirmiausia, kaip ji sužinojo tą istoriją? Juk parašė Velš.

Tomas atsakė:

– Džonai, gal tu papasakojai.

Levinas paklausė, ar jis nejuokauja.

– Turėjai įrašą.

Storulis susiraukė.

– Tomai, jei taip šnekėsi, eisi velniop.

Jis papurtė galvą.

– Jei nori žinoti, jai papasakojo moteris.

– Kokia moteris žinojo? Tik Meredita, bet ji nepasakotų.

– Galvą guldau, tai bus moteris, – tarė Levinas. – Jei kada sužinosi, bet abejoju.

Jis mąsliai kramtė.

– Kardžuvė truputį guminė. Manau, reikėtų pasakyti padavėjui.

Džonas apsidairė aplink salę.

– Tomai.

– Ko?

– Ten stovi kažkoks vyras, strykčioja nuo vienos kojos ant kitos. Galvoju, ar nepažįsti jo.

Sandersas pažvelgė per petį. Prie baro stovėjo Bobas Garvinas ir kažko laukdamas žvelgė į jį. Už kelių žingsnių stypsojo Filas Blekbernas.

Tomas atsiprašė ir atsistojo nuo stalo.

Garvinas paspaudė Sandersui ranką.

– Tomai. Malonu tave matyti. Kaip laikaisi per šią sumaištį?

Sandersas atsakė, kad gerai.

– Šaunu, šaunu.

Bobas tėviškai permetė ranką per petį.

– Malonu tave vėl matyti.

– Man irgi malonu, Bobai.

Garvinas tarė:

– Ten kampe yra rami vietelė. Užsakiau pora kapučino. Galėtume persimesti žodeliui. Nieko prieš?

– Nieko, – sutiko Tomas.

Jis gerai pažinojo piktą vadovą Garviną. Atsargumas ir mandagumas vertė jį nerimauti.

Vyrai susėdo baro kampe. Bobas įsitaisė kėdėje ir atsisuko į Tomą.

– Ką gi, Tomai. Mudu seniai pažįstami.

– Taip, seniai.

– Tos sumautos kelionės į Seulą, prastas maistas ir tavo paskaudusi sėdynė. Viską prisimeni.

– Prisimenu.

– Tai bent dienelės buvo! – nutęsė Garvinas.

Jis nenuleido nuo Sanderso akių.

– Kaip bebūtų, Tomai, mes pažįstami ir nevedžiosiu tavęs už nosies. Pasakysiu atvirai, – šnekėjo Bobas. – Turime bėdą ir reikia ją išspręsti, kol nevirto didele nelaime. Norėčiau, kad gerai pagalvotum, ką daryti toliau.

– Gerai pagalvočiau? – nustebo Tomas.

– Taip, – patvirtino šefas. – Man patinka numatyti viską, apžiūrėti iš visų pusių.

– Kiek pusių čia yra?

– Bent jau dvi, – šypsodamasis atsakė Garvinas. – Klausyk, Tomai. Gerai žinau, jog niekam ne paslaptis, kad įmonėje remiu Mereditą. Visada tikėjau, kad ji talentinga ir turi tokį supratimą apie vadovavimą, kokio norime ateičiai. Dar neteko matyti, kad ji suklūptų. Žinau, Meredita – paprasta mirtingoji, bet talentinga, ir aš jai padedu.

– Aha...

– Galbūt šįkart... Nežinau, gal ji ir suklydo. Aš nežinau.

Sandersas tylėjo. Jis laukė ir žiūrėjo Bobui į akis. Direktorius puikiai vaidino nešališką žmogų. Tomas juo nepatikėjo.

– Teisybės vardan tarkim, kad ji suklydo, – tarė Garvinas. – Tikrai padarė klaidą.

Tomas tvirtai atsakė, kad būtent taip ir buvo.

– Gerai. Tarkim, taip ir buvo. Sakykim, ji nepagalvojo. Perlenkė lazdą. Esmė ta, Tomai, kad vis tiek ją remiu kiek galiu.

– Kodėl?

– Todėl, kad ji – moteris.

– Kuo čia dėtas moteriškumas?

– Tomai, taip jau susiklostė, kad moterys versle retai iškyla iki vadovių.

Sandersas atsakė, kad Mereditai keliai neuždaryti.

– Galų gale, – pasakė Bobas, – ji jaunutė.

Tomas atkirto, kad anaiptol ne jaunutė.

– Aišku, kad jaunutė. Ką tik baigė koledžą. Prieš kelis metus gavo verslo magistrės diplomą.

– Bobai, – prieštaravo Sandersas. – Mereditai Džonson – trisdešimt penkeri. Ji tikrai ne vaikas.

Panašu, kad šefas to neišgirdo. Jis su užuojauta žiūrėjo į buvusį pavaldinį.

– Tomai, suprantu, kad nusivylei dėl darbo, – vėl prašneko. – Matau iš akių, kad Meredita nevykusiai mėgino susidraugauti su tavim.

– Bobai, ne susidraugauti ji mėgino. Džonson mane užpuolė.

Garvinas susierzino.

– Žinai, tu irgi ne vaikas.

– Būtent ne vaikas, – sutiko Tomas. – Bet aš – jos darbuotojas.

– Žinau, kad ji tave labai gerbia, – šnekėjo Garvinas ir atsilošė kėdėje. – Kaip ir visi įmonėje, Tomai. Tu mums reikalingas. Mes abu tą žinome. Norėčiau išsaugoti mūsų komandą. Tačiau negaliu nustoti galvojęs, kad moterims reikia nuolaidų. Galime joms šiek tiek ir nusileisti.

– Ne apie moteris šnekam, – nenusileido Sandersas. – Tik apie vieną moterį.

– Tomai...

– Jei tai, ką padarė ji, padarytų vyras, apie jokias nuolaidas nebūtų nė kalbos. Jį atleistum ir išspirtum į gatvę.

– Greičiausiai taip.

– Čia ir bėda, – užbaigė Tomas.

Bobas pasakė, kad Sanderso nesupranta. Jis lyg ir perspėjo – Garvinui nepatiko, kai jam prieštaravo. Laikui bėgant, įmonė augo ir

gavo daugiau pelno, o šefas priprato prie pagarbos. Dabar artėjo laikas į pensiją, ir jis tikėjosi paklusnumo bei pritarimo.

Direktorius pasakė, kad įmonė įsipareigojusi visiems suteikti lygias teises.

– Puiku. Tačiau, visi lygūs nereiškia, kad kažkas lygesnis už kitus, – aiškino Sandersas. – Lygios teisės reiškia, kad su visais elgiamasi vienodai. Mereditą išskiri iš kitų, nes vyrą atleistum, o jos – ne.

Garvinas atsiduso.

– Tomai, jei viskas būtų aišku, atleisčiau. Bet mano supratimu, čia tikrai neaišku.

Sandersas jau norėjo papasakoti apie kasetę. Bet kažkas sulaikė. Jis tik pasakė:

– Manau, kad viskas aišku.

– Šiais klausimais nuomonės visada skiriasi, – dėstė Bobas palinkęs virš baro. – Tiesa? Visi galvoja savaip. Klausyk, Tomai. Ką negero ji padarė? Rimtai. Prikibo? Puiku. Galėjai pagalvoti, kad meilikauja. Galų gale ji – gražuolė. Juk būna ir daug blogiau. Graži moteris padeda ranką ant kelių. Atsakai: „Dėkui, nereikia." Visaip galėjai pasielgti. Tu suaugęs. Bet čia jau... *kerštas*. Tomai. Turiu pripažinti. Stebini mane.

Sandersas atsakė:

– Bobai, ji pažeidė įstatymus.

– Tai dar reikia įrodyti, tiesa? – mestelėjo Garvinas. – Jei nori, gali leisti, kad prisiekusieji knisinėtųsi po tavo gyvenimą. Aš to nenorėčiau. Iš bylinėjimosi nematau jokios naudos. Tai beviltiška padėtis.

– Ką nori tuo pasakyti?

– Tomai, tu nenori duoti į teismą.

Šefo akys buvo primerktos, pavojingos.

– Kodėl ne?

– Paprasčiausiai nenori.

Bobas giliai įkvėpė.

– Klausyk. Neišklyskime iš kelio. Šnekėjau su Meredita. Jai atrodo taip pat kaip man – padėtis nevaldoma.

– Aha.

– O dabar šneku su tavim. Mat viliuosi, Tomai, kad galime viską pamiršti ir grįžti ten, kur pradėjome – būk geras, išklausyk – grįžti į tuos laikus, kai tas nelemtas nuotykis nebuvo įvykęs. Abu su Meredita liekate darbe. Abu dirbate kaip civilizuoti suaugę. Judame į priekį, plečiame įmonę, atsiskiriame ir po metų visi tampame turtingi. Kas čia blogo?

Sandersui palengvėjo, regis, vėl viskas grįžo į senas vėžes. Jis norėjo pamiršti advokatus ir trijų paskutinių dienų įtampą. Norėjo, kad vėl būtų malonu kaip šiltoje vonioje.

– Tomai, pažvelk į šią situaciją tokiu kampu. Po nutikimo pirmadienio vakare niekas nesiskundė. Tu niekam neskambinai. Ir Meredita neskambino. Manau, abu norėjote užmiršti. Tada kitą dieną viskas apsivertė aukštyn kojom, susipykote, kai to visai nereikėjo. Jei būtum laiku atvykęs į susirinkimą ir susitaręs su Meredita dėl kalbos, nieko panašaus nebūtų įvykę. Toliau abu dirbtumėte ir gyventumėte savo gyvenimus. O dabar turime štai ką. Tikrai didelę netvarką. Kodėl visko neužmiršus ir nejudėjus į priekį? Praturtėti. Tomai? Kas čia blogo?

Galiausiai Sandersas atsakė, kad nieko blogo.

– Puiku.

– Tik, kad nieko nebus, – pridūrė.

– Kodėl ne?

Tomo galvoje praskriejo daugybė atsakymų – todėl, kad ji nieko nesugeba. Todėl, kad ji – gyvatė. Todėl, kad ji – korporacijos žaidėja, kuriai rūpi tik įvaizdis, o čia techninis skyrius, kuris privalo pagaminti produktą. Todėl, kad ji – melagė. Todėl, kad aš jos negerbiu. Todėl, kad ji vėl taip pasielgs. Todėl, kad ji manęs negerbia. Todėl, kad tu neteisingai elgiesi su manim. Todėl, kad ji – tavo globotinė. Todėl, kad pasirinkai ją, o ne mane. Todėl, kad...

– Per toli nuėjome, – tepasakė Sandersas.

Garvinas nenuleido nuo jo akių.

– Galime grįžti.

– Ne, Bobai. Negalime.

Šefas palinko į priekį. Jo balsas pritilo.

– Klausyk, mažas *feringi** mižniau. Aš puikiai suprantu, kas čia vyksta. Priėmiau tave, kai *bulkogi*** neskyrei nuo bulių mėšlo. Padėjau atsistoti ant kojų, suteikiau galimybių darbe. Dabar nori žaisti rimtai? Puiku. Nori nemalonumų? Šimts pypkių, tik palauk, Tomai.

Jis atsistojo.

Sandersas pasakė:

– Bobai, niekada neklausei proto balso dėl to atsitikimo su Meredita.

– Manai, ji *man* kelia rūpesčių? – Garvinas kimiai nusijuokė. – Klausyk, Tomai, tu su ja draugavai, bet ji per daug protinga ir nepriklausoma, kad suvaldytum. Susinervinai, kai paliko. O dabar, po daug metų, ketini atkeršyti. Štai kur šuo pakastas. Nei verslo etika, nei įstatymų laužymas, nei seksualinis priekabiavimas, nei jokie kiti velniai čia niekuo dėti. Tik niekingas asmeninis kerštas. Tu toks įniršęs, kad šūdai per ausis lenda.

Tai pasakęs, Bobas išdidžiai išėjo iš restorano ir piktai nustūmė Blekberną. Filas akimirką stovėjo šefui už nugaros ir įdėmiai nužiūrinėjo Sandersą, tada nuskubėjo paskui vadą.

Tomas, grįždamas prie savo stalo, praėjo skyrių, kuriame būriavosi keletas *Microsoft* darbuotojų, su jais buvo ir pora pagrindinių šiknių iš programavimo komandos. Kažkas sukriuksėjo kaip kiaulė.

– Sveikas, Kiauliuk, – tyliai pasisveikino.

– Kvi! Kvi!

– Neatsistojo, a?

* Išgalvota nežemiška rasė iš *Star Trek*.

** Tradicinis korėjiečių patiekalas iš marinuotos jautienos.

Sandersas žengė dar kelis žingsnius, tada atsisuko.

– Vyručiai, – prabilo. – Aš bent jau nesilankstau iki žemės per vėlyvus susitikimus su...

Jis pasakė vyriausio *Microsoft* programuotojo pavardę.

Tie visi ėmė žvengti.

– Tai bent!

– Ponas Kiauliukas šneka!

– Kriu kriu.

Tomas paklausė, ką jaunuoliai veikia šiame mieste.

– Redmonte pristigo drėkinamo K–Y tepalo?

– Oho!

– Kiauliukas pyksta!

Jie net susirietė iš juoko kaip koledžo studentėliai. Ant programuotojų stalo stovėjo alaus ąsotis. Vienas jų tarė:

– Jei Meredita Džonson būtų numovusi man kelnes, tikrai neskambinčiau policijai.

– Chosė, jokiu būdu!

– Atidirbčiau su šypsena!

– Rimtai kaltina!

– Damoms pirmenybė!

– Kvi! Kvi!

Raitydamiesi iš juoko jie trankė stalą.

Tomas nuėjo.

Išėjęs iš restorano, Garvinas piktai žirgliojo šaligatviu pirmyn atgal. Blekbernas stovėjo su telefonu prie ausies.

– Kur tas sumautas automobilis? – užriaumojo šefas.

– Bobai, nežinau.

– Sakiau *laukti*.

– Žinau, Bobai. Bandau prisiskambinti.

– Dieve Visagali, paprasčiausios smulkmenos. Net sušikto vairuotojo nepriversi dirbti.

– Gal jam prireikė į tualetą.

– Na ir kas? Kiek ten užtruks? Prakeiktas Sandersas. Gali juo patikėti?

– Ne, Bobai, negaliu.

– Paprasčiausiai galva neišneša. Jis su manim nesitaria. Aš traukiuosi. Siūlau jam buvusį darbą, akcijas, viską. O jis ką? Dieve brangus.

– Bobai, jis – ne komandos žaidėjas.

– Kaip pirštu į akį. Ir nenori sutikti su mūsų sąlygomis. Teks priversti tartis.

– Teks, Bobai.

– Atrodo, jam nė motais, – nusprendė Garvinas. – Tai ir siutina.

– Šįryt išspausdino tą straipsnį. Jis tikrai neapsidžiaugė.

– Jam nei šilta, nei šalta.

Garvinas vėl ėmė žingsniuoti.

– Štai automobilis, – pasakė Blekbernas ir parodė į gatvę.

Link jų artėjo Linkolno sedanas.

– Pagaliau, – šnekėjo Bobas. – Klausyk, Filai. Pavargau eikvoti laiką su Sandersu. Mėginome tartis gražiuoju, bet veltui. Čia trumpai tariant. Ką darome, kad jis suprastų?

Filas atsakė, kad būtent apie tai ir galvoja.

– Ką daro Sandersas? Turiu omeny, rimtai daro. Šmeižia Mereditą, tiesa?

– Tiesa, perkūnėli.

– Jis drįso ją apšmeižti.

– Taip, po velnių.

– Tame šmeižte nėra nė lašelio teisybės. Tačiau šmeižtas ir neturi būti teisingas. Svarbiausia, kad žmonės patikėtų, jog tai tiesa.

– Na, ir?

– Gal Sandersui reikia pačiam patirti, kaip malonu, kai šmeižia.

– Kaip malonu, kai šmeižia? Apie ką tu čia?

Įmonės advokatas susimąstęs stebėjo artėjantį automobilį.

– Manau, Tomas – agresyvus.

– Po paraliais, – tarė Bobas. – Anaiptol. Seniai jį pažįstu. Jis švelnučiukas.

– Ne, – atsakė Filas ir pasitrynė nosį. – Nesutinku. Mano nuomone, Tomas – agresyvus. Jis peštukas, koledže žaidė amerikietišką futbolą. Žaidžia ir pas mus, verčia žmones iš koto. Jis agresyvus. Galų gale dauguma vyrų tokie. Linkę smurtauti.

– Ką čia paistai?

– Pripažink, jis smurtavo prieš Mereditą, – tęsė advokatas. – Rėkavo. Klykė. Stumdė. Pagriovė. Seksas ir smurtas. Nesivaldantis vyras. Jis gerokai už ją stambesnis. Pastatyk juos vieną šalia kito, ir visi pamatys skirtumą. Tomas didesnis. Stipresnis. Tik pagalvok ir suprasi, kaip jis mėgsta smurtauti ir priekabiauti. Miela išvaizda tik priedanga. Sandersas – vienas iš tų vyrų, kurie išlieja pyktį mušdami silpnutes moteris.

Garvinas tylėjo. Jis pašnairavo į Blekberną.

– Tu šito neprakiši.

– Galvoju, kad prakišiu.

– Nė vienas protingas žmogus tuo nepatikės.

Filas atsakė, kad, jo manymu, kai kurie patikės.

– Tikrai? Kurie gi?

– Kai kurie, – pasakė advokatas.

Automobilis sustojo prie šaligatvio krašto. Viršininkas atidarė duris.

– Aš žinau tik tiek, – paaiškino jis, – kad mums reikia priversti jį tartis. Tegu ir jėga atvesti prie stalo.

Filas atsakė, kad, jo nuomone tai, įmanoma.

Bobas linktelėjo.

– Filai, viskas tavo rankose. Tik pasirūpink, kad susitartume.

Jis įsėdo į automobilį. Advokatas įsiropštė iš paskos. Garvinas užsipuolė vairuotoją:

– Kur, po velnių, buvai?

Durys su trenksmu užsidarė. Automobilis nuvažiavo.

*

Sandersas ir Fernandes Alano automobiliu važiavo atgal į tarpininkavimo centrą. Luiza klausė Tomo pasakojimo apie pokalbį su Garvinu ir purtė galvą.

– Jokiu būdu nereikėjo likti su juo vienam. Jei būčiau kartu, jis nebūtų taip elgęsis. Bobas tikrai sakė, kad moterims reikia nusileisti?

– Tikrai.

– Koks kilnumas! Sugalvojo, kaip dorai globoti prasikaltusiąją. Gražiai pasielgė. Tegu visi sėdi ir leidžia jai laužyti įstatymus todėl, kad ji – moteris. Puikumėlis.

Girdėdamas tokias jos šnekas, Sandersas atsigavo. Pokalbis su šefu jį sutrikdė. Tomas žinojo, kad advokatė skatina, kelia ūpą, bet jos kalbos darė poveikį.

Fernandes pasakė, kad tas visas pokalbis – nesąmonė.

– Ir dar grasino?

Sandersas linktelėjo.

– Pamiršk. Jis tik gąsdina.

– Tu tikra?

– Visiškai, – atsakė ji. – Tuščios šnekos. Dabar bent žinosi, kodėl sako, kad vyrai nesupranta. Garvinas išdėstė tą patį, ką daug metų kartojo visi korporacijų darbuotojai – pažvelk priekabiautojo akimis. Ką ji blogo padarė? Kas buvo, tas pražuvo. Visi grįžtam prie darbo. Vėl būsime didelė laiminga šeima.

– Neįtikėtina, – pasakė Alanas vairuodamas automobilį.

– Būtent, ir dar šiais laikais, – pritarė Luiza. – Tokių paistalų negali skiesti. Beje, kiek Garvinui metų?

– Beveik šešiasdešimt.

– Tada suprantama. Tačiau Blekbernas turėjo jam pasakyti, kad toks požiūris atgyvenęs. Pagal įstatymą Bobas neturi iš ko rinktis. Mažų mažiausiai turi perkelti Džonson, o ne tave. Ir beveik garantuotai privalo ją atleisti.

– Nemanau, kad atleis, – suabejojo Sandersas.

– Aišku, kad neatleis.

– Ji – jo globotinė, – pasakė Tomas.

– Juo labiau, viceprezidentė, – pridūrė Fernandes.

Kylant į kalvą link tarpininkavimo centro ji žiūrėjo pro langą.

– Privalai suprasti, kad varžovai taip elgiasi todėl, kad yra galingi. Seksualinis priekabiavimas – galios forma, kaip ir įmonės nenoras su tuo tvarkytis. Stiprūs saugo stipriuosius. Kai moteris patenka tarp galingųjų, ją globoja taip pat kaip vyrą. Čia tas pats kaip gydytojai neliudija prieš gydytojus. Nesvarbu, ar gydytojas vyras, ar moteris. Jie paprasčiausia neliudija vieni prieš kitus. Taškas. O korporacijų valdininkai nenori tirti ieškinių prieš kitus valdininkus – nei vyrus, nei moteris.

– Tik anksčiau buvo mažiau valdininkių moterų.

– Būtent. Tačiau dabar jų daugėja. Ir jos elgiasi taip pat neteisingai kaip vyrai.

– Daugėja moterų šovinisčių, – tarė Alanas.

– Nepradėk, – nutildė jį Luiza.

Alanas paprašė, kad ji pasakytų Tomui skaičius.

– Kokius skaičius? – pasidomėjo šis.

– Maždaug penki procentai vyrų paduoda ieškinius dėl moterų seksualinio priekabiavimo. Sąlyginai mažas skaičius. Tačiau moterys sudaro tik penkis procentus korporacijų valdininkų. Taigi skaičiai rodo, kad moterys valdininkės priekabiauja taip pat dažnai kaip vyrai. Ir kuo daugiau moterų valdininkių, tuo daugiau ieškinių paduoda vyrai. Mat tiesa tokia, kad dažniausiai priekabiauja galingieji. O galia nei vyriška, nei moteriška. Tas, kas sėdi už stalo, turi progos ja piktnaudžiauti. Ir moterys pasinaudoja ta proga taip dažnai kaip vyrai. Šiuo atveju, tai – gražuolė Džonson. Ir vadovas jos neatleidžia.

– Garvinas teigia, kad situacija nelabai aiški.

– Rupūs miltai, sakyčiau, kasetėje viskas aišku! – tarė Luiza.

Ji susiraukė.

– Sakei jam apie kasetę?

– Ne.

– Puiku. Tada, manau, bylą baigsime per dvi valandas.

Alanas įsuko į stovėjimo aikštelę ir pastatė automobilį. Visi išlipo.

– Puiku, – pradėjo advokatė. – Pažiūrėkim, kaip kiti mūsų rėmėjai. Alanai, dar liko jos buvusi darbovietė...

– *Conrad Computers*. Teisingai. Tiriame.

– Ir dar viena prieš juos.

– *Symantec*.

– Aha. Taip pat turime jos vyrą...

– Dėl jo reikės paskambinti į *CoStar*.

– O internetas? „Draugas"?

– Tiriame.

– Dar jos mokykla ir Vasaras.

– Taip.

– Svarbiausia – naujausi duomenys. Pirmiausia – *Conrad* ir jos vyras.

– Gerai, – sutiko tyrėjas. – Su *Conrad* sunku, nes bendrovė tiekia sistemas vyriausybei ir ČZV. Pačiulbėjo apie neutralumą ir pasakė, kad apie buvusius darbuotojus nešneka.

– Tada paprašyk Hario, kad paskambintų. Jis moka tvarkytis su darbdaviais, kurie nesako tiesos apie buvusius darbuotojus. Jei ir toliau tylės, Haris juos papurtys.

– Gerai. Jam gali tekti.

Alanas įsėdo į automobilį. Fernandes su Sandersu patraukė link centro. Tomas paklausė, ar ji tikrina senas Mereditos darbovietes.

– Taip. Kai kurios firmos nemėgsta blogai šnekėti apie buvusius darbuotojus. Jos ilgai nieko nesako, tik įdarbinimo datas. Bet dabar būtina sakyti apie save tiesą, o darbdaviai kartais meluoja apie išėjusius darbuotojus. Jei taip nutinka, galima patraukti baudžiamojon

atsakomybėn. Taigi mėginsime pagąsdinti. Bet *Conrad* nebūtinai išduos kenkiančią informaciją, kurios mums reikia.

– Iš kur žinai, kad tokios turi?

Luiza nusišypsojo.

– Nes Džonson – priekabiautoja. Ji negali be to gyventi. Tai tikrai ne pirmas kartas.

– Manai, kad kabinėjosi ir anksčiau?

– Nenusimink, – nuramino advokatė. – O kaip manai? Tave užpuolė, nes tu gražus? Garantuoju, kad kabinėjosi ir anksčiau.

Jie praėjo pro fontaną kieme link įėjimo į centrinį pastatą.

– O dabar, – pasakė Fernandes, – suplėšykime ponią Džonson į gabalus.

Į derybų salę teisėja Merfė atėjo lygiai pusę dviejų. Ji nužvelgė aplink stalą sėdinčius ir tylinčius septynis žmones ir susiraukė.

– Priešiškų pusių advokatai susitiko?

Heleris atsakė, kad susitiko.

– Ir ką nutarėte? – paklausė Barbara.

Heleris atsakė, kad susitarti nepavyko.

– Puiku. Tęskime.

Teisėja atsisėdo ir atsivertė užrašų knygutę.

– Yra klausimų dėl rytinio posėdžio?

– Taip, gerbiama teisėja, – tarė Luiza. – Turiu kelis papildomus klausimus poniai Džonson.

– Puiku. Ponia Džonson?

Meredita užsidėjo akinius.

– Teisybę pasakius, gerbiama teisėja, pirma norėčiau kai ką pasakyti.

– Klausom.

– Galvojau apie rytinį posėdį, – lėtai, mąsliai prabilo Džonson, – ir pono Sanderso pasakojimą apie pirmadienio vakarą. Man pasirodė, kad čia įvyko didelis nesusipratimas.

– Štai kaip.

Teisėjos intonacija nepakito. Ji žvelgė į Mereditą.

– Na.

– Kai Tomas pirmą kartą pasiūlė susitikti vakare, gurkštelėti vyno ir prisiminti senus laikus, bijau, kad pati nesuvokdama atsakiau jam visai kitaip, nei tikėjosi.

Merfė nesujudėjo. Visi sėdėjo ramūs. Salėje nė garselio.

– Manau, būtų teisinga pasakyti, kad supratau jį pažodžiui ir ėmiau galvoti apie romantišką pertraukėlę. Atvirai sakant, pati to norėjau. Kažkada su Sandersu draugavome ir, kaip prisimenu, tai buvo labai šauni draugystė. Taigi manau, būtų teisinga pripažinti, kad laukiau mūsų susitikimo ir galbūt tikėjausi pasimylėti. Pati to nesuvokdama.

Heleris su Blekbernu sėdėjo prie Mereditos kaip suakmenėję ir niekaip nereagavo. Abi advokatės moterys irgi neparodė jokių emocijų. Sandersas suprato, kad viskas paruošta iš anksto. Kas čia vyksta? Kodėl ji keičia versiją?

Džonson atsikrenkštė ir taip pat lėtai pasakojo toliau.

– Manau, teisinga sakyti, kad tą vakarą veikiau savo noru. Galbūt vieną akimirką buvau per daug įžūli, kas Sandersui nepatiko. Pagauta įkarščio pamiršau padorumą ir savo padėtį darbe. Manau, gali būti ir taip. Gerai viską apgalvojusi, padariau išvadą, kad mano ir Tomo prisiminimai apie tą atsitikimą labiau panašūs nei atrodė anksčiau.

Stojo ilga tyla. Teisėja Merfė nepratarė nė žodelio. Meredita Džonson pasimuistė kėdėje, nusiėmė ir vėl užsidėjo akinius.

– Ponia Džonson, – pagaliau prašneko Barbara, – kaip suprantu, dabar sutinkate su pono Sanderso pasakojimu apie pirmadienio vakarą?

– Iš esmės taip. Galbūt daugeliu atžvilgiu.

Tomas staiga suvokė, kas nutiko – *jie žinojo apie įrašą.*

Kaip galėjo sužinoti? Pats Sandersas išgirdo apie jį tik prieš porą valandų. O Levino kabinete nebuvo, jis pietavo su jais. Taigi Džonas papasakoti negalėjo. Kaip jie sužinojo?

– Ponia Džonson, – šnekėjo Teisėja, – vadinasi sutinkate dėl Tomo kaltinimo priekabiavimu?

– Anaiptol, gerbiama teisėja. Nesutinku.

– Tada nesuprantu. Pakeitėte savo versiją. Dabar sutinkate, kad pono Sanderso pasakojimas apie tuos įvykius iš esmės teisingas. Tačiau nesutinkate, kad jis turi prieš jus ieškinį?

– Nesutinkų, gerbiama teisėja. Kaip sakiau, mano nuomone, tai buvo nesusipratimas.

– *Nesusipratimas*, – nepatikliai pakartojo Merfė.

– Taip, gerbiama teisėja. Kuriame ponas Sandersas suvaidino labai svarbų vaidmenį.

– Ponia Džonson, pasak Tomo, ėmėte bučiuoti, nors jis prieštaravo. Jam nenorint, parvertėte ant kušetės. Tomui prieštaraujant atsegėte kelnes ir ištraukėte varpą. Pati nusirengėte, nors jis sakė *ne*. Kadangi ponas Sandersas dirba jums, o jūs esate jo darbdavys, man atrodo, kad čia pati aiškiausia byla dėl *jūsų* seksualinio priekabiavimo.

– Suprantu, gerbiama teisėja – ramiai tarė Meredita. – Ir žinau, kad pakeičiau pasakojimą. O tai nesusipratimas nuo pat pradžių todėl, kad tikrai tikėjau, jog ponas Sandersas geidė su manim pasimylėti, aš elgiausi atitinkamai.

– Neigiate, kad jį užpuolėte.

– Neigiu, gerbiama teisėja. Nes, mano nuomone, *aiškiai* supratau, kad Tomas veikia savo noru. Kartais jis tikrai perimdavo vadžias. Dabar svarstau, kam jam reikėjo sujaudinti ir tada taip netikėtai pasitraukti. Nežinau, kodėl jis taip pasielgė. Todėl man atrodo, kad, mažų mažiausiai, įvyko didelis nesusipratimas. Noriu tikrai nuoširdžiai atsiprašyti, kad jame dalyvavau.

– Jūs atsiprašote.

Merfė susierzinusi apsižvalgė po salę.

– Kas nors galėtų paaiškinti, kas čia dedasi? Pone Heleri?

Benas skėstelėjo rankomis.

– Gerbiama teisėja, mano klientė paaiškino, ką ketina daryti. Manau, ji pasielgė labai drąsiai. Meredita tikrai nori teisingumo.

– Pasigailėkite, – burbtelėjo Luiza.

Teisėja Merfė paklausė:

– Ponia Fernandes, kadangi ponia Džonson pakeitė parodymus, ar nenorėtumėte pertraukėlės prieš pateikdama klausimus?

– Ne, gerbiama teisėja. Aš pasiruošusi tęsti, – atsakė advokatė.

– Suprantu, – sumišusi pasakė Barbara. – Gerai. Puiku.

Teisėja aiškiai jautė, kad visi esantys salėje žino daugiau nei ji.

Sandersas tebesvarstė, kaip Meredita sužinojo apie kasetę. Jis pažvelgė į Filą Blekberną, kuris sėdėjo viename stalo gale prieš save pasidėjęs mobilųjį. Advokatas nervingai trynė telefoną.

Tomas pagalvojo – telefono įrašai. Štai kur šuo pakastas.

DigiCom ieškojo, ką galėtų panaudoti prieš jį, ir kažko paprašė – greičiausiai Gario Bosako – peržiūrėti visus Sanderso įrašus. Bosakas patikrino visus skambučius iš Tomo telefono. Tikrindamas rado keturiasdešimt penkių minučių skambutį pirmadienio vakarą. Nežmoniškai ilgą, brangų ir išsiskiriantį iš kitų. Kad suprastų, kas įvyko, Gariui reikėjo pažiūrėti kada skambinta. Jis suprato, jog Sandersas tas keturiasdešimt penkias minutes pirmadienio vakarą nešnekėjo. Todėl liko tik vienas paaiškinimas. Skambinta į atsakiklį, vadinasi ir įrašyta. Džonson sužinojo ir atitinkamai patvarkė pasakojimą. Štai kodėl jį pakeitė.

– Ponia Meredita, – prabilo Fernandes. – Pirmiausia išsiaiškinkime keletą pagrindinių klausimų. Sakote, kad *pasiuntėte* padėjėją nupirkti vyno ir prezervatyvų, *liepėte* užrakinti duris ir *atšaukėte* septintos valandos susitikimą, nes tikėjotės pasimylėti su ponu Sandersu?

– Taip, sakau.

– Kitaip tariant, anksčiau melavote.

– Pasakiau, ką galvojau.

– Bet šnekame ne apie galvojimą. Šnekame apie faktus. Kai viskas taip yra, man įdomu žinoti, kodėl, jūsų nuomone, Tomas irgi kaltas dėl to, kas nutiko pirmadienio vakarą.

– Nes pasirodė... Pasirodė, kad Sandersas atėjo į kabinetą aiškiai nusiteikęs pasimylėti, o vėliau tai paneigė. Atrodė, kad jis paspendė žabangas. Suvedžiojo, o paskui apkaltino, nors aš nieko nepadariau – paprasčiausiai atliepiau.

– Jums atrodo, kad jis paspendė žabangas?

– Taip.

– Todėl irgi kaltas.

– Taip.

– Kaip Sandersas paspendė žabangas?

– Manau, aiškiau ir negali būti. Mes gerokai įkaitome, kai jis staiga atsistojo nuo kušetės ir pasakė, kad viskas baigta. Sakyčiau, tai buvo spąstai.

– Kodėl?

– Todėl, kad negali taip sujaudinti ir staigiai viską nutraukti. Tai akivaizdus priešiškumas, kuris mane pažemino ir sunervino. Juk... Visiems aišku.

– Gerai. Išnagrinėkime tą situaciją smulkiai, – pasiūlė advokatė. – Kaip suprantu, šnekame apie laiką, kai abu su Sandersu pusiau nusirengę gulėjote ant kušetės. Tomas išsitraukęs varpą klupėjo ant kelių, o jūs nusimovusi kelnaites ir praskėtusi kojas gulėjote ant nugaros, taip?

– Iš esmės, taip.

Meredita papurtė galvą.

– Jūs pasakėte taip... vulgariai.

– Tačiau tą akimirką taip ir buvo, tiesa?

– Taip. Būtent.

– Tada pasakėte: „ne, ne, prašau“, o Sandersas atsakė: „tu teisi, nereikėtų to daryti“ ir atsistojo nuo kušetės.

– Taip, – pritarė Džonson. – Jis taip sakė.

– Tai kur čia nesusipratimas?

– Kai sakiau „ne, ne“, turėjau omeny „nelauk“. Nes jis laukė, truputį erzino, o aš norėjau, kad įeitų. Tačiau tuomet, Tomas pakilo nuo kušetės, kas nejuokais supykdė.

– Kodėl?

– Todėl, kad norėjau su juo pasimylėti.

– Bet, ponia Džonson, jūs sakėte „ne, ne“.

– Žinau, ką sakiau, – susierzinusi atrėžė Meredita. – Bet ten buvo visiškai aišku, ką norėjau pasakyti.

– Tikrai?

– Kuo tikriausiai. Jis puikiai žinojo, ką sakiau, bet nutarė nekreipti dėmesio.

– Ponia Džonson, teko girdėti, kad „ne“ reiškia „ne“?

– Žinoma, bet toje vietoje...

– Atleiskite, Meredita. Ar „ne“ reiškia „ne“?

– Šiuo atveju, nereiškia. Tuo metu, kai gulėjau ant kušetės, buvo aišku kaip dieną, ką sakiau.

– Norite pasakyti, jums aišku.

Džonson atvirai supyko. Nukirto:

– Ir jam aišku.

– Ponia Meredita, kaip suprasti, kai vyrams sako, kad „ne“ reiškia „ne“?

– Nežinau, – ji įpykusi iškėlė rankas. – Nesuprantu, ką norite pasakyti.

– Noriu pasakyti, kad vyrams sakoma, jog moteris suprastų pažodžiui. „Ne“ reiškia „ne“. Vyrai negali galvoti, kad „ne“ reiškia „galbūt“ arba „taip“.

– Tačiau šioje konkrečioje situacijoje, visiškai nusirengus ir taip toli nuėjus...

Fernandes paklausė, ką tai turi bendro su jų šneka.

– Baikim, – tarė Meredita. – Kai žmonės nori pasimylėti, ima liesti vienas kitą, tada švelniai bučiuojasi, glamonėjasi. Vėliau nusirengia, liečia lyties organus ir taip toliau. Netrukus būna aišku, kas įvyks toliau. Tada jau nebesitrauki. Jei traukiesi, vadinasi, nusiteikęs priešiškai. O Tomas taip ir padarė. Jis paspendė man spąstus.

– Ponia Džonson. Tiesa, kad moterys tvirtina, jog iki pasimylėjimo turi teisę pasitraukti bet kada? Ar nesako, jog gali persigalvoti?

– Teigia, bet šiuo atveju...

– Ponia Džonson. Jei moterys turi teisę persigalvoti, ar vyrai neturi? Ponas Sandersas negalėjo persigalvoti?

– Tai buvo priešiški veiksmai.

Mereditos veidas be išraiškos, ji žiūri užsispyrusi.

– Jis paspendė man žabangas.

– Klausiu, ar šioje situacijoje Tomas turi tokias pat teises kaip moteris? Negali pasitraukti net ir paskutinę akimirką?

– Ne.

– Kodėl?

– Todėl, kad vyrai kitokie.

– Kodėl kitokie?

– Dėl Dievo meilės, – piktai atrėžė Meredita. – Apie ką šnekame? Tai Alisa Stebuklų šalyje. Vyrai ir moterys *skirtingi.* Visi tą žino. Vyrai nesivaldo.

– Aišku, kad Tomas susivaldė.

– Taip. Nes buvo priešiškai nusiteikęs. Norėjo mane pažeminti.

– Tačiau tuo metu jis sakė: „Galvoju, kad blogai darome." Ar ne tiesa?

– Neprisimenu, ką tiksliai Tomas sakė. Tačiau jis elgėsi labai priešiškai ir pažemino mane kaip moterį.

– Pasvarstykime, – tarė Luiza, – kas buvo priešiškas ir kas ką pažemino. Argi ponas Sandersas anksčiau tą vakarą dėl visko neprotestavo?

– Nepasakyčiau. Ne.

– Manau, kad taip.

Advokatė pažvelgė į užrašus.

– Anksčiau nesakėte, kad jis gerai atrodo ir visada turėjo „mielą, standų užpakaliuką“?

– Nežinau. Galėjau sakyti. Neprisimenu.

– O ką atsakė?

– Neprisimenu.

Fernandes tęsė:

– Kai Tomas kalbėjo telefonu, ar nepriėjote ir neišmušėte iš rankų telefono ir neliepėte jo užmiršti?

– Gal ir liepiau. Tikrai neprisimenu.

– Nepradėjote tada bučiuoti?

– Nesu tikra. Nemanau.

– Nagi pažiūrėkime. Kaip kitaip tai galėjo įvykti? Tomas prie lango kalbėjo telefonu. Jūs prie stalo kalbėjote savuoju. Ar jis nutraukė jūsų skambutį, padėjo telefoną ir priėjęs ėmė bučiuoti?

Džonson akimirkai stabtelėjo.

– Ne.

– Tai kas ėmė bučiuoti?

– Manau, kada aš.

– O kai jis užprotestavo ir pasakė: „Meredita“, jūs nekreipėte dėmesio, toliau spaudėte ir sakėte: „Dieve, norėjau tavęs visą dieną. Aš taip įsiaudrinusi, seniai normaliai nesidulkinau...“

Advokatė pakartojo tas frazes taip monotoniškai lyg skaitytų iš nuorašo.

– Galbūt... Manau, teisingai sakote. Taip.

Luiza vėl pažiūrėjo į užrašus.

– O tada, kai Tomas aiškiai protestavo ir pasakė, kad palauktumėte, jūs atrėžėte: „Nešnekėk. Ne! Ne!..“

– Manau, galėjau taip sakyti.

– Viską apsvarsčius, ar nesakytumėte, kad tie pono Sanderso žodžiai buvo prieštaravimas, į kurį nekreipėte dėmesio?

– Jei tai prieštaravimas, tai nelabai aiškus. Ne.

– Ponia Meredita, teigtumėte, kad Tomas per visą susitikimą veikė su užsidegimu?

Akimirką Džonson tylėjo. Sandersas beveik matė, kaip ji galvoja, mėgina nuspręsti, kiek daug bus sužinota iš kasetės.

Galiausiai moteriškė atsakė:

– Kartais jis buvo užsidegęs, kartais ne. Man taip atrodo.

– Nesakytumėte, kad elgėsi įvairiai?

– Galbūt. Lyg ir.

– Taip ar ne, ponia Džonson?

– Taip.

– Gerai. Taigi ponas Sandersas per susitikimą elgėsi visaip kaip. Jis mums sakė kodėl – todėl, kad jo prašė užmegzti romaną darbe su sena drauge, kuri dabar buvo viršininkė. Ir todėl, kad jis vedęs. Jums neatrodo, kad tai rimtos priežastys elgtis tai vienaip, tai kitaip?

– Sakyčiau, atrodo.

– Tokių prieštaringų jausmų draskomas Sandersas paskutinę akimirką aiškiai suvokė, kad toliau eiti nebenori. Ir jis tiesiai šviesiai pasakė, kaip jaučiasi. Tai kodėl jums atrodo, kad tai „žabangos“? Mano nuomone, turime aiškų įrodymą, kad buvo visai kitaip – neplanuota, gan beviltiška žmogaus reakcija į situaciją, kurią visą laiką valdėte. Ponia Džonson, nors jums patinka taip galvoti, bet tai nebuvo senų meilužių susitikimas. Ir anaiptol ne lygių žmonių susitikimas. Teisybė tokia, kad jūs – Tomo viršininkė ir visos vadžios per susitikimą buvo jūsų rankose. Paskyrėte laiką, nupirkote vyno, prezervatyvų, užrakinote duris, o tada apkaltinote darbuotoją, kad nepatenkino. Ir toliau taip elgiatės.

– O jūs mėginate pateisinti jo elgesį, – pasakė Meredita. – Bet noriu pasakyti iš praktinės pusės – jei lauksi iki paskutinės akimirkos ir sustosi, supykdysi bet ką.

– Taip, – sutiko Luiza. – Daugelis vyrų būtent supyksta, kai moteris paskutinę akimirką atsitraukia. Tačiau moterys sako, kad vyras neturi teisės supykti, nes moteris gali atsitraukti bet kada. Ar ne tiesa?

Džonson nervingai barbeno pirštais į stalą.

– Klausykite, – prašneko. – Jūs bandote sukurpti federalinę bylą ir slepiate pagrindinius faktus. Ką padariau blogo? Pasiūliau, tik tiek. Jei ponas Sandersas nenorėjo, tereikėjo pasakyti ne. Bet jis nieko panašaus nesakė. Nė kartelio. Nes ketino *paspęsti spąstus*. Tomas pyksta, kad negavo darbo ir keršija kaip tik gali, šmeižia. Čia paprasčiausiai partizaninis karas ir žmogaus terorizavimas. Man sekasi verslas, o jis pavydi sėkmės ir stengiasi pakenkti. Šnekate visokius niekus tik tam, kad nuslėptumėte pagrindinį ir neišvengiamą faktą.

– Ponia Džonson, pagrindinis ir neišvengiamas faktas yra tas, kad esate Tomo viršininkė. Ir elgėtės su juo ne pagal įstatymus. Toks federalinės bylos faktas.

Akimirkai stojo tyla.

Į salę įėjo Blekberno padėjėjas ir padavė jam raštelį. Filas perskaitė ir perdavė Heleriui.

Merfė paklausė:

– Ponia Fernandes? Gal dabar paaiškinsite, kas čia vyksta?

– Taip, gerbiama teisėja. Pasirodo, kad visas susitikimas įrašytas į kasetę.

– Nejaugi? Perklausėte?

– Taip, gerbiama teisėja. Įrašas patvirtina pono Sanderso pasakojimą.

– Ponia Džonson, ar žinote apie įrašą?

– Nežinau.

– Gal ponia Meredita su advokatu irgi norėtų perklausyti? Gal mums visiems reikėtų perklausyti? – paklausė Merfė įbedusi akis tiesiai į Blekberną.

Benas įsidėjo raštelį į kišenę ir paprašė teisėjos dešimties minučių pertraukėlės.

– Labai gerai, pone Heleri. Sakyčiau, kai viskas taip vyksta, be jos neapsieisi.

Lauke tvyrojo žemi juodi debesys. Dangus ketino vėl pratrūkti. Prie fontano Džonson tarėsi su Heleriu ir Blekbernu. Fernandes juos stebėjo.

– Nesuprantu, – tarė. – Jie vėl šneka. Apie ką čia šnekėti? Faktas, kad Džonson kalta dėl seksualinio priekabiavimo. Viskas įrašyta kasetėje. Apie ką ten postringauja?

Luiza akimirką susiraukusi žiūrėjo. Tada prašneko:

– Žinai, turiu pripažinti. Meredita – velniškai protinga moteris.

– Taip, – atsakė Sandersas.

– Ji greita ir moka tvardytis.

– Aha.

– Greitai padarė įmonėje karjerą.

– Taip.

– Tai kaip galėjo įsivelti į tokią situaciją?

Tomas paklausė, ką ji nori pasakyti.

– Noriu pasakyti, ką Džonson galvojo pirmą dieną darbe puldama tave? Ir taip smarkiai? Visiškai abejinga gresiantiems nemalonumams. Ji per daug protinga, kad taip elgtųsi.

Sandersas gūžtelėjo.

– Manai, užpuolė tik dėl to, kad esi žavus? – pasiteiravo Luiza. – Abejoju, nors ir gerbiu tave.

Tomas prisiminė laikus, kai pirmą kartą susipažino su Meredita – tada ji organizuodavo pristatymus – jei kas pateikdavo klausimą, kurio negalėdavo atsakyti, Džonson sukryžiuodavo kojas.

– Ji visada mokėjo seksualumu nukreipti žmonių dėmesį. Puikiai tą įvaldžiusi.

– Tikiu, – pritarė advokatė. – Tai nuo ko dabar kreipia mūsų dėmesį?

Sandersas negalėjo atsakyti. Tačiau jautė, kad ji kažką slepia.

– Kas žino, kaip žmonės elgiasi vienumoje? – paklausė jis. – Kartą pažinojau moterį, kuri atrodė kaip angelas, bet jai patikdavo, kai ją mušdavo baikeriai.

– Šit kaip, – atliepė Luiza. – Tai galima suprasti. Bet Džonson to netaikyčiau. Nes ji stebina neįprastu gebėjimu tvardytis, o jos elgesys su tavim buvo nevaldomas.

– Pati sakei, kad taip elgiasi ne pirmą kartą.

– Taip. Galbūt. Bet kodėl pirmą dieną? Kodėl iš karto? Manau, ji turėjo kitų priežasčių.

Sandersas paklausė:

– O kaip aš? Irgi turėjau kitų priežasčių?

– Manau, turėjai, – tarė advokatė ir rimtai pažiūrėjo į jį. – Bet apie tai – vėliau.

Iš stovėjimo aikštelės kraipydamas galvą atėjo Alanas.

Fernandes paklausė, ką jis rado.

– Nieko doro. Ieškome kur tik galime, – atsakė tas.

Jis atvertė savo užrašų knygutę.

– Gerai. Patikrinome tą interneto adresą. Žinutė atėjo iš „U apygardos“. „Draugas“ pasirodo yra daktaras Artūras Draugas. Jis dirba neorganinės chemijos dėstytoju Vašingtono universitete. Tas vardas tau ką nors sako?

Tomas atsakė, kad ne.

– Nieko keisto. Šiuo metu dėstytojas Draugas yra šiaurės Nepale, kur konsultuoja Nepalo valdžią. Jis ten jau tris savaites. Negrįš iki liepos pabaigos. Taigi greičiausiai žinutes siuntinėja ne jis.

– Kažkas naudoja jo interneto adresą?

– Artūro padėjėja sako, kad tai neįmanoma. Dėstytojo kabinetas, kol jis išvykęs, užrakintas, niekas ten be jos neįeina. Taigi prie

Draugo kompiuterio joks pašalinis prieiti negali. Padėjėja sako, kad kartą per dieną užeina atsakyti dėstytojo elektroninių laiškų, bet kitą laiką kompiuteris būna išjungtas. Slaptažodį žino tik ji. Taigi aš be nuomonės.

Tomas susiraukęs paklausė, ar žinutės atkeliauja iš užrakinto kabineto.

– Nežinau. Dar aiškinamės. Tačiau šiuo metu tai – paslaptis.

– Aišku, gerai, – pasakė advokatė. – O kaip *Conrad Computers?*

– Su *Conrad* bus labai sunku. Jie išduos informaciją tik samdžiusiai firmai, tai yra – *DigiCom*. Mums – nė velnio. Ir sako, kad samdžiusi firma nieko neprašė. Kai paspaudėme, *Conrad* paskambino pačiam *DigiCom*, o šie atsakė, kad jokia *Conrad* turima informacija jų nedomina.

– Aha.

– Dar liko jos vyras, – šnekėjo tyrėjas. – Kalbėjau su jo kolega iš *CoStar*. Sako, kad vyras Mereditos nekenčia ir prišnekėtų daug blogo. Tačiau jis su nauja drauge iki kitos savaitės atostogauja Meksikoje.

– Blogai.

– *Novell*, – tęsė Alanas, – saugo tik paskutinių penkerių metų įrašus. Senesnius laiko šaltoje patalpoje savo centre Jutoje. Neturi žalio supratimo, kas ten yra, bet pasiryžę ištraukti, jei sumokėsime. Tai užtruks dvi savaites.

Fernandes papurtė galvą.

– Nieko gero.

– Taigi.

– Aiškiai jaučiu, kad *Conrad* kažką turi, – pasakė advokatė.

– Galbūt, bet mums reikės paduoti į teismą, kad sužinotumėme. O laiko nėra.

Alanas pažvelgė per kiemą į kitus.

– Kas dabar vyksta?

– Nieko. Kietai laikosi.

– Vis dar?

– Vis dar.

– Jėzau, – tarė tyrėjas. – Kas ją globoja?

Luiza atsakė, kad irgi norėtų sužinoti.

Tomas atlenkė mobilųjį ir paskambino į darbą.

– Sinde, jokių žinių?

– Tik dvi, Tomai. Stefanija Keplan klausė, ar galėtų su tavim šiandien susitikti.

– Nesakė kodėl?

– Ne. Bet sakė, kad tai nesvarbu. Ir Marija Ana buvo atėjusi du kartus, ieškojo tavęs.

Sandersas atsakė, kad greičiausiai nori nudirti jam kailį.

– Nemanau, Tomai. Ji, mano nuomone, vienintelė, kuri dėl tavęs nerimauja.

– Gerai. Paskambinsiu jai.

Jis ėmė rinkti Marijos Anos numerį, kai Fernandes bakstelėjo jam į šoną. Tomas pažvelgė ir pamatė link jų iš stovėjimo aikštelės einančią lieknąą vidutinio amžiaus moterį.

– Pasitempk, – liepė Luiza.

– Kam? Kas čia?

– Čia, – paaiškino advokatė, – Konė Velš.

Konė Velš buvo maždaug keturiasdešimt penkerių, pražilusi ir surūgusi.

– Jūs – Tomas Sandersas?

Moteris išsitraukė diktofoną.

– Konė Velš iš *Post-Intelligencer*. Galėtume persimesti žodeliu kitu?

– Jokiu būdu, – pasakė Fernandes.

Velš pažvelgė į ją.

– Aš – Tomo Sanderso advokatė.

– Žinau, kas jūs tokia, – atšovė Konė ir atsisuko į Sandersą.

– Pone Sandersai, mūsų laikraštyje išspausdintas straipsnis apie diskriminacijos bylą *DigiCom*. Mano šaltiniai teigia, kad kaltinate ponią Džonson seksualiniu priekabiavimu, tiesa?

– Jis neturi ką pasakyti, – nukirto Luiza ir atsistojo tarp žurnalistės ir Tomo.

Konė žiūrėjo advokatei per petį ir klausė:

– Pone Sandersai, tiesa, kad judu – seni meilužiai, o kaltinate tik tam, kad atsilygintumėte?

– Jis neturi ką pasakyti, – tarė Fernandes.

– O man atrodo, kad turi, – nenusileido Velš. – Pone Sandersai, neklausykite jos. Jei norite, šnekėkite. Galvoju, tikrai turėtumėte pasinaudoti šia proga ir apsiginti. Nes mano šaltiniai taip pat teigia, kad jūs per susitikimą tikrai užpuolėte ponią Džonson. Žmonės kaltina jus labai rimtai, ir, manau, norėtumėte atsakyti. Ką galite pasakyti apie jos kaltinimus? Užpuolėte?

Tomas ėmė šnekėti, bet advokatė perspėjančiai pašnairavo ir padėjo ranką jam ant krūtinės. Luiza paklausė:

– Ar ponia Džonson jums taip sakė? Nes ten buvo tik ji su Sandersu.

– Negaliu pasakyti. Mane informavo labai patikimi šaltiniai.

– Įmonėje ar už jos ribų?

– Tikrai negaliu pasakyti.

– Ponia Velš, – dėstė Fernandes, – aš uždrausiu Tomui šnekėti su jumis. Geriau pasitarkite su P–I advokatu prieš spausdindama tokius nepagrįstus kaltinimus.

– Jie visiškai pagrįsti, turiu labai patikimą...

– Jei jūsų advokatas turi klausimų, tegu skambina ponui Blekbernui, ir šis paaiškins, ką šiuo atveju galite pagal įstatymus.

Žurnalistė niūriai šyptelėjo.

– Pone Sandersai, norite ką nors pasakyti?

Fernandes paragino:

– Ponia Velš, pasitarkite su savo advokatu.

– Pasitarsiu, bet tai nesvarbu. Šito nenuslėpsite. Ponas Blekbernas nenuslėps. Ir norėčiau pasakyti, kad nesuprantu, kaip galite imtis tokios bylos.

Luiza palinko prie jos, nusišypsojo ir pasiūlė:

– Eime su manimi, aš viską paaiškinsiu.

Ji su Velš pasitraukė kieme kelis metrus į šalį.

Alanas ir Sandersas liko kur stovėję. Tyrėjas atsiduso. Jis tarė:

– Argi neatiduotum visko, kad sužinotum, ką jos dabar šneka?

Konė Velš pradėjo:

– Nesvarbu, ką bešnekėtumėte. Savo šaltinių neišduosiu.

– Aš ir neprašau išduoti. Paprasčiausiai sakau, kad jūsų straipsnis neteisingas.

– Aišku, kad taip sakysite...

– Ir yra tai paliudijančių dokumentinių įrodymų.

Žurnalistė stabtelėjo. Susiraukė.

– Dokumentinių įrodymų?

Fernandes lėtai linktelėjo.

– Būtent.

Velš susimąstė.

– Bet jų negali būti, – porino. – Pati sakėte. Jie buvo kabinete vieni. Tokiu atveju – jo pasakojimas prieš jos. Nėra jokių dokumentinių įrodymų.

Luiza papurtė galvą ir nieko neatsakė.

– Kas tai? Kasetė?

Advokatė nežymiai šyptelėjo.

– Tikrai negaliu pasakyti.

– Net jei ir būtų, ką iš jos sužinotume? Kad Meredita gnybtelėjo į jam į subinę? Truputį pajuokavo? Kas čia tokio? Vyrai taip elgiasi daug amžių.

– Tai su mūsų tema neturi nieko bendro...

– Negali būti. Tam vyriokui žnybteli, o tas ima klykti nesavu balsu. Vyrai taip nesielgia. Sandersas tikrai nekenčia ir niekina moteris. Tai akivaizdu, tik pažiūrėk į jį. Ir tikrai aišku, kad per tą susitikimą jai trenkė. Įmonė kvietė gydytoją, kad patikrintų, ar nėra smegenų sutrenkimo. Turiu keletą patikimų šaltinių, kurie sakė, kad jis pagarsėjęs smurtautojas. Sandersas daug metų nesutaria su žmona. Teisybę pasakius, ji su vaikais išvyko iš miesto ir paduos pareiškimą skyryboms.

Pasakodama Konė įdėmiai stebėjo advokatę.

Toji tik gūžtelėjo pečiais.

– Tai faktas. Žmona išvyko iš miesto, – sausai nukirto Velš. – Netikėtai. Pasiėmė vaikus. Ir niekas nežino, kur ji. Pasakykite, kaip tai suprasti.

Fernandes tarė:

– Kone, kaip pono Sanderso advokatė galiu pasakyti tik tiek, kad yra dokumentinių įrodymų, prieštaraujančių jūsų šaltiniams dėl šios priekabiavimo bylos.

– Parodysite tuos įrodymus?

– Nieku gyvu.

– Tai kaip žinosiu, kad yra?

– Jums ir nereikia žinoti. Prisiminsite, kad sakiau, jog tokie yra.

– O kas, jei jumis netikiu?

Luiza šyptelėjo.

– Čia jau nuspręskite kaip žurnalistė.

– Sakote, būsiu paskutinė mulkė, jei nekreipsiu dėmesio.

– Taip, ir jei spausdinsite savo straipsnius.

Konė atsitraukė.

– Klausykite. Čia gal turite formalią teisminę bylą, o gal ir ne. Bet kaip suprantu, esate tik dar viena iš nedaugelio moterų, kuri klaupiasi ant kelių, kad įsitvirtintų patriarchate. Jei nors truputį save gerbtumėte, šio purvino darbo nedirbtumėte.

– Iš tiesų, Kone, tai jūs čia niekaip neišsivaduojate iš patriarchato.

– Gryniausia nesąmonė, – atkirto žurnalistė. – Galiu tik pasakyti, kad šiuo atveju nuo tiesos nepasislėpsite. Tomas ją suvedžiojo, o paskui primušė. Jis – pavydus ir smurtingas senas meilužis. Tipiškas vyras. Dar prieš baigdama pasakysiu, kad jis gailėsis, jog gimė.

Tomas paklausė, ar Konė spausdins savo straipsnius.

– Ne, – atsakė Luiza.

Ji per kiemą žiūrėjo į Džonson, Helerį ir Blekberną. Konė Velš priėjo prie *DigiCom* advokato ir ėmė su juo šnekėti.

Fernandes pasakė, kad jis nekreiptų į juos dėmesio.

– Tai nesvarbu. Svarbiausia – ką darys dėl Mereditos.

Po kelių akimirkų prie jų priėjo Benas. Jis pasakė Luizai, kad viską pergalvojo.

– Ir?

– Nutarėme, kad toliau derėtis nėra prasmės ir dabar pat pasitraukiame. Pasakiau teisėjai Merfei, kad nebesiderėsime.

– Nejaugi? O kaip įrašas?

– Nei Meredita, nei Tomas nežinojo, kad juos įrašinėja. Pagal įstatymą, bent viena pusė privalo žinoti, kad susitikimas įrašinėjamas. Todėl kasetė nieko verta.

– Tačiau, Benai...

– Mes prašome, kad kasetės nepripažintų nei šiose derybose, nei kituose teismo posėdžiuose. Liudijame, kad ponios Džonson pasakojimas apie nesusipratimą susitikimo metu teisingas, ir ponas Sandersas taip pat dėl to kaltas. Luiza, nepaneigsi, kad jis dalyvavo savo noru. Tomas jai numovė kelnaites. Niekas pistoleto jam prie galvos nelaikė. Kadangi abu kalti, protingiausiai būtų paspausti rankas, pamiršti nesantaiką ir grįžti į darbą. Matyt, ponas Garvinas Sandersui tai jau siūlė, bet šis atsisakė. Mes įsitikinę, kad šiuo atveju jūsų klientas elgiasi neprotingai, jei greitu laiku nepersigalvos, jį atleis iš darbo už pravaikštą.

– Kalės vaikas, – pasakė Sandersas.

Fernandes tramdydama padėjo ranką ant jo rankos.

– Benai, – ji ramiai tarė, – tai oficialius pasiūlymas susitaikyti ir grįžti į darbą?

– Taip, Luiza.

– O kuo „patepsite“?

– Niekuo. Visi paprasčiausiai grįžta į darbą.

– Klausiu todėl, – dėstė advokatė, – kad tikiu sėkmingai įrodysianti, jog ponas Sandersas žinojo apie įrašinėjimą, todėl kasetę galima naudoti. Dar įrodinėsiu, jog ji galioja todėl, kad tą visiems prieinamą įrašą surado pas telekomunikacijų darbuotoją kaip nustatyta *Voleryje prieš Herbstą*. Taip pat įrodinėsiu, kad *DigiCom* žinojo, jog ponia Džonson kabinėjosi ne pirmą kartą, bet nesiėmė rimtai tirti jos elgesio nei prieš tą įvykį, nei po, nei dabar. Įrodinėsiu, kad įmonė nusižengė, jog neapsaugojo gero pono Sanderso vardo, ir leido pasakojimui „nutekėti“ pas Konę Velš.

– Minutėlę...

– Įrodinėsiu, kad įmonė turėjo rimtų priežasčių leisti pasakojimui „nutekėti“, norėjo Sandersą apgauti ir neatsilyginti už dvylika metų sąžiningo darbo. *DigiCom* pasamdė ponią Džonson, kuri anksčiau buvo prisidirbusi. Apkaltinsiu šmeižtu ir paprašysiu atitinkamai nubausti, kad sužinotų visa korporacinė Amerika. Benai, paprašysiu šešiasdešimties milijonų dolerių. Ir vos teisėjas leis prisiekusiems išklausyti kasetę, sutiksi dėl keturiasdešimties milijonų. Nes abu žinome, kad prisiekusieji išgirs įrašą ir po penkių sekundžių Džonson ir *DigiCom* pripažins kaltais.

Heleris papurtė galvą.

– Luiza, planuoji daug rizikingų ėjimų. Nemanau, kad iš viso leis klausyti tą įrašą teisme. O teismo nuo šios dienos lauksime trejus metus.

Fernandes lėtai linktelėjo.

– Taip, – tarė. – Treji metai – daug laiko.

– Pats žinau, Luiza. Visko gali nutikti.

– Taip, ir, atvirai šnekant, aš nerimauju dėl tos kasetės. Su tokiais skandalingais įrodymais gali nutikti daug nemalonumų. Negarantuoju, kad niekas dar nepersirašė. Jei įrašas pakliūtų į rankas *KQEM* ir jie paleistų per radiją, būtų košmaras.

– Dieve, – pasakė Benas. – Luiza, netikiu, kad tu taip šneki.

– Kaip šneku? Aš tik pasakau dėl ko visai pagrįstai bijau, – atkirto advokatė. – Būčiau aplaidi, jei nepasakyčiau dėl ko nerimauju. Benai, pažiūrėkime tiesai į akis. Paslaptis išplepėta. Spauda jau viską žino. Kažkas leido jai „nutekėti" pas Konę Velš. O ji išspausdino labai kenkiantį Tomui straipsnį. Panašu, kad ir toliau kažkas plepa, nes dabar Konė ruošiasi rašyti nepagrįstas spėliones apie mano kliento smurtavimą. Labai blogai, kad kažkuris jūsiškių nutarė šnekėti apie šią bylą. Tačiau abu žinome, kaip spauda mėgsta „karštus" straipsnius ir niekada negali žinoti, kas vėl ims plepėti.

Heleris sunerimo. Jis dirstelėjo į žmones prie fontano.

– Luiza, manau, mes – aklavietėje.

– Pasišnekėk su jais.

Benas gūžtelėjo ir nuėjo.

Sandersas paklausė:

– Ką dabar darysime?

– Grįšime į tavo kabinetą.

– Mes?

– Taip, – atsakė advokatė. – Čia ne pabaiga. Šiandien dar kažkas įvyks, ir norėčiau tai pamatyti.

Važiuodamas atgal į darbą, Blekbernas automobilio telefonu šnekėjo su Garvinu.

– Derybos baigtos. Nutraukėme.

– Ir?

– Spaudžiame Sandersą grįžti darbą. Bet kol kas nereaguoja. Kietai laikosi. Dabar grasina prašyti, kad atlygintume nuostolius – šešiasdešimt milijonų dolerių.

– Jėzau, – suklykė Bobas. – Kokius dar nuostolius?

– Patirtus dėl mūsų šmeižto ir aplaidumo, mat neva žinojome, kad Meredita priekabiavo ne pirmą kartą, bet nieko nedarėme.

– Nieko panašaus negirdėjau, – nukirto šefas. – Filai, girdėjai, kad ji priekabiavo?

Filas pasakė negirdėjęs.

– Ar yra jos priekabiavimą liudijančių dokumentinių įrodymų?

– Ne, – atsakė advokatas. – Esu dėl to tikras.

– Puiku. Tada tegu sau grasina. Ką darėte su Sandersu?

– Leidome iki rytojaus ryto grįžti į seną darbą arba nešdintis lauk.

– Šaunu, – pagyrė Bobas. – O dabar rimčiau. Kaip galėtume jį paspausti?

– Tiriame tą kaltinimą dėl sunkaus nusikaltimo, – bėrė Blekbernas. – Dar tik pradžia, bet gali būti vilčių.

– O kaip moterys?

– Apie jas nėra jokių žinių. Žinau, kad Tomas prieš kelis metus dulkino vieną savo padėjėjų. Tačiau jo kompiuteryje nerandame jokių įrašų. Manau, įlindo ir ištrynė.

– Kaip? Juk jo priėjimas užblokuotas.

– Tikriausiai anksčiau ištrynė. Jis gudrus.

– Filai, kam reikėjo anksčiau trinti? Tomas nieko panašaus negalėjo tikėtis.

– Žinau, bet šiuo metu nerandame jokių įrašų.

Advokatas trumpam nutilo.

– Bobai, manau, reikėtų perkelti spaudos konferenciją.

– Kuriam laikui?

– Rytojaus vakarui.

– Gera mintis, – pritarė Garvinas. – Aš tuo pasirūpinsiu. Galėtume ją surengti ir rytoj po pietų. Ryte atskrenda Džonas Mardenas.

Šefas turėjo omenyje *Konlio-Vaito* vadovą.

– Viskas bus gerai.

– Sandersas planuoja tempti gumą iki penktadienio, – dėstė advokatas. – Užbėkime jam už akių. Dabar jis užblokuotas. Prie įmonės rinkmenų neprieis. Neprisikas nei iki *Conrad*, nei kur kitur. Tomas atskirtas. Nuo dabar iki rytojaus tikrai nieko grėsmingo nesugalvos.

– Puiku, – tarė Bobas. – O kaip žurnalistė?

– Manau, penktadienį išspausdins straipsnį, – atsakė Filas. – Nežinau iš kur, bet ji jau žino. Konė nesusilaikys ir išplūs Sandersą. Per daug geras straipsnis, kad nespausdintų. O tada – Tomui galas.

Garvinas pasakė, kad taip jam ir reikia.

DigiCom Meredita Džonson išlipo iš lifto penktame aukšte ir atsitrenkė į Edą Nikolsą. Šis pasakė, kad pasigedo jos rytiniame susirinkime.

– Suprantu, bet turėjau kai ką sutvarkyti, – atsakė ji.

– Gal pasakysi ką?

– Ne, – tarė toji. – Nuobodybė. Tik techniniai reikalai dėl mokesčių lengvatų Airijoje. Airių vyriausybė nori, kad Korko gamykloje dirbtų daugiau vietinių, o mes negalime jų priimti. Tai tęsiasi jau daugiau nei metus.

– Atrodai šiek tiek pavargusi, – susirūpinęs pastebėjo Nikolsas. – Truputį išbalusi.

– Nieko tokio. Būsiu laiminga, kai viskas baigsis.

– Visi būsime laimingi, – tarė Edas. – Turi laiko vakarienei?

– Galbūt penktadienio vakarą, jei dar būsi mieste, – sutiko Meredita.

Ji šyptelėjo.

– Bet, Edai, patikėk. Tik dėl mokesčių.

– Gerai, tikiu.

Jis pamojavo ir nuėjo koridoriumi. Džonson nukulniavo į savo kabinetą.

Ten prie stalo ji užtiko Stefaniją Keplan – ši dirbo prie jos kompiuterio. Keplan atrodė sutrikusi.

– Atleisk dėl kompiuterio. Paprasčiausiai tikrinau sąskaitas tavęs laukdama.

Meredita numetė ant kušetės rankinę.

– Klausyk, Stefanija, – prabilo. – Iš karto išsiaiškinkim. Šį skyrių valdau aš, ir niekas to nepakeis. Pasakysiu, kad dabar naujoji viceprezidentė nuspręs kas su ja, o kas – ne. Prisiminsiu tuos, kurie padės. O nenaudėliai irgi gaus savo. Aiškiai kalbu?

Keplan apėjo stalą.

– Žinoma, Meredita.

– Su manim nejuokauk.

– Meredita, į galvą nešovė tokia mintis.

– Puiku. Dėkui, Stefanija.

– Nėra už ką, Meredita.

Keplan išėjo iš kabineto. Džonson už jos uždarė duris, sėdo prie kompiuterio ir įbedė akis į ekraną.

Sandersas ėjo *DigiCom* koridoriais lyg sapne. Jis jautėsi kaip nesavas. Pro jį praeinantys žmonės nusisukdavo arba be žodžių aplenkdavo.

– Manęs čia nėra, – pasakė jis Luizai.

– Nesijaudink, – ramino toji.

Jie perėjo beveik visą aukštą, kur žmonės dirbo vidutinio aukščio kabinose. Pasigirdo keletas kiauliškų kriuktelėjimų. Vienas pilietis tyliai dainavo: „Kažkada dulkinau ją, bet dabar jau nebe..."

Tomas sustojo ir atsisuko į dainorių. Fernandes sučiupo jį už rankos.

– Neimk į galvą, – pasakė.

– Bet Dieve...

– Negadink ir taip blogų reikalų.

Porelė praėjo pro kavos aparatą. Šalia jo kažkas priklijavo Sanderso nuotrauką. Į ją darbuotojai smaigė strėlytes.

– Jėzau.

– Einam.

Priėjęs į jo kabinetą vedantį koridorių, Tomas pamatė iš kitos pusės artėjantį Doną Vyšniuką.

– Sveikas, Donai.

– Tomai, šįkart tikrai pašikai.

Programuotojas papurtė galvą ir nuėjo.

Net ir Vyšniukas.

Sandersas atsiduso.

Advokatė pasakė, kad jis žinojo, jog taip bus.

– Galbūt.

– Tikrai. Taip jau būna.

Pamačiusi jį prie kabineto, Sindė atsistojo.

Ji prašneko:

– Tomai, Marija Ana prašė, kad paskambintum, kai tik ateisi.

– Gerai.

– Ir Stefanija sakė, kad nesuktum galvos, nes ji rado, ko norėjo. Prašė... Neskambinti.

– Supratau.

Jis įėjo į kabinetą ir uždarė duris. Atsisėdo už stalo, Luiza – priešais. Ji iš portfelio išsiėmė mobilųjį ir surinko numerį.

– Pabaikime vieną reikalą, prašau sujungti su ponia Vris... Skambina Luiza Fernandes.

Ji delnu pridengė telefoną.

– Tai neužtruks... Elinora? Sveika, čia Luiza Fernandes. Skambinu dėl Konės Velš. Aha... Nė neabejoju, kad su ja šnekėjai. Taip, žinau, kad tikrai pajuto. Elinora, aš tik norėjau pasakyti, kad yra įvykio kasetė, įrašas patvirtina Sanderso, o ne Mereditos versiją. Teisybę pasakius, taip, galėčiau padaryti. Visiškai neoficialiai? Taip, galėčiau. Matai, Velš šaltiniai netikę todėl, kad įmonė dabar turi

daug įsipareigojimų, jei išspausdinsite klaidingą straipsnį – nors ir gavote žinias iš šaltinio – *DigiCom* greičiausiai užsipuls. Taip, esu tikra, kad ponas Blekbernas paduos į teismą. Jis neturės iš ko rinktis. Kodėl tau... Suprantu. Aha. Elinora, viskas gali pasikeisti. Aha. Ir nepamiršk to. Šiuo metu Sandersas galvoja duoti į teismą dėl šmeižiančio straipsnio apie poną Kiauliuką. Taip, kodėl tau to nepadarius? Dėkui.

Ji padėjo ragelį ir atsisuko į Tomą.

– Mes kartu mokėmės teisės fakultete. Elinora labai gabi ir labai konservatyvi. Jei nebūtų taip pasitikėjusi Konės šaltiniais, iš viso nebūtų spausdinusi to straipsnio ir dabar nesuktų dėl to galvos.

– Kaip suprasti?

– Manau, beveik žinau, kas jai papasakojo, – tarė advokatė.

Ji vėl rinko kažkieno numerį.

– Kas? – paklausė Tomas.

– Dabar svarbiausia – Meredita Džonson. Turime įrodyti, kad taip elgiasi ne pirmą kartą ir užpuolinėjo darbuotojus anksčiau. Privalome kažkaip prašnekinti užsispyrėlius iš *Conrad Computers.*

Ji nusisuko.

– Hari? Čia Luiza. Šnekėjai su *Conrad?* Aha. Ir?

Advokatė pritilo. Ji nepatenkinta papurtė galvą.

– Išaiškinai, kokios jų pareigos? Aha. Perkūnėli! Ką toliau darysime? Hari, matai, neturime laiko, dėl to ir nerimauju.

Kol ji šnekėjo, Sandersas nusisuko į savo ekraną. Blyksėjo el. pašto lemputė. Jis paspaudė ant jos.

JŪSŲ LAUKIA 17 ŽINUČIŲ.

Dieve brangus. Kas galėjo pagalvoti? Jis paspaudė „skaityti“. Viena po kitos pasirodė žinutės.

NUO: DONO VYŠNIUKO IR *KORIDORIAUS* PRAGRAMUOTOJŲ KOMANDOS

KAM: VISIEMS

PRISTATĖME ĮRENGINĮ KONLIUI-VAITUI. DABAR *KORIDORIUS* PRIJUNGTAS PRIE JŲ FIRMOS DB, MAT ŠIANDIEN DAVĖ „KABLIUKUS". DŽONAS KONLIS PRAŠĖ, KAD PRISTATYTUMĖ JĮ Į KAMBARĮ *KETURIUOSE METŲ LAIKUOSE,* NES KETVIRTADIENĮ RYTE ATVYKSTA JŲ VADOVAS, TADA IR PAŽIŪRĖS. DAR VIENAS PUIKIOS PROGRAMUOTOJŲ KOMANDOS TRIUMFAS SU VIA.

DONAS NUOSTABUSIS

Sandersas atidarė kitą.

NUO: DIAGNOSTIKŲ GRUPĖS
KAM: PGG KOMANDAI

ŽIBSIUKĖS TYRIMAI. REGIS, BĖDA DĖL KONTROLERIO LAIKO UŽDELSIMO ATSIRANDA NE LUSTE. PATIKRINOME SROVĖS MIKROPOKYČIUS GALIOS ŠALTINYJE, KURIE NEVA KILO DĖL NESTANDARTINIO REIKALAVIMŲ NEATITINKANČIO PLOKŠTĖS PASIPRIEŠINIMO, BET JIE MENKUČIAI IR PRODUKTO GAMYBAI NEKENKIA. TOLIAU TIRIAME.

Sandersas perskaitė žinutę abejingai. Iš tikro ji nieko nereiškė. Tik žodžiai, slepiantys tiesą – vyrai dar nežino, kas blogai. Kitu metu jis eitų pas diagnostikus ir rimtai paspaustų, kad tie išsiaiškintų. Bet dabar... Tomas gūžtelėjo ir perėjo prie kitos.

NUO: BEISBOLINKŲ CENTRO
KAM: VISIEMS ŽAIDĖJAMS
ANTR: NAUJAS VASAROS AMERIKIETIŠKOJO FUTBOLO TVARKARAŠTIS

PASIKRAUKITE RINKMENĄ BB.72 IR TURĖSITE NAUJĄ PATIKSLINTĄ VASAROS TVARKARAŠTĮ. IKI PASIMATYMO AIKŠTĖJE!

Jis išgirdo, kaip Fernandes telefonu sakė:

– Hari, šitą turim kažkaip sutvarkyti. Kada uždaro savo kontoras Saniveile?

Sandersas spragtelėjo kitą.

DAUGIAU BENDRŲ ŽINUČIŲ NEBĖRA. NORITE SKAITYTI ASMENINES?

Jis bakstelėjo ženkliuką.

KODĖL NEPRISIPAŽĮSTI, KAD ESI GĖJUS?

(NEPASIRAŠYTA)

Jam nerūpėjo, iš kur ji atkeliavo. Tikriausiai siuntė rankiniu būdu ir padarė, kad ateitų iš Garvino adreso ar kažkaip panašiai. Sistemoje patikrintų tiksliai, bet dabar nebeturi privilegijų ir negali prieiti. Tomas atidarė kitą žinutę.

JI GRAŽESNĖ UŽ TAVO PADĖJĖJĄ, TODĖL IR IŠDULKINAI.

(NEPASIRAŠYTA)

Jis paspaudė ant kitos.

ŠLYKŠTUS SUKČIAU, DINK IŠ MŪSŲ DARBO.

GERIAUSIAS PATARIMAS TAU

Dievuliau, pagalvojo. Kita:

TOMUKAS TURĖJO BYBUKĄ
IR ŽAIDĖ KASDIENĄ SMAGIAI.
KAI PONIA NORĖJO PALIESTI,
PASAKĖ JAI – DINK IŠ KUR ATĖJAI.

Eilėraštis tęsėsi iki pat ekrano apačios, bet Tomas neskaitė. Žiūrėjo toliau.

JEI TAIP DAŽNAI NEDULKINTUM DUKROS, GAL IR PADARYTUM.

Sandersas spūstelėjo dar kartelį. Jis spragsėjo vis greičiau ir atidarinėjo žinutes.

TOKIE ŠIKNIAI KAIP TU TERŠIA VYRŲ GIMINĖS VARDĄ!

Spragt.

ŠLYKŠTUS PARŠAS MELAGIS!

Tarkšt.

PAČIU LAIKU KYŠTELĖJAI INKŠČIANČIOMS KALĖMS. MAN NUSIBODO, KAD JOS VIS KALTINA KITUS, O NE SAVE. PAPAI IR KALTĖ – DVI TO PATIES MEDALIO PUSĖS. VISKAS UŽKODUOTA X – CHROMOSOMOJE.

LAIKYKIS

Jis atidarinėjo, bet nebeskaitė. Galiausiai vertė taip greitai, kad vos nepražiopsojo vienos rimtos.

KĄ TIK GAVAU ŽINIŲ, KAD MUHAMEDAS DŽAFARAS MIRŠTA. JIS DAR LIGONINĖJE, BET GREIČIAUSIAI IKI KITO RYTO NEBEIŠGYVENS. GAL TIE BURTAI IR VEIKIA?

ARTŪRAS KANAS

Tomas spoksojo į ekraną. Žmogus miršta nuo burtų? Jis nė žalio supratimo neturėjo, kas iš tikrųjų įvyko. Šita mintis iš kito pasaulio, ne iš jo. Sandersas girdėjo, kaip advokatė sakė: „Hari, man nerūpi, *Conrad* turi svarbios informacijos, ir privalome ją išgauti."

Tomas spragtelėjo ant paskutinės žinutės.

NE TĄ FIRMĄ TIKRINI.

DRAUGAS

Sandersas apsuko vaizduoklį, kad matytų ir Luiza. Ji susiraukė šnekėdama telefonu. „Hari, man metas. Padaryk viską, ką gali." Advokatė padėjo ragelį.

– Kaip suprasti, ne tą firmą tikriname? Iš kur tas draugas žino, kad apskritai tikriname? Kada ją gavai?

Tomas pažiūrėjo į žinutės antraštę.

– Šiandien dvidešimt po pirmos, dieną.

Fernandes pasižymėjo užrašuose.

– Kaip tik tada Alanas šnekėjo su *Conrad*. O tie skambino *DigiCom*, prisimeni? Vadinasi, žinutė atėjo iš *DigiCom*.

– Bet čia internetas.

– Nesvarbu, iš kur, aišku, kad ją siuntė kažkoks geradaris iš įmonės, kuris nori padėti.

Lyg iš giedro dangaus Sandersui šovė mintis – *Maksas*. Bet taip negalėjo būti. Dorfmanas buvo suktas, bet ne tiek. Be to, Maksas nežinojo, kas tiksliai tą akimirką vyksta pas juos darbe.

Ne, čia kažkas, kas nori padėti, bet nenori, kad apie tai žinotų kiti.

– Ne tą firmą tikrini... Jis sakė garsiai.

– Gal kas iš *Konlio-Vaito?* Po velnių, gali būti bet kas.

– Kaip suprasti, ne tą firmą tikriname? – paklausė jis. – Tikriname visus jos buvusius darbdavius ir dabar užsirovėme ant labai užsispyrusio...

Tomas nutilo.

Ne tą firmą tikrini.

– Greičiausiai esu paskutinis mulkis, – tarė jis.

Ir ėmė tarškinti prie kompiuterio.

– Kas čia? – paklausė Fernandes.

– Vadovybė neleidžia prieiti, bet šitą ištrauksiu, – atsakė Tomas mikliai spausdindamas.

– Ką ištrauksi? – paklausė ji sumišusi.

– Sakai, kad priekabiautojai dažnai taip elgiasi, tiesa?

– Tiesa.

– Visada būna kitas kartas, taip?

– Taip.

– Ir tikriname buvusius darbdavius, kad sužinotume, jog Meredita kabinėjosi ir anksčiau.

– Būtent. Bet kol kas nesėkmingai.

– Taip. Bet, matai, – dėstė Sandersas, – Luiza, paskutinius keturis metus ji dirbo čia. Mes tikriname ne tą firmą.

Jis stebėjo, kaip ekrane blykčiojo:

TIRIAME DUOMENŲ BAZĘ

Tada po akimirkos Tomas atsuko ekraną Luizai, kad ir ji matytų:

DigiCom duomenų paieškos nuorodos

DB 4: Žmogiški ištekliai (Po 5/Įrašai apie darbuotojus)

Paieškos kriterijai:

1: Dabartinė padėtis: baigėsi sutartis ar/ir perkeltas ar/ir atsistatydinęs

2: Viršininkė: Meredita Džonson

3: Kiti kriterijai: tik vyrai

Galutiniai paieškos rezultatai:

Maiklas Teitas 89/5/9 Baigėsi sutartis Vartojo narkotikus *ŽI nurMed*

Edvinas Šinas 89/7/5 Atsistatydinęs Pakeitė darbą D – Silicis

Viliamas Raudžinas 89/11/9 Perkeltas Savo prašymu Ostinas

Frederikas Koenas 90/4/2 Atsistatydinęs Pakeitė darbą *SquirSx*

Robertas Elis 90/6/1 Perkeltas Savo prašymu Sietlas

Maiklas Beksas 90/8/11 Perkeltas Savo prašymu Malaizija

Peteris Solcas 91/1/4 Atsistatydinęs Pakeitė darbą *Novell*

Rosas Voldas 91/8/5 Perkeltas Savo prašymu Korkas

Ričardas Džeksonas 91/11/14 Atsistatydinęs Pakeitė darbą *Aldus*

Džeimsas Frenčas 92/2/2 Perkeltas Savo prašymu Ostinas

Advokatė perbėgo sąrašą akimis.

– Sakyčiau, dirbti Mereditai Džonson pavojinga. Matai įprastą schemą – žmonės padirbėja keletą mėnesių ir atsistatydina arba prašo, kad perkeltų. Visada savo noru. Niekas neatleistas, nes tada būtų galima kelti bylą, kad neteisėtai atleido. Klasika. Pažįsti nors vieną iš jų?

– Ne, – atsakė Sandersas ir pakratė galvą.

Tada pridūrė:

– Bet trys iš jų Sietle.

– Aš matau tik vieną.

– Ne, *Aldus* čia. Ir SquireSystems Beleviu. Vadinasi, Ričardas Džeksonas ir Frederikas Koenas taip pat Sietle.

– Ar gali kaip nors sužinoti, kokiomis sąlygomis atleido tuos žmones? – paklausė Luiza. – Būtų mums į naudą. Jei įmonė kam nors sumokėjo, tada tikrai turėtumėte bylą.

– Ne, – pakratė galvą Sandersas. – Finansiniai duomenys man nepasiekiami.

– Vis tiek pabandyk.

– Bet kas iš to? Sistema manęs neįleis.

– Pabandyk, – spaudė advokatė.

Jis susiraukė.

– Manai, stebi mane?

– Garantuoju.

– Gerai.

Tomas atspausdino parametrus ir paspaudė „ieškoti". Pasirodė atsakymas:

NULINIO LYGIO VARTOTOJAI FINANSINIŲ DUOMENŲ BAZEJĖ IEŠKOTI NEGALI

Jis patraukė pečiais.

– Taip ir maniau. Nepavyko.

– Bet svarbiausia, pateikėme klausimą, – pasakė Fernandes. – Įmonė sukrus.

Sandersas traukė link liftų eilės ir išvydo, kaip artėja Meredita su trimis *Konlio-Vaito* vadovais. Jis greitai apsisuko, movė į laiptinę ir nulipo iki pirmo aukšto. Laiptinė buvo tuščia.

Po viena laiptų eile atsidarė durys, išėjo Stefanija Keplan ir patraukė viršun. Tomas nenorėjo su ja šnekėti, šiaip ar taip, Keplan – vyriausioji finansininkė ir artima tiek Garvinui, tiek Blekbernui. Galiausiai jis atsainiai pasisveikino.

– Sveikas, Tomai, – ji santūriai, ramiai linktelėjo.

Sandersas aplenkė ją, nulipo dar kelis laiptus ir tada išgirdo:

– Užjaučiu dėl šitų sunkumų.

Jis stabtelėjo. Stefanija stovėjo viena laiptų eile aukščiau ir žiūrėjo žemyn. Daugiau laiptinėje nebuvo nė gyvos dvasios.

Tomas atsakė, kad nieko tokio.

– Žinau. Bet vis tiek sunku. Tiek visko vyksta, ir niekas nieko nesako. Tikriausiai sunku ką nors suprasti.

Niekas nieko nesako?

– Taip, – lėtai ištarė jis. – Kol kas nieko nesuprantu, Stefanija.

Ji linktelėjo.

– Prisimenu savo pradžią versle, – pasakojo finansininkė. – Turėjau draugę, kuri gavo labai gerą darbą įmonėje, nemėgusioje samdyti vadovių moterų. Naujoje vietoje ji patyrė daug streso ir krizių. Draugė didžiavosi gebėjimu su jomis tvarkytis. Bet galiausiai pasirodė, kad ją pasamdė tik todėl, kad skyriuje įvyko finansinis skandalas, ir jie nuo pat pradžios ruošė jos nuopuolį. Draugės veikla su tuo darbu neturėjo nieko bendra. Ji buvo tik atpirkimo ožys. Kai ją atleido, bičiulė ieškojo ne ten, kur reikia.

Tomas žiūrėjo įbedęs į ją akis. Kodėl Stefanija tai pasakojo? Jis pasakė, kad istorija įdomi.

Keplan palinksėjo. Tarė:

– Niekada jos nepamiršiu.

Laiptinėje viršuje sužvangėjo durys, ir jie išgirdo besileidžiančius žingsnius. Vyriausioji finansininkė be žodžių apsisuko ir patraukė laiptais aukštyn.

Sandersas kraipydamas galvą toliau leidosi žemyn.

Sietlo *Post-Intelligencer* redakcijoje Konė Velš pakelė akis nuo kompiuterio ir nusistebėjo:

– Juokaujate.

– Nejuokauju, – atsakė šalia stovinti Elinora Vris. – Šį straipsnį uždraudžiu.

Ji numetė atspausdintą medžiagą atgal ant žurnalistės stalo.

– Bet tu žinai, kas mane informavo, – spaudė Konė. – Ir žinai, kad Džeikas klausėsi viso to pokalbio. Elinora, turime labai gerus užrašus. Viską iki paskutinio žodelio.

– Žinau.

– Taigi kaip įmonė gali bylinėtis, kai tokie šaltiniai? – atkirto Velš. – Elinora, *turiu velnišką straipsnį.*

– Straipsnį tu turi. O laikraščiui jau gresia nemenki nuostoliai.

– Taip greitai? Dėl ko?

– Dėl skilties apie poną Kiauliuką.

– Dėl Dievo meilės. Iš tos skilties niekaip nepasakysi kas ir kur.

Vris ištraukė atšviestą rubrikos kopiją. Geltonu žymekliu buvo pažymėta kelios vietos. „...Vietinėje aukštų technologijų įmonėje, kurią vadinsiu *Bendrove X*... Ši bendrovė į svarbią vieta valdyboje paskyrė talentingą ir labai gabią moterį... Kiauliukas negali pakęsti moters viršininkės... Kiauliukas pareiškė, jog naujoji viršininkė savo kabinete jį seksualiai užpuolė... Nors to paršelio žmona puiki advokatė, jis spaudžia ją išeiti iš darbo ir būti namie su vaikais... Sužinoti apie jo nuotykius su jaunomis moterimis ir besaikį gėrimą."

– Manau, Sandersas be vargo atpažintų save ir paduotų į teismą už šmeižtą.

– Bet čia tik skiltis. Nuomonė.

– Ten galima atpažinti faktus. Ir jie pateikti labai sarkastiškai, spalvos gerokai sutirštintos.

– Tai tik nuomonė. Įstatymai leidžia ją išsakyti.

– Sakyčiau, šiuo atveju – tikrai ne. Aš jau kaltinu save, kad iš viso leidau tą rubriką spausdinti. Bet svarbiausia – jei toliau spausdinsime straipsnius, tai niekaip neįrodysime, kad nenusikaltome.

Žurnalistė atrėžė:

– Tu – paskutinė bailė.

– O tu – pernelyg drąsi ir elgiesi su kitais kaip nori, – atsikirto Elinora. – Straipsnis uždraustas, ir baigtas kriukis. Parašau ir išsiunčiu kopijas tau, Mardžei ir Tomui Donadijui.

– Sumauti advokatai. Kokiame pasaulyje gyvename! Šią istoriją būtina papasakoti.

– Kone, nebandyk išsidirbinėti. Perspėju. Nebandyk.

Tai pasakiusi, Elinora išėjo.

Velš pervertė straipsnio lapus. Ji rašė visą popietę, gludino, tobulino. Tikslino. O dabar norėjo, kad išspausdintų. Konė nekentė juridinio mąstymo. Tos visos saugančios teisės buvo tik patogus pramanas. Nes iš esmės taip mąstė tik siaurapročiai menkystos, kurie nerimavo dėl savo kailio ir norėjo išsaugoti galią. Baimė tarnavo tai galiai. Baimė tarnavo galingiems dėdėms. Ir ko jau ko, bet žurnalistė buvo tikra, kad jų nebijo.

Po ilgos pauzės ji pakėlė telefono ragelį ir surinko numerį.

– KSEA–TV, laba diena.

– Prašau sujungti su ponia Henli.

Džina Henli buvo jauna protinga korespondentė naujausioje nepriklausomoje Sietlo televizijoje. Velš praleido su ja daug vakarų ir aptarė, kaip sunku dirbti vyriškoje žiniasklaidoje. Džina žinojo, ko vertas „karštas“ reportažas darant korespondentės karjerą.

Konė sau pasakė, kad ši istorija bus papasakota. Kažkaip bus papasakota.

Robertas Elis nervingai žvelgė į Sandersą. Jis paklausė, ko iš jo nori. Elis – jaunas, ne daugiau nei dvidešimt šešerių, įsitempęs vyras su šviesiais ūsais. Ji ryšėjo kaklaraištį ir buvo vienais marškiniais. Robertas dirbo atskiroje kabinoje *DigiCom* buhalterijos gale Gauverio pastate.

Tomas pasakė, kad norėtų pašnekėti apie Mereditą. Elis – vienas iš trijų, kurie gyveno Sietle.

– O Dieve, – tarė vyrukas.

Jis nervingai dairėsi aplinkui. Jo Adomo obuolys kilnojosi.

– Aš ne... Neturiu, ką apie ją pasakyti.

Sandersas tarė, kad nori tik pasišnekėti.

Elis paprašė:

– Tik ne *čia*.

Tomas pasiūlė nueiti į posėdžių salę. Jie koridoriumi nuėjo iki mažos posėdžių salės, bet ten vyko susirinkimas. Sandersas pasiūlė eiti į mažą kavinukę buhalterijos kampe, bet Elis pasakė, kad ten bus daug akių ir ausų. Jis kas akimirką vis labiau nervinosi.

Be perstogės kartojo, kad neturi ką pasakyti.

– Tikrai nieko, ničnieko.

Tomas žinojo, kad reikia kuo greičiau rasti ramią vietelę, kol Robertas nepasipustė padų ir nepaspruko. Galiausiai jie atsidūrė baltomis plytelėmis išklotame švarutėlaičiame vyrų tualete. Elis palinko virš kriauklės.

– Nežinau, ko pristojai. Neturiu ką pasakyti.

– Tu Kupertine dirbai Mereditai.

– Taip.

– Ir prieš porą metų išėjai?

– Taip.

– Kodėl išėjai?

– O kaip tu manai? – piktai pratrūko vyras.

Jo balsas aidėjo atsimušęs nuo plytelių.

– Dėl Dievo meilės, žinai kodėl. Visi žino kodėl. Ji mano gyvenimą pavertė pragaru.

– Kas nutiko? – paklausė Sandersas.

– Kas nutiko.

Elis prisimindamas purtė galvą.

– Kiekvieną mielą dienelę. „Robertai, gal pasiliktum, reikia kai ką aptarti“. Vėliau ėmiau išsisukinėti. Tada ji pradėjo spausti: „Robertai, man atrodo, per mažai stengiesi dėl firmos.“ Ir į mano darbo apžvalgą ėmė įrašinėti smulkias pastabėles. Nežymias menkas

neigiamas pastabėles. Dėl kurių negalėjai skųstis. Bet jos ten buvo. Kaupėsi. „Robertai, manau, tau čia reikia mano pagalbos. Gal užeik po darbo pas mane." „Robertai, gal užsuk pas mane namo ir viską aptarsime. Man atrodo, turėtum." Aš... Tai buvo košmaras. Žmogus, su kuriuo gyvenau ne... Man buvo tikra kankynė.

– Ar skundeisi?

Elis kimiai nusijuokė.

– Juokauji? Ji beveik Garvino *šeimos* narė.

– Vadinasi, paprasčiausiai susitaikei...

Robertas patraukė pečiais.

– Galiausiai žmogus, su kuriuo gyvenau, gavo kitą darbą. Kai ten perėjo, aš irgi persikėliau. Suprask, tikrai norėjau pakeisti darbą. Galų gale viskas išsisprendė.

– Dabar pasiskųstum dėl Mereditos?

– Niekaip.

– Suprask, – dėstė Sandersas. – Ji išsisuka dėl to, kad niekas nesiskundžia.

Jaunuolis atsitraukė nuo kriauklės.

– Turiu sočiai rūpesčių savo gyvenime ir be šito.

Jis patraukė link durų, stabtelėjo ir atsisuko.

– Bet žinok, apie Mereditą Džonson neturiu ką pasakyti. Jei kas paklaustų, atsakyčiau, kad mūsų darbiniai santykiai visą laiką buvo nepriekaištingi. Ir pridurčiau, kad tavęs nesu akyse regėjęs.

– Meredita Džonson? Aišku, prisimenu, – šnekėjo Ričardas Džeksonas. – Dirbau jai daugiau nei metus.

Sandersas buvo Džeksono kabinete antrame *Aldus* pastato aukšte, pietinėje Pionierių skvero pusėje. Ričardas – trisdešimtmetis, buvęs sportininkas, gerai atrodo, energingas. Dirba *Aldus* rinkodaros vadybininku, jo kabinetas smagiai nuteikia – visas užgriozdintas grafikos programų dėžėmis – Intellidraw, Freehand, SuperPaint ir Pagemaker.

– Graži ir žavinga moteris, – tarė Džeksonas. – Labai protinga. Visada maloni.

Tomas paklausė:

– Man įdomu, kodėl išėjai?

– Pasiūlė šitą darbą, štai kodėl. Niekada nesigailėjau. Puikus darbas. Puiki firma. Man čia gerai.

– Išėjai tik dėl to?

Ričardas nusijuokė.

– Norėjai paklausti, ar Meredita Žmogėdra kabinėjosi prie manęs? – pasakė jis. – Argi popiežius katalikas? Argi Bilas Geitsas turtingas? *Aišku*, kad kabinėjosi.

– Tai nepaskatino išeiti?

– Ne, ne, – porino Džeksonas. – Meredita kabinėjosi prie visų. Šiuo klausimu jai visi buvo lygūs. Džonson vaikėsi *visus*. Kai tik pradėjau dirbti Kupertine, ji aplink stalą vaikydavosi mažą berniokėlį gėjų. Terorizavo vargšelį. Mažą, išdžiūvusį, nervingą vaiką. Jėzau, jis nuo jos net drebėdavo.

– O tu?

Ričardas gūžtelėjo.

– Aš buvau vienas, tik pradėjau dirbti. Ji – graži. Viskas puiku.

– Niekada nebuvo sunku?

– Niekada. Meredita – nuostabi. Žinoma, lovoje iš jos nekas. Bet visko negausi. Ji – labai protinga, labai graži moteris. Visada puikiai apsirengusi. O aš jai patikau, todėl vedėsi į visokiausius oficialius susirinkimus. Sutikau žmonių, užmezgiau ryšių. Buvo tikrai puiku.

– Vadinasi, bėdų neturėjai?

– Perkūnėli, jokių, – nukirto Ričardas. – Kartais ji tapdavo per daug valdinga. Tai atsibosdavo. Susitikinėjau su pora kitų moterų, bet visada paskambinus privalėjau lėkti pas ją. Net ir paskutinę akimirką. Kartais erzindavo. Imi galvoti, kad gyveni ne sau. Ir ji, būdavo, supyksta. Bet, po velnių, darai, ką turi padaryti. Dabar man tris-

dešimt, o dirbu direktoriaus pavaduotoju. Puikiai sekasi. Nuostabi firma. Nuostabus miestas. Nuostabi ateitis. Aš už viską skolingas Mereditai. Ji – šaunuolė.

Sandersas pasakė:

– Kai draugavote, tu dirbai įmonėje, teisingai?

– Taip, teisingai.

– Argi įmonės taisyklės nereikalauja, kad ji praneštų apie bet kokius santykius su darbuotoju? Džonson pranešė apie draugystę su tavim?

– Dievuliau, ne, – išpyškino Džeksonas.

Jis palinko virš stalo.

– Išsiaiškinkim vieną reikalą, čia tik tarp mūsų. Aš manau, kad Meredita – nuostabi. Jei tau nepatinka – tavo bėdos. Nežinau, kokios galėtų būti. Dėl Dievo meilės, juk tu gyvenai su ja. Taigi negali būti jokių staigmenų. Mereditai patinka dulkinti vyrus. Ji mėgsta aiškinti, ką daryti. Jai patinka juos varinėti. Tokia jau ji. Ir aš čia nematau nieko blogo.

Tomas tarė:

– Nemanau, kad tu...

– Rašyčiau pareiškimą? – nusistebėjo Ričardas. – Surimtėk. Klausyk, dabar ir taip pilna visokių nesąmonių. Girdžiu, žmonės šneka, kad kartu dirbant negalima draugauti. Jėzau, jei būčiau nesilinksminęs su kolegomis, tebebūčiau nekaltas. Aišku, kad linksminiesi pirmiausia su tais, su kuriais dirbi. Tik juos pažįsti. Kartais tie žmonės viršesni už tave. Didelis čia daiktas. Moterys dulkina vyrus ir daro karjerą. Vyrai dulkina moteris ir daro karjerą. Jei tik galės – visi išdulkins visus. Nes visi nori. Turiu omeny, moterys nori taip pat kaip vyrai. Jos nori taip pat kaip mes. Toks gyvenimas. Bet kai kuriems dulkintis nepatinka, tie skundžiasi ir sako: „Oi ne, tu negali taip elgtis su manim." Sakau, tai nesąmonė. Kaip tie seminarai jautrumui ugdyti, kur visi privalom eiti. Ten sėdim rankas ant kelių padėję kaip Raudonosios gvardijos susirinkime ir mokomės

teisingai kreiptis į dirbančius kolegas. Bet paskui išėję visi dulkinasi kaip seniau. Padėjėjos klausinėja: „Pone Džeksonai, buvote *sporto klube?* Atrodote toks *stiprus*." Mirksi. Tai ką man daryti? Čia taisyklių nesukursi. Kai žmonės išalksta, jie valgo. Nesvarbu, keliuose susirinkimuose lankėsi. Tai visuotinė masturbacija. Ir visi, kurie tuo patiki – šikniai.

– Manau, atsakei mano klausimą, – tarė Sandersas.

Jis pakilo eiti. Aišku, kad Džeksonas nepadės.

– Klausyk, – pasakė Ričardas. – Užjaučiu dėl tų nemalonumų. Bet dabar visi tokie jautručiai. Matau ką tik baigusius koledžą vaikius, kurie mano, kad gyvenimas turi būti vien rožėm klotas. Ginkdiev, kas pasakys blogą žodelį ar pajuokaus taip, kaip jiems nepatinka! Bet esmė ta, jog pasaulio nepadarysi tokio, kad visą laiką patiktų. Visada nutinka bjaurių nemalonumų. Toks gyvenimas. Kasdieną girdžiu, kaip moterys traukia vyrus per dantį. Bjauriai juokauja. Vulgariai. Aš dėl to neširstu. Gyvenimas puikus. Kas turi laiko tokioms nesąmonėms? Tik ne aš.

Iš *Aldus* pastato Sandersas išėjo penktą. Pavargęs ir netekęs vilties kėblino atgal į Hazard Bildingą. Gatvės šlapios, bet lietus liovėsi ir pro debesis pamažėl skverbiasi saulė.

Po dešimties minučių Tomas buvo savo kabinete. Sindės prie stalo nerado, Fernandes – irgi išėjusi. Jis jautėsi paliktas, vienišas ir netekęs vilties. Sandersas atsisėdo ir surinko paskutinį numerį iš sąrašo.

– *Squire Electronic Data Systems*, labas vakaras.

Tomas paprašė, kad sujungtų su Frederiko Koeno kabinetu.

– Labai apgailestauju, bet pono Koeno nebus visą dieną.

– Ar žinote, kaip galėčiau su juo susisiekti?

– Gaila, bet nežinau. Norėtumėte palikti balso žinutę?

Velniava, pagalvojo jis. Kas iš to? Bet Tomas pasakė:

– Taip, būtų malonu.

Pasigirdo trakštelėjimas.

– Sveiki, čia – Fredas Koenas. Po signalo palikite žinutę. Jei po darbo, mėginkite skambinti į mano automobilio telefoną 502–8804 arba į namus 505–9943.

Sandersas greitai užsirašė numerius. Pirmiausia paskambino į automobilio telefoną. Pasigirdo statinės elektros traškėjimas, paskui:

– Žinau, mieloji, atleisk, kad vėluoju, bet jau pakeliui. Ką tik baigiau.

– Ponas Koenas?

– Oi.

Pauzė.

– Taip. Čia Fredas Koenas.

– Aš esu Tomas Sandersas. Dirbu *DigiCom* ir...

– Žinau, kas jūs.

Balsas atrodė įsitempęs.

– Kaip suprantu, dirbote Mereditai Džonson.

– Taip. Dirbau.

– Norėčiau pasišnekėti.

– Apie ką?

– Apie patirtį. Dirbant su ja.

Stojo ilga pauzė. Galiausiai Koenas prašneko:

– Kokia iš to nauda?

– Mes su Meredita susikivirčijome ir...

– Žinau.

– Matote, aš norėčiau...

– Klausyk, Tomai, išėjau iš *DigiCom* prieš dvejus metus. Dabar jau viskas praeity.

– Teisybę pasakius, – kalbėjo Sandersas, – ne, mat mėginu pažiūrėti, kaip ji elgėsi ir...

– Žinau, ką nori padaryti. Bet čia pernelyg jautri tema, Tomai. Nenoriu veltis.

– Gal šnekteltume, – prašė Sandersas. – Tik kelias minutėles.

– Tomai.

Koenas šnekėjo kategoriškai.

– Tomai, aš dabar vedęs. Turiu žmoną. Ji nėščia. Apie Mereditą Džonson neturiu ką pasakyti. Visiškai nieko.

– Bet...

– Atleisk. Man metas.

Spragt.

Kai Tomas dėjo ragelį, grįžo Sindė. Ji pastūmė jam puodelį kavos.

– Viskas gerai?

– Ne, – pasakė jis. – Viskas labai blogai.

Jam net sau nesinorėjo pripažinti, kad neliko jokių ėjimų. Jis pašnekino tris vyrus, ir nė vienas nepadėjo išaiškinti Mereditos elgesio. Tomas neabejojo, kad kiti vyrai iš sąrašo elgsis taip pat. Jis prisiminė, ką prieš porą dienų sakė žmona Suzana. *Neturi kur dėtis.* Dabar, po tiek vargo, tai pasitvirtino. Jam galas.

– Kur Fernandes?

– Ji susitiko su Blekbernu.

– Ką?

Sindė linktelėjo.

– Mažojoje posėdžių salėje. Jie ten jau penkiolika minučių.

– O Jėzau.

Sandersas atsistojo nuo stalo ir patraukė koridoriumi. Posėdžių salėje matė sėdinčius Blekberną ir advokatę. Luiza, pagarbiai pasilenkusi, užsirašinėjo į savo teismo užrašų knygutę. Filas šnekėdamas braukė rankomis per atlapus ir žvelgė į viršų. Atrodė, kad diktuoja.

Tada Blekbernas išvydo Tomą ir pamojo. Sandersas įėjo į posėdžių salę.

– Tomai, – šypsodamasis prabilo įmonės advokatas. – Kaip tik ėjau pasimatyti su tavimi. Geros naujienos – manau, pavyko sutvarkyti šį reikalą. Turiu omeny, rimtai sutvarkyti. Visiems laikams.

– Aha, – numykė Tomas.

Jis nepatikėjo nė vienu žodeliu. Pasisuko į Fernandes.

Luiza lėtai pakėlė akis nuo užrašų knygutės. Ji atrodė apstulbusi.

– Sakyčiau, taip.

Filas atsistojo veidu į Sandersą.

– Tomai, negaliu apsakyti, kaip džiaugiuosi. Visą popietę įtikinėjau Bobą. Galiausiai jis pažvelgė tiesai į akis. Tomai, faktas kaip blynas, kad įmonėje nesklandumai. Ir mes tau skolingi už tai, kad labai aiškiai ją parodei. Taip tęstis negali. Bobas žino, kad reikės kažką daryti. Ir jis padarys.

Sandersas paprasčiausiai įbedė akis į vieną tašką. Jis negalėjo patikėti tuo, ką girdėjo. Tačiau čia sėdėjo, šypsojosi ir linksėjo advokatė.

Blekbernas išlygino kaklaraištį.

– Kaip kažkada sakė Frankas Loidas Vraitas: „Dievas gyvena smulkmenose." Tomai, žinai, kad turime vieną neatidėliotiną politinį sprendimą dėl susijungimo. Prašau, kad padėtum rytoj per susirinkimą su Konlio viršininku Mardenu. Tačiau po to... Tomai, tave rimtai nuskriaudė. Ši įmonė tave nuskriaudė. Ir mes suvokiame, kad privalome atsilyginti kaip tik galime.

Vis netikėdamas Sandersas šiurkščiai paklausė:

– Apie ką būtent šnekame?

Advokato balsas ramino.

– Tomai, šiuo metu tai tikrai priklauso nuo tavęs, – pasakė jis. – Maždaug nusakiau Luizai, koks būtų sandėris ir su kokiomis sąlygomis sutiktume. Gali aptarti su ja ir perskambinti mums. Aišku, pasirašysim bet kokius laikinus dokumentus, kokių pareikalausi. O mainais prašome, kad rytoj dalyvautum susirinkime ir padėtum susijungti. Garbinga?

Filas ištiesė ir taip laikė ranką.

Tomas stebeilijo.

– Tomai, iš visos širdies atsiprašau už tai, kas nutiko.

Sandersas paspaudė ranką.

– Dėkui, Tomai, – tarė advokatas. – Visa įmonė dėkoja tau už kantrybę. Dabar sėsk, pasitark su Luiza ir pranešk, ką nusprendei.

Tada Filas išėjo ir tyliai uždarė duris.

Sandersas pasisuko į Fernandes.

– Kaip, po velnių, tai suprasti?

Luiza iš visų plaučių atsiduso.

– Jie kapituliuoja, – paaiškino ji. – Visiška ir galutinė kapituliacija. *DigiCom* ką tik pasidavė.

Tomas stebėjo, kaip Blekbernas tolo koridoriumi nuo posėdžių salės. Viduje siautė sumaištis. Staiga jam pasakė, kad viskas baigta, be kovos. Kraujas nepralietas.

Stebint Filą, Sandersui staiga išplaukė kraujo vaizdas ant tualeto kriauklės jo sename bute. Dabar jis prisiminė, iš kur atsirado kraujas. Susidėliojo chronologijos dalis.

Skirdamasis Blekbernas gyveno jo bute. Jis buvo persitempęs ir per daug gėrė. Vieną dieną skusdamasis taip smarkiai įsipjovė, kad visą kriauklę aptaškė krauju. Vėliau Meredita pamačiusi kraują kriauklėje ir ant rankšluosčių paklausė: „Vienas iš jūsų dulkino mėnesinėmis sergančią moterį?“ Džonson visada buvo stačiokė. Mėgo stebinti ir šokiruoti žmones.

Tada vieną šeštadienio popietę, kai Filas žiūrėjo televizorių, ji vaikščiojo po butą vien baltomis kojinėmis, kojinių laikikliu ir liemenėle. Sandersas paklausė, kam visa tai.

Meredita atsakė, kad linksmina Blekberną. Ji nuvirto ant lovos.

– Kodėl tu manęs nepalinksmini? – paklausė.

Tada užvertė kojas ir parodė...

– Tomai? Klausai manęs? – bandė atkreipti dėmesį Fernandes. – Alio? Tomai? Tu čia?

– Aš čia, – atsiliepė Tomas.

Bet jis vis stebėjo ir galvojo apie Blekberną. Dabar prisiminė dar vieną nuotykį prieš kelerius metus. Sandersas buvo pradėjęs susiti-

kinėti su Suzana, Filas vieną vakarą su jais abiem vakarieniavo. Suzana išėjo į tualetą.

– Ji puiki, – pasakė Filas. – Nuostabi. Graži ir šauni.

– Bet?

– Bet, – gūžtelėjo Blekbernas. – Ji – advokatė.

– Na, ir?

– Niekada nepasitikėk advokatu, – tarė Filas ir nusijuokė.

Vienas tų gudrių liūdnų juokelių.

Niekada nepasitikėk advokatu.

Dabar stovėdamas *DigiCom* posėdžių salėje, Sandersas žiūrėjo, kaip Blekbernas pradingo už kampo. Jis atsisuko į Fernandes.

– ...Tikrai neturėjo pasirinkimo, – kalbėjo Luiza. – Situacija galiausiai tapo nepakenčiama. Faktas, kad reikalai su Džonson prasti. O kasetė pavojinga – jie nenori, kad ją paleistų, ir bijo, kad viskas išlįs į dienos šviesą. *DigiCom* turi bėdų dėl ankstesnio Mereditos seksualinio priekabiavimo. Ji priekabiavo, ir jiems tai ne paslaptis. Nors nė vienas tavo kalbintų vyrų nešnekėjo, bet ateity gali prabilti, ir kompanija tą žino. Ir aišku, kad jų vyriausiasis advokatas perduoda bendrovės naujienas žurnalistei.

Tomas paklausė:

– Ką?

Advokatė linktelėjo.

– Blekbernas išplepėjo istoriją Konei Velš. Jis rimtai pažeidė darbuotojo elgesio taisykles. Filas – jiems didelė rakštis. Galiausiai visko tapo per daug. Tai sužlugdytų visą bendrovę. Logiškai mąstant, *DigiCom* turėjo tartis su tavimi.

– Taip, – prabilo Tomas. – Žinai, bet čia nėra jokios logikos.

– Elgiesi lyg netikėtum, – nustebo Luiza. – Patikėk. Visko tapo per daug. Jie negalėjo ilgiau laikytis.

– Koks sandėris?

Advokatė pažvelgė į užrašus.

– Turi visą pirkinių sąrašą. Jie atleis Džonson. Jei nori, duos tau jos darbą. Arba priims atgal į tavo buvusią vietą. Arba duos kitą darbą įmonėje. Sumokės šimtą tūkstančių už kančias ir skausmą, sumokės man. Arba susitars dėl sutarties nutraukimo, jei nori. Bet kokiu atveju, jei skyrius kada nors viešai atsiskirs, *DigiCom* leis tau pirkti visas akcijas. Nesvarbu, liksi darbe ar ne.

– Jėzau Kristau.

Ji linktelėjo.

– Visiška kapituliacija.

– Tikrai tiki, kad Blekbernas šneka rimtai?

Niekada nepasitikėk advokatu.

– Taip, – tarė Luiza. – Atvirai kalbant, tai pirmas jų sprendimas per visą dieną, kuris man pasirodė protingas. Tomai, *DigiCom* privalėjo tai padaryti. Įmonės reikalai per daug išviešinti, o sumos per didelės.

– O kaip susirinkimas?

– Kaip ir manei prasidėjus šiai netvarkai, jie jaudinasi dėl susijungimo. Dabar nenori visko suknisti ir netikėtai keisti. Taigi nori, kad dalyvautum rytoj susirinkime su Džonson lyg niekur nieko. Tada kitos savaitės pradžioje Mereditai teks pereiti medicininę apžiūrą, kuri būtina priimant į naują darbą. Per apžiūrą aptiks rimtų sveikatos sutrikimų, galbūt net vėžį, dėl to, kad ir kaip būtų gaila, teks keisti valdybą.

– Supratau.

Jis nuėjo prie lango ir pažvelgė į miestą. Debesys pakilo, prasišvietė vakaro saulė. Tomas giliai įkvėpė.

– O jei nedalyvausiu susirinkime?

– Kaip nori, bet aš tavo vietoje dalyvaučiau, – patarė advokatė. – Šiuo metu tikrai gali sužlugdyti kompaniją. Bet kokia iš to nauda?

Jis dar kartą giliai įkvėpė. Kas akimirką jautėsi vis geriau.

Galiausiai Sandersas tarė:

– Sakai, kad viskas baigta.

– Taip. Baigta, ir tu laimėjai. Tau pasisekė. Sveikinu, Tomai.

Ji paspaudė ranką.

– Jėzau Kristau, – atsiduso Tomas.

Luiza atsistojo.

– Sudarysiu dokumentą, kuris bendrais bruožais nusakys mūsų pokalbį su Blekbernu ir tiksliai apibrėš tas sąlygas, per valandą nusiųsiu jam pasirašyti. Paskambinsiu, kai turėsiu pasirašytą. O dabar patariu kuo geriau pasiruošti rytojaus susirinkimui ir pailsėti – tu to nusipelnei. Pasimatysim rytoj.

– Gerai.

Jam pamažu aiškėjo, kad viskas baigta. Tikrai baigta. Pabaiga atėjo taip staigiai ir užtikrintai, kad jis truputį stebėjosi.

– Dar kartą sveikinu, – tarė Fernandes.

Ji užsegė portfelį ir išėjo.

Maždaug šeštą Tomas buvo savo kabinete. Sindė ruošėsi išeiti, paklausė, ar jos reikia, o jis atsakė, kad ne. Sandersas atsisėdo prie stalo ir pažvelgė pro langą – mėgavosi dienos pabaiga. Pro atviras duris matė, kaip žmonės išeina ir traukia koridoriumi. Galiausiai paskambino žmonai į Feniksą pranešti naujienų, bet linija buvo užimta.

Kažkas pasibeldė į duris. Jis pakėlė akis ir pamatė ten stovintį Blekberną – atrodė, kad šis nori atsiprašyti.

– Turi minutėlę?

– Žinoma.

– Norėjau dar kartą pakartoti, kaip apgailestauju dėl šių nesusipratimų. Nežiūrint geriausių ketinimų, kai spaudžia tokios sudėtingos problemos, žmogiškos vertybės kartais paminamos. Nors stengiamės su visais būti sąžiningi, ne visada pavyksta. Tačiau kas yra korporacija, jei ne žmonių grupė? Galų gale čia nėra nė vieno kitokio. Kaip kartą pasakė Aleksandras Poupas: „Mes visi – tik žmonės." Taigi pripažįstu tavo gerumą per šią sumaištį ir noriu pasakyti...

Sandersas neklausė. Jis buvo pavargęs. Tik išgirdo, kad Filas suvokė prisiviręs košės, o dabar savo papročiu mėgino taisyti padėtį – lipo prie to, kurį ką tik puolė.

Tomas nutraukė ir paklausė:

– O kaip Bobas?

Dabar, kai viskas baigėsi, Sandersą apėmė gausybė jausmų Garvinui. Jis prisiminė savo pradžią kompanijoje. Garvinas Tomui buvo kaip tėvas, dabar jis norėjo išgirsti Bobą. Norėjo atsiprašymo. Ar kažko panašaus.

– Jaučiu, kad Bobui iki galo susivokti prireiks keleto dienų, – aiškino advokatas. – Jam teko priimti labai rimtą sprendimą. Turėjau gerokai padirbėti dėl tavęs. Dabar jis privalo sumąstyti, kaip viską pranešti Mereditai. Viską iki paskutinės smulkmenėlės.

– Aha.

– Bet kada nors šefas su tavim šnektels. Žinau, kad šnektels. O kol kas noriu aptarti keletą reikalų dėl rytojaus susirinkimo, – šnekėjo Filas. – Tai *Konlio-Vaito* direktoriui Mardenui, viskas bus truputį oficialiau nei paprastai. Susirinksime didelėje posėdžių salėje pirmame aukšte. Susirinkimas prasidės devintą ir tęsis iki dešimtos. Jam vadovaus Meredita, jis paprašys visų skyrių vadovų trumpai papasakoti, kaip sekasi ir kokie sunkumai jų skyriuose. Pirmiausia Marija Ana, tada Donas, Markas ir galiausiai tu. Visi šnekės po tris – keturias minutes. Stovėdami. Apsivilk švarką ir užsirišk kaklaraištį. Jei turi, naudokis vaizdinėmis priemonėmis, bet nesileisk į technines smulkmenas. Stenkis sudaryti bendrą vaizdą. Iš tavęs labiausiai norės išgirsti apie *Žibsiukę*.

Sandersas linktelėjo.

– Gerai. Bet iš esmės, nieko naujo. Dar neišsiaiškinom, kas trukdo diskasukiams.

– Viskas gerai. Nemanau, kad šiuo metu kas nors tikisi sprendimo. Tik pabrėžk, kokie sėkmingi prototipai, ir pažymėk, kad anksčiau susitvarkėme su gamybos sunkumais. Šnekėk optimistiš-

kai ir nestabdyk. Jei turi prototipą arba natūralaus dydžio maketą, atsinešk.

– Gerai.

– Tu žinai, ko reikia – šviesios rožinės skaitmeninės ateities, kuriai smulkios techninės problemėlės ne kliūtis.

– Meredita viską žino? – pasiteiravo Tomas.

Jam buvo šiek tiek neramu, kad ji vadovaus susirinkimui.

– Meredita tikisi, kad visi vadovai bus nusiteikę optimistiškai ir nesigilins į techniką. Viskas eis kaip per sviestą.

Sandersas pasakė:

– Puiku.

– Paskambink vakare, jei nori aptarti pristatymą, – šnekėjo Filas. – Arba anksti ryte. Pasiruoškime šiam susirinkimui kuo geriau, o tada judėsime į priekį. Kitą savaitę jau galėsim kažką keisti.

Tomas linktelėjo.

– Tokie žmonės kaip tu šiai įmonei reikalingi, – postringavo advokatas. – Gerbiu tavo žinojimą. Ir dar kartą, Tomai, atsiprašau.

Jis išėjo.

Sandersas paskambino diagnostikams, kad išsiaiškintų, ar nėra naujienų. Bet tie neatsiliepė. Jis nuėjo prie sieninės spintos už Sindės stalo ir išsiėmė AV* medžiagą: didelį scheminį *Žibsiukės* brėžinį ir gamybos linijos Malaizijoje schemą. Šnekėdamas galėtų pritvirtinti ant stovo.

Pamąstęs suprato, kad Blekbernas teisus. Tikro dydžio maketas arba prototipas tikrai nepamaišytų. Teisybę pasakius, tikriausiai reikėtų atsinešti vieną Artūro iš KL atsiųstų diskasukių.

Taip besvarstydamas prisiminė, kad turi paskambinti Artūrui į Malaiziją. Tomas surinko numerį.

– Pono Kano kabinetas.

– Skambina Tomas Sandersas.

Padėjėja atrodė nustebusi.

---

* Audiovizualinę.

– Pone Sandersai, Kano čia nėra.

– O kada grįš?

– Pone Sandersai, jis išėjęs. Nežinau, kada grįš.

– Supratau.

Tomas susiraukė. Keista. Muhamedo Džafaro nėra, ir sunku patikėti, kad Artūras paliktų gamyklą be priežiūros.

Padėjėja pasakė:

– Gal perduoti jam žinutę?

– Dėkui, nereikia.

Jis padėjo ragelį, nusileido į trečią aukštą pas Vyšniuko programuotojus, įkišo kortelę į griovelį, kad įeitų. Kortelė iššoko, ir šviesos diodas mirksėjo 0000. Po akimirkos Sandersas suvokė, kad jam uždrausta įeiti. Tada prisiminė kitą kortelę, kurią pasiėmė anksčiau. Įkišo ją į griovelį, durys atsidarė. Tomas įėjo.

Jis nustebo, kad patalpa tuščia. Programuotojai dirbo kada norėjo, net ir vidurnaktį beveik visada galėjai ką nors rasti.

Sandersas nuėjo į diagnostikos patalpą, kurioje tyrė diskasukius. Ten stovėjo eilės suolų, aplink juos – elektroninė aparatūra ir lentos rašymui. Diskasukiai išdėlioti ant suolų ir uždengti balta medžiaga. Ryškios kvarcinės lempos virš galvos išjungtos.

Gretimoje patalpoje jis išgirdo rokenrolą ir įėjo. Prie valdymo pulto sėdėjo ir spausdino vienišas vos trečią dešimtį pradėjęs programuotojas. Šalia jo plyšojo radijas.

Tomas paklausė, kur visi.

Programuotojas pakėlė akis.

– Trečias mėnesio trečiadienis.

– Na ir?

– Trečią trečiadienį vyksta OOPP.

– A.

Į objektą orientuota pagalba programuotojams arba OOPP buvo Sietlo programuotojų asociacija. Ją prieš kelis metus įkūrė *Microsoft*, ten jie susirinkdavo paplepėti ir aptarti verslo reikalų.

Sandersas paklausė, ar vaikis nežino, ką rado diagnostikai.

– Atleisk, – programuotojas papurtė galvą. – Aš tik ką atėjau.

Tomas grįžo į diagnostikų patalpą. Įjungė šviesą ir atsargiai nudengė diskasukius dengusią medžiagą. Jis pamatė, kad išardyti tik trys diskasukiai, jų viduriai atverti galingiems padidinimo stiklams ir elektroniniams zondams ant stalo. Kiti septyni neišpakuoti sudėti viename gale.

Jis pažvelgė į rašymo lentas. Ant vienos skubiai prikeverzota lygčių ir duomenų. Ant kitos – struktūrinė schema, kurioje parašyta:

A. Kontr. Nesuder.
LDSI?
gl?
B. Optin. Neveik – ? Srovės reg?/petys?/stiprintuvas?
C. Lazerio nuskait (a, b, c)
D. Σ mechaniniai – –
E. Gremlinai

Šitos keverzonės Sandersui nieko nesakė. Jis vėl atsisuko į stalus ir įsižiūrėjo į tikrinimo aparatūrą. Čia niekas nestebino, išskyrus tai, kad ant stalo mėtėsi keletas didelio skersmens adatų ir kelios apvalios baltos kapsulės plastiko pakuotėse, kurios atrodė kaip fotoaparato filtrai. Taip pat gulėjo įvairios išardytų diskasukių polaroidinės nuotraukos – komanda dokumentavo savo darbą. Trys polaroidai išdėlioti gražia eilute lyg kažką reikštų, bet Tomas nesuprato ką. Juose buvo matyti tik lustai ant žalios schemos.

Jis nužiūrinėjo ir diskasukius, stengėsi nieko nepajudinti. Tada pasisuko į neišpakuotų įrenginių krūvą. Tačiau atidžiau pažiūrėjęs, pastebėjo, kad keturių *Žibsiukių* plastiko pakuotės subadytos.

Šalia mėtėsi medicininis švirkštas ir atverta užrašų knygutė. Knygutėje – skaičių stulpelis:

FSP
7
11 (kartoju 11)
5
2

Apačioje kažkas pakeverzojo „aišku kaip dieną!" Tačiau Sandersui niekas nepaaiškėjo. Jis nutarė vėlai vakare paskambinti Donui Vyšniukui, kad tas paaiškintų. O kol kas pasiėmė vieną diskasukį iš krūvos rytojaus pristatymui.

Tomas išėjo iš diagnostikos patalpos nešinas visa pristatymo medžiaga, stovai trankėsi į kojas. Jis patraukė laiptais žemyn į pirmo aukšto posėdžių salę su AV sienine spinta, kur pranešėjai prieš pristatymą pasidėdavo vaizdo medžiagą. Ten galėjo ją užrakinti.

Fojė praėjo pro registratorės stalą, kur dabar šeimininkavo juodaodis apsauginis – šis žiūrėjo beisbolą ir linktelėjo Sandersui. Pliušine danga Tomas be garso grįžo į aukšto galą. Koridoriuje buvo tamsu, bet posėdžių salėje degė šviesos, jis matė, kaip jos švietė už kampo.

Priėjęs arčiau išgirdo, kaip Meredita Džonson paklausė: „O kas tada?" Neišgirdo, ką atsakė vyriškas balsas.

Tomas stabtelėjo.

Jis stovėjo koridoriuje ir klausė. Iš savo vietos posėdžių salės vidaus nematė.

Stojo trumputė pauzė, paskui Džonson tarė:

– Gerai, vadinasi, Markas pašnekės apie dizainą?

Vyras atsakė:

– Taip, pašnekės.

Daugiau Tomas nebenugirdo. Jis kilimu tyliai prisliūkino arčiau ir atsargiai žvilgtelėjo už kampo. Posėdžių salės vidaus dar neįžiūrėjo, bet koridoriuje šalia tos patalpos stovėjo didelė į propelerį panaši

chrominė skulptūra ir jos blizgančiame paviršiuje Sandersas matė kambaryje judančios Mereditos atvaizdą. Su ja buvo Blekbernas.

Džonson paklausė:

– O jei Sandersas neateis?

– Ateis, – atsakė Filas.

– Tu tikras, kad jis ne... Kad...

Daugiau vėl nebeišgirdo.

– Ne, jis... Nieko nenutuokia.

Tomui užgniaužė kvapą. Meredita vaikščiojo, jos atvaizdas paviršiuje sukosi ir kraipėsi.

– Kai jis padarys... Pasakysiu, kad čia... Tai turi omeny?

– Būtent, – tarė advokatas.

– O jei jis...

Blekbernas padėjo ranką jai ant peties.

– Taip, teks...

– ...Vadinasi... Nori, kad aš...

Filas kažką tyliai atsakė, Tomas nenugirdo nieko, išskyrus frazę „...privalai jį sunaikinti".

– ...Galiu ir tai...

– ...Pasistenk... Pasitikiu tavimi...

Garsiai suskambo telefonas. Meredita su Blekbernu abu griebėsi už kišenių. Džonson atsiliepė, ir porelė patraukė link išėjimo. Jie artėjo prie Sanderso.

Apimtas panikos šis apsidairė aplinkui ir dešinėje pamatė vyrų tualetą. Jiems einant iš posėdžių salės ir pasukant koridoriumi, Tomas šmurkštelėjo pro duris.

– Meredita, dėl šito nesijaudink, – šnekėjo įmonės advokatas. – Viskas bus gerai.

Ji atsakė, kad nesijaudina.

– Viskas turėtų eiti sklandžiai, nebus nieko asmeniško, – aiškino Blekbernas. – Nėra reikalo griežti dantį. Galų gale faktai tavo naudai. Be abejo, jis tikrai nieko nesugeba.

Džonson paklausė:

– Sandersas dar tikrai negali patekti į duomenų bazę?

– Negali. Į sistemą jo neįleidžia.

– O į *Konlio-Vaito* sistemą Tomas niekaip nepateks?

Filas nusijuokė.

– Meredita, nebent pro pragarą.

Balsai nutilo ir nutolo koridoriuje. Sandersas įsitempęs klausė, galiausiai išgirdo užsidarančių durų spragtelėjimą. Iš tualeto jis išėjo į koridorių.

Čia nebuvo nė gyvos dvasios. Tomas patraukė link tolimųjų durų.

Jo kišenėje taip garsiai suskambo telefonas, kad jis net pašoko. Atsiliepė.

– Sandersas.

– Klausyk, – tarė Fernandes. – Tavo sutarties juodraštį nusiunčiau į Blekberno kabinetą, bet jis grįžo su keletu pridėtų pareiškimų, dėl kurių nesu tikra. Manau, geriau susitinkam ir aptariam.

Tomas atsakė, kad po valandos.

– Kodėl ne dabar?

– Pirmiausia turiu kai ką padaryti, – tarė jis.

– O, Tomas.

Maksas Dorfmanas atidarė viešbučio kambario duris ir iš karto nuvažiavo atgal prie televizoriaus.

– Galiausiai nutarei ateiti.

– Girdėjai?

– Ką girdėjau? – paklausė Dorfmanas. – Aš – senas žmogus. Niekam neįdomus. Visi mane pamiršo. Visi – tu ne išimtis.

Jis išjungė televizorių ir išsiviepė.

Sandersas vėl paklausė, ką girdėjo Maksas.

– Keletą kalbelių. Gandų, plepalų. Kodėl pats nepapasakoji?

– Maksai, man striuka.

– Aišku, kad striuka, – purkštelėjo senis. – Jau visą savaitę vargsti. Tik dabar pastebėjai?

– Jie spendžia man spąstus.

– Jie?

– Blekbernas su Meredita.

– Nesąmonė.

– Tikrai.

– Tiki, kad Blekbernas gali paspęsti tau spąstus? Filas – bestuburis liurbis. Visiškai be principų ir beveik be smegenų. Seniai sakiau Garvinui jį atleisti. Blekbernas nesugeba sumąstyti nieko savo.

– Tada Meredita.

– Och, Meredita. Taip. Tokia graži. Tokios mielos krūtys.

– Maksai, prašau.

– Tu irgi kažkada taip manei.

Sandersas atsakė, kad tai buvo seniai.

Dorfmanas nusišypsojo. Jis ironiškai paklausė:

– Laikai pasikeitė?

– Kaip suprasti?

– Tomai, atrodai išbalęs.

– Ničnieko nesuprantu. Aš bijau.

– Ach, bijai. Toks didelis vyras bijo gražios moters su dailiomis krūtimis.

– Maksai...

– Aišku, ne veltui bijai. Ji pridarė tiek baisybių. Apgavo, pasinaudojo ir suvystė, taip?

– Taip, – patvirtino Tomas.

– Tapai Garvino ir Mereditos auka.

– Taip.

– Tai kam tada pasakojai apie gėlę, a?

Sandersas susiraukė. Akimirką nesuprato, apie ką Maksas šneka. Senis visada mėgo maišyti kortas ir jam patiko...

– *Gėlę*, – suirzęs tarė Dorfmanas ir krumpliais pabeldė į vežimėlio atramą. – Vitražinę gėlę tavo bute. Kažkada apie ją šnekėjom. Nesakyk, kad pamiršai.

Tiesą pasakius, jis iki šitos akimirkos buvo pamiršęs. Tada prisiminė vitražinę gėlę, prieš kelias dienas tas įvaizdis neprašytas lindo Tomui į galvą.

– Tu teisus. Pamiršau.

– *Pamiršau.*

Senis šnekėjo labai sarkastiškai.

– Manai, patikėsiu?

– Maksai, pamiršau, aš...

Dorfmanas prunkštelėjo.

– Tu – nepakenčiamas. Negaliu patikėti, kad elgiesi kaip vaikas. Tomai, nepamiršai. Paprasčiausiai nutarei nieko dėl to nedaryti.

– Dėl ko nedaryti?

Mintyse Sandersas regėjo ryškiai oranžinę, purpurinę, geltoną vitražo gėlę. Gėlė sudėliota jo buto duryse. Savaitės pradžioje ji neišėjo jam iš galvos kaip įkyri mintis, tačiau šiandien...

– Negaliu pakęsti šitos šarados, – drėbė Maksas. – Aišku, kad viską prisimeni. Bet *nusprendei* negalvoti.

Sandersas suglumęs purtė galvą.

– Tomai, prieš dešimt metų viską man papasakojai, – pasakė Dorfmanas ir numojo ranka. – Tu manim pasitikėjai. Žliumbei. Tuo metu buvai labai nusiminęs. Tada tavo gyvenime nebuvo nieko svarbesnio. Dabar sakai, kad viską pamiršai?

Senukas papurtė galvą.

– Pasakojai, kaip su Garvinu vykdavote į Japoniją ir Korėją. O grįžus ji laukdavo namie. Gundančiai apsivilkus ar panašiai. Erotiška poza. Ir sakei, kad kartais grįžęs namo pirmiausiai pamatydavai ją pro vitražą. Ar nesakei, Tomai? Ar neteisingai supratau?

Jis neteisingai suprato.

Tada Tomas staiga prisiminė – lyg ryškus didelis piešinys išplaukė prieš akis. Jis matė ir girdėjo beveik viską kaip ten būdamas – laiptus, vedančius į butą antrame aukšte, ir garsus, kurių iš pradžių neatpažino, kai vakarėjant lipo laiptais, bet pasiekęs laiptų aikštelę, pažvelgęs pro vitražą ir pamatęs, suvokė ką girdėjęs...

– Grįžau diena anksčiau, – tarė Sandersas.

– Taip, būtent. Grįžai *netikėtai.*

Stiklas iš geltonų, purpurinių ir oranžinių gabalėlių. O pro jį buvo matyti kilsčiojanti nuoga nugara. Meredita sėdėjo svetainėje ant kušetės ir judėjo aukštyn žemyn.

– Ir ką darei? – paklausė Maksas. – Kai ją pamatei.

– Paspaudžiau skambutį.

– Teisingai. Kaip civilizuotas pilietis. Labai taikus ir mandagus. Paskambinai į duris.

Mintyse Tomas regėjo, kaip Meredita atsisuka ir pažiūri į duris. Jos suvelti plaukai užkritę ant veido. Nusimeta juos nuo akių. Vos jį pamačius, jos išraiška pasikeičia. Akys išsiplečia.

Senasis verslininkas ragino:

– Ir kas tada? Ką darei?

– Išėjau, – atsakė Sandersas. – Grįžau... Grįžau į garažą ir sėdau į automobilį. Kažkiek laiko važinėjau. Porą valandų. Gal daugiau. Kai grįžau, buvo tamsu.

– Normalu, kad buvai prislėgtas.

Jis užlipo laiptais ir vėl pažvelgė pro vitražą. Svetainė tuščia. Tomas atrakino duris ir įėjo į vidų. Ant kušetės stovėjo dubenėlis kukurūzų spragėsių. Kušetė suglamžyta. Televizorius įjungtas be garso. Jis nusisuko nuo kušetės ir šaukdamas ją nuėjo į miegamąjį. Mereditą rado besipakuojančią, ant lovos gulėjo atidarytas lagaminas. Jis paklausė:

– Ką darai?

– Išeinu, – atsakė ji.

Džonson atsisuko veidu į Tomą. Jos kūnas kietas, įsitempęs.

– Argi ne to nori?

Sandersas atsakė nežinąs.

Ir tada ji pratrūko raudoti. Kūkčiodama pasiekė servetėles, garsiai, nerangiai kaip vaikas išsišnirpštė nosį. Tomas nevalingai ištiesė rankas, Meredita apkabino jį ir daug kartų pro ašaras kartojo, kad atsiprašo. Žiūrėjo į Sandersą. Lietė jo veidą.

Ir tada kažkaip...

Dorfmanas sukikeno.

– Tiesiai ant lagamino, tiesa? Susitaikėte tiesiai ant lagamino ir jos pakuojamų drabužių.

– Taip, – pasakė Tomas ir prisiminė.

– Ji tave sujaudino. Vėl jos norėjai. Pažadino tau jausmus. Metė iššūkį. Norėjai ją užvaldyti.

– Taip...

– Meilė nuostabi, – vėl sarkastiškai atsiduso senis. – Tokia tyra ir nekalta. Tada vėl buvote drauge, tiesa?

– Tiesa. Dar kažkurį laiką. Bet nieko gero neišėjo.

Keista, kaip viskas galiausiai pasibaigė. Iš pradžių jis pyko, bet paskui atleido ir manė, kad galės toliau gyventi kartu. Jie kalbėjosi apie savo jausmus, pasakė, kaip myli vienas kitą, ir kupinas geriausių ketinimų Tomas mėgino tęsti. Tačiau galų gale nė vienam nepavyko – atsitikimas nepataisomai sugadino santykius, sunaikino jų esmę. Nesvarbu, kiek kartų jie sakė, kad gali gyventi toliau. Dabar buvo kitaip. Širdis apmirė. Jie dažniau pešėsi ir kažkiek laiko taip išlaikė buvusią energiją. Bet galiausiai viskas baigėsi.

– Kai viskas baigėsi, – šnekėjo Maksas, – tu atėjai ir išsipasakojai man.

– Taip, – pritarė Sandersas.

Dorfmanas paklausė, apie ką jis atėjęs pasakojo.

– Ar ir tai „užmiršai“?

– Neužmiršau. Prisimenu. Norėjau tavo patarimo.

Jis atėjo pas Maksą, nes galvojo kraustytis iš Kupertino. Draugystė su Meredita baigėsi, jo gyvenimas – viena sumaištis ir betvarkė, Tomas norėjo išvykti ir pradėti viską iš naujo. Taigi galvojo keliauti į Sietlą vadovauti pažangių projektų skyriui. Garvinas vieną dieną probėgomis pasiūlė darbą, Sandersas galvojo dirbti. Jis paprašė Dorfmano patarimo.

– Buvai gerokai prislėgtas, – priminė Maksas. – Meilės nuotykis liūdnai baigėsi.

– Taip.

– Taigi gali sakyti, kad Sietle esi dėl Mereditos Džonson, – toliau varė senis. – Dėl jos pakeitei gyvenimą ir karjerą. Įsikūrei čia. Daugelis žmonių žinojo šitą tavo praeities faktą. Ir Blekbernas žinojo. Todėl jis taip atsargiai ir paklausė, ar galėsi su ja dirbti. Visi nerimavo, kaip viskas bus. Bet tu užtikrinai juos, Tomai, tiesa?

– Taip.

– Ir užtikrinai klaidingai.

Sandersas dvejojo.

– Maksai, nežinau.

– Na jau. *Tiksliai* žinai. Naujiena, kad ši moteris, nuo kurios pabėgai, dabar atvyksta į Sietlą tavęs gaudyti ir bus tavo viršininkė įmonėje, turėjo būti kaip blogas sapnas ar košmaras iš praeities. Iš tavęs atėmė norimą darbą. Kurio, manei, nusipelnei.

– Nežinau...

– Nežinai? Tavo vietoje, aš pykčiau. Norėčiau ja atsikratyti, taip? Ji kažkada smarkiai įskaudino, ir nenori, kad vėl įskaudintų. Bet ką gali padaryti? Meredita gavo darbą, nes ją globoja Garvinas. Bobas ją saugo ir nenori girdėti nė vieno blogo žodelio. Tiesa?

– Tiesa.

– O tu daugelį metų nebuvai Garvino draugas, nes jis nenorėjo, kad išeitum dirbti į Sietlą. Šefas pasiūlė, nes tikėjosi, kad atsisakysi. Garvinui patinka globotiniai. Jis mėgsta garbintojus prie savo kojų. Jam nepatinka, kai garbintojai susikrauna daiktus ir išvyksta į kitą

miestą. Taigi Bobas tavim nusivylė. Viskas pasikeitė. O dabar staiga atsiranda šita moteris iš praeities ir ją dar remia Garvinas. Tai ką padarysi? Ką pykdamas padarysi?

Tomo protas virė, kunkuliavo. Kai prisiminė pirmos dienos įvykius – gandus, Blekberno pranešimą, pirmą susitikimą su ja – pykčio neprisiminė. Tą dieną daug visko jautė, bet pykčio tikrai neprisiminė...

– Tomai, Tomai. Baik svajoti. Dabar ne laikas.

Sandersas purtė galvą. Jis negalėjo aiškiai mąstyti.

– Tomai, *tu viską suorganizavai.* Pripažįsti ar ne, žinai ar ne. Kažkaip viskas nutiko būtent taip, kaip norėjai. Ir tu pasistengei, kad taip būtų.

Tomas prisiminė Suzaną. Ką ji sakė restorane?

Kodėl nepasakojai? Galėjau padėti.

Žinoma, kad žmona buvo teisi. Suzana – advokatė, jei pirmą vakarą būtų papasakojęs kas nutiko, ji būtų patarusi. Būtų pasakiusi, ką daryti. Būtų ištraukusi. Bet jis nepapasakojo.

Dabar nieko gudraus nepadarysi.

– Tomai, tu norėjai šito kivirčo.

O tada Garvinas: *Tu su ja draugavai ir susinervinai, kai paliko. O dabar ketini atkeršyti.*

– Visą savaitę stengeisi, kad įvyktų šis kivirčas.

– Maksai.

– Taigi nesakyk, kad esi auka. Tu – ne auka. Vadini save auka, nes nenori prisiimti atsakomybės už savo gyvenimą. Nes esi jautrus, tingus ir naivus. Galvoji, kad tavim turi rūpintis kiti.

– Jėzau, Maksai – sudejavo Sandersas.

– Neigi, kad buvai aktyvus. Apsimeti, kad pamiršai. Apsimeti, kad nežinai. O dabar apsimeti, kad esi sutrikęs.

– Maksai...

– Oi! Nežinau, kam tavimi rūpinuosi. Kiek valandų iki to susirinkimo? Dvylika? Dešimt? Tik eikvoji laiką ir plepi su senu pakvaišėliu.

Dorfmanas pasisuko vežimėlyje.

– Tavo vietoje, kibčiau į darbą.

– Kaip suprasti?

– Tomai, mes žinom, ką nori daryti. Bet ko nori *ji*, a? Meredita irgi sprendžia dilemą. Irgi kažko čia siekia. Taigi kokią dilemą sprendžia?

– Nežinau, – atsakė Tomas.

– Be abejo. O kaip sužinosi?

Paskendęs apmąstymuose jis perėjo penkis kvartalus iki *Il Terrazzo.* Fernandes laukė jo lauke. Jie įėjo drauge.

– O Jėzau, – apsidairęs pasakė Sandersas.

– Visi pažįstami įtariamieji, – tarė Luiza.

Tolimajame gale Meredita Džonson pietavo su Bobu Garvinu. Už dviejų stalų Filas Blekbernas valgė su žmona Dorisa – liekna, akiniuota, panašia į finansininkę moterimi. Šalia Stefanija Keplan pietavo su trečią dešimtį pradėjusiu jaunuoliu, greičiausiai sūnus iš universiteto, pagalvojo Tomas. O dešinėje prie lango sėdėjo *Konlio-Vaito* vyrai įpusėję darbo pietus – prie kojų atidaryti portfeliai, ant stalų išmėtyti dokumentai. Edo Nikolso dešinėje užėmęs vietą Džonas Konlis, o kairėje – Džimas Deilis. Šis šneka į mažą diktofoną.

– Gal einam kitur? – pasiūlė Sandersas.

– Ne, – atsakė Fernandes. – Jie jau mus matė. Galime atsisėsti ten kampe.

Priėjo Karminas.

– Pone Sandersai, – pasakė jis ir mandagiai linktelėjo.

– Karminai, norėtume staliuko kampe.

– Žinoma, bus, pone Sandersai.

Jie atsisėdo vienoje pusėje. Advokatė stebėjo Mereditą su Garvinu.

– Ji galėtų būti jo dukra, – nusprendė Luiza.

– Visi taip sako.

– Įspūdinga.

Padavėjas atnešė meniu. Maistas Tomo neviliojo, bet jie vis tiek užsisakė. Fernandes nenuleido akių nuo Garvino.

– Jis kovotojas, taip?

– Bobas? Garsus kovotojas. Žinomas kietas vyrukas.

– Ji moka su juo elgtis.

Luiza nusisuko ir ištraukė iš portfelio dokumentus.

– Čia kontraktas, kurį grąžino Blekbernas. Viskas gerai, išskyrus du punktus. Pirmiausia, *DigiCom* teigia galįs tave atleisti, jei įrodys, kad rimtai nusikaltai darbe.

– Aha.

Tomas svarstė, ką tai galėtų reikšti.

– O antrame punkte tvirtina, kad gali atleisti, jei „nedirbi taip, kaip reikalauja pramonės standartai“. Kaip suprasti?

Jis papurtė galvą.

– Jie kažką turi omeny.

Sandersas papasakojo apie posėdžių salėje nugirstą pokalbį.

Kaip visada advokatė neparodė jokios reakcijos.

– Įmanoma, – tarė ji.

– Įmanoma? Jie tai padarys?

– Turėjau omenyje, pagal įstatymus. Tikėtina, kad *DigiCom* ruošia kažką panašaus. Ir jų planas gali suveikti.

– Kodėl?

– Apkaltinus priekabiavimu, stebimas darbuotojo elgesys. Jei ras nors menkiausią ir seniausią klaidelę, skundą galės atmesti. Turėjau klientą, kuris dirbo kompanijai dešimt metų. Tačiau firma įrodė, kad paduodamas prašymą darbuotojas melavo, ir bylą nutraukė. Žmogų atleido.

– Vadinasi, čia dėl mano darbo.

– Gali būti. Taip.

Tomas susiraukė. Ką *DigiCom* gali prikišti?

Ji irgi sprendžia dilemą. Taigi kokią dilema sprendžia?

Šalia jo advokatė iš kišenės išsitraukė magnetofoną.

– Noriu aptarti dar keletą reikalų, – šnekėjo Fernandes. – Kasetės pradžioje kai kas įvyksta.

– Gerai.

– Paklausyk.

Luiza padavė magnetofoną. Sandersas prispaudė jį prie ausies.

Jis aiškiai išgirdo, kaip pats sakė: „...Pašnekėsime apie tai vėliau. Perdaviau, ką ji sakė, dabar Meredita šneka su Garvinu, taigi greičiausiai susirinkime rytoj taip ir aiškinsime. Kaip bebūtų, Markai, jei kas nors iš esmės pasikeis, susisieksiu prieš susirinkimą rytoj ir...“

– Pamiršk tą telefoną, – garsiai pasakė Meredita, ir tada pasigirdo, kaip šiugžda medžiaga, kažkas šnypščia ir duslus *dunk*, kai numetė telefoną. Trumpas statinės elektros trakštelėjimas.

Vėl šiuk šiuk šiuk. Tada tyla.

Riksmas. Šiuk šiuk šiuk.

Klausydamas Sandersas mėgino įsivaizduoti, kas vyksta kambaryje. Jie tikriausiai persikėlė ant kušetės, nes dabar balsai buvo tylesni ir neaiškūs. Jis girdėjo, kaip pats sakė: „Meredita, palauk...“

– O Dieve, – šnekėjo ji. – Norėjau tavęs visą dieną.

Vėl šiuk šiuk šiuk. Gilus kvėpavimas. Nesuprasi, kas vyksta. Tyli jos dejonė. Dar šiugždėjimas.

Meredita pasakė:

– O Dieve, kaip *gera* su tavim. Negaliu pakęsti, kaip tas niekšas liečia mane. Tie kvaili akiniai! Aš taip įsiaudrinusi, seniai normaliai nesidulkinau...

Dar šiugždėjimas. Statinės elektros traškėjimas. Šiuk šiuk šiuk. Daugiau šiugžda. Sandersas klausė ir vis labiau nusivylė. Jis negalėjo įsivaizduoti, kas vyksta, nors pats ten buvo. Kasetė nieko neįtikins. Daugiausia joje – neaiškūs triukšmai. Su ilgomis tylos pauzėmis.

– Meredita.

– Och... Nešnekėk. Ne! Ne...

Tomas girdėjo jos aikčiojimą ir trumpus atodūsius.

Tada vėl tyla.

Fernandes pasakė, kad užteks.

Sandersas padėjo ir išjungė magnetofoną. Jis papurtė galvą.

– Iš šito nesuprasi, kas ten vyko.

– Gali nemažai suprasti, – pasakė advokatė. – Tik nepradėk jaudintis dėl įrodymų. Tai mano darbas. Ar girdėjai jos pirmą pareiškimą?

Luiza užmetė akį į užrašų knygutę.

– Ji sako: „Norėjau tavęs visą dieną." O paskui: „O Dieve, kaip *gera* su tavim. Negaliu pakęsti, kaip tas niekšas liečia mane. Tie kvaili akiniai! Aš taip įsiaudrinusi, seniai normaliai nesidulkinau..." Girdėjai šiuos žodžius?

– Taip, girdėjau.

– Gerai. Apie ką ji šneka?

– Apie ką šneka?

– Taip. Kokio niekšo prisilietimų nekenčia?

– Spėju, kad savo vyro, – tarė Sandersas. – Šnekėjom apie jį anksčiau. Prieš įrašą.

– Papasakok, ką šnekėjote.

– Meredita skundėsi, kad turi mokėti alimentus vyrui, ir pridūrė, kad lovoje iš jo nieko gero. Ji pasakė: „Nekenčiu vyro, kuris nesupranta, ką daro."

– Tavo manymu, „negaliu pakęsti, kaip tas niekšas liečia mane" – apie jos vyrą?

– Taip.

– Aš manau kitaip, – šnekėjo Luiza. – Jie išsiskyrė prieš daug mėnesių. Vyras jos nekenčia. Skyrybos buvo bjaurios. Dabar jis turi draugę, kurią nusivežė į Meksiką. Nemanau, kad Meredita šneka apie vyrą.

– Tai apie ką?

– Nežinau.

Tomas pasakė, kad tas vyras galėtų būti bet kas.

– Nemanau, kad bet kas. Paklausyk dar kartą. Paklausyk, koks jos balsas.

Ji atsuko kasetę, prispaudė magnetofoną jam prie ausies. Po akimirkos Tomas padėjo magnetofoną.

– Ji atrodo įsiutusi.

Fernandes linktelėjo.

– Sakyčiau, įsižeidusi. Ji užsiėmusi tavim, bet šneka apie kažką kitą. „Niekšas". Tarsi norėtų kažkam atkeršyti. Tuo metu ji atsilygina.

Tomas pasakė:

– Nežinau. Meredita mėgsta šnekėti. Ji visada kalbėjo apie kitus žmones. Senus draugus, ir panašiai. Romantike jos nepavadinsi.

Jis prisiminė nutikimą Saniveile, kai palaimingai atsipalaidavę abu gulėjo lovoje. Sekmadienio popietė. Gatvėje buvo girdėti vaikų juokas. Jo ranka ilsisi ant jos prakaituotos šlaunies. Ir ji mąsliai pasako: „Žinai, kažkada linksminausi su vaikiu norvegu, jo galas buvo lenktas. Kaip į vieną pusę lenktas kardas ir jis..."

– Jėzau, Meredita.

– Kas yra? Tiesa. Tikrai lenktas.

– Ne dabar.

Kai taip nutikdavo, ji atsidusdavo tarsi turėtų taikytis su per dideliu Tomo jautrumu.

– Kodėl vaikinai visada mano, kad jie – vieninteliai?

– Nemanome. Žinome, kad ne vieninteliai. Tik ne dabar, gerai?

Ir ji vėl atsidusdavo...

Sėdint restorane, Fernandes tarė:

– Tegu ji ir netaktiška, mėgsta šnekėti sekso metu ir laikytis atokiau, bet apie ką čia kalba?

Tomas papurtė galvą.

– Luiza, nežinau.

– Ji sako, kad negali pakęsti jo prisilietimų... Tarsi neturėtų iš ko rinktis. Dar pamini kvailus akinius.

Fernandes pažiūrėjo į Mereditą, kuri ramiai pietavo su Garvinu.

– Jis?

– Nemanau.

– Kodėl ne?

– Visi sako, kad ne. Visi sako, kad Bobas jos nedulkina.

– Žmonės gali klysti.

Sandersas papurtė galvą.

– Tai būtų kraujomaiša.

Atnešė patiekalą. Tomas paknebinėjo *puttanesca* makaronus ir išrinko alyvuoges. Jis nesijautė alkanas. Šalimais Luiza kirto su apetitu. Jie abu užsisakė tą patį.

Sandersas pažvelgė į *Konlio-Vaito* darbuotojus. Nikolsas laikė iškėlęs 35 milimetrų permatomo plastiko lakštus. Skaidrės. Kas jose? – pagalvojo Tomas. Edo pusiau įrėminti akiniai užkabinti ant nosies. Regis, jam reikėjo nemažai laiko. Šalia Konlis dirstelėjo į laikrodį ir kažką pasakė apie laiką. Kiti linktelėjo. Džonas užmetė akį į Mereditą, tada vėl atsisuko į savo popierius.

Deilis kažką sumurmėjo.

– ...Turi tą skaičių?

– Jis čia, – atsakė Konlis ir parodė į lapą.

– Tai tikrai labai skanu, – tarė Fernandes. – Nelauk, kol atšals.

– Gerai.

Tomas įsidėjo kąsnį. Beskonis. Jis padėjo šakutę.

Luiza servetėle nusišluostė smakrą.

– Žinai, taip ir nepasakei, kodėl sustojai. Galų gale.

– Mano draugas Maksas Dorfmanas teigia, kad aš viską suorganizavau.

– Aha, – pasakė advokatė.

– Tu irgi taip manai?

– Nežinau. Tik klausiu, ką tą akimirką jautei. Tada, kai pasitraukei.

Tomas gūžtelėjo.

– Paprasčiausiai nenorėjau.

– Aha. O atėjęs norėjai, ką?

– Nenorėjau.

Tada jis paklausė, ar Luiza tikrai nori žinoti, kas nutiko.

– Ji kostelėjo.

– Kostelėjo? – nustebo Fernandes.

Sandersas vėl išvydo save kabinete – kelnės nusmauktos iki kelių, jis ant kušetės palinkęs virš Mereditos. Prisiminė, kaip galvojo: „Ką, po velnių, darau?“ Ir jos rankas sau ant pečių – ji tempė jį prie savęs. „Och... Nešnekėk. Ne! Ne...“

Tada Meredita nusisuko ir kostelėjo.

Tas kostelėjimas sustabdė. Jis atsisėdo, pasakė, kad ji teisi ir pakilo nuo kušetės.

Luiza susiraukė.

– Turiu pasakyti, – tarė, – kosulys tikrai nieko baisaus.

– Tada suveikė.

Tomas nustūmė lėkštę.

– Turiu omeny, tokiu metu negali kosėti.

– Kodėl? Gal nežinau kažkokių etiketo taisyklių? – paklausė Luiza. – „Apsikabinus nekosėti“.

– Visai ne tai, – atsakė Sandersas. – Bet svarbu, ką kosulys reiškia.

– „Atleisk, bet mane praradai.“ Ką reiškia?

Tomas dvejojo.

– Žinai, moterys visada galvoja, kad vyrai nesupranta, kas vyksta. Paplitusi nuomonė, kad jie neranda vietos, nežino, ką daryti, ir panašiai. Yra pakvaišę dėl sekso.

– Nemanau, kad tu pakvaišęs. Ką reiškia kosulys?

– Kosulys reiškia, kad nedalyvauji.

Luiza pakėlė antakius.

– Sakyčiau, šioks toks kraštutinumas.

– Taip yra.

– Nežinau. Mano vyras serga bronchitu. Jis kosti visą laiką.

– Tačiau paskutinę akimirką nekosti.

Ji stabtelėjo, susimąstė.

– Kosti vos baigęs. Jam prasideda kosulio priepuolis. Visada juokiamės, kai taip nutinka.

– Iš karto baigus – visai kas kita. Tačiau lemiamą akimirką niekas nekosti.

Galvoje šmėkštelėjo daugiau vaizdinių. Jos skruostai parausta. Kaklą arba viršutinę krūtinės dalį išmuša dėmės. Speneliai suminkštėja. Iš pradžių buvo kieti, dabar nebe. Akys patamsėja, kartais parausta. Pasikeičia klubų ritmas, įtempimas, viskas lyg ir suskysta. Kakta susiraukia. Suvirpa. Ji kanda. Tiek daug įvairių būdų, bet...

– Niekas nekosti, – pakartojo Sandersas.

Tada jis staiga susidrovėjo, prisitraukė lėkštę ir įsidėjo į burną kąsnį makaronų. Ieškojo priežasties nešnekėti, nes jautė peržengęs ribą, už kurios buvo ta sritis, žinojimas ir jausmas, kuris visiems neva neegzistavo...

Fernandes smalsiai žiūrėjo į jį.

– Apie tai kažkur skaitei?

Tomas kramtydamas papurtė galvą.

– Vyrai šneka tokiom temom? Apie tokius dalykus?

Jis papurtė galvą – ne.

– Moterys šneka.

– Žinau.

Sandersas nurijo.

– Kaip bebūtų, ji kostelėjo, todėl aš sustojau. Meredita nedalyvavo, manau, kad dėl to labai pykau. Turiu omeny, ji gulėjo, dūsavo ir dejavo, bet iš tikrųjų buvo kažkur kitur. Ir jaučiausi...

– Išnaudojamas?

– Panašiai. Valdomas. Kartais pagalvoju – jei ji nebūtų tada kostelėjusi...

Tomas gūžtelėjo.

– Gal jos paklausti? – pasiūlė Luiza ir linktelėjo į Mereditos pusę.

Tomas pakėlė akis ir pamatė, kad Džonson eina prie jų stalo.

– O perkūnėli.

– Ramiai, ramiai. Viskas gerai.

Meredita priėjo plačiai šypsodamasi.

– Sveika, Luiza. Labas, Tomai.

Sandersas sukruto stotis.

– Tomai, prašau, sėdėk.

Ji padėjo ranką jam ant peties ir švelniai spūstelėjo.

– Atėjau labai trumpam.

Džonson džiaugsmingai šypsojosi. Ji atrodė būtent kaip pasitikinti viršininkė, sustojusi pasisveikinti su pora kolegų. Sandersas matė, kaip prie jų stalo Garvinas apmokėjo sąskaitą. Pagalvojo – negi ir šefas prieis?

– Luiza, aš tik norėjau pasakyti, kad nepyktum, – šnekėjo Meredita. – Visi turėjom darbo. Suprantu. Ir manau, kad konfliktas įvyko ne veltui – dabar aiškiau. Tikiuosi, nuo šios akimirkos galėsime sėkmingai bendradarbiauti.

Šnekėdama Džonson stovėjo už Tomo kėdės. Jam reikėjo pasukti galvą ir ištiesti kaklą, kad ją matytų.

Fernandes paklausė, ar ji nenori prisėsti.

– Galbūt minutėlei.

Tomas atsistojo atnešti kėdės. Jis pamanė, kad Konlio darbuotojams tai atrodys kaip tik. Viršininkė nenori įsibrauti, laukia, kol kolegos paragins prisijungti. Nešdamas kėdę jis dirstelėjo ir išvydo, kad Nikolsas juos stebi, įdėmiai žiūri pro akinių viršų. Taip pat ir Konlis.

Meredita atsisėdo. Tomas pastūmė jai kėdę.

Advokatė rūpestingai paklausė, ar ji nieko nenori.

– Dėkui, ką tik pavalgiau.

– Kavos? Dar ko nors?

– Dėkui, aš soti.

Sandersas atsisėdo. Džonson palinko priekį.

– Bobas pasakojo apie planus viešai atsiskirti. Labai įdomu. Regis, toliau varysime visu greičiu.

Tomas nustebęs ją stebėjo.

– Klausyk, Bobas sudarė naujos kompanijos pavadinimų sąrašą. Kai kitais metais atsiskirsime. Paklausyk, kaip tau: *SpeedCore, SpeedStar, PrimeCore, Talisan ir Tensor.* Manau, kad *SpeedStar* gamina lenktynines detales firminiams automobiliams. *SpeedStar* – iš karto pinigai, bet gal per greitai. *PrimeCore* – lyg ir bendri pinigai. Kaip *Talisan ir Tensor?*

Fernandes pasakė, kad *Tensor* yra lempos.

– Gerai. Bet manau, kad *Talisan* tikrai neblogai.

– Bendra *Apple-IBM* įmonė vadinasi *Taligent,* – pasakė Tomas.

– Och. Tu teisus. Labai jau panašu. Kaip *MicroDyne?* Tai neblogai. Arba *ADG – AdvancedDataGraphics?* Kaip manai, nė vienas iš jų netiktų?

– *MicroDyne* – gerai.

– Aš irgi taip galvojau. Yra dar vienas... *AnoDyne.*

Luiza pasakė, kad tai nuskausminamieji.

– Kas?

– *Anodinas* – nuskausminamieji. Vaistai.

– Aha. Pamirškim. Paskutinis – *SynStar.*

– Tiktų vaistų gamyklai.

– Taip, sutinku. Bet turime metus sugalvoti geresniam. Ir *MicroDyne* pradžiai neblogai. Lyg mikro sudėtum su dinama. Geri įvaizdžiai, ką pasakysi?

Nespėjus jiems atsakyti, ji atsitraukė su kėde.

– Man metas. Bet pamaniau, kad norėtume išgirsti, ką galvojame. Dėkui už pagalbą. Gero vakaro, Luiza. O mes, Tomai, pasimatysim rytoj.

Meredita paspaudė abiem rankas ir perėjo salę prie Garvino. Jie abu nuėjo pasisveikinti prie Konlio stalo.

Sandersas įsispitrijo į ją.

– Geri pavyzdžiai, – pakartojo. – Jergutėliau, ji net nežino, kokia įmonė, o šneka apie pavadinimus.

– Buvo neblogas šou.

– Be abejo, – tarė Sandersas. – Ji nieko daugiau ir nesugeba. Bet mes čia niekuo dėti. Šou jiems.

Jis linktelėjo į *Konlio-Vaito* darbuotojus, kurie sėdėjo visame restorane. Garvinas visiems spaudė rankas, o Meredita šnekėjo su Džimu Deiliui. Šis pajuokavo, ji nusijuokė, atlošė galvą ir parodė ilgą kaklą.

– Džonson kalbėjo su mumis tik dėl to, kad rytoj, kai mane atleis, neįtartų, kad ji viską suplanavo.

Fernandes apmokėjo sąskaitą.

– Nori eiti? – paklausė ji. – Man dar reikia kai ką patikrinti.

– Nejaugi? Ką dar tikrinsi?

– Gali būti Alanas kai ką rado. Įmanoma.

Prie Konlio stalo Garvinas atsisveikino. Jis paskutinį sykį pamojavo, tada perėjo salę šnektelėti su Karminu.

Meredita liko prie *Konlio-Vaito* stalo. Ji stovėjo už Džono Konlio, padėjusi rankas šiam ant pečių šnekučiavosi su Deiliui ir Edu Nikolsu. Edas kažką pasakė, pažvelgė virš akinių, Džonson nusijuokė ir apėjo aplink stalą pažiūrėti jam pro petį į laikomą lapą su skaičiais. Jos galva buvo labai arti Nikolso. Ji linktelėjo, kažką pasakė ir parodė į lapą.

Ne tą firmą tikrini.

Tomas stebėjo, kaip Meredita šypsosi ir juokauja su trim *Konlio-Vaito* vyrais. Ką jam vakar sakė Filas Blekbernas?

– Tik matai, Tomai, Meredita šioje įmonėje turi labai gerus ryšius. Ja susižavėjo daugybė svarbių žmonių.

– Turi omeny Garviną.

– Ne tik Garviną. Meredita puikiai įsitvirtino keliose vietose.

– Konlyje?

– Taip. Ir ten.

Fernandes atsistojo. Tomas taip pat pakilo ir tarė:

– Luiza, žinai ką?

– Ką?

– Mes tikrinome ne tą firmą.

Advokatė susiraukė, tada pažvelgė į *Konlio-Vaito* stalą. Meredita linksėjo su Edu Nikolsu, viena ranka kažką rodė, kita laikėsi atsirėmusi į stalą. Jos pirštai lietė Edą. Jis pro akinių viršų įdėmiai žiūrėjo į lapą su skaičiais.

– Kvaili akiniai, – tarė Sandersas.

Nieko keisto, kad Džonson oficialiai nekaltina jo priekabiavimu. Taip sugadintų santykius su Edu Nikolsu. Ir nieko keisto, kad Garvinas jos neatleidžia. Viskas suprantama. Nikolsas nenorėjo susijungimo, gali būti, nesitraukė tik dėl romano su Meredita.

Luiza atsiduso.

– Manai, Nikolsas?

– Taip. Kodėl ne?

Advokatė papurtė galvą.

– Jeigu tai ir tiesa, mums iš to jokios naudos. Jie gali ginčytis dėl pirmenybės meilužiui ir daugybės kitų dalykų – jei iš viso ginčysis. Čia tikrai ne pirmas susitikimas lovoj. Sakyčiau, pamiršk.

– Nori pasakyti, – šnekėjo Tomas, – nieko blogo, kad ji užmezgė romaną su kažkuo iš *Konlio-Vaito* ir dėl to ją paaukštino?

– Visiškai nieko blogo. Bent jau grynai juridiškai. Taigi pamiršk.

Staiga jis prisiminė, ką sakė Keplan. *Kai ją atleido, bičiulė ieškojo ne ten, kur reikia.*

Jis pasakė, kad pavargo.

– Mes visi pavargom. Jie irgi atrodo pavargę.

Kitoje salės pusėj susirinkimas ėjo į pabaigą. Dokumentus dėjo atgal į portfelius. Meredita ir Garvinas šnekučiavosi su svečiais. Visi pakilo eiti. Bobas paspaudė ranką Karminui, kuris atidarė pagrindines duris išeinantiems svečiams.

– Ir tada prasidėjo.

Staiga iš gatvės ryškiai sužibo kvarcinės lempos. Apakinti šviesos, žmonės susimetė į krūvą. Jų ilgi šešėliai krito į restorano vidų.

Fernandes paklausė, kas vyksta.

Tomas pasisuko pažiūrėti, bet grupė jau movė atgal į vidų ir uždarė duris. Staiga visur kilo sumaištis. Jie girdėjo, kaip Bobas nusikeikė ir mikliai atsisuko į Blekberną.

Filas stovėjo kaip stabo ištiktas, paskui atlėkė pas Garviną. Šefas strykčiojo nuo kojos ant kojos. Jis vienu metu ramino Konlio darbuotojus ir barė advokatą.

Priėjo Sandersas.

– Viskas gerai?

– Čia prakeikti žurnalistai, – iškošė Bobas. – Ten KSEA–TV.

Meredita pasakė, kad tai įžeidimas.

– Klausinėja apie kažkokią bylą dėl priekabiavimo, – šnekėjo šefas piktai žiūrėdamas į Tomą.

Šis patraukė pečiais.

– Aš su jais pasišnekėsiu, – užtikrino advokatas. – Tai paprasčiausia kvailystė.

– Pasakysiu, kad kvailystė, – pyko Bobas. – Įžeidimas, štai kas.

Regis, visi šnekėjo vienu metu ir sutiko, kad lazda perlenkta. Sandersas matė, kad Nikolsas atrodo sukrėstas. Dabar Meredita pro galines restorano duris vedė juos į terasą. Filas pro priekines išėjo į ryškią šviesą. Jis iškėlė rankas kaip areštuojamas. Tada durys užsidarė.

Nikolsas kartojo – negerai, negerai.

– Nesijaudink, pažįstu jų žinių režisierių, – šnekėjo Garvinas. – Viską sutvarkysiu.

Džimas Deilis pasakė, kad susijungimas turi vykti slaptai.

– Nesijaudink, – niūriai tarė Bobas. – Kai sutvarkysiu, bus slaptai kaip pekloj.

Tada visi pro galines duris išėjo į naktį. Sandersas grįžo prie stalo, kur laukė Fernandes.

Advokatė ramiai pasakė:

– Šiek tiek jaudulio.

– Daugiau nei šiek tiek, – tarė Tomas.

Jis per salę dirstelėjo į Stefaniją Keplan, kuri dar pietavo su sūnumi. Jaunuolis gestikuliavo ir šnekėjo, bet Keplan akys buvo įsmeigtos į galines duris, pro kurias išėjo *Konlio-Vaito* darbuotojai. Ji atrodė susidomėjusi. Tada po akimirkos Stefanija atsisuko ir tęsė pokalbį su sūnumi.

Vakaras buvo juodas, drėgnas ir nemalonus. Grįždamas atgal į kabinetą su Fernandes Tomas drebėjo.

– Iš kur sužinojo televizija?

– Greičiausiai iš Konės Velš, – tarė Luiza. – O gal iš ko kito. Čia tikrai mažas miestas. Kaip bebūtų, nesijaudink. Turi pasiruošti rytojaus susirinkimui.

– Mėginau jį pamiršti.

– Suprantu. Bet nepamiršk.

Priekyje jie matė Pionierių skverą, pastatų langai dar ryškiai švietė. Dauguma firmų turėjo verslo reikalų su Japonija ir dirbo, kad sulauktų ryto Tokijuje.

– Žinai, – prabilo advokatė, – stebėdama ją su tais vyrais, pamačiau kokia ji susitvardžiusi.

– Taip. Meredita susitvardžiusi.

– Dar ir kaip.

– Taip. Tikrai.

– Tai kodėl puolė taip atvirai ir dar pirmą dieną? Kam skubėti?

– *Kokius spąstus ji spendžia?* – sakė Maksas.

Dabar Fernandes klausė to paties. Regis, visi suprato, išskyrus Sandersą.

Tu nesi auka.

Tai susitvarkyk, pagalvojo jis.

Kibk į darbą.

Tomas prisiminė pokalbį, kai Meredita su Blekbernu išėjo iš posėdžių salės.

– *Viskas turėtų vykti sklandžiai, nebus nieko asmeniško. Galų gale faktai tavo naudai. Be abejo, jis nieko nesugeba.*

– *Sandersas dar tikrai negali patekti į duomenų bazę?*

– *Negali. Į sistemą jo neįleidžia.*

– *O į Konlio-Vaito sistemą Tomas niekaip nepateks?*

– *Meredita, nebent pro pragarą.*

Aišku, jie teisūs. Į sistemą jis nepateks. Bet kas būtų, jei patektų?

– *Imkis veiklos*, – pasakė Maksas. – *Daryk, ką sugebi.*

Imkis veiklos.

– Perkūnėli, – tarė Sandersas.

– Tuoj sprogs, – pasakė Fernandes.

Buvo pusė dešimtos. Ketvirtame aukšte, centrinėje dalyje plušėjo valytojų komandos. Sandersas su Fernandes įėjo į kabinetą. Jis gerai nežinojo, ko čia eina. Dabar, jo manymu, kabinete nebuvo ką veikti.

Luiza tarė:

– Leisk šnektelėti su Alanu. Gal ką nors rado.

Ji atsisėdo ir ėmė rinkti numerį.

Tomas įsitaisė už stalo ir įsispitrijo į vaizduoklį. Ekrane mirgėjo el. pašto užrašas:

VIS TIKRINI NE TĄ FIRMĄ.

DRAUGAS

Žiūrėdamas į ekraną, jis pasakė nesuprantąs kodėl. Jautėsi susierzinęs, kad žaidžia su dėlione, kuri visiems aiški, o jam – ne.

Luiza prabilo:

– Alanai? Luiza. Ką radai? Aha. Aha. Tai... Labai liūdna, Alanai. Ne, dabar nežinau. Jei gali – taip. Kada su ja susitiksi? Gerai. Ką tik gali.

Ji padėjo ragelį.

– Šįvakar nesiseka.

– Bet turim tik šį vakarą.

– Taip.

Sandersas spoksojo į žinutę kompiuterio ekrane. Kažkas iš darbo mėgino padėti. Sakė, kad tikrina ne tą firmą. Žinutė tarsi užuomina, kad gali patikrinti kitą įmonę. Ir matyt, tas, kas mokėjo išsiųsti šią žinutę, taip pat žinojo, kad Sandersą atjungė nuo *DigiCom* sistemos ir panaikino jo privilegijas.

Ką jis galėjo padaryti?

Nieko.

Advokatė paklausė:

– Kas, tavo manymu, tas draugas?

– Nežinau.

– Tarkim, reikia spėti.

– Nežinau.

Ji paklausė, kas šauna į galvą.

Jis pagalvojo, kad draugė – Marija Ana Hanter. Bet Marija Ana anaiptol ne technikė, ji išmano rinkodarą. Hanter nesugebėtų siųsti žinučių interneto aplinkkeliais. Ji greičiausiai nė nežinojo, kas tas internetas. Taigi ne Marija Ana.

Ir ne Markas Lujinas. Šis pyko.

Donas Vyšniukas? Tomas stabtelėjo, susimąstė. Kažkuo panašu į Vyšniuko stilių. Tačiau vienintelį kartą, kai jis matė Doną nuo šių įvykių pradžios, tas aiškiai nenorėjo draugauti.

Ne Vyšniukas.

Kas dar? Tai vieninteliai žmonės Sietle, kurie turėjo vadovų priėjimą. Hanter, Lujinas, Vyšniukas. Trumpas sąrašas.

Stefanija Keplan? Nepanašu. Širdyje Keplan buvo uoli darbininkė be fantazijos. Ir ji nesuprato apie kompiuterius tiek, kad siuntinėtų tas žinutes.

Gal kažkas ne iš darbo? Tomas pagalvojo, kad galėtų būti Garis Bosakas. Jis tikriausiai jautėsi kaltas, kad nepadėjo Sandersui. Ir Garis turėjo aiškiai įgimtą programišiaus nuojautą bei humoro jausmą.

Gali būti Bosakas.

Bet Sandersui iš to jokios naudos.

Tu sugebi įveikti technines kliūtis. Tai visada buvo tavo „arkliukas“.

Jis ištraukė dar supakuotą *Žibsiukę*. Kam reikėjo taip supakuotų?

Nesijaudink, pagalvojo. Susikaupk.

Diskasukiui kažkas negerai. Jei jis žinotų kas – turėtų atsakymą. Kas galėtų žinoti?

Supakuota į plastiką.

Čia kažkas gamybos linijoje. Greičiausiai. Jis pagraibė tarp popierių ant stalo ir užčiuopė skaitmeninę garso kasetę. Įdėjo ją į aparatą.

Įsijungė ir pasirodė jo pokalbis su Artūru Kanu. Kanas – vienoje ekrano pusėje, Sandersas – kitoje.

Už Artūro – dienos lempų eilėmis ryškiai apšviesta gamybos linija. Kanas nusikosėjo ir pasitrynė smakrą.

– Sveikas, Tomai. Kaip gyvas?

Tomas atsakė, kad gerai.

– Puiku. Užjaučiu dėl naujo pertvarkymo.

Tačiau Sandersas pokalbio neklausė. Jis žiūrėjo į Kaną. Pastebėjo, kad tas stovėjo labai arti kameros, taip arti, kad jo bruožai truputį išsiliejo, išskydo. Didelis Artūro veidas užstojo gamybos liniją.

Ekrane Kanas sakė:

– Žinai, kaip jaučiuosi.

Jo veidas užstojo liniją.

Tomas pažiūrėjo dar minutėlę, tada išjungė kasetę.

– Leidžiamės į apačią, – tarė.

– Turi minčių?

– Tarkim, tai paskutinė viltis, – mestelėjo jis.

Įsijungė ryškios lempos, kurios švietė ant diagnostikų stalų. Fernandes paklausė, kokia čia patalpa.

– Čia tikrina diskasukius.

– Neveikiančius?

– Būtent.

Advokatė nežymiai gūžtelėjo.

– Gaila, bet aš...

– Aš irgi ne, – tarė Sandersas. – Aš – ne technikas. Tik pažįstu žmones.

Ji apsidairė aplink patalpą.

– Supranti šitą?

Jis atsiduso.

– Ne.

Advokatė paklausė, ar diskasukiai sutvarkyti.

Tomas atsakė, kad nežino.

O tada pamatė. *Sutvarkyti.* Tikrai taip. Kitaip diagnostikai dirbtų visą naktį, kad pasiruoštų rytojaus susirinkimui. Tačiau jie uždengė stalus ir išėjo į savo profesinės asociacijos susibūrimą, nes darbą baigė.

Problema išspręsta.

Visi žinojo, o jis – ne.

Todėl jie ir išpakavo tik tris diskasukius. Kitų išpakuoti nereikėjo. Ir diagnostikai prašė, kad diskasukiai būtų sandariai supakuoti į plastiką.

Nes...

Skylutės...

– Oras, – suburbėjo jis.

– Oras?

– Jų manymu, kaltas oras.

– Koks oras? – nesuprato Luiza.

– Gamyklos oras.

– Malaizijos gamykloje?

– Kaip pirštu į akį.

– Bėdos dėl oro Malaizijoje?

– Ne. *Gamykloje.*

Jis dar kartą pažvelgė į užrašų knygutę ant stalo. „ĮLŽD“, paskui skaičių eilė. ĮLŽD reiškė „įrenginiui leistinos žalingos dalelės“. Įprastas gamyklos oro švarumo matas. O tie skaičiai nuo 2 iki 11 gerokai per dideli. Ten turi nebūti nė vienos žalingos dalelės... Daugiausiai viena. Šie skaičiai niekam tikę.

Oras gamykloje blogas.

Todėl į skaidymo optiką, diskasukio sparnus ir lustų jungtis pakliuvo nešvarumai...

Tomas pažiūrėjo į lustus pritvirtintus prie lentos.

– Jėzau, – sudejavo.

– Kas yra?

– Žvilgterėk.

– Nieko nematau.

– Lustai neprigludę prie plokštės. Nepritvirtinti.

– Nematau nieko blogo.

– O aš matau.

Jis pasisuko į sukrautus diskasukius. Vos užmetęs akį galėjo pasakyti, kad visi lustai sumontuoti nevienodai. Kai kurie prispausti, kiti atšokę per kelis milimetrus – matyti metaliniai kontaktai.

Tomas pasakė, jog tai negerai.

– Taip niekada neturėjo būti.

Lustus linijoje dėjo automatiniai spaustuvai, nuo linijos nuėjusios plokštės ir lustai turėjo būti visiškai vienodi. Bet taip nebuvo.

Jie visi skyrėsi. Dėl to kito srovė, sutriko atminties paskirstymas – atsirado visokiausių netikėtų keblumų. Būtent taip ir buvo.

Jis pažvelgė į rašymo lentą, į struktūrinių schemų sąrašą. Akis užkliuvo už vieno.

D. Σ mechaninės – –

Diagnostikai prie mechaninių pažymėjo du kartus. Diskasukio bėdos mechaninės. Vadinasi, atsirado gamybos linijoje.

O už liniją atsakingas jis.

Tomas ją sukūrė ir įrengė. Nuo A iki Z patikrino visus reikalavimus.

O dabar linija veikė prastai.

Jis nebuvo tikras, kad čia jo kaltė. Tikriausiai kažkas nutiko po įrengimo. Ją kažkaip pakeitė, ir linija neveikė. Kas nutiko?

Kad išsiaiškintų, reikėjo patekti į duomenų bazes.

Bet Tomo neįleido.

Jis negalėjo prisijungti.

Sandersui iš karto šovė mintis – Bosakas. Garis galėtų prijungti. Taip pat galėtų vienas Vyšniuko programuotojų. Tie jo programišiai pasilinksminimui trumpam įsilaužia į sistemą taip, kaip paprasti žmonės eina atsigerti kavos. Bet dabar gamykloje nebuvo nė vieno programuotojo. Jis nežinojo, kada jie grįš iš susirinkimo. Tie jaunuoliai labai nepatikimi. Kaip tas vaikis, kuris apsivėmė ant vaikštynių. Jis sukėlė rūpesčių. Jie žaidė kaip vaikai – protingi, kūrybingi vaikai, kuriems niekas daugiau nerūpėjo, tik kvailioti ir...

– O Dieve.

Sandersas palinko į priekį.

– Luiza.

– Ko?

– Galima padaryti.

– Ką padaryti?

– Patekti į duomenų bazę.

Jis apsisuko ir išbėgo iš patalpos. Rausėsi po kišenes ir ieškojo antro magnetinio leidimo.

Fernandes paklausė, ar jie kur nors eis.

– Taip, eisime.

– Gal pasakysi kur?

– Į Niujorką, – atsakė Tomas.

Ilgomis eilėmis viena po kitos įsijungė lempos. Fernandes įsispitrijo į patalpą.

– Kas čia? Pragaro treniruočių salė?

Sandersas atsakė, kad virtualios tikrovės simuliatorius.

Ji žiūrėjo į apvalias vaikštynes, nuo lubų nukarusius laidus bei kabelius.

– Taip pateksi į Niujorką?

– Būtent.

Tomas nuėjo prie programinės įrangos spintų. Ant jų didelėmis raidėmis ranka užrašyta „Neliesti“ ir „Šalin rankas, mažas šmiki“. Jis padvejojo žiūrėdamas į valdymo pultą.

– Tikiuosi, žinai, ką darai, – tarė Luiza.

Ji stovėjo šalia vienų vaikštynių ir žiūrėjo į sidabrinius akinius.

– Galvoju, kad šis aparatas gali nutrenkti.

– Teisingai galvoji.

Sandersas atidengė ir vėl greitai uždengė vaizduoklius. Rado pagrindinį prijungimą. Po kelių akimirkų aparatūra dūzgė. Vienas po kito įsijungė vaizduokliai. Tomas pasakė:

– Lipk ant vaikštynių.

Jis priėjo ir padėjo jai atsistoti ant aparatų. Advokatė atsargiai, lėtai statė kojas ant kamuoliukų. Lazeriai iš karto sužibo žalia spalva.

– Kas čia vyksta?

– Skaitlys. Apžiūri tave. Nesijaudink. Štai akiniai.

Tomas nuėmė nuo lubų akinius ir ėmė dėti jai ant galvos.

– Minutėlę.

Luiza atsitraukė.

– Kas čia?

– Akiniuose yra du maži ekraniukai. Juose matysi vaizdus. Užsidėk. Tik atsargiai. Jie brangūs.

– Labai brangūs?

– Komplektas – du šimtai penkiasdešimt tūkstančių dolerių.

Jis uždėjo akinius advokatei ant akių, o ant ausų užrioglino ausines.

– Nematau jokių vaizdų. Čia tamsu.

– Todėl, kad tu neprisijungus.

Tomas įjungė jos kabelį.

– O, – nusistebėjo ji. – Ką žinai... Matau didelį mėlyną ekraną panašų į kino salės. Tiesiai prieš mane. Ekrano apačioje – dvi dėžutės. Vienoje parašyta „įjungti“, kitoje – „išjungti“.

– Tik nieko neliesk. Padėk rankas ant rankenos, – pasakė Tomas ir padėjo jos pirštus ant vaikštynių rankenos.

– Aš „pakrausiu“.

– Šitas aparatas ant galvos – juokingas.

Sandersas užlipo ant kitų vaikštynių ir nusiėmė nuo lubų akinius. Įjungė kabelį.

– Tuoj būsiu su tavim, – tarė.

Jis užsidėjo akinius.

Juodumoje Tomas pamatė mėlyną ekraną. Pažvelgęs į kairę, išvydo šalia stovinčią Fernandes. Ji atrodė kaip įprastai, apsivilkusi darbiniais drabužiais. Čia – nufilmuotas jos įrašas, kompiuteris nutrynė vaikštynes ir akinius.

Luiza nustebusi pasakė, kad jį mato. Ji nusišypsojo. Akinių uždegtą jos veido dalį sukūrė kompiuteris, todėl advokatė atrodė šiek tiek netikroviškai ir juokingai.

– Eik prie ekrano.

– Kaip?

– Paprasčiausiai eik.

Sandersas ant vaikštynių patraukė pirmyn. Mėlynas ekranas vis didėjo, kol užpildė visą regėjimo lauką. Jis priėjo prie „įjungti“ mygtuko ir paspaudė.

Mėlynas ekranas sublyksėjo. Prieš juos didžiausiomis raidėmis buvo parašyta:

DIGITAL COMMUNICATIONS DUOMENŲ BAZĖS

Po užrašu žiojėjo per dideli meniu langeliai. Ekranas atrodė lygiai taip pat, kaip įprastas *DigiCom* ekranas, kokį ant stalo turėjo visi darbuotojai, tik dabar nežmoniškai padidėjęs.

– Milžiniškas kompiuterių terminalas, – tarė Luiza. – Nuostabu. To visi ir tikėjosi.

– Tik palauk.

Tomas pabaksnojo į ekraną ir pasirinko meniu punktus. Pasigirdo švilpimas ir raidės ekrane susilenkė į vidų, nutolo ir pagilėjo, kol sukūrė ilgą tolstantį nuo jų tunelį. Advokatė tylėjo.

Jis pagalvojo – dėl to ir nutilo.

Dabar, jiems stebint, mėlynas piltuvas ėmė kraipytis. Praplatėjo, tapo stačiakampis. Raidės ir mėlynumas pranyko. Po kojomis atsirado grindys. Atrodė kaip gyslų išraižytas marmuras. Sienos abiejose pusėse apkaltos medžiu. Lubos baltos.

– Čia koridorius, – tyliai pasakė Luiza.

Koridorius toliau kūrėsi, atsirado vis daugiau detalių. Sienose pasirodė stalčiai ir spintos. Atsivėrė kiti koridoriai, kurie vedė į dar kitus. Iš sienų išlindo ir įsijungė didžiulės šviesos. Dabar ant marmurinių grindų kolonos metė šešėlius.

– Čia lyg ir biblioteka, – tarė advokatė. – Senoviška biblioteka.

– Ši dalis – taip.

– Kiek dalių yra iš viso?

– Nežinau.

Jis patraukė pirmyn. Advokatė suskubo iš paskos. Ausinėse Tomas girdėjo ant marmurinių grindų kaukšinčių kojų garsą. Vyšniukas buvo kūrybingas.

Fernandes paklausė, ar jis čia buvo.

– Kelias savaites nebuvau. Nuo tada, kai pabaigė.

– Kur einame?

– Gerai nežinau. Bet iš čia kažkaip galima patekti į *Konlio-Vaito* duomenų bazę.

Ji paklausė:

– Kur mes dabar?

– Luiza, mes tarp duomenų. Čia vien duomenys.

– Šitas koridorius – duomenys?

– Čia nėra koridoriaus. Viskas, ką matai – tik krūva skaičių. Tai *DigiCom* duomenų bazė, lygiai tokia pat, į kokią kasdieną pakliūna žmonės iš savo kompiuterių. Tik čia ją rodo kaip biblioteką.

Ji žingsniavo šalia.

– O kaip dizainas?

– Ji padaryta pagal tikrą biblioteką. Manau, Oksfordo.

Jie priėjo kryžkelę, į šalis driekėsi kiti koridoriai. Virš galvos kabėjo didžiuliai ženklai. Viename parašyta – „Buhalterija". Kitame – „Žmogiškieji ištekliai". Trečiame – „Rinkodara".

– Supratau, – pasakė Luiza. – Mes – tavo įmonės duomenų bazėje.

– Būtent.

– Nuostabu.

– Taip. Tik mes nenorime čia būti. Kažkaip reikia patekti į *Konlį-Vaitą*.

– O kaip?

– Nežinau, – atsakė Sandersas. – Man reikia pagalbos.

Šalimais pasigirdo tylus balsas:

– Pagalba čia.

Tomas pakėlė akis ir išvydo kokių trisdešimties centimetrų angelą. Jis buvo baltas ir pleveno ore netoli jo galvos. Rankose laikė degančią žvakę.

– Po velnių, – nusikeikė advokatė.

– Atsiprašau, – šnekėjo angelas. – Čia įsakymas? Nesuprantu, ką reiškia „po velnių".

– Ne, – greitai atsakė Tomas. – Čia ne įsakymas.

Jis pagalvojo, kad reikia elgtis atsargiai, kitaip „užlauš" sistemą.

– Puiku. Laukiu įsakymo.

– Angele, reikia pagalbos.

– Pagalba čia.

– Kaip patekti į *Konlio-Vaito* duomenų bazę?

– Nesupratu, ką reiškia „*Konlio-Vaito* duomenų bazė".

Gudru, pagalvojo Sandersas. Vyšniuko komanda pagalbos apie *Konlį-Vaitą* nesuprogramavo. Teks klausimą formuluoti bendriau. Tomas pasakė:

– Angele, ieškau duomenų bazės.

– Puiku. Į duomenų bazes patenkama su pagalbine klaviatūra.

Jis paklausė, kur ta klaviatūra.

– Suspauskite kumštį.

Sandersas suspaudė kumštį, ir ore pasirodė pilka klaviatūra – jis laikė ją. Tomas pritraukė klaviatūrą prie savęs ir apžiūrėjo.

– Dailiai padaryta, – nusprendė Luiza.

– Aš taip pat žinau juokų, – šnekėjo angelas. – Norite išgirsti?

Sandersas atsakė, kad ne.

– Puiku. Laukiu įsakymo.

Tomas įsispitrijo į klaviatūrą. Joje buvo ilgas operatoriaus įsakymų sąrašas su strėlytėmis ir mygtukais. Fernandes paklausė:

– Kas čia? Sudėtingiausias pasaulyje nuotolinis televizoriaus valdymo pultas?

– Kažkas panašaus.

Jis rado mygtuką, ant kurio užrašyta „kitos db“. Greičiausiai tai, ko reikia. Tomas spūstelėjo.

Nieko neįvyko.

Paspaudė dar kartą.

Angelas pranešė, kad vartai atsidaro.

– Kur? Nieko nematau.

– Vartai atsidaro.

Sandersas laukė. Tada jis suprato, kad *DigiCom* teks prisijungti prie tolimos duomenų bazės. Sistema jungėsi lėtai.

Angelas pasakė:

– Dabar jungiasi.

Koridoriaus sienos ėmė nykti. Jie išvydo žiojėjančią juodą skylę, o už jos – tuštumą.

Advokatė pasakė, kad baisoka.

Ėmė rastis balti kontūrai, kurie apibrėžė naują koridorių. Viena po kitos erdvės užsipildė masyviais pavidalais.

– Čia viskas kitaip, – tarė Luiza.

– Jungiamės per greitąją T–I duomenų liniją, – paaiškino Tomas. – Bet net ir dabar gerokai lėčiau.

Jiems prieš akis *Koridorius* persimainė. Šįkart sienos buvo pilkos. Jie stovėjo nespalvotame pasaulyje.

– Nėra spalvų?

– Sistema mėgina sukurti paprastesnę aplinką. Spalvai reikia daugiau duomenų. Todėl šita nespalvota.

Naujame koridoriuje atsirado lempos, lubos, grindys. Po akimirkos Tomas paklausė:

– Įeisime?

– Nori pasakyti, kad ten *Konlio-Vaito* duomenų bazė?

– Taip, – atsakė jis.

– Nežinau, – tarė ji.

Advokatė kažką parodė ir paklausė, kas čia.

Tiesiai prieš juos vingiavo kažkas panašaus į tekančią pilką statinės elektros upę. Ji tekėjo grindimis ir sienomis. Garsiai šnypštė.

– Manau, kad tai statinė elektra iš telefonų linijų.

– Tavo manymu, galime ją pereiti?

– Teks.

Tomas patraukė pirmyn. Iš karto kažkas sulojo. Kelią pastojo didelis juodas šuo. Virš jo kūno kybojo trys galvos ir dairėsi į visas puses.

– Kas čia?

– Greičiausiai taip vaizduoja jų sistemos apsaugą.

Jam šovė mintis, kad Vyšniukas turi humoro jausmą.

– Šuo gali įkąsti?

– Luiza, dėl Dievo meilės. Čia tik karikatūra.

Žinoma, kažkur buvo tikra stebėjimo sistema, prijungta prie *Konlio-Vaito* duomenų bazės. Gal automatinė, bet gali būti, kad į sistemą ateinančius ir išeinančius lankytojus stebėjo ir gyvas žmogus. Tačiau dabar Niujorke beveik pirma nakties. Šuo – greičiausiai kažkoks paprastas automatas.

Sandersas ėjo toliau, brido per tekančią statinės elektros upę. Kai priėjo, sulojo šuo. Trys galvos pasisukinėjo ir netikromis akimis žiūrėjo, kaip jis nueina. Keistas jausmas. Bet nieko nenutiko.

Tomas atsisuko pažiūrėti į Fernandes.

– Eini?

Ji nedrąsiai judėjo į priekį. Angelas liko už jos ir pleveno ore.

– Angele, eini?

Jis neatsiliepė.

– Tikriausiai negali praeiti pro vartus, – tarė Tomas. – Nesuprogramuota.

Jie ėjo pilku koridoriumi. Visose pusėse driekėsi nepažymėtų stalčių eilės.

Fernandes pasakė, kad čia panašu į morgą.

– Bent jau atėjome.

– Čia jų firmos duomenų bazė Niujorke?

– Taip. Tikiuosi, rasime.

– Ką rasime?

Tomas neatsakė. Priėjo prie pirmos pasitaikiusios rinkmenų spintos ir atidarė. Akimis perbėgo aplankus.

– Leidimai statyboms, – tarė. – Panašu, kažkokiam sandėliui Merilende.

– Kodėl be pavadinimų?

Vos jai paklausus, Sandersas pamatė, kad pilkuose paviršiuose pamažu ryškėja užrašai.

– Manau, tam paprasčiausiai reikia laiko.

Tomas pasisuko ir apsidairė į visas puses skaitydamas kitus pavadinimus.

– Gerai. Taip jau geriau. ŽI dokumentai ten, šitoje sienoje.

Jis ėjo palei sieną. Atidarė stalčių.

– Oho, – pasakė Fernandes.

– Kas?

– Kažkas ateina, – tarė ji keistu balsu.

Iš tolimo koridoriaus galo artėjo pilka žmogysta. Dar per toli, kad įžiūrėtum detales. Bet ji ėjo tiesiai prie jų.

– Ką darom?

– Nežinau, – prisipažino Tomas.

– Ji mus mato?

– Nežinau. Nemanau.

– Mes ją matom, o ji mūsų ne?

– Nežinau.

Sandersas mėgino išsiaiškinti. Viešbutyje Vyšniukas sumontavo kitą virtualią sistemą. Jei joje kažkas buvo, tai tikriausiai juos matė. Bet Donas sakė, kad sistemoje matyti ir kiti vartotojai, tarkim, tie, kurie naršo po duomenų bazę iš kompiuterio. Tokie vartotojai prie kompiuterių jų nemato. Jie nežino, kas dar yra sistemoje.

Žmogysta vis artėjo. Atrodė, kad eina trūkčiodama, nelygiai. Jie pamatė daugiau smulkmenų, ėmė įžiūrėti akis, nosį, burną.

– Tikrai baisu, – pratarė Luiza.

Siluetas dar priartėjo. Ryškėjo smulkmenos.

– Ne juokai, – sutiko Sandersas.

Tai buvo Edas Nikolsas.

Priartėjus jie išvydo, kad vietoj Nikolso veido – nespalvota nuotrauka, negrabiai apvyniota ant kiaušinio pavidalo galvos virš pilko judančio kūno, kuris atrodė kaip manekenas arba lėlė. Tai kompiuterio sukurtas vaizdas. Vadinasi, Nikolsas ne virtualioje sistemoje. Greičiausiai viešbučio kambaryje naudojasi nešiojamuoju kompiuteriu. Edas priėjo prie jų ir nesustodamas drožė toliau.

– Jis mūsų nemato.

Advokatė paklausė, kodėl taip atrodo jo veidas.

– Vyšniukas sakė, kad sistema paima nuotrauką iš rinkmenos ir priklijuoja prie vartotojų.

Nikolso siluetas tolo koridoriuje.

– Ką jis čia veikia?

– Išsiaiškinkime.

Jie pasekė jį, kol Edas sustojo prie vienos rinkmenų spintos. Jis atidarė ir ėmė kuistis po užrašus. Sandersas su Fernandes priėjo, sustojo jam prie peties ir stebėjo, ką tas veikia.

Kompiuterinis Edas Nikolsas vertė užrašus ir el. paštą. Peržiūrėjo du mėnesius, paskui tris, šešis. Dabar Edas traukė popieriaus lapus, kurie, atrodo, skaitomi pakimba ore. Pastabos. Užrašai. Asmeniniai ir slapti. Jis perkopijuoja į rinkmeną.

Tomas pasakė, kad čia viskas apie įsigijimą.

Pasirodė daugiau užrašų. Nikolas greitai traukė juos vieną po kito.

– Ieško kažko ypatingo.

Edas sustojo. Rado, ko ieškojo. Jo pilkas atvaizdas laikė popierių rankoje ir žiūrėjo į jį. Tomas per petį perskaitė ir kai kurias frazes

garsiai pakartojo Luizai: „Praėjusių metų gruodžio 4-os dienos pastaba. Vakar ir šiandien Kupertine susitikau su Garvinu ir Džonson dėl galimo *DigiCom* įsigijimo..." Ple ple... „Pirmas įspūdis labai geras... Puikiai išmano tas sritis, kurios mus domina..." Ple ple... „Kur pažvelgsi, vadovai labai gabūs ir linkę pulti. Nežiūrint, kad jauna, ypač sužavėjo ponia Džonson." Neabejoju, kad sužavėjo, Edai.

Kompiuterinis Nikolsas nuėjo koridoriumi prie kito stalčiaus ir atidarė. Neradęs ko ieškojo, uždarė. Patraukė prie kito.

Tada ėmė vėl skaityti, Sandersas perskaitė ir šitą: „Pastaba Džonui Mardenui. *DigiCom* kainos." Ple ple... „Nerimauju dėl naujos firmos modernių technologijų plėtros kainų". Ple ple... Štai. „Ponia Džonson apsiėmė parodyti, kad naujoje Malaizijos gamykloje atsakinga už finansus... Siūlo pataupyti... Tikimasi sutaupyti..." Kaip, po velnių, ji galėjo tai padaryti?

– Ką padaryti? – nesuprato Fernandes.

– Parodyti, kad Malaizijoje atsakinga už finansus. Tai buvo mano darbas.

– Aha, – tarė Luiza. – Nepatikėsi.

Tomas dirstelėjo į ją. Advokatė žiūrėjo į koridorių. Jis pasisuko pažiūrėti.

Link jų artėjo dar kažkas.

– Įtempta naktelė, – atsiduso Tomas.

Net iš tolo matė, kad šita žmogysta kitokia. Galva kaip gyva ir kūnas su visomis smulkmenomis. Ji ėjo lygiai, tikroviškai.

– Čia gali būti bėdų, – pasakė Sandersas.

Jis net iš tolo pažino, kas ten.

– Džonas Konlis, – tarė Fernandes.

– Būtent. Ir jis ant vaikštynių.

– Na ir kas?

Konlis staigiai sustojo koridoriaus viduryje ir įsižiūrėjo.

Tomas pasakė, kad juos mato.

– Mato? Kaip?

– Džonas viešbutyje įrengtame *Koridoriuje*. Todėl matome viską iki paskutinio bruožo. Jis virtualioje sistemoje, todėl mato mus, o mes – jį.

– Aha.

– Pati pasakei.

Konlis ėjo lėtai. Susiraukė. Pažvelgė į Sandersą, Ferdandes, Nikolsą, tada vėl į Sandersą. Atrodė, kad nežino, ką daryti.

Tada prispaudė pirštą prie lūpų – parodė, kad tylėtų.

Luiza sušnabždėjo:

– Jis mus girdi?

– Ne, – garsiai atsakė Tomas.

– Galime su juo pasišnekėti?

– Ne.

Atrodė, kad Džonas sprendžia, ką daryti. Jis priėjo prie Sanderso ir Fernandes labai arti. Nužiūrinėjo vieną, paskui kitą. Jie gerai matė jo išraišką.

Tada Konlis nusišypsojo. Ištiesė ranką.

Tomas irgi ištiesė ir paspaudė. Jis nieko nejautė, bet akiniuose matė, kaip ranka suima Konlio ranką.

Tada Džonas paspaudė ranką advokatei.

Fernandes pasakė, kad viskas labai keista.

Konlis parodė į Nikolsą. Tada – į savo akis. Tada vėl į Nikolsą.

Sandersas linktelėjo. Jie visi nuėjo prie Edo, kuris naršė užrašuose.

– Nori pasakyti, kad ir Konlis jį stebi?

– Taip.

– Vadinasi, visi matome Nikolsą...

– Taip.

– O Nikolsas mūsų – ne.

– Būtent.

Pilkas kompiuterinis Edas Nikolsas iš stalčiaus skubiai traukė rinkmenas.

– Ką jis sumąstė? – paklausė Tomas. – Aha. Žiūri išlaidų sąmatus. Dabar vieną rado: „Sanset Šor viešbutis, Karmelis. Gruodžio 5 d. ir 6 d.“ Dvi dienos po jo pastabos. Ir pažiūrėk į tas išlaidas. Šimtas dešimt dolerių už pusryčius? Abejoju, kad Edas pusryčiavo vienas.

Sandersas dirstelėjo į Konlį.

Šis susiraukęs pakratė galvą.

Staiga Nikolso laikomas lapas išnyko.

– Kas nutiko?

– Manau, paprasčiausiai ištrynė.

Edas vertė kitus užrašus. Rado dar keturis iš Sanset Šoro ir visus ištrynė. Jie išnyko ore. Tada Nikolsas uždarė stalčių, pasisuko ir nuėjo.

Džonas liko stovėti. Pažvelgė į Tomą ir greitai perbraukė pirštu per gerklę.

Sandersas linktelėjo.

Konlis vėl prispaudė pirštą prie lūpų.

Tomas linktelėjo. Jis laikys liežuvį už dantų.

– Eime, – pasakė Sandersas advokatei. – Čia nebėra ką veikti.

Jis patraukė atgal link *DigiCom Koridoriaus*.

Ji ėjo šalia, tada prašneko:

– Manau, turime draugų.

Tomas atsisuko pažiūrėti – Konlis sekė juos.

– Viskas gerai, – tarė. – Tegu eina.

Jie praėjo pro lojantį šunį, pro vartus ir grįžo į Viktorijos laikų biblioteką. Advokatė atsiduso.

– Gera sugrįžti namo, tiesa?

Konlis nė kiek nesistebėjo ir ėjo šalia. Jis jau buvo matęs koridorių. Sandersas greitai žingsniavo. Angelas skrido šalia.

– Supranti, – šnekėjo Fernandes, – juk visa tai – nesąmonė. Mat Nikolsas nenorėjo pirkti *DigiCom*, o Konlis norėjo.

– Teisingai, – tarė Sandersas. – Viskas tobula. Nikolsas linksminasi su Meredita. Už akių ją remią, kad ji taptų nauja skyriaus vadove. Ir kaip viską slepia? Nuolat dejuodamas ir skųsdamasis visiems, kas tik klauso.

– Turi omeny, tai – priedanga.

– Aišku. Todėl Meredita nė viename susirinkime niekada neatsakė į jo skundus. Žinojo, kad jie nebaisūs.

– O Konlis? – paklausė Luiza.

Šis dar ėjo šalia.

– Konlis iš visos širdies trokšta nusipirkti *DigiCom*. Ir nori, kad sandėris pavyktų, nes Džonas gudrus, ir, manau, supranta, kad Džonson tam darbui netinka. Bet Konliui Meredita – kaip užmokestis už Nikolso paramą. Todėl jis ir sutiko, kad ji taptų viršininke – bent jau laikinai.

– O ką dabar darome?

– Ieškome paskutinės trūkstamos dalies.

– Kokios?

Sandersas žiūrėjo į koridorių, ant kurio parašyta „Valdyba“. Šie duomenys iš esmės nepažįstami, išskyrus tuos, kurie retkarčiais sutapo. Rinkmenos sužymėtos pagal abėcėlę. Jis ėjo palei tą eilę tol, kol rado DIGICOM/MALAIZIJA SA.

Tomas atidarė stalčių ir apžiūrėjo rinkmenos dalį, ant kurios parašyta „Pradžia“. Rado savo pastabas, realizacijos tyrimą, pirmus reikalavimus, Singapūro tiekėjų pastabas, daugiau derybų su valdžia – viskas dviejų metų senumo.

– Ko ieškai?

– Statybos brėžinių.

Jis tikėjosi išvysti storus projekto lapus ir patikrinimų santraukas, bet vietoj to aptiko tik plonytį segtuvėlį. Atvertė pirmą lapą, ir ore išplaukė trimatis gamyklos vaizdas. Iš pradžių – vien kontūrai, bet jie greitai užsipildė, ir buvo matyti visas gamyklos vaizdas. San-

dersas, Fernandes ir Konlis stovėjo iš trijų pusių ir žiūrėjo. Tai labai didelis ir smulkiai parodytas lėlių namelis. Jie įsižiūrėjo pro langus.

Sandersas paspaudė mygtuką. Modelis tapo peršviečiamas, tada virto skerspjūviu, dabar būrelis matė surinkimo liniją ir pačią gamyklą. Žalias konvejerio diržas pajudėjo ir mašinos su darbininkais rinko diskasukius iš linija važiuojančių detalių.

– Ko ieškai?

– Pataisymų.

Tomas papurtė galvą.

– Čia pirmieji brėžiniai.

Antrame lape parašyta: „Pataisymai 1/Pirmi“ ir data. Jis atvertė. Akimirką gamyklos modelis mirguliavo, bet niekas nepasikeitė.

– Nieko neįvyko.

Antrame lape parašyta: „Pataisymai 2/Tik smulkmenos.“ Atidarius gamykla vėl trumpai pamirgėjo, bet liko tokia pat.

– Pagal šituos užrašus gamyklos niekas nekeitė, – tarė Sandersas. – Tačiau žinome, kad keitė.

– Ką jis daro? – paklausė Luiza.

Ji žiūrėjo į Konlį.

Tomas matė, kad Džonas lėtai mėgina kažką pasakyti, jo veidas keistai judėjo.

– Jis nori kažką pasakyti, – tarė advokatė Tomui. – Gal supranti ką?

– Ne.

Sandersas minutėlę stebėjo, bet iš Konlio karikatūros nesuprasi, ką sakė jo lūpos. Galiausiai Tomas papurtė galvą.

Konlis linktelėjo ir ištraukė iš Tomo rankos klaviatūrą. Paspaudė mygtuką „Susiję“ ir Sandersas išvydo, kaip ore švystelėjo susijusių duomenų sąrašas. Tai ilgas sąrašas, jame sudėti malajų vyriausybės leidimai, architekto pastabos, rangovo sutartis, sveikatos ir medicinos patikrinimai ir kita. Iš viso – apie aštuoniasdešimt įrašų. Tomas

tikrai žinojo, kad vieną sąrašo viduryje pražiopsojo, ir Konlis dabar rodė kaip tik tą:

VALDYBOS TIKRINTOJŲ GRUPĖ

Fernandes paklausė, kas čia.

Sandersas paspaudė vardą ir supleveno naujas lapas. Spūstelėjo ant „Santraukos" ir garsiai perskaitė, kas parašyta: „Valdybos tikrintojų grupę, kad ši spręstų problemas, kurios paprastai valdybai nepriklauso, prieš keturis metus Kupertine įkūrė Filipas Blekbernas. Tikrintojų tikslas – pagerinti *DigiCom* valdymą. Laikui bėgant tikrintojai sėkmingai išsprendė nemažai įmonės valdymo bėdų."

– Aha, – tarė Luiza.

„Prieš devynis mėnesius valdybos tikrintojų grupė, kuriai tada vadovavo Meredita Džonson iš Kupertino, pradėjo patikrinimą Malaizijoje, Kvala Lumpūre pasiūlytoje statyti gamykloje. Taip staigiai tikrinti privertė ginčas su malajų vyriausybe dėl siūlomoje gamykloje dirbančių darbuotojų skaičiaus ir etninės sudėties."

– Aha, – pasakė advokatė.

„Ponios Džonson vadovaujami tikrintojai, juridiniais klausimais konsultuojami pono Blekberno, itin sėkmingai išsprendė daugelį Malaizijos padalinio sunkumų".

– Kas čia, pranešimas spaudai? – paklausė Fernandes.

– Panašu, – atsakė Tomas.

Jis skaitė toliau:

„Sunkumai kilo dėl gamykloje dirbančių darbuotojų skaičiaus ir etninės sudėties. Pagal pirminį planą gamyklai reikėjo septyniasdešimties darbuotojų. Atsakydama į malajų vyriausybės prašymą tikrintojų grupė sumažino gamyklos automatizavimą, padidino darbuotojų skaičių iki aštuoniasdešimt penkių ir geriau pritaikė įmonę besivystančios šalies ekonomikai."

Sandersas pažvelgė į Fernandes.

– Ir visiškai sukniso mūsų reikalus, – pasakė jis.

– Kodėl?

Tomas tęsė: „Be to, patikrinus išlaidų mažinimo planą, pamatyta, kad daug kur galima nemažai sutaupyti. Išlaidos sumažintos nepabloginus leidžiamos produkcijos. Protingai sumažinta oro ventiliacija ir sudarytos sutartys su kitais tiekėjais, kas įmonei labai naudinga."

Sandersas papurtė galvą.

– Štai kaip, – tarė jis. – Visai kitas reikalas.

– Nesuprantu, – pasakė Luiza. – Tu supranti?

– Po velnių, dar ir kaip.

Tomas paspaudė „Smulkmenos", kad atsivertų daugiau puslapių.

– Apgailestauju, – prašneko angelas, – bet daugiau smulkmenų nėra.

– Angele, kur daugiau papildomų pastabų ir rinkmenų?

Sandersas žinojo, kad prie šių esminių pakeitimų turi būti daug dokumentų. Vien persvarstymų su malajų vyriausybę būtų pilni stalčiai.

Angelas tarė:

– Apgailestauju. Daugiau smulkmenų nėra.

– Angele, parodyk rinkmenas.

– Tuoj pat.

Po akimirkos švystelėjo rožinis lapas:

RINKMENOS SU VALDYBOS TIKRINTOJŲ GRUPĖS SMULKMENOMIS

IŠTRINTA

6/14 SEKMADIENĮ LEISTA DC/S/5905

– Po paraliais, – nusikeikė Tomas.

– Kas yra?

– Kažkas ištrynė, – atsakė Sandersas. – Vos prieš kelias dienas. Kas žinojo, kad tai nutiks? Angele, parodyk visą dviejų paskutinių savaičių Malaizijos ir DC bendravimą.

– Norite telefono ar vaizdo ryšio?

– Vaizdo.

– Paspauskite V.

Jis paspaudė mygtuką, ir ore išsivyniojo lapas:

Data	Šneka	Su	Trukmė	Leid
6/1	A. Kanas >	M. Džonson	0812–0814	ACSS
6/1	A. Kanas >	M. Džonson	1343–1346	ADSS
6/2	A. Kanas >	M. Džonson	1801–1804	DCSC
6/2	A. Kanas >	T. Sandersas	1822–1826	DCSE
6/3	A. Kanas >	M. Džonson	0922–0924	ADSC
6/4	A. Kanas >	M. Džonson	0902–0912	ADSC
6/5	A. Kanas >	M. Džonson	0832–0832	ADSC
6/7	A. Kanas >	M. Džonson	0904–0905	ACSS
6/11	A. Kanas >	M. Džonson	2002–2004	ADSC
6/13	A. Kanas >	M. Džonson	0902–0932	ADSC
3/14	A. Kanas >	M. Džonson	1124–1125	ACSS
6/15	A. Kanas >	T. Sandersas	1132–1134	DCSE

– Kaitino palydovų antenas, – pasakė Tomas įsispitrijęs į sąrašą. – Artūras Kanas ir Meredita Džonson šnekėjo beveik kasdien iki birželio 14 d. Angele, parodyk tuos vaizdo ryšius.

– Vaizdo ryšių, išskyrus 6/15, nėra.

Tai jo paties pokalbis su Kanu prieš dvi dienas.

– Kur kiti?

Pasirodė žinutė:

VALDYBOS TIKRINTOJŲ GRUPĖS VAIZDO RYŠIAI/MALAIZIJA
IŠTRINTA
6/14 SEKMADIENĮ LEISTA DC/C/5905

Irgi ištrinta. Jis neblogai nujautė, kas tai padarė, bet norėjo įsitikinti.

– Angele, kaip patikrinti, kas leido ištrinti?

– Paspauskite ant duomenų, kurių norite, – atsakė angelas.

Sandersas paspaudė ant leidimo numerio. Iš pirmo lapo į viršų išlindo mažas popieriaus lapelis ir pakybo ore.

LEIDIMAS DC/C/5905
DIGITAL COMMUNICATIONS
KUPERTINAS/ VALDYTOJAS
PAŽYMĖTOS YPATINGOS PRIVILEGIJOS
(VALDYTOJO ID NEREIKIA)

– Prieš kelias dienas ištrynė labai aukštas valdininkas iš Kupertino.

– Meredita?

– Tikriausiai. Vadinasi, mane apmovė.

– Kodėl?

– Todėl, kad dabar žinau, ką padarė Malaizijos gamykloje. Labai tiksliai žinau, kas nutiko: Meredita nuvyko ir pakeitė reikalavimus. Bet ji ištrynė duomenis, net ir pokalbius su Kanu. Vadinasi, nieko neįrodysiu.

Stovėdamas koridoriuje, Sandersas bakstelėjo į lapą, tas nuskrido ir pranyko pirmame lape. Jis uždarė rinkmeną, padėjo atgal į stalčių ir žiūrėjo, kaip modelis išnyko lyg dūmas.

Tomas dirstelėjo į Konlį. Šis nuolankiai gūžtelėjo. Atrodė, kad viską supranta. Sandersas pagraibė orą, paspaudė jam ranką ir atsisveikindamas pamojavo. Džonas linktelėjo ir apsisuko eiti.

Fernandes paklausė, kas dabar.

Sandersas atsakė, kad metas eiti.

Angelas uždainavo:

– Laikas keliauti, taigi atsisveikinu iki kitos savaitės...

– Angele, nutilk.

Šis nustojo dainavęs. Tomas papurtė galvą.

– Kaip Donas Vyšniukas.

Luiza paklausė:

– Kas tas Donas Vyšniukas?

Angelas atsakė:

– Donas Vyšniukas yra gyvas Dievas.

Jie grįžo prie įėjimo į *Koridorių* ir išlipo iš mėlynojo ekrano.

Grįžęs į Vyšniuko laboratoriją Sandersas nusiėmė akinius ir akimirką susvyravęs nulipo nuo vaikštynių. Padėjo advokatei nusiimti įrenginį.

– Ach, – pasakė ši ir apsidairė. – Vėl tikrame pasaulyje.

– Jei taip atrodo, – pasakė Tomas. – Nežinau, ar jis tikresnis.

Sandersas pakabino akinius ir padėjo jai nulipti nuo vaikštynių. Tada visoje patalpoje išjungė elektrą.

Fernandes nusižiovavo ir žvilgtelėjo į laikrodį.

– Vienuolika. Ką darysi?

Jam galvoje sukosi tik viena mintis. Jis pakėlė vieno iš skaitmeninių Vyšniuko modemų ragelį ir surinko Gario Bosako numerį. Tomas jokių duomenų neatgaivins, bet gal Bosakui pavyks – jei įkalbės programišių.

Atsiliepė atsakiklis:

– Sveiki, čia BB profesionalios paslaugos. Kelioms dienoms išvykau iš miesto, bet palikite žinutę.

Tada pypt.

Sandersas atsiduso.

– Gari, dabar trečiadienis, vienuolika valandų. Gaila, kad tavęs neradau. Važiuoju namo.

Jis padėjo ragelį.

Paskutinė viltis.

Dingo.

Kelioms dienoms išvykęs iš miesto.

– Mėšlas, – nusikeikė Tomas.

Fernandes žiovaudama paklausė:

– Kas dabar?

Tomas atsakė nežinąs.

– Turiu pusvalandį, kad spėčiau į paskutinį keltą. Manau, važiuoju namo ir pabandau miegoti.

– O rytojaus susirinkimas? – pasiteiravo ji. – Sakei, kad reikia dokumentacijos.

Sandersas gūžtelėjo.

– Luiza, padariau viską, ką galėjau. Žinau, kas laukia. Kaip nors susidorosiu.

– Vadinasi, iki pasimatymo rytoj?

– Taip, – atsakė jis. – Iki rytojaus.

Keltu plaukiant namo ir žiūrint į miesto šviesas raibuliuojančiame vandenyje Tomo optimizmas išgaravo. Fernandes teisi – reikėjo pasirūpinti būtina dokumentacija. Jei žinotų, Maksas vis tiek bambėtų. Sandersas beveik girdėjo senuko balsą:

– Vadinasi, *pavargai?* Rimta priežastis, Tomai.

Jam magėjo žinoti, ar Dorfmanas bus rytojaus susirinkime. Bet pastebėjo, kad negali galvoti. Negalėjo įsivaizduoti susirinkimo. Per daug pavargęs, kad susikauptų. Iš garsiakalbių pranešė, jog iki Vinslou liko penkios minutės, Tomas nusileido po deniu, ketindamas sėsti į automobilį.

Jis atrakino duris ir įsirangė už vairo. Pažvelgė į užpakalinio vaizdo veidrodį ir galinėj sėdynėj išvydo tamsų siluetą.

– Sveikas, – pasisveikino Garis Bosakas.

Sandersas ėmė suktis.

– Tik žiūrėk į priekį, – paliepė Garis. – Tuoj išlipsiu. Rytoj tau suknis reikalus. Pripieš Malaizijos fiasko.

– Žinau.

– Jei nepavyks, smogs pasikvietę mane. Ramybės drumstimas. Kažkokie nusikaltimai. Ir panašios nesąmonės. Jie šnekėjo su mane prižiūrinčiu policininku. Gal matei – ūsuotas storulis?

Sandersas neaiškiai prisiminė vakar link tarpininkavimo centro einantį vyrą.

– Manau, taip. Gari, klausyk, reikia kai kokių dokumentų.

– Nešnekėk. Nėra laiko. *DigiCom* iš sistemos ištrynė visus su gamykla susijusius dokumentus. Jų nebėra. Negaliu padėti.

Jie išgirdo kelto ragą. Aplinkui vairuotojai užvedinėjo variklius.

– Bet aš prie tų nesąmoningų nusikaltimų neprisidėsiu. Tu irgi ne. Imk šitą.

Garis ištiesė ranką ir padavė Tomui voką.

– Kas čia?

– Darbo, kurį nudirbau kitam jūsų gamyklos valdytojui, santrauka. Garvinui. Galbūt ryte norėsi jam nusiųsti.

– Kodėl pats nesiunti?

– Šiąnakt kertu sieną. BK* turiu pusbrolį, pasisvečiuosiu mažumėlę. Jei viskas gerai, parašyk man į atsakiklį.

– Gerai.

– Neprarask savitvardos, bičiuli. Rytoj užvirs tikras pragaras. Laukia daug pasikeitimų.

Priekyje sužvangėjo metalas – nusileido trapas. Eismo reguliuotojai nukreipė automobilius iš kelto.

– Gari. Stebėjai mane?

– Taip. Atleisk. Liepė.

– Kas tas „Draugas"?

---

* Britų Kolumbija.

Bosakas nusijuokė. Atidarė duris ir išlipo.

– Tomai, stebini. Negi nežinai, kas tavo draugai?

Automobiliai ėmė riedėti į lauką. Sandersas pamatė, kaip raudonai sužibo prieš jį esančio automobilio stabdžių šviesos, automobilis pajudėjo.

– Gari, – pasakė jis ir atsisuko.

Bosako jau nebuvo.

Tomas įjungė pavarą ir išvažiavo iš kelto.

Ant kelio Sandersas sustojo paimti pašto. Jo buvo daug, nes dvi dienas netikrino dėžutės. Tomas privažiavo prie namo ir paliko automobilį šalia garažo. Atrakino priekines duris ir įėjo. Namai atrodė tušti ir šalti. Kvėpėjo citrina. Tada prisiminė, kad greičiausiai Konsuela išvalė.

Jis nuėjo į virtuvę ir pastatė kavinuką rytui. Virtuvėje švaru, vaikų žaislai surinkti – Konsuela tikrai buvo. Dirstelėjo į atsakiklį.

Blyksėjo raudonas skaičius – 14.

Sandersas perklausė skambučius. Pirmas – nuo Džono Levino, šis prašė perskambinti, sakė, kad svarbu. Tada Salė klausė, ar vaikai galėtų susitarti pažaisti. Visi kiti – tik paskambino ir padėjo ragelį. Tomas klausė ir, regis, visi skambėjo kaip vienas – neaiškus statinės elektros šnypštimas skambinant iš užsienio, tada staigus spragtelėjimas ir baigta.

Kažkas mėgino prisiskambinti.

Vienas vėlesnių skambučių aiškiai telefonistės, nes smagus moteriškas balsas pasakė: „Apgailestauju, bet niekas neatsako. Ar norite palikti žinutę?“ Tada vyro balsas atsakė, kad ne. Ir atsijungė.

Sandersas perklausė dar kartą ir klausė to „ne“.

Toptelėjo mintis, kad balsas pažįstamas. Užsienietiškas, bet pažįstamas.

– Ne.

Jis klausė kelis kartus, bet skambintojo nepažino.

– Ne.

Vieną kartą pasirodė, kad vyras dvejoja. Ar skuba? Tomas negalėjo pasakyti.

– Ar norite palikti žinutę?

– Ne.

Galiausiai jis pasidavė, persuko atsakiklį ir užlipo laiptais į kabinetą. Faksų nėra. Kompiuterio ekranas tuščias. Šįvakar daugiau jokios pagalbos iš „Draugo".

Sandersas perskaitė popierius, kuriuos Bosakas perdavė automobilyje. Tai – vienas lapas, pranešimas Garvinui, jame – Kupertino darbuotojo ataskaitos santrauka su užslaptintu darbuotojo vardu. Taip pat pridėta BB profesionalioms paslaugoms Bobo pasirašyto čekio kopija.

Kai Tomas nuėjo į dušą praustis, buvo po pirmos. Atsuko karštą vandenį, prikišo veidą prie purkštuko ir pajuto deginančias čiurkšles. Ausyse šniokštė dušas, jis vos nepražiopsojo telefono skambučio. Čiupo rankšluostį ir nubėgo į miegamąjį.

– Alio.

Tomas išgirdo užsienietiško skambučio statinės elektros šnypštimą. Vyriškas balsas tarė:

– Norėčiau šnekėti su ponu Sandersu.

– Aš – Sandersas.

– Pone Sandersai, – tarė balsas, – nežinau, ar mane prisimenate. Čia – Muhamedas Džafaras.

KETVIRTADIENIS

•

Rytas buvo giedras. Sandersas ankstyvu keltu nuplaukė į darbą ir aštuntą atsidūrė kabinete. Pirmame aukšte praėjo pro registratorę ir pamatė užrašą „pagrindinė posėdžių salė užimta". Vieną akimirką persigandęs pagalvojo, kad vėl sumaišė susirinkimo laiką ir nuskubėjo pažiūrėti. Tačiau salėje buvo Garvinas, jis kalbėjo su *Konlio-Vaito* vadovais. Šefas šnekėjo ramiai, vadovai klausė ir linksėjo. Tada Tomui stebinti, Bobas baigė ir pristatė Stefaniją Keplan, kuri iš karto pradėjo finansų apžvalgą su skaidrėmis. Garvinas išėjo iš posėdžių salės, patraukė koridoriumi link kavos baro, jo veidas paniuro, į Sandersą jis nekreipė dėmesio.

Tomas jau ruošėsi lipti laiptais į viršų, kai išgirdo, kaip Filas Blekbernas pasakė:

– Tikrai jaučiuosi galįs protestuoti dėl to, kaip sutvarkėte šį reikalą.

– Ne, – piktai nukirto šefas. – Nieko negali.

Sandersas ėjo link kavos baro. Iš savo vietos koridoriuje matė baro vidų. Blekbernas su Garvinu šnekėjo prie kavos aparatų.

– Bet tai labai nesąžininga, – skundėsi Filas.

– Po velnių, nesąžininga, – atkirto Bobas. – Kvailas šikniau, ji pasakė, kad išpasakojai.

– Bet, Bobai, tu liepei...

– Ką liepiau? – riktelėjo šefas ir prisimerkė.

– Liepei sutvarkyti. Paspausti Sandersą.

– Būtent, Filai. O tu sakei *man*, kad viskuo pasirūpinsi.

– Bet žinojai, kad šnekėjau su...

– Žinojau, kad kažką darei, – tarė Bobas. – Bet nežinojau ką. Dabar ji pasakė, kad tu išpasakojai.

Blekbernas panarino galvą.

– Manau, tai labai nesąžininga.

– Tikrai? O ką, tavo manymu, man daryti? Filai, tu – sumautas advokatas. Tai tu visą laiką jaudinaisi, kaip viskas atrodo. Tu ir pasakyk. Ką man daryti?

Blekbernas minutėlę tylėjo. Galiausiai prašneko:

– Paprašysiu, kad Džonas Robinsonas man atstovautų. Jis susitars dėl atsiskaitymo.

– Gerai, puiku.

Garvinas linktelėjo.

– Viskas gerai.

– Bet, Bobai, pasakysiu, kad, manau, šiuo atveju su manim pasielgei labai nesąžiningai.

– Velniai rautų, Filai, nepasakok, kaip jautiesi. Tavo jausmai parduodami. Dabar klausyk ausis ištempęs. Nelipk į viršų. Netvarkyk stalo. Mauk tiesiai į oro uostą. Noriu, kad per pusvalandį sėdėtum lėktuve. Noriu, kad tuoj pat dingtum iš čia, po paraliais. Aišku?

– Manau, turėtum pripažinti mano indėlį įmonei.

– Pripažįstu, pirdžiau, – tarė Garvinas. – Dabar dink iš čia, po velnių, kol kantrybė netrūko.

Sandersas apsisuko ir greitai užlipo laiptais. Jis vos tramdė džiaugsmą. Blekbernas atleistas! Tomas pasvarstė, ar kam nors pranešti, jam šovė mintis, kad galbūt Sindei.

Tačiau, kai pasiekė ketvirtą aukštą, koridoriai ūžė, visi išėję iš kabinetų šnekučiavosi. Aišku, kad gandai apie atleidimą jau „nutekėjo“. Sandersas nenustebo, kad darbuotojai koridoriuje. Nors Filo nemėgo, bet jo atleidimas visus gerokai sujaudino. Toks staigus

pokytis su tokiu šefui artimu žmogumi visiems pavojingas. Niekas nebuvo saugus.

Šalia kabineto Sindė paklausė:

– Tomai, ar gali patikėti? Sako, kad Bobas atleis Filą.

– Juokauji, – pasakė Sandersas.

Sindė linktelėjo.

– Niekas nežino kodėl, bet greičiausiai dėl žinių komandos praeitą vakarą. Garvinas apačioje aiškino *Konlio-Vaito* darbuotojams.

Jam už nugaros kažkas šūktelėjo: „Yra elektroniniame pašte!" Koridorius akimirksniu ištuštėjo, visi pranyko kabinetuose. Tomas priėjo prie stalo ir paspaudė el. pašto ženkliuką. Paštas „krovėsi" lėtai, greičiausiai dėl to, kad visi gamyklos darbuotojai tikrino paštą vienu metu.

Įėjo Fernandes ir paklausė, ar tiesa dėl Blekberno.

– Manau, taip, – atsakė Sandersas. – Kaip tik dabar parašyta el. paštu.

NUO: PREZIDENTO IR DIREKTORIAUS ROBERTO GARVINO

KAM: VISAI DIGICOM ŠEIMAI

LABAI NULIŪDĘS IR JAUSDAMAS DIDELĘ ASMENINĘ NETEKTĮ ŠIANDIEN PASKELBIU APIE MŪSŲ GERBIAMO IR PATIKIMO VYRIAUSIOJO KORPORACIJOS ADVOKATO FILIPO A. BLEKBERNO ATSISTATYDINIMĄ. FILAS BEVEIK PENKIOLIKA METŲ BUVO NUOSTABUS ŠIOS ĮMONĖS DARBUOTOJAS, PUIKUS ŽMOGUS, ARTIMAS DRAUGAS IR PATARĖJAS. ŽINAU, KAD ATEITYJE DAUGELIS JŪSŲ TAIP PAT KAIP AŠ ILGĖSIS JO PROTINGŲ PATARIMŲ IR SVEIKO HUMORO. TAIP PAT ESU TIKRAS, KAD VISI KARTU PALINKĖSIME JAM GERIAUSIOS KLOTIES ATEITYJE. NUOŠIRDŽIAI DĖKOJAME, FILAI. SĖKMĖS!

ŠIS PAREIŠKIMAS ĮSIGALIOJA IŠ KARTO. KOL PASKIRSIME NAUJĄ NUOLATINĮ ADVOKATĄ, JO PAREIGAS EIS HOVARDAS EBERHARTAS.

ROBERTAS GARVINAS

Luiza paklausė, kas parašyta.

– Parašyta, kad atleido tą sumautą veidmainį.

– Turėjo atleisti, – patvirtino advokatė. – Iš esmės dėl to, kad jis išpasakojo istoriją Konei Velš.

Sandersas paklausė:

– Iš kur žinai?

– Iš Elinoros Vris.

– Ji tau sakė?

– Ne. Bet Elinora – labai atsargi advokatė. Visi žiniasklaidos advokatai tokie. Darbą lengviausia išsaugai, kai leidi įvykiams vykti. Jei nežinai, nespausdink. Taigi klausiau savęs, kam ji leido spausdinti straipsnį apie poną Kiauliuką, jei tai akivaizdus šmeižtas. Vienintelė įmanoma priežastis – Elinora manė, kad Velš turi labai patikimą šaltinį įmonėje, ir tas asmuo supranta juridines pasekmes. Iš esmės tas žmogus, kai pasakojo nutikimą, taip pat sakė, kad neduos į teismą, jei straipsnį išspausdins. Kadangi aukšti korporacijų pareigūnai niekada nieko nesupranta apie įstatymus, vadinasi, išplepėti galėjo tik toks pareigūnas.

– Filas.

– Taip.

– Jėzau.

– Ar dėl to keičiasi tavo planai? – pasiteiravo Luiza.

Sandersas apie tai mąstė.

– Nemanau, – atsakė. – Galvoju, Garvinas vis tiek būtų jį atleidęs diena vėliau.

– Regis, pasitikėjimo savimi nepraradai.

– Ne. Aną vakarą gavau įrangos. Šiandien laukiu dar.

Įėjo Sindė ir paklausė:

– Nieko nelauki iš KL? Didelės rinkmenos?

– Laukiu.

– Šitą siuntė nuo septynių ryto. Milžiniška.

Ji padėjo ant stalo skaitmeninę įrašymo kasetę. Tai buvo lygiai tokia pat kasetė, kokioje įrašytas jo vaizdo pokalbis su Artūru Kanu.

Fernandes žvilgtelėjo į jį. Jis patraukė pečiais.

Pusę devynių Tomas persiuntė Bosako pranešimą į Garvino faksą. Tada paprašė Sindės nukopijuoti visus Muhamedo Džafaro vakar vakare atsiųstus faksus. Sandersas nemiegojo beveik visą naktį ir skaitė Džafaro atsiųstą medžiagą. Tikrai įdomi.

Aišku, kad Muhamedas niekada nesirgo. Tai niekinga Kano su Meredita išgalvota istorija.

Jis įdėjo skaitmeninę kasetę į grotuvą ir atsisuko į advokatę.

Ši paklausė, ar Tomas paaiškins.

– Tikiuosi, kad viskas bus aišku, – pranešė jis.

Vaizduoklyje pasirodė užrašas:

5 SEKUNDŽIŲ TIESIOGINIS VAIZDO POKALBIS:
DC/M–DC/K
SIUNT: A. KANAS
GAV: M. DŽONSON

Ekrane Sandersas matė Kaną gamykloje, tada po akimirkos ekranas pasidalijo ir pasirodė Meredita savo kabinete Kupertine.

– Kas čia? – paklausė Fernandes.

– Įrašytas vaizdo pokalbis. Praeitą sekmadienį.

– Maniau, visi pokalbiai ištrinti.

– Čia – taip. Tačiau KL liko įrašas. Draugas atsiuntė.

Ekrane Artūras Kanas kostelėjo.

– Meredita, aš šiek tiek nerimauju.

Ši pasakė:

– Nėra ko.

– Bet dar neįvykdėme gamybos reikalavimų. Mažų mažiausiai reikia pakeisti oro vėdintuvus. Įdėti geresnius.

– Ne dabar.

– Meredita, būtina.

– Ne dabar.

– Bet tie vėdintuvai netinkami. Abu manėme, kad tiks, bet netinka.

– Neimk į galvą.

Kanas prakaitavo. Jis nervingai trynė smakrą.

– Tomas anksčiau ar vėliau išsiaiškins. Pati žinai, kad jis – nekvailas.

– Nukreipsime jo dėmesį.

– Taip sakai?

– Be to, jis atsistatydins.

Kanas nustebo.

– Tikrai? Nemanau, kad jis...

– Patikėk. Atsistatydins. Jam nepatiks su manim dirbti.

Sėdėdama Sanderso kabinete, Fernandes palinko į priekį ir įsispitrijo į ekraną. Ji pasakė:

– Ne juokai.

Artūras paklausė, kodėl jam nepatiks dirbti.

Meredita atsakė:

– Patikėk. Nepatiks. Tomas Sandersas lėks lauk per pirmas dvi paras.

– Bet kaip gali būti tikra...

– Iš ko jam rinktis? Mes su Tomu draugavome. Visa įmonė žino. Jei kils sunkumų, niekas juo nepatikės. Tomas pakankamai gudrus, kad tą suvoktų. Jei norės toliau dirbti, jam neliks nieko kito, tik sutikti su tuo, kas siūloma, ir išeiti.

Kanas linktelėjo ir nusivalė nuo skruostų prakaitą.

– Tada pasakysime, kad gamyklą pakeitė jis? Tomas viską neigs.

– Jis net nežinos. Atsimink, Artūrai, tada jo ir pėdos bus atšalę.

– O jei ne?

– Patikėk. Jo nebus. Tomas – vedęs, turi šeimą. Jis išeis.

– Jei paskambins man dėl gamybos linijos...

– Artūrai, paprasčiausiai išsisukinėk. Nieko tikslaus nesakyk. Esu tikra, kad sugebi. Su kuo dar Sandersas pas jus kalba?

– Kartais su meistru. Džafaru. Aišku, šis viską žino. Ir jis – sąžiningas. Bijau, gali...

– Tegu meistras išeina atostogų.

– Ką tik atostogavo.

– Artūrai, tegu dar paatostogauja. Man čia reikia tik savaitės.

– Jėzau, – nuogąstavo Kanas. – Nežinau, ar...

Ji nutraukė:

– Artūrai.

– Taip, Meredita.

– Dabar naujoji viceprezidentė skaičiuoja paslaugas, už kurias vėliau atsilygins.

– Taip, Meredita.

– Tai tiek.

Ekranas užgeso. Iš pradžių bėgo baltos linijos, bet paskui nieko neliko.

– Neblogai iš anksto pasiruošė, – pasakė Luiza.

Sandersas linktelėjo.

– Meredita manė, kad tie pakeitimai nereikšmingi, nes nieko nesupranta apie gamybą. Paprasčiausiai mažino išlaidas. Tačiau ji žinojo, kad apie gamyklos pertvarką galiausiai sužinos, todėl sumanė, kaip manim atsikratyti, priversti išeiti iš darbo. Tada dėl gamyklos bėdų galės kaltinti mane.

– O Kanas sutiko.

Tomas linktelėjo.

– Jie atsikratė Džafaru.

Tomas linktelėjo.

– Kanas pasiūlė Džafarui savaitėlę pasisvečiuoti pas pusbrolį Džohore ir išvykti iš miesto. Kad negalėčiau susisiekti. Bet jam niekada nešovė mintis, kad Džafaras gali man paskambinti.

Ji užmetė akį į laikrodį.

– Kurgi?

– Kas?

Ekrane pasirodė keletas dėmių, ir jie išvydo dailų tamsiaveidį pranešėją prie stalo veidu į kamerą – jis greitai čiauškėjo nesuprantama kalba.

Luiza paklausė:

– Kas čia?

– Trečiojo kanalo vakaro žinios praeitą gruodį.

Sandersas atsistojo ir paspaudė grotuvo mygtuką. Kasetė iššoko.

– Ką rodo?

Nuo kopijavimo aparato Sindė grįžo nustebusi. Ji nešė kelias gražiai apkirptas popierių krūvas.

– Ką su jomis darysi?

– Dėl to nesijaudink, – atsakė jis.

– Tomai, bet tai nežmoniška. Ką ji padarė?

– Žinau, – pasakė Tomas.

– Visi šneka, – tarė padėjėja. – Sklinda gandai, kad atšaukė susijungimą.

Sandersas pasakė:

– Matysime.

Padedamas Sindės, jis ėmė dėti popierius į vienodus vyniojamo popieriaus vokus.

Luiza paklausė, ką konkrečiai Tomas ketina daryti.

– Mereditos bėda ta, kad ji meluoja, – paaiškino Sandersas. – Ji gerai tvardosi, todėl ir praslysta. Visą gyvenimą taip išsisukdavo. Pamėginsiu priversti sumeluoti kartą, bet labai rimtai.

Jis dirstelėjo į laikrodį. Be penkiolikos devynios.

Susirinkimas prasidės už penkiolikos minučių.

Posėdžių salė sausakimša. Vienoje stalo pusėje sėdėjo penkiolika *Konlio-Vaito* vadovų su Džonu Mardenu viduryje, kitoje – penkiolika *DigiCom* vadovų su Garvinu.

Meredita Džonson atsistojo galustalėje ir pasakė:

– Toliau šnekės Tomas Sandersas. Tomai, įdomu, ar galėtum apžvelgti dabartinius *Žibsiukės* reikalus. Kaip reikalai su gamyba?

– Žinoma, galėčiau, Meredita.

Sandersas atsistojo dunksinčia širdimi. Išėjo į salės priekį.

– Kad būtų aiškiau, pasakysiu, jog *Žibsiukė* – kodinis savarankiško diskasukio pavadinimas. Tikimės, kad jis sukels perversmą.

Jis atsisuko į pirmą savo lentelę.

– Vienkartinis įrašymo kompaktinis diskas – tai mažas lazerinis diskelis duomenims saugoti. Pigi įrenginio gamyba, nors jis talpina nežmoniškai daug pačios įvairiausios informacijos – žodinės, vaizdinės, garsinės ir pan. Į vieną mažą diskelį galima sudėti šešias knygas, sugalvojome, kaip sutalpinti pusantros valandos vaizdo. Bet kokį derinį. Pavyzdžiui, galima sukurti vadovėlį, kuriame būtų tekstas, nuotraukos, trumpi filmukai, judanti animacija ir pan. Jį pagaminti netrukus kainuos dešimt centų.

Tomas nužvelgė aplink stalą. *Konlio-Vaito* darbuotojai susidomėję. Garvinas – susiraukęs. Meredita atrodė įsitempusi.

– Tačiau, kad tas vienkartinis diskas veiktų, reikia dviejų dalykų. Pirmiausia – nešiojamojo grotuvo. Štai tokio.

Jis iškėlė grotuvą, tada pasiuntė jį į *Konlio-Vaito* pusę.

– Penkias valandas laikančios baterijos ir labai geras ekranas. Jį galima naudoti traukinyje, autobuse ar klasėje – bet kur, kur skaitai knygą.

Vadovai žiūrėjo, vartė grotuvą rankose. Tada vėl įsmeigė akis į Sandersą.

– Kita diskasukių bėda, – šnekėjo Tomas, – lėtumas. Jie lėtai atkuria tuos nuostabius duomenis. Tačiau mūsų sėkmingai pagaminti *Žibsiukės* prototipai dukart greitesni už visus kitus pasaulio diskasukius. Net pridėjus atminties vaizdų suspaudimui ir išskleidimui, jis tapo toks greitas kaip mažas kompiuteris. Per metus tikimės, kad šie diskasukiai kainuos tiek pat kiek vaizdo žaidimų įrenginys. Turime keletą problemėlių, bet tvarkom jas.

Meredita tarė:

– Gal papasakotum daugiau apie problemas? Kaip suprantu iš pokalbio su Artūru Kanu, dar nežinome, kodėl diskasukiai stringa.

– Teisybę pasakius, žinome, – atsakė Sandersas. – Pasirodo, problema visai menka. Tikiuosi, per kelias dienas išspręsime.

– Tikrai?

Ji pakėlė antakius.

– Vadinasi, žinome, kur šuo pakastas?

– Taip, žinome.

– Puikios naujienos.

– Taip, puikios.

– Tikrai labai puikios, – pritarė Edas Nikolsas. – Nesklandumai atsirado dėl idėjos?

– Ne, – atsakė Tomas. – Čia gimusi idėja gera, kaip ir prototipai. Problemos gamybinės ir atsiranda gamybos linijoje Malaizijoje.

– Kokios problemos?

– Pasirodo, – aiškino Sandersas, – neturime normalios linijos. Valdančius lustus ir tiesioginės kreipties atminties talpyklas ant pagrindinės plokštės reikia montuoti automatiškai, bet malajai prie linijos jas įspaudinėja rankomis. Iš tikrųjų įspaudžia nykščiais. Pasirodo, kad surinkimo linija purvina, todėl skaidymo optikoje atsiranda nešvarumų. Oro vėdintuvai turi būti septinto lygio, o įrengėme tik penkto. Tas pats su įtvarais ir spaustukais – turime pirkti

iš labai patikimo tiekėjo Singapūre, o iš tikrųjų jie atkeliauja iš kito tiekėjo. Pigesni ir blogesni.

Atrodė, kad Meredita sunerimo, bet tik trumpam.

– Blogi įrenginiai, blogos sąlygos, blogos dalys.

Ji papurtė galvą.

– Apgailestauju. Pataisyk, jei klystu, bet ar ne tu tą liniją įrengei, Tomai?

– Taip, aš, – patvirtino Tomas. – Praeitą rudenį nuvykau į Kvala Lumpūrą ir įrengiau su Artūru Kanu ir vietiniu meistru Muhamedu Džafaru.

– Kodėl tiek daug nesklandumų?

– Deja, diegiant liniją priėmėm keletą nevykusių sprendimų.

Meredita atrodė sunerimusi.

– Tomai, visi žinome, kad tu labai gabus. Kaip tai nutiko?

Sandersas dvejojo.

Jo valanda išmušė.

– Tai nutiko todėl, kad liniją pakeitė, – pranešė jis. – Pakeitė reikalavimus.

– Pakeitė? Kaip?

– Manau, Meredita, tu paaiškinsi šiems žmonėms, – pasiūlė Tomas. – Kadangi tu liepei pakeisti.

– Aš liepiau?

– Būtent, Meredita.

– Tomai, klysti, – ramiai pasakė ji. – Aš Malaizijos linijos nė nemačiau.

– Teisybę pasakius, matei, – nepasidavė Sandersas. – Pernai lapkritį ir gruodį du kartus skridai ten.

– Taip, dukart į Kvala Lumpūrą. Nes nesugebėjai susitarti dėl darbo su malajų vyriausybe. Nuskridau ir išsprendžiau ginčą. Tačiau pačios gamybos linijos nekeičiau.

– Sakyčiau, Meredita, klysti.

– Garantuoju, – ramiai atsiliepė ji. – Nekeičiau. Nieko nežinau nei apie liniją, nei tuos pakeitimus.

– Teisybę pasakius, nuvykai ir tikrinai pakeitimus, kuriuos liepei padaryti.

– Atleisk, Tomai. Nieko panašaus. Niekada nemačiau įrengtos linijos.

Ekrane už jos be garso pradėjo rodyti vaizdo kasetę su žiniomis. Kostiumuotas žinių pranešėjas su kaklaraiščiu šnekėjo į kamerą.

Sandersas pasakė:

– Niekada nebuvai gamykloje?

– Tomai, tikrai niekada. Nežinau nei kas tau pasakojo, nei kam tu dabar šneki.

Ekrane už žinių pranešėjo nugaros buvo matyti Malaizijos *Digi-Com* pastatas, tada gamyklos vidus. Kamera rodė gamybos liniją – vyko neoficialius patikrinimas. Jie matė Filą Blekberną, o šalia – Mereditą Džonson. Kamera pasisuko link jos, kai ji šnekėjo su vienu iš darbininkų.

Salėje pasigirdo murmėjimas.

Meredita apsisuko ir apsidairė.

– To jau per daug. Čia visiškos nesąmonės. Nežinau, iš kur jos atsirado...

– Trečiasis Malaizijos kanalas. Jų BBC versija. Atleisk, Meredita.

Žinios pasibaigė, ekranas užgeso. Sandersas mostelėjo, ir Sindė patraukė aplink stalą, kiekvienam padavė po vyniojamo popieriaus voką.

Meredita tarė:

– Iš kur ta kasetė bebūtų atkeliavusi...

Tomas prabilo:

– Ponai ir ponios, atplėšę vokus rasite pirmas valdybos tikrintojų grupės, kuriai tuo metu vadovavo ponia Meredita, pastabas. Norėčiau, kad atkeiptumėte dėmesį į pirmąjį lapkričio 18-os pastabą.

Pamatysite, jog ją pasirašė Meredita Džonson ir joje keliama sąlyga, kad liniją pakeistų pagal malajų vyriausybės darbo reikalavimus. Iš esmės šioje pirmoje pastaboje patvirtinta, kad nebus automatinių lustų montuotojų ir darbą atliks rankomis. Malajų valdžia apsidžiaugė, bet mes dėl to negalime gaminti diskasukių.

Džonson pasakė, kad jis pamiršo, jog malajai nedavė iš ko rinktis...

– Tokiu atveju, ten iš viso nereikėjo statyti gamyklos, – nukirto ją Sandersas. – Nes taip pakeitus reikalavimus iš viso negalime gaminti norimo produkto. Nuokrypiai per dideli.

Meredita tarė:

– Tau taip atrodo...

– Antra pastaba gruodžio 3 d. rodo, kad taupydami sugadino orą linijoje. Ir vėlgi pakeitė mano nustatytus reikalavimus. Jie irgi svarbūs – esant tokioms sąlygoms gerų diskasukių nepagaminsi. Trumpai tariant, tie sprendimai sugadino diskasukį.

– Klausyk, – prabilo Džonson. – Ar kas nors tiki, kad tie diskasukiai sugedo ne dėl ko kito, o tavo...

– Trečiojoje pastaboje, – varė Tomas, – apibendrinta, kiek valdybos tikrintojai sutaupė. Matysite, kad parašyta, jog gamybos išlaidos sumažėjo vienuolika procentų. Tos santaupos jau ištirpo dėl vėluojančios gamybos, neskaičiuojant, kiek praradome, kad laiku nepatekome į rinką. Net iš karto atstačius liniją, tuos vienuolika sutaupytų procentų tektų išleisti gamybai ir dar pridėti, taigi laikui bėgant būtų beveik septyniasdešimčia procentų. Pirmais metais išlaidos padidės šimtu devyniasdešimt procentų.

– Toliau, kita pastaba, – tęsė Sandersas, – paaiškina, kam pirmiausiai reikėjo mažinti išlaidas. Pernai rudenį ponui Nikolsui derantis dėl gamyklos pirkimo su ponia Meredita, ši pažadėjo įrodyti, kad galima sumažinti modernių technologijų plėtros lėšas, kurios jaudino Nikolsą susitikimo...

– O Dieve, – pralemeno Edas Nikolsas žiūrėdamas į lapą.

Meredita prasibrovė į priekį ir atsistojo prieš Tomą.

– Atleisk, Tomai, – prašneko tvirtai, – bet tikrai privalau tave nutraukti. Apgailestauju, kad reikia tai sakyti, bet netikėkite šia apgaule.

Ji plačiai mostelėjo ranka per visą salę.

– Ir tais neva įrodymais.

Džonson šnekėjo garsiai.

– Kai geriausi įmonės protai apdairiai priėmė tuos sprendimus, tavęs nebuvo. Tu nesupranti, kaip tie žmonės mąstė prieš juos priimdami. Ir tos klaidingos tavo nuomonės su iš piršto laužtomis pastabomis, kurias atsinešei, kad įtikintum... Nieko jos neįtikino.

Ji su užuojauta dirstelėjo į jį.

– Tomai, čia nieko nėra. Tušti žodžiai, tuščios frazės. Iš esmės tik beprasmis tavo pasirodymas. Mąnai, gali ateiti ir abejoti valdyba? Pasakysiu, kad negali.

Garvinas staigiai atsistojo ir pasakė:

– Meredita!

– Leisk pabaigti, – tarė Džonson.

Ji raudonavo ir pyko.

– Nes tai svarbu, Bobai. Čia silpniausia šio skyriaus vieta. Taip, žvelgiant į praeitį, keletu sprendimų galima abejoti. Taip, bandėme naujoves ir kartais perlenkėme lazdą. Tačiau dėl to šiandien matomo elgesio pateisinti negalima. Toks klastingas tipas darys bet ką, kad tik prasimuštų į priekį, suterš gerą vardą visiems, pasimaišiusiems jų kelyje, turiu omeny, visiems pasimaišiusiems *jo* kelyje – šis niekingas elgesys, kurį dabar matome... Tomai, niekas tuo nepatikės. Nė minutėlei. Turime pripažinti, kad tai didžiausia apgaulė. Ir mes paprasčiausiai ja netikime. Tai nesąmonė. Ir dar iš tavo lūpų. Labai gaila. Negali čia ateiti ir taip elgtis. Iš to jokios naudos, niekas nepatikėjo. Viskas.

Ji sustojo įkvėpti ir apsidairė aplink stalą. Visi sėdėjo tylūs ir nejudėjo. Atrodė, Meredita pamažu suvokia, kad kažkas negerai. Garvinas tebestovėjo, jis atrodė sukrėstas. Kai ji prabilo dar kartą, šnekėjo tyliau.

– Tikiuosi, aš... Tiksliai pasakiau, ką visi čia jaučia. Tik tiek ir norėjau.

Vėl stojo tyla. Garvinas prabilo:

– Meredita, norėčiau, kad kelioms minutėms išeitum iš salės.

Ji nustebusi ilgai žiūrėjo į Garviną. Tada tarė:

– Žinomai, Bobai.

– Dėkui, Meredita.

Džonson pasitempusi išėjo iš salės. Durys spragtelėjo ir užsidarė.

Džonas Mardenas palinko į priekį ir paprašė:

– Pone Sandersai, prašau, tęskite pristatymą. Jūsų akimis, kiek reikės laiko linijai pataisyti ir paleisti visu pajėgumu?

Popietė. Sandersas sėdėjo kabinete ant stalo susikrovęs kojas ir žiūrėjo pro langą. Ant pastatų aplink Pionierių skverą ryškiai švietė saulė. Dangus giedras ir be debesėlio. Atėjo verslininkės kostiumėliu apsivilkusi Marija Ana Hanter ir pasakė, kad nesupranta.

– Ko nesupranti?

– Kasetės su žiniomis. Meredita turėjo apie ją žinoti. Nes buvo, kai filmavo.

– Aišku, kad Džonson apie kasetę žinojo. Bet jai taip ir netoptelėjo, kad ji paklius man į rankas. Meredita niekada nemanė, kad ją rodys per televizorių. Galvojo, rodys tik Filą. Supranti, musulmoniškas kraštas. Istorijose apie vadovus malajai paprastai rodo tik vyrus.

– Aha. Na, ir?

– Bet Trečiasis kanalas – valstybinis, – aiškino Tomas. – Ir tą vakarą rodė, kad valdžiai tik iš dalies pavyko susitarti dėl pakeitimų

DigiCom, nes užsienio vadovai buvo užsispyrę ir nesukalbami. Ta istorija norėta apsaugoti gerą finansų ministro Sajado vardą. Taigi kameras nukreipė į ją.

– Nes...

– Nes ji – moteris.

– Šėtonas iš užsienio su verslininkės kostiumėliu? Su *feringi* moterimi nesusitarsi?

– Panašiai. Kaip bebūtų, istorija sukosi apie ją.

– Ir tu gavai kasetę.

– Taip.

Hanter linktelėjo.

– Ką gi, – pasakė ji. – Supratau.

Marija Ana išėjo iš kabineto, ir Tomas vėl liko vienas. Žiūrėjo pro langą.

Kiek vėliau atėjo Sindė ir pranešė, kad paskutinėmis žiniomis – *DigiCom* nepirks.

Sandersas gūžtelėjo. Jautėsi pavargęs, išsunktas. Jam nerūpėjo.

Padėjėja pasakė:

– Alkanas? Galėčiau atnešti užkąsti.

– Nealkanas. Ką jie dabar daro?

– Garvinas šneka su Mardenu.

– Vis dar? Jau daugiau nei valandą.

– Jie ką tik pasikvietė Konlį.

– Tik Konlį? Daugiau nieko?

– Nieko. Nikolsas išvyko.

– O kaip Meredita?

– Niekas jos nematė.

Tomas atsilošė kėdėje. Žiūrėjo pro langą. Jo kompiuteris tris kartus pyptelėjo.

30 SEKUNDŽIŲ IKI TIESIOGINIO VAIZDO RYŠIO:
DC/M–DC/S
SIUNT: A. KANAS
GAV: T. SANDERSAS

Skambino Kanas. Sandersas nuožmiai šyptelėjo. Atėjo Sindė ir pranešė, kad skambina Artūras.

– Matau.

15 SEKUNDŽIŲ IKI TIESIOGINIO VAIZDO RYŠIO:
DC/M–DC/S

Tomas pakreipė stalinę lempą ir atsilošė. Ekranas įsijungė, ir jis pamatė, kaip ryškėja mirgantis vaizdas. Į gamyklą užsuka Artūras.

– Tomai. Gerai. Tikiuosi, ne per vėlu, – pasakė Kanas.

Sandersas paklausė:

– Kas ne per vėlu?

– Žinau, kad šiandien susirinkimas. Turiu tau kai ką pasakyti.

– Ką gi, Artūrai?

– Tomai, labai atsiprašau, bet nebuvau su tavim visiškai atviras. Tai dėl Mereditos. Prieš šešis ar septynis mėnesius ji pakeitė gamyklos linijas, ir bijau, kad ketina apkaltinti tave. Tikriausiai šiandien per susirinkimą.

– Supratau.

– Tomai, jaučiuosi siaubingai, – šnekėjo Artūras panarinęs galvą. – Nežinau, ką pasakyti.

Sandersas pasakė, kad jis nieko nesakytų.

Kanas šyptelėjo lyg atsiprašydamas.

– Norėjau pranešti anksčiau. Tikrai. Bet Meredita vis kartojo, kad tu išeisi. Nežinojau, ką daryti. Ji sakė, kad laukia kova ir geriau pasirinkti laimėtoją.

– Ne tą pasirinkai, – tarė Sandersas. – Tu atleistas.

Jis pasiekė ir išjungė kamerą.

– Ką sakai?

– Artūrai, tu atleistas.

– Negali taip su manimi elgtis, – gynėsi Kanas.

Vaizdas su juo blyško ir mažėjo.

– Negali...

Ekranas užgeso.

Po penkiolikos minučių į kabinetą atėjo Markas Lujinas. Jis timptelėjo savo juodų Armani marškinėlių apykaklę.

– Manau, kad esu subinė, – išrėžė.

– Taip. Subinė.

– Paprasčiausiai... Nesupratau, kas dedasi, – aiškinosi Markas.

– Būtent, kad nesupratai.

– Ką dabar darysi?

– Ką tik atleidau Artūrą.

– Jėzau. O ką dar?

– Nežinau. Pažiūrėsime, kaip persitvarkys įmonė.

Lujinas linktelėjo ir susinervinęs išėjo. Sandersas nutarė leisti jam mažumėlę pasinervinti. Galų gale jie vėl susidraugaus. Adelė ir Suzana – geros draugės. O Markas per daug talentingas, kad jį pakeistum. Tegu Lujinas truputį paprakaituoja, jam tik į naudą.

Pirmą valandą atėjo Sindė ir pranešė:

– Sako, kad tartis su Garvinu ir Mardenu ką tik nuvažiavo Maksas Dorfmanas.

– O kaip Džonas Konlis?

– Jo nera. Jis dabar su buhalteriais.

– Tokiu atveju, tai – geras ženklas.

– Dar sako, kad atleido Nikolsą.

– Kodėl žmonės taip mano?

– Nes jis prieš valandą išskrido namo.

Po penkiolikos minučių Sandersas pamatė koridoriumi einantį Edą Nikolsą. Tomas atsistojo ir nuėjo prie padėjėjos stalo.

– Juk sakei, kad Nikolsas išskrido namo.

– Taip girdėjau, – paaiškino ji. – Keista. Žinai, ką darbuotojai šneka apie Mereditą?

– Ką?

– Sako, kad ji liks dirbti.

Tomas pasakė, kad netiki.

– Bilas Evertsas sakė Stefanijos padėjėjai, kad Mereditos neatleis, Garvinas ją remia kiek tik gali. Visą kaltę už tai, kas įvyko Malaizijoje, suvers Filui, nes Bobas nenustojo tikėti, kad Džonson – jauna ir jai reikia dovanoti. Taigi ji lieka darbe.

– Netikiu.

Sindė gūžtelėjo.

– Žmonės taip šneka, – atšovė ji.

Jis grįžo į kabinetą ir įsistebeilijo pro langą. Pasakė sau, kad tai tik gandai. Netrukus suskambėjo vidinio ryšio telefonas.

– Tomai? Ką tik skambino Meredita Džonson. Ji nedelsiant nori pasimatyti su tavim savo kabinete.

Pro didelius penkto aukšto langus skverbėsi ryški saulės šviesa. Mereditos kabineto prieškambaryje padėjėjos prie stalo nebuvo. Durys praviros. Jis pabeldė.

– Užeik, – pakvietė Džonson.

Ji stovėjo nugara atsirėmusi į stalo kraštą, rankas sukryžiavusi ant krūtinės. Laukė.

– Sveikas, Tomai, – tarė.

– Sveika, Meredita.

– Užeik. Neįkasiu.

Jis įėjo, duris paliko praviras.

– Tomai, pasakysiu, kad šįryt pranokai save. Nustebau, kiek daug sužinojai per tokį trumpą laiką. Per susirinkimą buvai tikrai išradingas.

Jis nieko nepasakė.

– Taip, puikiai padirbėjai. Didžiuojiesi savimi? – paklausė Džonson įsmeigusi į jį akis.

– Meredita...

– Manai, pagaliau atsilyginai? Tomai, turiu naujienų. Tu *visiškai* nesupranti, kas čia vyksta.

Ji atsistūmė nuo stalo, kai pasitraukė, Tomas pamatė šalia telefono padėtą kartoninę dėžę. Džonson apėjo stalą ir ėmė į dėžę dėti nuotraukas, dokumentus ir rašiklius.

– Garvinas viską sumąstė. Trejus metus Bobas ieškojo pirkėjo. Ir nerado. Galiausiai pasiuntė mane, aš radau. Kol pasiekiau *Konlį-Vaitą,* perėjau dvidešimt septynias kompanijas. Konlis susidomėjo, ir aš stūmiau kaip galėjau. Daug dirbau. Dariau viską, kad tik sandėris pavyktų. *Viską*, ką reikėjo.

Ji piktai sugrūdo į dėžę daugiau popierių.

Sandersas ją stebėjo.

– Garvinas džiaugėsi, kol vedžiau už rankutės Nikolsą, – šnekėjo Džonson. – Jam nerūpėjo, kaip tai dariau. Šefui buvo nė motais. Jis tik norėjo, kad viskas būtų padaryta. Dirbau dėl jo išsijuosus. Nes proga gauti šį darbą man buvo puiki karjeros galimybė. Kodėl ja nepasinaudoti? Aš dirbau. Sudariau sandėrį. *Užsitarnavau* šį darbą. Garbingai tave įveikiau.

Tomas nepratarė nė žodžio.

– Pasirodo, viskas kitaip, tiesa? Ištikus bėdai, Garvinas nepadeda. Visi sakė, kad jis man kaip tėvas. Tačiau Bobas paprasčiausiai manimi naudojosi. Jis bet kokia kaina sudarinėjo sandėrį. Ir dabar sudarinėja. Dar vienas suknistas sandėris, ir niekam neįdomu, kam skaudės. Visi judame į priekį. Dabar reikia surasti advokatą, kad susitartų dėl atlyginimo man. Niekam nė motais.

Ji uždarė dėžę ir palinko ant jos.

– Bet tave, Tomai, įveikiau garbingai. Aš šito nenusipelniau. Sumauta sistema mane apgavo.

– Neapgavo, – atrėžė Sandersas žiūrėdamas jai tiesiai į akis. – Daug metų dulkinai padėjėjus. Kaip tik galėjai, naudojaisi padėtimi. Sukčiavai. Tingėjai. Rūpinaisi įvaizdžiu ir kas trečią žodį melavai. Dabar tau savęs gaila. Manai, kad kalta sistema. Bet, Meredita, žinai ką? Sistema tavęs neapgavo. Ji tave *demaskavo* ir išmetė. Nes, iš esmės, tu niekam tikusi.

Jis apsisuko ant kulno.

– Geros kelionės. Kur bevyktum.

Tomas išėjo iš kabineto ir užtrenkė duris.

Po penkių minučių vis dar piktas jis grįžo į kabinetą. Už stalo žingsniavo pirmyn atgal.

Įėjo medvilniniu sportiniu nertiniu ir treniruočių glaustinuke apsivilkusi Marija Ana Hanter. Ji atsisėdo, ant Sanderso stalo užkrovė bėgimo batelius.

– Ko toks susinervinęs? Dėl spaudos konferencijos?

– Kokios spaudos konferencijos?

– Valdžia ketvirtą valandą rengia spaudos konferenciją.

– Kas sakė?

– Mariana iš VR. Dievagojosi girdėjusi iš paties Garvino. Ir jos sekretorė skambino laikraščiams ir televizijos stotims.

Tomas papurtė galvą.

– Per greitai.

Žinant viską, kas įvyko, spaudos konferencija turėtų būti ne anksčiau kaip rytoj.

– Aš irgi taip manau, – linktelėjusi pasakė Hanter. – Mūsų vadovai turės paskelbti, kad susijungimas nepavyko. Girdėjai, ką šneka apie Blekberną?

– Ne, ką?

– Kad Garvinas jam sumokės milijoną dolerių.

– Negali būti.

– Žmonės taip sako.

– Paklausk Stefanijos.

– Niekas jos nematė. Greičiausiai, kai atšaukė susijungimą, ji grįžo į Kupertiną tvarkyti finansų.

Marija Ana atsistojo ir nuėjo prie lango.

– Pagaliau puiki diena.

– Taip, pagaliau.

– Manau, einu pabėgioti. Nemėgstu laukti.

– Aš niekur neisiu.

Ji šyptelėjo.

– Taip, manau, neik.

Marija Ana minutėlę pastovėjo prie lango. Galiausiai prašneko:

– Žinai ką...

Tomas pakėlė akis.

– Ką?

– Autobusiukai su antenomis ant stogų. Manau, bus spaudos konferencija.

Spaudos konferenciją surengė ketvirtą valandą pagrindinėje pirmojo aukšto posėdžių salėje. Kai Garvinas stalo gale atsistojo prie mikrofono, sumirksėjo blykstės.

– Visada tikėjau, – pradėjo jis, – kad aukštose korporacijų pareigose reikia daugiau moterų. Žengiant į dvidešimt pirmą amžių, Amerikos moterys – svarbiausia mūsų šalies nepanaudota jėga. Tiek modernių technologijų pramonėje, tiek kitose. Todėl labai džiaugsmingai pranešu, kad susijungiant su *Konliu-Vaitu*, Sietlo *DigiCom* viceprezidente tampa labai talentinga moteris iš Kupertino. Ji daug metų buvo išradinga ir atsidavusi mūsų įmonės darbuotoja, esu tikras, kad ateityje bus dar išradingesnė. Su malonumu pristatau naują pažangaus planavimo viceprezidentę – ponią Stefaniją Keplan.

Nuaidėjo plojimai, Keplan priėjo prie mikrofono ir nubraukė žilų plaukų sruogą. Ji vilkėjo tamsiai kaštoniniu kostiumėliu ir ramiai šypsojosi.

– Ačiū, Bobai. Ir dėkui visiems, kurie sunkiai dirbo ir sukūrė šį skyrių. Ypač noriu pasakyti, kad tikiuosi dirbti su nuostabiais skyrių vadovais, kurie yra čia – Marija Ana Hanter, Marku Lujinu, Donu Vyšniuku ir, aišku, Tomu Sandersu. Tie gabūs žmonės – mūsų bendrovės šerdis, ir ateityje ketinu su jais bendradarbiauti. Apie save pasakysiu tiek, kad Sietle turiu profesinių ir asmeninių ryšių ir meluočiau, jei sakyčiau, kad čia esu nelaiminga. Šiame nuostabiame mieste tikiuosi ilgo ir laimingo gyvenimo.

Grįžus į kabinetą, Sandersui paskambino Fernandes.

– Pagaliau apsireiškė Alanas. Pasiruošęs išgirsti? Artūras A. Draugas metams išvykęs į Nepalą. Į jo kabinetą neįeina niekas, išskyrus padėjėją ir pora patikimiausių studentų. Teisybę pasakius, per visą išvykos laiką ten buvo tik vienas studentas. Chemijos fakulteto pirmakursis Džonatanas...

– Keplanas, – pabaigė Tomas.

– Būtent. Pažįsti? – paklausė Luiza.

– Jis – viršininkės sūnus. Nauja skyriaus vadove ką tik paskyrė Stefaniją Keplan.

Advokatė minutėlei nutilo.

– Ji tikrai nuostabi moteris, – pasakė Fernandes.

Susitikimą su Fernandes Bobas suruošė *Keturių metų laikų* viešbutyje. Vėlyvą popietę jie sėdėjo mažame tamsiame bare netoli Ketvirtojo aveniu.

– Luiza, pasidarbavai tikrai iš peties, – pagyrė jis. – Bet pasakysiu, kad teisingumo nepasiekėm. Klastingas intrigantas sužlugdė nekaltą moterį.

– Baik, Bobai, – tarė ji. – Negi pasikvietei, kad pasiskųstum?

– Kaip Dievą myliu, Luiza, priekabiavimas išplito kaip maras. Kiekvienoje bendrovėje, kurią žinau, šiuo metu yra bent tuzinas tokių bylų. Kuo viskas baigsis?

– Aš nesijaudinu, – pasakė Luiza. – Viskas atsistos į savo vietas.

– Ilgainiui, galbūt. Bet dabar nekalti žmonės...

– Savo darbe nematau daug nekaltų žmonių, – šnekėjo advokatė. – Pavyzdžiui, sudomino tai, kad *DigiCom* valdyba prieš metus žinojo apie Džonson elgesį, bet nieko nedarė.

Garvinas sumirksėjo.

– Kas tau sakė? Tai tikrai netiesa.

Ji nieko neatsakė.

– Ir tu būtum niekada neįrodžiusi.

Fernandes pakėlė antakius ir nepratarė nė žodžio.

– Kas sakė? – nerimo Garvinas. – Noriu žinoti.

– Klausyk, Bobai, – pradėjo ji. – Teisybę pasakius, atitinkamas elgesys dabar netoleruojamas. Viršininkas, kuris grabinėja lyties organus, lifte maigo krūtinę ar pasikviečia padėjėją į verslo kelionę, bet užsako tik vieną viešbučio kambarį. Visa tai atgyvenę. Jei turi darbuotoją, kuris taip elgiasi, nesvarbu – vyras ar moteris, gėjus ar heteroseksualus, privalai jį sustabdyti.

– Puiku, bet kartais nežinai...

– Taip, – sutiko Luiza. – Yra ir kitas kraštutinumas. Darbuotoja įsižeidžia dėl netaktiškos pastabos ir parašo skundą. Kažkas turi jai pasakyti, kad čia ne priekabiavimas. Tačiau tada jos viršininką jau apkaltino, ir visa įmonė žino. Jis su ja nedirbs, bet darbe lieka įtarimai, pykčiai ir didelė betvarkė. Dažnai tai matau. Taip irgi negerai. Žinai, mes su vyru dirbam toje pat firmoje.

– Aha.

– Po pirmo susitikimo jis pakvietė pavakarieniauti penkis kartus. Pirmą kartą atsakiau, bet galiausiai sutikau. Dabar mes laimingai

susituokę. Kažkurią dieną vyras pasakė, kad žinant dabartinę padėtį greičiausiai penkis kartus nekviestų. Paprasčiausiai viską pamirštų.

– Matai? Apie tai ir šneku.

– Žinau, tokių situacijų galiausiai nebebus. Po metų ar dviejų visi perpras naująsias taisykles.

– Taip, bet...

– Bėda ta, kad kažkur tarp dviejų kraštutinumų yra trečioji kategorija, – kalbėjo Fernandes. – Kai elgesys neaiškus. Nežinai, kas nutiko. Neaišku, kas kam ką padarė. Tokių skundų turime daugiausiai. Iki šiol visuomenė paisė tik aukos skundų, ne – kaltinamojo. Tačiau ir kaltinamieji jų turi. Bobai, kaltinimas priekabiavimu yra ginklas, prieš kurį nėra kaip apsiginti. Tą ginklą gali naudoti bet kas – daugelis žmonių naudoja. Manau, dar kurį laiką naudos.

Garvinas atsiduso.

– Tai kaip jūsų virtuali tikrovė, – aiškino advokatė. – Aplinka, kuri atrodo tikra, bet iš tikrųjų ne. Mes kasdien gyvename virtualioje aplinkoje, kurią sukuria mūsų mintys. Ta aplinka keičiasi. Ji pasikeitė moterims, ims keistis ir vyrams. Kai anksčiau pasikeitė, nepatiko vyrams, o dabar pokyčiai nepatiks moterims. Kai kurie žmonės tuo pasinaudos. Bet pagal paskutinius tyrimus, viskas galiausiai susitvarkys.

– Kada? Kada tai baigsis? – purtydamas galvą paklausė Bobas.

– Kai pusė valdytojų bus moterys, – atsakė ji. – Štai kada viskas baigsis.

– Žinai, kad tam pritariu.

– Taip, – tarė Luiza, – ir kaip suprantu, ką tik paskyrei nuostabią moterį. Sveikinu, Bobai.

Marijai Anai Hanter liepė nuvežti Mereditą Džonson į oro uostą, kad skristų atgal į Kupertiną. Penkiolika minučių abi moterys sėdėjo tyloje, Meredita susigūžusi neperšlampame apsiauste žiūrėjo pro langą.

Galiausiai, kai jos važiavo pro *Boeing* gamyklą, Džonson prabilo:

– Man čia vis tiek nepatiko.

Hanter atsargiai rinko žodžius ir pasakė:

– Čia yra gerų ir blogų pusių.

Vėl stojo tyla. Tada Meredita paklausė:

– Tu Sanderso draugė?

– Taip.

– Jis – malonus vyras, – pritarė Džonson. – Visada toks buvo. Žinai, kažkada draugavome.

– Girdėjau, – atliepė Marija Ana.

– Iš tikrųjų Tomas nieko blogo nepadarė, – šnekėjo Meredita. – Jis paprasčiausiai nežinojo, kaip reaguoti į nekaltą pastabėlę.

– Aha, – pasakė Hanter.

– Moterys versle negali klysti, kitaip joms galas. Mažytė klaidelė, ir jų nebėra.

– Aha.

– Žinai, apie ką šneku.

– Taip, – tarė Marija Ana. – Žinau.

Dar kartą ilgam stojo tyla. Džonson pasimuistė sėdynėje.

Ji įsispitrijo pro langą.

– Sistema, – tęsė Džonson. – Štai kur bėda. Mane sunaikino suknista sistema.

Eidamas iš darbo pakeliui į oro uostą paimti Suzanos ir vaikų, Sandersas atsitrenkė į Stefaniją Keplan. Jis pasveikino ją gavus naujas pareigas. Moteris paspaudė ranką ir nesišypsodama padėkojo už pagalbą.

Tomas pasakė:

– Dėkui už tavąją. Gera turėti draugų.

– Taip, – pritarė Stefanija. – Draugystė – puiku. Kaip ir mokėjimas dirbti. Tomai, šiame darbe ilgai neliksiu. Nikolsą atleido iš

Konlio vyriausiųjų finansininkų, o jų antras kandidatas, geriausiu atveju, labai vidutinių gabumų. Maždaug po metų firma ieškos kito. Kai pereisiu, čia kažkas privalės valdyti naują įmonę. Sakyčiau, turėtum būti tu.

Tomas nežymiai linktelėjo.

– Bet tai ateitis, – trumpai nukirto Keplan. – Dabar turime čia viską atstatyti. Šiame padalinyje maišalynė. Visi atleido vadžias dėl šito susijungimo, o gamybos linijas sugadino Kupertino kvailiai. Reikia daug nuveikti, kad viską atstatytume. Pirmą gamybinį susirinkimą su visais skyrių vadovais paskyriau rytojaus septintai ryto. Tada ir pasimatysime, Tomai.

Ir ji apsisuko.

Sandersas stovėjo prie atvykimo vartų Sitako oro uoste ir stebėjo iš *Boeing* išlipančius keleivius. Prie jo pribėgo Eliza, šūktelėjo „tėti!" ir šoko į glėbį. Ji įdegė.

– Fenikse nenuobodžiavote?

– Tėti, buvo puikumėlis! Jodinėjome arkliais ir valgėme kukurūzų paplotėlius su įdaru, ir spėk, kas dar?

– Kas?

– Mačiau gyvatę.

– Tikrą gyvatę?

– Aha. Žalią. Ji tokio dydžio, – pasakė ji ir išskėtė rankas.

– Tikrai didelė, Eliza.

– Bet žinai ką? Žalios gyvatės nekanda.

Atėjo Matu nešina Suzana. Ji irgi buvo įdegusi. Žmona pabučiavo, o Eliza paminėjo sakiusi tėčiui apie gyvatę.

Žiūrėdama į akis Suzana paklausė:

– Kaip laikaisi?

– Gerai. Pavargau.

– Baigta?

– Taip. Baigta.

Jie pajudėjo. Suzana apkabino jį per juosmenį.

– Galvojau. Gal per daug keliauju? Reikėtų daugiau būti kartu.

Tomas pasakė, kad būtų puiku.

Šeima nuėjo atsiimti bagažo. Nešdamas dukrą ir jausdamas ant pečių jos mažas rankytes, Sandersas atsisuko ir prie vienų išvykimo vartų išvydo Mereditą Džonson. Ji stovėjo apsigaubusi neperšlampamu apsiaustu. Plaukai sušukuoti atgal. Džonson neatsisuko ir jo nepamatė.

Žmona paklausė:

– Pažįstama?

– Ne, – atsakė Sandersas. – Niekas.

PRIERAŠAS

Konstanciją Velš atleido iš Sietlo *Post-Intelligencer*, ji padavė laikraštį į teismą už neteisėtą atleidimą ir seksualinę diskriminaciją pagal septintą 1964 metų Civilinės teisės aktų straipsnį. Laikraštis nuo teismo atsipirko.

Filą Blekberną paskyrė vyriausiuoju advokatu dukart didesnėje už *DigiCom* bendrovėje Kalifornijoje – Mauntinvju *Silicon Holographics*. Vėliau išrinko San Fransisko Advokatų asociacijos etikos specialistų grupės pirmininku.

Edvardas Nikolsas greitai atsistatydino iš *Konlio-Vaito* ir su žmona persikėlė į Nasau Bahamuose, kur nepilną darbo dieną dirbo konsultantu užsienio firmoms.

Elizabetą „Betsę" Ros Kalifornijoje pasamdė Saniveilo *Conrad Computers,* netrukus ji užsirašė pas Anoniminius alkoholikus.

Džoną Konlį paskyrė *Konlio-Vaito* planavimo viceprezidentu. Po šešių mėnesių jis žuvo automobilio katastrofoje Pačogoje, Niujorke.

Marką Lujiną projektavimo grupės darbuotoja apkaltino seksualiniu priekabiavimu pagal septintą straipsnį. Nors Lujiną išteisino, jo žmona, vos pasibaigus tyrimui, padavė pareiškimą skyryboms.

Artūras Kanas Malaizijoje perėjo dirbti į *Bull Data Systems* Kvala Lumpūre.

Ričardą Džeksoną iš *Aldus* apkaltino seksualiniu priekabiavimu pagal septintą straipsnį didmeninio platintojo *American Data-House* darbuotojas. Po tyrimo *Aldus* Džeksoną atleido.

Garis Bosakas sukūrė duomenų užšifravimo algoritmą, kurį pardavė *IBM*, *Microsoft* ir *Hitachi*. Jis tapo multimilijonieriumi.

Luizą Fernandes paskyrė federaline teiseja. Sietlo Advokatų asociacijoje ji skaitė paskaitą, kurioje įrodinėjo, kad seksualinį priekabiavimą vis dažniau naudoja kaip ginklą spręsti korporacijos ginčams. Luiza pasiūlė, kad ateityje peržiūrėtų įstatymus arba apribotų advokatų dalyvavimą tokiose bylose. Jos kalbą priėmė abejingai.

Mereditą Džonson paskyrė valdybos ir planavimo viceprezidente Paryžiaus *IBM*. Vėliau ji ištekėjo už Jungtinių Valstijų ambasadoriaus Prancūzijoje Edvardo Harmono, kai šis išsiskyrė. Tada pasitraukė iš verslo.

PABAIGOS ŽODIS

Šis nutikimas tikras. Aprašydamas jį romane neketinau paneigti fakto, kad dauguma skundų dėl seksualinio priekabiavimo moterys paduoda prieš vyrus. Atvirkščiai, pasakojimas pakeistais vaidmenimis naudingas tuo, kad leidžia ištirti tai, ką slepia pasenęs požiūris ir įprasti plepalai. Kaip skaitytojai bereaguotų į šią istoriją, svarbu suprasti, kad priešininkų elgesys atspindi vienas kitą kaip Roršacho rašalo dėmėje. Roršacho testas vertingas todėl, kad iš jo sužinome apie save.

Taip pat svarbu pabrėžti, jog mano parašyta istorija išgalvota. Tikrąjį nutikimą privalėjau rūpestingai paslėpti todėl, kad darbe kaltinant seksualiniu priekabiavimu veikia daugybė prieštaringų juridinių teisių ir tokie kaltinimai pavojingi ne tik darbuotojams, bet ir korporacijoms. Visi šios bylos dalyviai sutiko, kad juos apklausčiau žinodami, jog jų tikruosius vardus nuslėpsiu. Dėkoju jiems už pagalbą aiškinantis painius seksualinio priekabiavimo tyrimus.

Jaučiuosi skolingas būriui advokatų, žmonių santykių pareigūnų, pavienių darbuotojų ir korporacijų valdininkų, kurie sumaniai nušvietė šį reikalą. Pokalbiai apie seksualinį priekabiavimą paliečia tokias jautrias vietas, kad visi, su kuriais šnekėjau, norėjo likti nežinomi.

Crichton, Michael

Cr47 Demaskavimas : romanas / Michael Crichton ; iš anglų kalbos vertė Vaidas Šadeika. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO, 2009]. – 416 p.

ISBN 978-609-403-028-4

Brutali konkurencija milžiniškoje įmonėje... Pavojingas pelės ir katės žaidimas, kuriame veikėjai ne sykį apsikeis vaidmenimis... Šokiruojantis kaltinimas, kuris kelia grėsmę reputacijai, karjerai ir žmogaus likimui...

UDK 820(73)-3

Michael Crichton
DEMASKAVIMAS

Iš anglų kalbos vertė *Vaidas Šadeika*
Redaktorė *Raimonda Kavaliauskienė*
Viršelio dizaineris *Andrius Morkeliūnas*
Maketavo *Alma Liuberskienė*

26 sp. l. Užsakymas Nr.
Išleido OBUOLYS®
(OBUOLYS yra registruotas
UAB „MEDIA INCOGNITO“ leidybinis ženklas)
Butrimonių g. 9, LT-50220, Kaunas.
Tel.: +370 699 37779
knygos@obuolys.lt | www.obuolys.lt
Spausdino UAB „Logotipas“, Utenos g. 41a,
LT-08217 Vilnius, tel.: (8-5) 210 11 11, 210 11 14

Brutuali konkurencija milžiniškoje įmonėje... Pavojingas pelės ir katės žaidimas, kuriame veikėjai ne sykį apsikeis vaidmenimis... Šokiruojantis kaltinimas, kuris kelia grėsmę reputacijai, karjerai ir žmogaus likimui... Tomas Sandersas – sėkmingai karjerą darantis profesionalas. Tačiau vieną dieną jis sužino, kad viceprezidento postą, į kurį pretendavo, užėmė Meredita Džonson, gerokai jaunesnė moteris ir dar – buvusi jo meilužė. Negana to, po vieno pasitarimo už uždarų durų moteris apkaltina Tomą seksualiniu priekabiavimu, nors pati nesėkmingai mėgino jį suvilioti... Sandersas staiga atsiduria košmariškame apgaulės tinkle, kuriame pats įvardijamas nusikaltėliu. Desperatiškai siekdamas išgelbėti savo karjerą ir reputaciją Tomas demaskuos ne vieną savo darbdavio paslaptį... ir cinišką planą jį pašalinti.

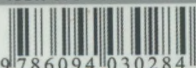
Sunku rasti sritį, kuri nebūtų dominusi daugybės bestselerių autoriaus **Michaelo Crichtono**. Be to, kad rinko medžiagą ir sekė naujausius mokslo ir technologijų laimėjimus, **Crichtonas** domėjosi ir aktualiausiomis visuomenės gyvenimo temomis. Jis garsėjo kaip rašytojas, kurio romanų temos aktualios kaip laikraščių ir žurnalų antraštės. Pasak paties kūrėjo, idėją parašyti knygą apie manipuliaciją valdžia paskatino vieno advokato papasakota gyvenimiška istorija. **M. Crichtonas** nusprendė patikrinti visuomenės reakciją, sukeitęs vietomis tradicinius vaidmenis. Rezultatas – dar vienas daug diskusijų sukėlęs Nr. 1 *New York Times* bestseleris, kurio buvo parduota daugiau nei 4 milijonai egzempliorių.

ISBN 978-609-403-028-4

www.obuolys.lt